

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ**CUMHURİYET MECLİSİ**
TUTANAK DERGİSİ

21'inci Birleşim
30 Mart 1994 Çarşamba

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	1999
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
A- ONAYA SUNULANLAR	
1- Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi Başkanlığının, 1994 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının (Y.T.NO:18/1/94) üçüncü görüşmesinin, kısa isim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapılmasına ilişkin Tezkeresi.	2001
2- Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması (Denetim) (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:11/1/94) ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi.	2003
3- Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesi Başkanlığının, Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısını (Y.T.NO:27/1/94) Genel Kurulda, ivedilile görüşülmesine ilişkin Tezkeresi.	2005

- 4- Danışma Kurulunun, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy verme gününün saptanmasına ilişkin Karar Tasarısı (G.K.T.No:1/1/94) Genel Kurul Gündemine ilişkin Kararı (D.K.No:12/1/94) 2007
- 5- Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına İlişkin Karar Tasarısının (G.K.T.No:1/1/94) Genel Kurulda İvedilikle Görüşülmesine İlişkin Tezkeresi. 2008
- 6- Başkanlığın Seçim ve Halkoylaması(Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:33/1/94) İvedilikle Görüşülmesine İlişkin Tezkeresi. 2250

BİLGİYE SUNUŞLAR

- 1- TKP Lefkoşa Milletvekili Sayın İbrahim Koreli'nin yurt dışı izin istemine ilişkin Tezkeresi. 2009
- 2- Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi ile Parlamenterlerarası Birlik Toplantısına ilişkin (14/1/94) sayılı ve 1 Mart 1994 tarihli Kararı gereğince 10-17 Nisan 1994 tarihleri arasında Strasbourg'ta yapılacak Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi İlkbahar Toplantısına katılacak Parlamento Heyetinde temsil edilen Siyasal Parti Gruplarının Temsilcilerinin ad ve soyadları ile seçim bölgesini gösterir liste İçtüzüğü'nün 170'inci maddesi uyarınca bilgiye sunulması. 2148

- 3- T.K.P Lefkoşa Milletvekili Sayın Gülsen Bozkurt'un yurt dışı izin istemine ilişkin Tezkeresi. 2149
- 4- Yurt dışına giden Sağlık Bakanı Sayın Ergin Abdullah'a Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Özkan Murat'ın vekalet etmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi. 2150

III ÖZEL GÜNDEM

- Program 10
- Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesi. 2010-2052
- Program 11
- Sağlık Bakanlığı Bütçesi 2053-2094
- Program 12
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesi 2094-2125
- Program 13
- Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesi. 2125-2146
- Program 14
- Mahkemeler Bütçesi 2151
- Program 15
- Hukuk Dairesi Bütçesi 2151
- Program 16
- Sayıştay Başkanlığı Bütçesi 2152-2154
- Program 17
- Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesi 2155
- Program 18
- Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi 2155
- Program 19
- Savunma Bütçesi 2156-2161
- Program 06
- Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Bütçesi 2161-2204
- Gelirler Bütçesi 2209
- Tasarı madde görüşülüp bütününü onyanmıştır 2209-2249

IV GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTEDEN
GELEN DİĞER İŞLER.

- 1- Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması
Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya
İlişkin Raporu. 2253-2256
- 2- Ticaret Markalı (Değişiklik) Yasa Tasarısı
(Y.T.No:27/1/94) Ve Ekonomi, Maliye Bütçe
ve Plan Komitesinin Tasarıya ilişkin
Raporu. 2278-2280
- 3- Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin
Ticaret Markaları (Geçici Kurallar) Yasa
Önerisinin (Y.Ö.No:3/1/94) reddedilmesine
ilişkin Raporu. 2291-2294
- 4- Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Belediye
Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve
İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy verme
gününün saptanmasına ilişkin Karar Tasarısına
(G.K.T.No:1/1/94) ilişkin Raporu. 2296-2298

I. GELEN EVRAK

YASA TASARILARI:

1. Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No:33/1/94)
(Başkanlığa Geliş Tarihi: 30.3.1994) (Hukuk ve Siyasi İşler Komitesine) (Halkın Bilgisine)

DANIŞMA KURULU KARARLARI:

2. Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulunun, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına ilişkin Karar Tasarısının (G.K.T.No:1/1/94) Genel Kurul Gündemine Alınmasına ilişkin Kararı (D.K.No:12/1/94) (Başkanlığa Geliş Tarihi: 30.3.1994)

RAPORLAR:

3. Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına ilişkin Karar Tasarısı (G.K.T.No:1/1/94) ve Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu. (Başkanlığa Geliş Tarihi: 30.3.1994)

TEZKERELER:

4. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:33/1/94) ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. (Başkanlığa Geliş Tarihi:30.3.1994)
5. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesi Başkanlığının, 1994 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının (Y.T.No:18/1/94) üçüncü görüşmesinin, Kısa İsim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapılmasına ilişkin Tezkeresi (Başkanlığa Geliş Tarihi: 30.3.1994)
6. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesi Başkanlığının, Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısının (Y.T.No:27/1/94) Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi (Başkanlığa Geliş Tarihi:30.3.1994)
7. Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına ilişkin Karar Tasarısının (G.K.T.No:1/1/94) Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi (Başkanlığa Geliş Tarihi: 30.3.1994)

- 2000 -

BİRİNCİ OTURUM

Açılış Saati: 11.05

BAŞKAN: Ayhan Halit Acarkan

KÂTİP : Sonay Adem

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin III'üncü Dönem, I'inci Yasama Yılı'nın 21'inci Birleşimini açıyorum. Ad okunarak yoklama yapılacaktır. Buyurun.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri; gündem gereği görüşmelere geçiyoruz. Önce Başkanlığın Genel Kurula sunuşları yapılacaktır. Okutulup onaya sunulacak beş tezkeremiz mevcuttur.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Birinci tezkere, Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesi Başkanlığının 1994 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının üçüncü görüşmesinin kısa isim okunmak suretiyle yapılmasına ilişkin Tezkeresidir. Okur musunuz?

KATIP -

CUMHURİYET MECLİSİ
EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ
BAŞKANLIĞI

Sayı: Y.T.No: 18/1/94

Tarih : 30 Mart 1994

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Öz: 1994 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının
Üçüncü Görüşmesi Hakkında.

Öz'de adı geçen Yasa Tasarısının üçüncü görüşmesinin
İçtüzüğün 98'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca
tasarının kısa adının okunması ile başlamasını ve bütünün
oylanması ile son bulmasını önerir gereğini saygılarımla
arz ederim.

Süha TÜRKÖZ
Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan
Komitesi Başkanı

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial statements and for providing a clear audit trail. The records should be kept up-to-date and should be accessible to all relevant parties.

2. The second part of the document outlines the procedures for handling any discrepancies or errors that may arise. It is important to identify the source of the error and to take appropriate steps to correct it. This may involve reviewing the original documents and consulting with the relevant staff members.

3. The final part of the document provides a summary of the key points discussed above. It is hoped that this document will be helpful in ensuring that all transactions are recorded accurately and that any errors are identified and corrected promptly.

- 2002 -

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Tezkereyi dinlediniz. Tezkereyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliliğiyle kabul edilmiştir.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (GaziMağusa) (Yerinden) - Oyçokluğu Sayın Başkan.

BAŞKAN - Özür dilerim, oyçokluğuyla.

İkinci Tezkere, Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi Başkanlığının Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması (Denetim) (Değişiklik) Yasa Tasarısının ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. Okur musunuz lütfen?

KATIP -

- 2003 -

CUMHURİYET MECLİSİ
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANLIĞI

Sayı: Y.T.No:11/1/94

30 Mart 1994

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Öz: Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması
(Denetim) (Değişiklik) Yasa Tasarısı
Hakkında İvedilik Önergesi.

İzin Makamı Başkan ve Üyelerinin atanmaları ve görevden alınmaları ile ilgili yeni düzenlemeler içeren Öz'de adı geçen Yasa Tasarısının biran önce yasalaşmasının sağlanması için İçtüzüğün 86'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca Yasa Tasarısının üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını ve İçtüzüğün 98'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca üçüncü görüşmesinin de Tasarının kısa adının okunması ile başlamasını ve bütününün oylanması ile son bulmasını önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

Hüseyin CELÂL
Hukuk ve Siyasi İşler
Komitesi Başkanı

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Tezkereyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul
edilmiştir.

Üçüncü Tezkere Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân
Komitesi Başkanlığının Ticaret Markaları (Değişiklik)
Yasa Tasarısının ivedilikle görüşülmesine ilişkin
Tezkeresi. Okur musunuz?

KÄTİP - - 2005 -
CUMHURİYET MECLİSİ
EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANLIĞI

Sayı: Y.T.No: 27/1/94

Tarih: 30 Mart 1994

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Öz: Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısının
Genel Kurulda İvedilikle Görüşülmesi Hakkında.

Öz'de adı geçen Yasa Tasarısı ile Ekonominin gelişip Fökleşmesi ve kamu yararına yönelik olarak yerli Üretimin ve Sanayinin korunması ve geniş kitlelere istihdam sağlamak amacıyla, yabancı kişilere ait Ticaret Markalarının KKTC'de tescili yanında yerli Üreticilere de Üretim yapabilme olanağının verilmesi amaçlandığından Tasarının ivedilikle yasalaşması gerekmektedir.

Bu nedenle İçtüzüğü 86'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca Tasarının Üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını; İçtüzüğü 98'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca Üçüncü görüşmenin Tasarının Kısa adının okunması ile başlamasını ve bütününün oylanması ile son bulmasını önerir gereğini saygılarımla arz ederim.

Soha TÜRKÖZ
Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan
Komitesi Başkanı

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Tezkereyi onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Dördüncü Tezkere, Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulunun Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve Köy ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde oy verme gününün saptanmasına ilişkin karar Tasarısının Genel Kurul gündemine alınmasına ilişkin Kararı.

Okuyunuz lütfen.

KATİP -

30 Mart 1994

Cumhuriyet Meclisi,
Genel Kuruluna.

Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulunun, 30 Mart 1994 tarihinde yapmış olduğu toplantıda almış olduğu, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde oy verme gününün saptanmasına ilişkin Karar Tasarısının, Genel Kurul gündemine alınmasına ilişkin Kararı, İçtüzüğün 53'üncü maddesinin (7)'nci fıkrası gereğince ilişikte onaya sunulmaktadır.

Ayhan H. ACARKAN
Cumhuriyet Meclisi Başkanı

DÖNEM: III
YIL : 1

TARİH: 30 Mart 1994

D.K.NO: 12/1/94

CUMHURİYET MECLİSİ DANIŞMA KURULUNUN, BELEDİYE BAŞKANLIĞI,
BELEDİYE MECLİSİ, MUHTARLIK VE İHTİYAR HEYETİ SEÇİMLERİNDE
OY VERME GÜNÜNÜN SAPTANMASINA İLİŞKİN KARAR TASARISININ
(G.K.T.No:1/1/94) GENEL KURUL GÜNDEMİNE ALINMASINA İLİŞKİN
KARARI

Cumhuriyet Meclisi Danışma Kurulu, "Belediye Başkanlığı,
Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme
Gününün Saptanmasına İlişkin Karar Tasarısının (G.K.T.No:1/1/94),
Genel Kurulun bugünkü birleşiminin gündemine alınmasına ve gündemin
son kısmında dördüncü madde olarak görüşülmesine, İçtüzüğün 53'üncü
maddesinin (7)'nci fıkrası uyarınca Karar verir.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; söz isteyen
var mı bu konuda? Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?..
Kabul etmeyenler?.. Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Beşinci Tezkere, Hukuk ve Siyasi İşler Komitesi
Başkanlığının Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi
Muhtarlık ve Köy İhtiyar Heyeti seçimlerinde oy verme
gününün saptanmasına ilişkin Karar Tasarısının ivedilikle
görüşülmesine ilişkin Tezkeresi.

Okuyunuz lütfen.

KATIP -

- 2008 -

CUMHURİYET MECLİSİ
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANLIĞI

Sayı: G.K.T.No:1/1/94)

30 Mart 1994

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

Öz: Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına İlişkin Karar Tasarısı hakkında ivedilik önergesi.

Öz'de adı geçen Karar Tasarısı Seçim ve Halkoyunması Yasası uyarınca Yerel Seçimler için öngörülen seçim takvimini başlatacağından biran önce görüşülüp sonuçlandırılması gerekmektedir. Bu nedenle İçtüzüğü'nün 98'inci maddesinin (1)'inci fıkrası uyarınca Tasarının üçüncü görüşmesinin ikinci görüşmeden hemen sonra aynı birleşimde yapılmasını; İçtüzüğü'nün 86'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası uyarınca Karar Tasarısının üçüncü görüşmesinin Tasarının kısa adının okunması ile başlamasını ve bütününün oylanması ile son bulmasını önerir, gereğini saygılarımla arz ederim.

Hüseyin CELAL
Hukuk ve Siyasal İşler Komitesi
Başkanı

- 2009 -

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, tezkereyi onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Okutulup bilgiye sunulacaklar bölümünde TKP Lefkoşa Milletvekili Sayın İbrahim Koreli'nin yurt dışı izin istemi vardır.

Okur musunuz lütfen?

KATİP -

29.3.1994

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına,

30 Mart 1994 ile 23 Nisan 1994 tarihleri arasında yurt dışında bulunacağımdan, izinli sayılmamı arz ederim.

Saygılarımla

İbrahim Koreli
T.K.P Lefkoşa Milletvekili

III. ÖZEL GÜNDEM

BAŞKAN - Gerekli izin verilmiştir. Sayın milletvekilleri, şimdi özel gündeme 1994 Mali Yılı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Program gereği bugün ilk olarak Program 10, Tarım Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesinin görüşmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KÄTİP - Program 10: Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı. Alt program; 01 Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri: 596 Milyon 402 Bin. Cari Giderler: 716 Milyon 420 Bin. Yatırımlar: 90 Milyar. Transferler: 475 Milyon. Alt Program Toplamı: 91 Milyar 787 Milyon 822 Bin.

Alt Program; 02-03: Tarım Dairesi. Personel Giderleri: 12 Milyar 803 Milyon 260 Bin. Cari Giderler: 260 Milyon 100 Bin. Yatırımlar: 5 Milyar 900 Milyon. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 18 Milyar 963 Milyon 360 Bin.

Alt Program 04: Hayvancılık Dairesi. Personel Giderleri: 6 Milyar 209 Milyon 511 Bin. Cari Giderler: 802 Milyon. Yatırımlar: 1 Milyar 500 Milyon. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 8 Milyar 511 Milyon 511 Bin.

Alt Program 05: Veteriner Dairesi. Personel Giderleri: 10 Milyar 866 Milyon 671 Bin. Cari Giderler: 330 Milyon. Yatırımlar: 2 Milyar. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 13 Milyar 196 Milyon 671 Bin.

Alt Program Toplamı 06: Tarımsal Donatım Servisleri. Personel Giderleri yok. Cari Giderler yok. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı yok.

Alt Program 07: Devlet Üretim Çiftlikleri Dairesi. Personel Giderleri: 7 Milyar 686 Milyon 925 Bin. Cari Giderler yok. Yatırımlar yok. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 7 Milyar 686 Milyon 925 Bin.

Alt Program 08: Orman Dairesi. Personel Giderleri: 13 Milyar 267 Milyon 8 Bin. Cari Giderler: 510 Milyon. Yatırımlar: 7 Milyar 500 Milyon. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 21 Milyar 277 Milyon 8 Bin.

- 2011 -

Alt Program 09-10: Su İşleri Dairesi. Personel Giderleri: 28 Milyar 621 Milyon 704 Bin. Cari Giderler: 3 Milyar 247 Milyon 400 Bin. Yatırımlar: 70 Milyar 200 Milyon. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 102 Milyar 69 Milyon 104 Bin.

Alt Program 11: Jeoloji ve Maden Dairesi: Personel Giderleri: 13 Milyar 980 Milyon 840 Bin. Cari Giderler 277 Milyon. Yatırımlar: 4 Milyar 692 Milyon. Transferler yok. Alt Program Toplamı: 18 Milyar 949 Milyon 840 Bin. Program Toplamı: 282 Milyar 442 Milyon 241 Bin.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı? Başka söz isteyen var mı? Buyurun Sayın Angolemli.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; dün den beri bütçe görüşmeleri devam ediyor. Bir yerde gündem dışı gibi oluyor. Çünkü bütçenin gerçek sahibi sizler değilsiniz, bugün hükümet olmadığı için. Daha ziyade biz sorunları buraya getirmeye çalışıyoruz. Tarım konusu değerli arkadaşlar, bu küçük ülkemizin en önemli başta gelen konularından biridir. İnsanlarımızın büyük bir kısmı tarımla uğraşmaktadır. Bu nedenle tarım kesiminde çalışan insanlarımızın sorunları arttığı oranda ekonomik sorunlarımız da artmakta, azaldığı oranda daha rahat bir duruma girmekteyiz. Bizim toplumumuz yıllardır çalışkan ve üretim konusunda başarılıdır. Bunu ispatlamıştır. Ve tek sorun bunların önündeki engelleri kaldıramamaktır. Ürettiğini satın alamamaktır. Ürünün karşılığını vermemektir. Esas konu burda düğülenmektedir. Bu nedenle bugün ben konuşmamda bazı üretim dallarına değinmek isterim.

Bağcılık konusunda toplumumuz zamanında yönlendirilmedi. Ama üretim için kendi başına harekete geçti, yarattı. Bunun üzerine zamanın Hükümetleri harekete geçtiler, fakat köylünün bu çalışkanlığını değerlendiremediler ve daha sonra bağ eken yurttaşlarımız yine döndüler kendi elleri ile bağlarını söktüler ve o daldaki üretimden vazgeçtiler. İncelendiğinde tek neden yine ürettikleri üzümlerin malesef ellerinde kalması veyahut çok ucuza ellerinden alınmak istemesi idi. Bu konuda zamanında birçok politikacılar ortaya çıktı. Şarap fabrikası kurmak için binalar da yapıldı. Ama bugün o binalarda işte falan kuruluşun gecesi, dayanışma gecesi gibi konular gündeme gelmektedir. Bağcıya değil, diğer başka kuruluşlara hizmet vermektedir.

Diğer konu değerli arkadaşlar, her zaman sık sık gündeme getirdiğimiz zeytin konusudur. Zeytin konusu da bağın geleceğine, bağın sonucuna doğru gitmektedir. Zamanında zeytin üreticisi korunmadı.

Kapılar ardına kadar açıldı ve bu ülkeye dıştan zeytin geldi, zeytin yağı geldi. Tabii ki bizim üreticimiz diğer büyük ülkelere yarışacak durumda değildi ve giderek zeytin ürünü de aynen bağ ürünü gibi ya üreticinin elinde kaldı, ya da çok düşük fiyatlarla alındı, ödemeleri çok geç geç yapıldı, hem de faizsiz yapıldı. Bu devamlı tekrar olduğu için, bu yıl üreticinin bir bölümü azımsanmayacak bir bölümü gidip zeytini dalından da toplamadı. Birçok ürün hala daha ağaçlarda durmaktadır. Zeytin yağları evlerde beklemektedir. Bu nedenle, bugünkü Koalisyon Hükümeti biraz daha gecikirse, zeytin de giderek bağ gibi, üzüm gibi sona doğru gidecektir. Ağaçlar kesilmeye, önce bakımsızlık, daha sonra kesilmeye başlanacaktır.

Harup, sık sık gündeme getirdiğim harubun ürünü almak bir yana, harubu birtakım zararlı hayvanların elinden de kurtaramadık. Haruplara bakarık, harupları fareler kemirmekte, biz de seyretmekteyiz değerli arkadaşlar, elimiz kolumuz bağlı. Tabii bunları söylediğimizde Sayın Bakan haklı olarak daha üç aylık bir durum vardır, bu konuda maddi imkansızlıklardan söz etmektedir. İyi niyetini bilmekteyim, fakat harubu kurtarmak niyetiniz varsa, başka kalemlerden kesip, harup ürünü korumak için gerekli kaynağı yaratmak durumundayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii tütün çoktan tarihe karıştı. Havuç aynı şekilde.

Şimdi patates ürününün de sorunları vardır. Bunlar hep bizim tarım kesiminin, çiftçinin uğraş alanlarıdır. Patatese baktığımızda, patates ürünü belki de dışta aranan ürünlerin başında gelmektedir, çünkü gerçekten Kıbrıs'ta üretilen patates aranmaktadır Avrupa'da. Fakat patatesi de

korumakta birtakım sorunlar çıkmakta, patates üreticisinin önüne engeller konmaktadır. Patates üreticisi aynı sorunla karşı karşıya. Gerçekten üretme konusunda çiftçimiz beceri sahibidir, çalışkandır, ama diğer alanlarda olduğu gibi, ürettiğinin karşılığını alamamakta, veyahut ürününü verdiği halde bazı tüccarlar ürünün karşılığını ceplerine indirmişler veyahut başka nedenlerle köylüyü ödeyememişler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepimiz biliyoruz ki, patates üretimi çok pahalı bir üretim dalıdır. Üretime girebilmesi için bir çiftçinin çok ağır bir masrafa girmektedir. Ürününü teslim ettiğinde alacağı, karşılığında alacağı para ile o masraflarını ödemek istemektedir. Çünkü, bugün bankalar el yakmaktadır. Borcunuz oldu mu yandınız demektir. Bu nedenle ürününü sattığında karşılığını alamazsa bir çiftçi, düşününüz ne durumlara düşmektedir değerli arkadaşlar. Patates üretimi yıllar önce bugünkü gibi alımı serbestti, tüccarlar almaktaydı. Ama başarısız olunduğu için, bu yoldan vazgeçilmişti, encümanlar kurulmuştu ve denetim altına alınmıştı. Biz de 74'den sonra uzun müddet o eskiden uygulanan denetimli konumdaydık.

patates denetimli mal idi. Ama son zamanlarda birkaç yıl önce patates denetimden çıkarıldı ve maalesef üreticiyi tüccarlarla karşı karşıya bıraktık ve üreticimizin soyulmasına neden olduk değerli arkadaşlar. Üretici hakkını aramaya gittiğinde üreticiyi mahkemeye gönderdiler. Mahkeme var dediler oraya git. Bu seninle tüccar arasındadır dediler ve bu şekilde üreticimizi korumadılar. Bu böyle devam ederse ileride patates de tarihe kavuşacak değerli arkadaşlar. Şimdi sırası gelmişken bir kere daha vurgulamak isterim. Bundan önce gündem dışı bir konuşma ile vurgulamıştım, bir kere daha vurgulamak isterim. Ürünlerini tüccara kaptıran ve karşılığında parasını alamayan üreticilerimizin gözü kulağı bugünkü Hükümetin üzerindedir, yardım beklemektedir. Bunları korumak durumundasınız. Bunun için yapacağınız her adımda sizi Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak destek vereceğiz. Bu üreticilerin alacakları faizleri ile birlikte ödenmelidir. Bunun başka bir yolu yoktur değerli arkadaşlar. Bu vesile ile bunu da tekrar bu kürsüden gündeme getirmek isterim. Kaldı ki bugünkü Bakan Sayın Soyer de bu üreticilere zaman zaman da söz vermiştir, onlar da bu umutla beklemektedirler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çiftçilerimizin diğerk bir uğraş alanı da hayvancılıktır. Hayvancılık konusunda da tıkanıklık vardır. Kuzular eskiden olduğu gibi, geçen yıllarda olduğu gibi yine üreticinin elindedir. Her zaman söyleirim, eskiden kuzu tüccarları köy köy gezip üreticinin ayağına gidiyordu ve kuzularını üreticinin mandrasından alıyordu. Bugün durum değişti. Hükümet edenler zamanında önlem alamadıkları için dışa satımı gerçekleştiremedikleri için bugün üretici kasaba kasaba gezmekte ve ürününü verecek tüccar aramaktadır. Siz çıkarsanız ve malınızı satmak için tüccar ararsanız, tabii ki malınızın da kıymeti düşecektir. Bugün canlı kuzunun fiyatları düşüktür değerli arkadaşlar. Hayvancılık tabii böyle giderse, önlem alınmazsa giderek gerileyecektir. Bize göre bu konuda da acil önlem lâzım. Hayvancılar da korunmalıdır, çünkü ihtiyacımız vardır. Gerek yem konusunda, gerek büyük baş hayvan edinme konusunda kredili, düşük faizlerle bu kesimimiz kollanmalıdır. Ürünlerinin de kıymetinde satılması için dış pazarlar aranmalıdır.

Yani bunun yanında değerli arkadaşlar, bugün insanlar olarak, bizler ilaç bulmakta, sağlık alanında ilaç bulmakta zorluk çekmekteyiz. Bugün pratikteki sistem, Doktorumuz hem hastanede, hem özel klinikte çalışmaktadır ve yurttaşlarımız bu konuda sıkıntı içerisinde. Bu konular, sağlık konusunu da herhalde dile getirecektir. Ben çok insan gördüm, reçeteyi yırtıp atmaktadır, çünkü eczaneler insanların yaklaşmasından, insanların eczane aşması artık zor, güç olmuştur. Fiyatlar, ilaç fiyatları çok pahalıdır. Daha geçenlerde bir Pazar günü...

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) - Kuyumcu dükkanına mı benzer?...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sayın Bakan çok doğru söyledi. Kuyumcu dükkanına benzer, doğrudur fiyat bakımından. Geçen gün dar gelirli bir yurttaş Mağusa'ya geldi, çocuğu rahatsızdı, Doktor bir baktı, gözü ile baktı 250,000 lira aldı. Bir reçete yazdı, o da 250,000 lira ve 500,000 lirayı verip gitti.

Şimdi değerli arkadaşlar; üzerindeki tüm parayı verdi. Bir kere sağlık konusuna gelince, herhalde bunları da görüşeceksiniz. Efendim?...

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - O gözü edinmek için onbeş sene uğraştı.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sağlık alanında herhalde bunlar gündeme gelecek. Ben konuyu değerli arkadaşlar; şuna getireceğim. İnsanlarımızı koruyamadık, sağlıkları açısından koruyamadık.

ALİ ÖZKAN ALTINIŞIK (Girne) (Yerinden) - Geçmiş dönemlerde.

- 2018 -

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Şimdi de devam ediyor. Üç ayda düzelttiniz mi? Düzelebilir mi? Hayvancılık konusunda da maalesef aynı olaylar yaşanmaktadır. Doktora benzemektedir. Veteriner hizmetleri de aynı. Onlar da hem Devlette çalışmaktadır, hem de özel iş yapmaktadır ve birtakım ilaçları da götürüp köylüye satmaktadırlar değerli arkadaşlar. Burda benim...

SAĞLIK BAKANI ERGİN ABDULLAH (Yerinden) - Dışarı çıktıydım, sağlık konusunu duyunca...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Yok Sayın Bakan, hazırlıklı olasin diye söylüyorum.

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Görüyorsun hazırız.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Bir kere veteriner hizmetleri köylünün ayağına götürülmelidir.

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Sağlığa bağlayacağız onları, hiç merak etme. Temel sağlığa.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Bugün köyleri gezdiğinizde, veterinerin çok seyrek gezdiği halbuki esas görevinin oralarda olması gerektiği söylenmektedir. Belirli yerlerde veterinerin bulunması ve sık sık üreticiyi ziyaret etmesi, tavsiyelerde bulunması, hayvanlarını nasıl koruyacağı konusunda üreticiyi bilgilendirmesi gerekmektedir. Şimdi geçenlerde Karpaz bölgesinde bazı hayvanlara özgü hastalıkların ve insanlara da geçebilecek hastalıklar söz konusudur, basında çıktı. Bu konuda durum ne merkezdedir? Sayın Bakanımız bizi burdan bilgilendirirse, resmi ağızdan bilgilendirirse memnun olacağız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri yine üretim dalının önemli konularından biri de narenciyedir. Narenciye, eskiden ismini duyduğumuzda bizi sevindirirdi, çünkü bir döviz kaynağıydı.

Ben harup gibi olmadığını zannedirdim. Zeytin gibi olmadığını zannedirdim, fakat öğrendik ki narenciye sektörü süratle bir sona doğru gitmektedir. Bunu gerek Bütçe Komitesinde teknik arkadaşlardan sağolsunlar, edindik bu bilgileri. Kısmen yerinde edindik. Şimdi içler acısı bir şey. Her bakımdan gerilemekte. Ağaçlar eskimiş durumda, verim, kalite bakımından düşük, dünya standartlarına uyum giderek düşmektedir. Bu da sadece narenciye üreticilerini değil, sadece Bakanı değil, tüm toplumuzu yakından ilgilendiren ve buna çözüm bulmak için vakit kaybetmememiz gereğini içimizde canlandırmaktadır. Plântasyon yok. Bu konularda Hükümet olarak ne düşünüyorsunuz. Cypfruvex'in durumu ortada. Batmış bir vaziyette. Dünya ile yarışabilecek...

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden)- Cypfruvex'i siz batırdınız Angolemliler.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Durumdan çok aşağılara düştük. Bu konularda Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gerçekler Hükümetin düşüncesi nedir? Bugün bu kürsüden bunları dinlemek isteriz.

Bağcılığa devam edecek miyiz, etmeyecek miyiz? Patatese devam edecek miyiz, etmeyecek miyiz? Hayvancılık konusunda nedir düşünceleriniz? Narenciye'nin bu sona doğru gitmesini

nasıl durduracağız? Bu konularda ne gibi önlemler almayı düşünüyorsunuz? Bunları bu kürsüden öğrenmek isteriz değerli arkadaşlar.

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla)- Balıkçılığı merak etmen?...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Şimdi bu kürsüden bir şeyi daha öğrenmek isteriz. Yıllardır biz dile getirdik, Et Kombinasi konusunu ama doğrudur, bugün koalisyonu oluşturan özellikle CTP'li arkadaşlarımız da dile getirdi. Bugün elinizdedir ve Et Kombinasyonunun üreticiye ve tüketiciye ne gibi hizmetler getireceğini, yararlı hizmetler vereceğini de bilmektesiniz. Bizim kadar siz de bilmektesiniz. Çünkü her vesileyle bu kürsüden bunları dile getirdik ama bugün elinizdedir. Bu Et Kombinasi sözle değil. Bir plânınız var mı? Ne zaman hizmete girecek? Yoksa bunu da para yoktur, şimdilik sadece ve sadece düşüncemizde vardır mı diyeceksiniz değerli arkadaşlar? Bu Et Kombinasi toplum katında da tutmuştur, üretici de bir an evvel...

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden)- Gombina ister...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Bu olayın yaşama geçirilmesini ister. Tüketici de öğrenmiştir ki bu olay oluştursa daha ucuza bu temel gıda maddesini edinebilecektir. Onun için bu konuya geçmiş hükümetler pek önem vermezdi ama bugün CTP de en az TKP kadar bu konuya önem verdiği için dile getirdim.

- 2021 -

ve umutla beklemekteyiz. Bir ay sonra mı, iki ay sonra mı, üç ay sonra mı bu Et Kombinasyonunun hizmete girmesini.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ SABİT SOYER (Yerinden) - Biraz kahve falı gibi oldu.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sözler güzel çıkıyor da, somut birşey yok, odur Sayın Bakan.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Angolemlî'nin CTP'ye olan güvenine teşekkür ederim.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Geçen gün de söyledik Sayın arkadaşlar. Yeni Hükümetsiniz daha, üç aylıksınız. Bu nedenle...

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Ne bilsin, Angolemlî'nin kredisi henüz bitmedi.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Konuşmalarımız daha ziyade gündem dışı olmaktadır.

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Biraz geleceğe göre olsun, hep geriden olmasın.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Efendim?

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Biraz da geleceğe göre olsun, hep gerilerden olmasın.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Söylüyoruz ya sizlere. Eğer bu üretim dallarında siz de UBP Hükümetleri gibi...

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Olmalıdır, olacaktır, nedir diye değil. Olmalıdır.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Seyirci kalırsanız biz Hükümete geldiğimizde hiçbir şey bulamayacağız. Siz yine biraz zeytin, biraz patates, biraz narenciye buldunuz, biz hiçbir şey bulamayacağız. Onun için sizleri uyaralım ki, biz de geldiğimizde birşeyler bulabilelim.

MEHMET CIVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Sen bizimle geleceğin Hükümetine, o zaman ne diyecen?

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlerimi daha fazla uzatmayacağım, şöyle kapatmak isterim. Bundan önceki Hükümetin politikası belliydi, öncelik olarak ticaret, turizm ve bankacılıktı. Tarım çok gerilerden gelmekte idi ve biraz daha gerilere gidelim. Sayın Özal rahmetlik oldu, nur içinde yatsın. Sayın Özal bu ülkeye geldi ve TKP-UBP koalisyonunda dedi ki, tarım yok, öncelik bankacılık, turizm ve ticarettir. Ve biz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak dedik ki, toplumumuz tarımdan kopamaz, biz bunu kabul edemeyiz dedik ve biz Hükümetten koptuk. Bu bir politikadır. Şimdi sizin politikanız, tarıma vereceğiniz öncelik nedir? Gerçekten tarıma öncelik verecekseniz, bunu biz burdan öğrenmek isteriz.

ERGIN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Sen programı okumadın galiba.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Biz programa bakmayız, icraata bakarız Sayın Bakan. Biz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak tarıma öncelik verilmesini istemekteyiz ve bunu da sizden beklemekteyiz. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Angolemlisi. Sayın Karagil buyurun efendim.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özellikle tarım sigortası konusunda söz almak istedim. Ağırlıklı tarım ürünlerimiz, arpa ve buğday bildiğiniz gibi. Ve özellikle de arpa ve buğday üretiminde köylünün tek güvenceliği olarak, yani satacağından emin olarak ürettiği iki kalemimiz, bunlar da tarım sigortasından köylünün verdiği ürüne göre %5 kesinti yapılıyor. Geçen sene dolu afetine uğrayan bir bölgemizde tarım uzmanları gitmişler ve %90 zarar ziyan tespit etmişler. Bu ürün geçen sene Nisan ayında yani, hasata yakın bir süre kala zarara uğrayan bu üründe 30 dönümlük bir alan için vatandaşın alabildiği Tarım sigortası 4 Milyon Türk Lirasıdır. O bölgede sorduğumda ben, 1 tona 350 okka arpa alınıyormuş. Geçen seneki fiyatlardan koyduğumuzda, bunun 2 bin Türk Lirası okkası olarak alınmıştır arpa. 30 tondan bu üreticinin elde edeceği ürün, 10 bin 500 okka, yani 1 ton civarında bir ürün ve bunun o günkü fiyatlarla tutarı 21 milyondur.

Hasata hazır hale gelmiş bir ürünün tek masrafı bir biçerdöver masrafı, bir de taşıma ücretidir. Bunları düşecek olursak, diyelim ki bu üretici en kötü ihtimalle gelir vergisi verince, Tarım Sigortası kesintisi olacak, şey olacak, 15 milyon civarında bir gelir elde etmesi gerekirken, 4 milyon civarında bir para alıyor Tarım Sigortasından. Böyle sigorta olmaz. Böyle sigorta olmaz. Özellikle geçen sene artık ürünün dağa taşa sığmadığı bir dönemde her veren üreticiden kesilen bu %5'ler büyük bir meblâğ tutmuştur ve küçük bir alanda dolunun verdiği zarara bağlı olarak ödenen Tarım Sigortası üreticinin bir daha üretim yapmasını engelleyecek düzeydedir. Çünkü bu köylü bu ürünü yetiştirmek için üç defa o tarlayı sürmüş, mazotunu harcamış, tohumunu harcamış, kimyevi gübresini harcamış, ürünü elde edeceği günlerde uğradığı bir doğal afetle bütün masraflarını cebinden ödemek zorunda kalmıştır.

Yine geçen yıl canlı kuzunun okkası 35,000 Türk Lirasına gidiyordu, bu yıl 40,000 Türk Lirasıdır şu anda. 40 veya 40'ın altında. Artık o günkü kasabın elindeki mala göre, köylünün sıkışıklığına göre bu fiyat 35'le 40 arasında değişiyor. Yıllarca canlı kuzu fiyatıyla et fiyatları dengeli bir şekilde gitmiştir. Yani canlı kuzu 35,000 lira olduğunda kasaptan alınan et, kemikli et 70-80,000 Türk Lirası civarında bir fiyat buluyordu. Şu anda şehirlerde 110-120,000 lira okkası kuzu eti satılmakta, köylerde de 100,000 lira civarında satılmaktadır. %50'si, muhakkak bir kuzunun %50'si satılacak, satışa hazır et durumunda, yani bir canlı kuzu 20 okkaysa bundan 10 okka et satılacağı garantidir. Ve bir kasap masraflarını derisinden, ciğerinden, efendim kellesinden, barsağından karşılamaktadır. Bir üretici bir senede bir ürün alırken ve buna 40,000 lira alırken, ki bu 40,000 liranın belki de hepsi masrafıdır üreticinin, kasap bir günde 70,000 lira, 80,000 lira okkasında kazanmaktadır. Arz-talep meselesi. Bu arz-talep meselesini biraz kontrol etmemizde fayda var. Madem ki tüketimimizden fazla mal var elimizde, hiç olmazsa et fiyatlarını kontrol etmek zorundayız. Bu tüketimi artırmak için et fiyatlarını kontrol edip, et fiyatlarında ucuzluğa gittiğimiz tak-

dirde iç tüketimi biraz olsun artırabiliriz. Benim edindiğim bilgiye göre geçen yıl haziran ayında canlı hayvan alımı için gemi gelmiş Kıbrıs'a, bir hafta beklemiş, anlaşılamamışlar ve geri dönmüş. Bu üretim fazlasını ihraç edemeyeceksek, yiyemeyeceksek nasıl tüketeceğiz? Şu anda hayvancılıkla uğraşan insanlar mecbur kaldığı için hayvancılık yapmaktadır, yani elindeki malını, elindeki değerini satacak bir yer bulamadığı için sürüsüne bakmak zorunda, büyükbaş hayvanına bakmak zorunda kalmakta, elde ettiği ürün değerlendirilememekte ve bu insanlar büyük bir sıkıntı içinde isteksizce bu üretime devam etmek zorunda kalmaktadır. Aynı durum zeytinde de, harupta da söz konusudur. Hafta sonunda Karpaz'a uğradım. Kaleburnu'nda dağ gibi yığın zeytin odunları gördüm. Kömür yapmak için hazırlanmış, dizilmiş, dağlar gibi zeytin odunu gördüm. Daha aşağıda Boltaşlı'da durduk, orda ağaçlarınız ne kadar güzel dedim kahveciye. Bu kadar büyük zeytin ağacı, bu kadar büyük harup ağacı hiç görmemiştim diye şey yaptım, adam dert yandı.

Adam eline motorunu alıyor, gidiyor ova diyor benim ağacımı kökünden kesip gelip kömür yapıyor. Kır bekçisi var, kır bekçisi benim tarlamı bilmiyor. Böyle bir katliam var. Ülkede yeşillenme uğraşlarının bu kadar yoğun olarak konuşulduğu bir dönemde elimizdeki yeşil kaybolmaktadır.

Zeytin ağacı budanır, yani bugün yüz yıllık bir zeytin ağacını bilinçli bir şekilde budarsanız ertesi yıl bir yaşında bir zeytin ağacı elde edersiniz. BRT sık sık gösteriyor, doğa güzelliklerimizi gösteriyor. Bakıyoruz harup ağaçlarının yeşilden fazla kahverengi var üzerinde. Tarım alanlarımızda yeşilden fazla sarı var, güzel bir renk tabii. Her taraf yabancı otlarla onlar çiçek açmış şey yapmış.

Tarım alanlarımız bizim pallura dediğimiz gonnora ağacı bileceksiniz onlar da işgalla işgal edilmiş durumdadır yani bunlara önem verilmesi lazım, derin sürmeyle, buldozerlerle sökme ile bunları tüketen üreticiye, bunların kökünü kazıyan üreticiye prim verilmesi lazım, sübvansiyeye yapılması lazım. Bu zaten verimsiz olan tarım alanlarımızın daha fazla verimsizleşmemesi için bu gibi çalışmalara değer verilmesi lazım.

Köylerde dere yataklarına setler yapılıyor. Yapılıyordu daha doğrusu. Köylü dağ yamaçlarından dere yataklarından toprak elde edip hayatını kazanmak için tırnağını toprağa geçirir, uğraşır. Ben çocukken hatırlarım Birleşmiş Milletlerden bize yaptığımız bu toprağın erozyonunu önlemek için, ağaçlandırmak için hiç olmazsa yiyecek maddesi verilirdi ve

bu yanılmıyorsam 63-74 dönemi içerisinde sözkonusuydu. Kayalık araziler temizleniyor, derin sürmeyle tarım alanı elde ediliyor. Bu tip faaliyetlere önem vermemiz lazım.

Bir diğer konu, alternatif ürün yetiştirmek zorundayız. Zeytinimizi satamıyoruz. Harubumuz içler acısı. Karpaz'a giden herkesin görüpte imrendiği bir antep fıstığı bahçesi var. BU bahçeden örnek olarak Maraş'ta var, Beyarmudu'na giderken Köprü'de var, Dört Yol'da var, Güzelturt'ta var. Hiç su istemeyen bir ürün. Kıbrıs'ın şartlarına gayet elverişli olduğu söylenen bir ürün. Fakat ancak zevk için yetiştiren birkaç üretici dışında yani bugüne kadar önem verilmemiş. Dağda taşta yetişebilen, su istemeyen, ilaç istemeyen küçük bir bakımla elde edildiği zaman satılmamasına imkan olmayan bir ürün. Uzun vadeli bir uğraş ister. Tarım Dairesinden bu fidanlar şu anda daha elverişli olarak yetiştirilebilir. Ben şahsen kendim köylüye örnek olur belki veya işte boş zamanlarımı değerlendirmek için yetiştirmeye çalıştım. Gerçi o konuda da birtakım zorluklarla karşılaştık. Üç yıl aldığımız fidanlardan bir tane tutturamadık. Araziye saçma ekiliyor, serpmeye ekiliyor, ondan sonra çapayla vurup kökleri koparılıyor, üreticiye veriliyor işte al da dik diye veriliyor, ekiyorsunuz tutmuyor. Son senelerdir naylon poşetler içerisinde yetiştirilmeye başlanmış fakat bu üreticiye prim verilmesi lazım. Bunu diktiği zaman da arpa buğday ürününü alamayacak en az 5 yıl bazen 7 yıl sonra ürün verecek bu bitkinin bu dönemde köylüye bu ağacı diktiği için, bu ağaca baktığı için prim verilmesi lazım ki özendirilsin ve bu ürün su istemeyen bu ürün insetistik pekrüst istemeyen, zehirli maddelere ihtiyaç duyulmayan bu ürün bakılabilsin

Bir diğeri, aşılamı konusurda, uzmanların halka yardımcı olması lâzım. Biliyorsunuz, aşılama dönemi Haziran'ın 1'inden, 15'ine kadar. Rica ediyorsunuz kimse gelmiyor. Sabah erken aşı olmak istiyorsunuz, mesai 8.00'de başlıyor, sıcak başladıktan sonra başlıyor. Yaz döneminde saat 14.00'de bitiyor. Ne sabah erken, ne akşam serinde aşı için göz alma şansınız yoktur. Böyle bir uygulama, yani, devlet sizi sadece köstekliyor. Bunlara çözüm bulması lâzım. Bir diğeri konu, hayvan yemleridir. Her ne kadar arpayı ucuzlattıysak da, ben yine hafta sonu Yıldırım'dan geçerken, o arpaların yanından geçmek için maske takmak gerektiğini gördük. Yoldan geçmek için. Yıldırım'da yaşanmıyor arpalar kaldırılırken. Bir çürük kokusu, birşey. Buldozerle yükleniyor, kamyonun üzerinde iki kişi, buldozerin aldığı çürümüş tezekleri kamyon- dan aşağı atıyor. Çok şükür bir alıcı bulabildik ve sattık. Ama, ürünü kaldırdığımız yerlerde de dağlar gibi çürümüş arpa yığınları bırakıyoruz. Toprağı çok kısıtlı, hayvanlılıkla uğraşan yöreler var. Bu insanlara yem için kredi verilmesi lâzım veya yem için kredi faizlerinin düşük tutulması lâzım. Tabii bir 100 baş koyunu olan veya beş tane küçükbaş hayvanı olan bir insan, bütün yemini bir defada alıp da stoklayamaz. Ne o ekonomik gücü vardır, ne de uygun yeri vardır. Bunlar peyderpey alınır. Fakat düşününüz Mesarya'da 1000 dönüm kuru tarım yapan, arpa eken, buğday eken insanlar var. Bu insanlar, kimyevi gübresini, tohumunu alıyor, bir yıl sonra kooperatife, o tarımsal kredi faizi üzerinden faizini ödüyor. Örneğin bir Yeni Erenköy'de hayvancılıkla uğraşan bir aile, ekili tarım alanı çok dar, hayvanı için yeterli ürünü yetiştirmesine imkân yok. Mecburen hayvan yemi satın alarak yapıyor bu işi. Fakat, aynı olanaklardan, aynı krediden faydalanamıyor. Yani 400 dönüm, 1000 dönüm ekili alanı için kimyevi gübre kredisi kullanan birisiyle 50 baş küçükbaş hayvanı için kredi faizi kullanan bir üreticinin kullandıkları

kredi miktarı arasında büyük bir oransızlık vardır. Bu konuda da küçük işletmesi olan insanlara, belli bir limit tanınması lâzım, belli bir limit verilmesi lâzım. O limiti doldurana kadar faizlerin düşük tutulması lâzım. Yani, normal tarım kredisinden faydalanmaları lâzım.

Balıkçılık konusunda da problemler büyüktür. Sayın bakanla şahsı bazı görüşmelerimizde bazı soruları aktarmıştım. Bir defa Mağusa bölgesinde iki tane trol var ve bizde trol avcılığı için hiçbir kısıtlama yoktur. Balıkların yumurtlama döneminde, hiç. Adam balık bulabileceğini düşündüğü her gün ava çıkabiliyor ve 30 kulaç olarak kullanıyorlar bu birimi. 30 kulaçta daha sığ sularda trol avcılığının yasak olduğu söyleniyor ama, bu trollerden birinin motorlarının gücü zayıfmış, onun için hep kıyılarda avlanıyor. Sandalla balıkçılık yapanlar son derece şikâyetçi. Bu konuda sahil koruma yardımcı olmuyor, polis yardımcı olmuyor. O konuda da büyük dertler var. Bir diğer konu, kredi konusudur, balıkçıların kredi konusudur.

Küçük esnaf ve sanatkarlar kredisi var, Vakıflar Bankasının verdiği, bir balıkçının ipotek edeceği nesi olsun? Herhalde teknesi olacak. Tekneleri ipotek olarak kabul etmiyorlar. Ancak balıkçılıkla geçinen bir insanı balık satmak için bir dükkanı varsa dükkanı ipotek olarak kabul ediyorlar. Bu konuda da yardımcı olmak lazım.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Nasıl?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Herhalde bir balıkçı teknesi de ipotek olarak kabul edip yani garanti olarak kabul edip bu insanlara işlerini geliştirebilmeleri için gerekli krediyi sağlamak lazım.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Satarsa tekneyi başkasına?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Arabayı satarsa başkasına nasıl olacak?

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Satamaz, Araç Kayıt Dairesine kayıtlıdır.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - O zaman tekneleri de Araç Kayıt Dairesine kayıt ettirin ve o şekilde.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - O zaman tamam, o olabilir.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - O şekilde bir önlem alın. Malzeme yardımı yapılıyor balıkçılara. Yılda bir. Birkaç zembil diyor balıkçılar, birkaç zembil ağ veriliyor. Ağ verilmiyor, ağ normal piyasa fiyatlarından satılıyor. Bu konuda da gerekli yerlerden ucuza malzeme temin edilmeli, bu insanlara verilmelidir. Önemli bir protein kaynağı, önemli bir beslenme kaynağı. Bu konuda ucuza yakalanması, ucuza satılması

konusunda gerekli herşey yapılmalıdır. Süt kadar önemlidir, sütü sübvansiyeye ettiğimiz gibi balığı da sübvansiyeye etmemiz gerekir. Bir de haberleşme imkânı sağlanması lazım balıkçılara. Çıkıyor bazen bir kişi bazen yanında bir arkadaş bulabilirse iki kişi açılıyor, haberleşme imkanı yok. Bunun İçişleri Bakanlığıyla gerekli çalışma yapılır, telsiz sağlanır, bir çözüm bulunması lazım.

15 gün önce uçakla sirividi ilaçlaması yapıldı Yeni İskele'de. Yani iki ay önce yapılması gereken ilaçlama 15 gün önce yapıldı. Bilemiyorum belki sirividi için değilde uçakla başka bir şey için ilaçlama yapıldıysa, güzel, teknolojiden yararlanmak güzel de iki ay önce yapılması lazımdı bu ilaçlamanın. Çünkü sirividi şu anda yapacağını yapmıştır, şu anda yapılan ilaçlama arcağımızdaki pekrist olayını biraz daha yükseltir ama sirividiye bir şey yapmaz.

Ülkemiz koşullarında tarım ve hayvancılık çok pahalı uğraşlar haline gelmiştir. Az önce söylediğim gibi insanlar mecbur kaldığı için bu alanda uğraşmaktadır. Yani elinde toprağı vardır, traktörü vardır, küçük baş hayvanı vardır, büyük baş hayvanı vardır. bir araba gibi satılmaz, bir yere koyup kilitleyemezsiniz, atamazsınız, bakmak zorundasınız. Ama baktıkça zarar ediyorsanız bu işi sürdürmemek için ilk fırsatı değerlendirmek zorunda kalırsınız. Tarıma yatırım yapmalıyız, tarıma yatırım yapmazsak 25 bin aile olduğu söyleniyor bu 25 bin ailenin gençlerini kaçıracağız, göç edecekler. Nüfusumuzu artırmak için nelere katlanmalı. Bu ülkede nüfus artsın çoğalalım diye diye katlanmalı. Elimizde yetişmiş kendi insanımıza bize ancak adapte olabilmiş bir nüfusu kaçırırsak halimiz ne olacak? İşsizliği önlemek için, göçü durdurmak için tarıma yatırım yapmak zorundayız. Bir de sosyal güvence sağlamak zorundayız bu insanlara. Karayolarında, yol kenarlarını temizleyen, asfalt döken bir işçinin güvencesi neyse, köyde tarımla uğraşan, hayvancılıkla uğraşan bir insanın da aynı güvenceye kavuşması lazım. Aksi halde bu nüfusu burda tutmamıza imkan yoktur.

Girdileri ucuzlatmak lâzım. Yedek parça, lâstikler, bir diğeri yakıt tabii, mazot. Söylediğine göre mazottan dahi vergi alacak durumlara düşmüşüz. Yani, köylünün üretiminde kullandığı en önemli girdiden dolayı vergi alacak durumlara düşmüşüz. Bunun bir çözüme kavuşturulması lâzımdır. Belki köylü önce öder, ondan sonra tükettiğine göre geri alır, ama hem devleti zarara uğratmayacak, hem vatandaşı üretimden tam koparmayacak bir çözüm bulmak zorundayız. Bu fiyatlarla bu memlekette tarım yapılmaz. Biçer-döver fiyatları açıklanacak yakında. Köylü, halâ hazıra gelmiş ürününü toplamakta dahi isteksiz davranacak. Yani, nerdeyse kuraklık olsun diye dua etmek durumunda kalacaklar. Son gelen yağmurlarla büyük oranda ürün kurtuldu. Fakat, köylü de bu fiyatlarla ne yapacağını kara kara düşünmektedir. Bir de, bir diğere şey, 2000 lira okkası arpa veriyorsunuz. Bunun 500 lirası çeşitli kalemlerle gidiyor. Arpanın fiyatını 1500 liraya, 1400 liraya düşürüyor. Daha bunun içerisinde köylünün ödediği taşımacılık yok. Sıraya girecek, kamyonu yükleyecek, götürecektir, günlerce bekleyecek, beklediği her gün için kamyon para ödeyecek, bu alımlar köylünün yerinde yapılmalıdır. Eskiden her köyde kooperatiflerin kendi çapında, köylünün ürününü içine alabilecek çapta depoları vardır. Bu depolar halâ vardı birçok yerde. Bunları değerlendirmesi lâzım. Alımların yerinde yapılması lâzım. Bu taşımacılık külfetinden bu köylünün kurtarılması lâzım. Belki böyle bir alım politikası güdülseydi, bugün ovalarda heba olan ürün şu anda köylerdeki ambarlarda, küçük küçük ambarlarda toplanmış olacaktı ve böyle bir milli servet hebasına da uğramayacaktık. Gelir vergisi alınmaması lâzım. Tarımla uğraşan insanların elde ettikleri gelirlerden vergi alınmaması lâzımdır. Bu da üzüntü verici birşeydir.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)-
(Anlaşılmayan sözler.)

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla)- Olabilir. Diyebilirsiniz adam 1000 dönüm ürün ekıyor da şu kadar gelir elde ediyor. Bir kıstas koyarsınız. 200 dönüme kadar, 300 dönüme kadar ekili arazisi olan veya şu kadar ton ürün elde eden, şu kadar tona kadar portakal veren birisinden vergi alınmaz diye bir kıstas koyarsınız. Onun üzerinde gelir elde edenlerden ona göre alabilirsiniz. Ama, 10 bin lira için köylüyü vergi dairelerinde süründürmek ne bu devlete birşey kazandırır, ne kasasına birşey kazandırır, ne de devlete olan saygıda, insanlarda birşey kazandırır. 10 bin lira vergi alacak diye, herhalde kâğıt parası değil. Yani, o yazışmalarda kullanılan, o köylünün şehre inmek için zaman kaybı, kira kaybı, efendim kendi özel arabasıyla gidecekse yakıt kaybı, 10 bin lira için, 50 bin lira için, 100 bin lira için, yani bunlar heba edilebilir. Vergi vermesi gerekenler var bu ülkede. Vergi verebilecek olanlar var. Çok kazanıp bir kuruş vergi vermeyenler var. Bu 25 bin aileyle uğraşıp da, 25 bin form doldurmak, o kadar memuru meşgul etmek yerine, bence kaynağına yönelinse bu memurlar, köylünün vereceği verginin kat kat üstünde bir vergi toplanabilir. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Karagil.

Sayın Bakan konuşmak ister misiniz?... Buyurun efendim.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ SABİT SOYER - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii şu anda üzerinde konuştuğumuz bütçenin gerçek sahipleri yok. Bu bütçe sahipleri, ana hatlarıyla son zamanlarda tartışma konusu olan bu dokunulmazlıklar konusundaki politik olgudan ötürü Meclis çalışmalarına katılmıyorlar ama herhalde bu katılmamanın bir nedeni de kendi bütçelerinin tartışma konusu olmasından uzak durmaları olduğu inancındayım. Çünkü bütçe aynı zamanda bir nevi de politikanın ve icraatın değerlendirilmesi, yorumlanmasıdır. Bunu hazırlayanlar bu çerçevede bu geçmiş icraatın veyahut öne sürülen politik hedeflerin tartışılmasında da bulunmak durumundadırlar inancındayım, bu bakımdan da herhalde bulunmak istemediler bu tartışma platformunda. Biraz da bunun rolü var gibime geliyor bu Meclis çalışmalarına katılmama olgusunda, bütçe görüşmeleri esnasında.

Şimdi tarım sektörü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ekonomik gelişme sürecinde en etkin yere sahip olan sektörlerden biridir. Tarım sektörünün toplam üretken sektörler içerisindeki payı %46'dır. Gayri safi yurt içi hasılanın 1993 itibarıyla %11 gibi önemli bir noktası tarımdan elde edilmiştir ve ihracat giderlerimizin, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki ihracat gelirlerinin %69'u tarım sektörü ve tarım orijinli ürünlerden elde edilmektedir.

Tarım sektörü bu anlamda ülke ekonomisi içerisinde çok büyük bir paya sahiptir. Dolayısıyla bu sektöre bakış hızlı bir gelişmenin tarımsal olarak ilerlemenin ve bunu sanayi, teknoloji, üretimdeki verimlilik ve bu çerçevede pazar imkânlarıyla düşünülebilen genel perspektif çerçevesinde eğinilmesiyle ileriye doğru götürülmesi gereken bir sektör özelliği

taşımaktadır. Dolayısıyla bugün tarım sektörü içine geldiği bu dar boğazdan çıkmalıdır. Bu dar boğazdan çıkartılmalıdır. Çünkü toplumumuzun ve ülkemiz gelişmesinde önemli bir role sahiptir. Bugün tarım sektöründe belli bir büyümenin, gelişmenin, ilerlemenin ve tecrübenin kullanılabilmesi için bir kısım yatırımlara, bir kısım kaynaklara ihtiyaç vardır. Çözüm aynı zamanda maliyettir ve bu maliyet çerçevesinde olaylara yaklaşmak, değerlendirmek gerekmektedir. Tarım sektöründe olaylara yaklaşırken öncelikle bu alanda hizmet veren, bu alanda faaliyet götüren üreticileri kapsayan organizmayı yani kurumu, Tarım Bakanlığını, ilgili bu çerçevedeki teknik hizmetleri değerlendirmek ve onların pozisyonuna bakmak gerekmektedir. Bunların en önemlilerinden bir tanesi kuşkusuz Tarım Bakanlığına bağlı dairelerdeki pozisyonudur. Ne durumdadır Tarım Bakanlığı ve bugün büyük ölçüde şikayeti yapılan ve büyük ölçüde eleştirileri, haklı eleştirileri doğuran, haklı eleştirileri doğuran unsurlara cevap verebilecek durumda mıdır Tarım Bakanlığı? Bu yılların ihmalinin yarattığı bir pozisyonla bugün Tarım Bakanlığı, tarım sektörünün taşıdığı role uygun ihtiyaçlara cevap verebilecek noktada değildir. Büyük bir fedakarlıkla, özveriyle ve yılların ihmal edilmişliğinin verdiği bıkkınlıkla insanlar bunun içerisinde çalışan kadrolar faaliyet sürdürmeye çalışmaktadır.

Tarım Dairesine baktığımız zaman bugünkü günde toplam şu rakamı vereyim öncelikle, Tarım Bakanlığı bünyesinde 400'ü aşkın münhal kadro bulunmaktadır. Tarım Dairesinde münhal kadrolar ana hatlarıyla belirtirsek 12 mühendis, 17 teknisyen münhali bulunmaktadır. Örneğin biraz evvel konuşan Karagil arkadaşımın haklı olarak belirttiği bir unsur vardır ki teknisyenler ve buna bağlı olarak bir kısım tarım uzmanları anında isteme cevap verebilecek durumda değildir.

Ve böylece gecikmeler, çeşitli kaynaklar olmaktadır. Ama, elimizde bugün bulunan fiili duruma göre 9 tane kıdemli tarım teknisyeni bulunması gerekirken kadro sayısı, bizim elimizde 2 tane bulunmaktadır. 7 tane münhal vardır. II'nci sınıf mühendis kadrosu Tarım Bakanlığı içerisinde 14 taneyken, bugün 12 tane münhalimiz vardır. Buna bağlı olarak yine aynı çerçevede I'inci sınıf mühendislik 12 kadro sayısı bulunması gerekirken, şu anda münhal olarak 5 tane münhali bulunmaktadır. Bütünüyle, bu yalnız Tarım Dairesinde değil. Biraz bu konunun üstünde durmak istiyorum. Örneğin Veteriner Dairesinde, köylüye hizmet vermesi, üreticinin yanında bulunması, belli periodlarda mandıraları, üretim yerlerini dolaşıp, bu anlamda üreticiye bilgi vermesi, denetim yapması, hayvan sağlığı ve doğa olarak insan sağlığına da yönelik bir çerçevede bu olaylara bakması gereken ve üretimin geliştirilmesinde bilgisiyle, becerisiyle katkıda bulunması gereken veterinerlerimizin, veteriner hizmetleri servislerinde bugünkü günde veteriner teknisyenlerimizde 21 tane münhal kadro bulunmaktadır. Aynı çerçevede, teknisyen yardımcılığında 20 münhal kadro bulunurken, 9 veterinerimiz 03 kadrosunda çalışmaktadır. İşçi kadrosunda çalışmaktadır ve aşağı yukarı 29 tane bu çerçevede münhal kadroya bağlı olgular mevcuttur. Dolayısıyla bizim veteriner hizmetlerinin en sağlıklı bir şekilde yürüebilmesi için Tarım Bakanlığına bağlı servisimizin, dairemizin, bu anlamda takviye edilmesi, güçlendirilmesi gerekmektedir. Bugün proje kapsamında, Tarım ve Orman Bakanlığına bağlı veteriner servislerinde bulunan ve 10 yıldan fazladır bu dairede hizmet veren işçiler ne zaman duracağım ve teknisyenler de aynı zamanda bu 03 kadrosunda bulunan bir kısım veterinerler ne zaman duracağım endişesi içerisinde olduklarıdır. Çünkü bilmektedirler ki, proje paraları altı ay sonra sona erecektir. İşte bu çerçevede, bugünkü gündemde, Tarım Bakanlığının bu anlamda veteriner ve bu anlamda Tarım Dairesine bağlı kadrolarında bulunan durum budur. Aynı zamanda, ülkemizde biraz evvel

Sayın Karagil dostum birşeyden söz etti. Önemli ölçüde ağaçlar kesilmektedir, bir taraftan yeşillendirme çalışması yapılırken, öbür taraftan kadro ve buna bağlı olarak koruma gerçekleştirilememektedir ve bu anlamda haklı bazı eleştiriler ifade etmiştir. Şu anda Orman Dairemizde 45 teknisyen münhali vardır. Mühendis münhalleri vardır ve bütün Karpaz Bölgesinde, 1 veya 2 tane orman bekçisi bulunmaktadır. Şu anda yaz mevsimi gelmiş bulunmaktadır ve yaz mevsimine bağlı olarak bizim orman yangınlarına karşı acil tedbirler almamız gerekirken, bizim, Tarım Doğal Kaynaklar Bakanlığına bağlı Orman Dairemizin şu anda mevcut bütçede ayırabileceği kaynak ve kadro sayısı bulunmamaktadır. Bu, bu teşkilâtı, yani, tarıma hizmet veren ve hizmet vermesi gereken organizmanın, yapının içerisinde bulunduğu durumdur. Münhalleri çok, kadroları yok ve bu anlamda yıllardır ilk atanma yerinde bulunup, ilk atanma yerinden ileriye doğru gitmeyen tarım teknisyenlerinin, mühendislerinin, 03 kadrosunda, işçi kadrosunda çalışan veteriner doktorların bulunduğu bir teşkilât, o dinamizmi, o heyecanı bir anlamda kendi eliyle katletmiş olur.

İşte bizim Tarım Bakanı olarak devraldığımız mirasın rakamsal pozisyonundan ayrı o yani omurganın ete kemiğe duyulan kesiminin yapısı bu durumdadır. Bunu güçlendiremezsek bu yapıyı biz değiştirecek, bu takviyeleri yapacak ve bunun içerisinde yıllarını veren ve 03 kadrosunda halâ daha çalışan bir veterineri bu noktadan çıkarıp lâayık olduğu yere koyabilecek bir pozisyonumuz oluşmazsa ne tarıma, ne hayvancılığa, ne ormana, ne veteriner hizmetlerine dinamizmi, sağlığını ve ülke ekonomisinin geleceğine sarkacak üretken yapıyı ve organizasyonu taşıyamacak. Dolayısıyla önümüzde bulunan en ciddi problemlerden biri budur ve bunu hükümet olarak, Hükümet Programımıza bağlı olarak, Maliye ile, hükümet politikası ile tartışarak bu anlamda imkânları zorlayarak çözmek noktasında, belli çözümleri üretmek durumundayız. Buna bağlı olarak bizim şu anda Tarım Bakanlığı olarak karşı karşıya bulunduğumuz daha önemli bazı sorunlarımız vardır. Bu sorunlardan bir tanesi ise kadro meselesi ise, öbürü bütçede bize ayrılan kaynaklar ve bu kaynakların şu andaki durumu meselesidir. Buna bağlı olarak Hayvancılık Dairesinde örneğin 1 milyar 500 milyon Türk Lirası olan proje miktarları şu andaki durumu ile 810 milyon duruma gelmiş bulunmaktadır ki biz bununla 4 bin adet çinko satın alabiliriz. Bu bütçe çıktıktan ve bu miktar serbest kaldıktan sonra ve bu 4 bin adet çinko ile biz ancak ve ancak 1993 yılı içerisinde ağıl yapan hayvancılara bu miktarı destek olarak verebiliriz. Bu çok acı bir tablodur.

Buna bağlı olarak yine bu çerçevesinde hayvancılık bölgelerine yol, su, elektrik gibi altyapıların götürülmesine yönelik bir kaynağımız bu anlamda bu bütçe imkânları ile önümüzde bulunmamaktadır. Buna bağlı olarak yine bu çerçevede gündeme gelmesi gereken bir başka özellik bunun hakkında da bahsetmek istiyorum arkadaşlara. 2 milyar Türk Lirası bir kaynak olarak duran ve bu çerçevede yeni mali imkânlarla göre şekillendirilen bu anlayışta 1 milyar 80 milyona indirilen bir proje imkânı ile biz Veteriner Dairesinde hayvan ıslahı ve sağlığı projesinde çalışan işçilerin şu anda 7 aylık paralarını ödeyebilecek duruma

gelmiş bulunmaktayız. İlâç, malzeme, araç-gereç alımlarına ayırabileceğimiz kaynak yoktur. Kaldı ki ekinokoka ve benzeri hayvan hastalıklarına karşı mücadelede bizim katkıya, parasal olguya ihtiyacımız vardır ve en üzülecek bir çerçevede belirtmek isterim Yeni İskele'deki Veteriner Dairesi veterinerinin kafasına yıkılıyor, veteriner arabada oturur, Ziyamette bütün Karpaz Bölgesine hizmet vermesi gereken Veteriner Dairesinin bir arabası yoktur. Bir arabası yoktur ve veteriner köylünün çağrısı üzerine kendi arabasını kullanarak gitmekte ve köylüden benzin parasını da talep ederek devlet hizmeti götürmeye çalışmaktadır. İşte orta yerde bulunan tablo, devraldığımız miras budur. Bunu aşmamız gerekmektedir. Bunu aşip bu çerçevede insanlarımıza ve tarımsal alandaki faaliyetine hizmet vermemiz gerekmektedir.

Bir başka üzücü tablo söylemek istiyorum. Şu anda bütçede bulunan ve sulama sistemlerinin geliştirilmesi projesi çerçevesinde bulunan 500 milyon Türk Liralık miktarın hiçbirini 1994 yılı içerisinde biz kullanabilecek durumda değiliz. Bu paranın tümünü 1993 yılı içerisinde sulama sistemlerini gündeme getiren üreticilere ödeme yapacağız. Sulama sistemini 1994 yılı içerisinde geliştirilecek herhangi bir projeyi bizim finanse edebileceğimiz 1994 Bütçesinde bir kaynağımız yoktur.

Önümüzde bulunan en üzücü yanı budur. Ve biraz evvel fidan üretimi projesinden söz etti haklı olarak Karagil arkadaşım. 1994 bütçesindeki bulunan bu miktar 500 milyonluk miktarı da fiilen 1994 yılında kullanabilecek durumda değiliz. Fidan üretimi projesi duracaktır. Duracaktır çünkü bu da 1993 yılı içerisinde kullanılmıştır. Ve şu anda fidan üretimi projesinde çalışsan döner sermayede bulunan işçilerin ödenebilmesi için kaynak bulmak, aramak ve yalnızca bu işçileri ödeyebilmek durumundayız.

Aynı yapı Sayın Başkan, değerli meclis üyeleri; orman ve ağaçlandırma çerçevesinde karşımızda durmaktadır. Tablo budur.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Bakan gelin bu bütçeyi hep beraber reddedelim.

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - Tablo budur. Biz bu bütçeyi reddetme noktasında şu anda bulunamıyoruz. Neden bulunamıyoruz? Çünkü hizmetleri götürmek zorundayız. Hizmetlerin devamını götürmek zorundayız. Ve bu yalnız bir bütçenin rakamsal olarak taplolara yazılması ile ölçülmez bir bütçe. Bunun kaynağını bu yıkımı bu finansmanı toplum olarak elde edebileceğimiz potansiyele ulaşmamız gerekmektedir. Bütçe kağıt üstündeki rakamlar olabilir. Bunlar büyüyebilir. Ama iç dış kaynak, diğer finansman imkanları devletin borçları buna bağlı diğer uygulamaları toplum parasal büyüklüğünün reeli bu anlamda orta yerde bulunan bir vaziyettir ve bütçe buna göre şekillenir. Benim veyahutta sizin iyi niyetinize göre bu iş oluşmıyor maalesef. Şimdi bu yapıdadır. Bunları neden söylüyorum Tarım sektörünü bu anlamda bu toplumun tartışmaya ihtiyacı vardır Tartışmaya ve çözüm yollarını yılların ihmal edilmişliğine bağlı olarak birlikte aramaya ihtiyacımız vardır. Ve ben şunun bilincindeyim. Bu sorunlar akşamdan sabaha çözümlenebilecek sorunlar değildir. Öncelikleri koyarak, imkanları değerlendirerek diğer sektörlerdeki, diğer toplumsal alanlardaki kaynakları

imkanları değerlendirilerek buna göre birleştirilerek ama muhakkak birleştirilerek yapılması ve değerlendirilmesi ve elde edilip adım atılması gereken bir noktadır. O olmadığı takdirde bu sektörde bu yapı, bu sektörü götürecektir olan bu organizma bu biçimde ise daha ileriye bir kısım noktaları ve menfaatları bu anlamda elde edemezsiniz. Şimdi buna bağlı olarak belirtmek istediğim diğer unsurlar şunlardır. Şimdi önemli ölçüde yapılan eleştirilere bağlı olarak veyahut ifade edilen sorunlara bağlı olarak, belirtilen noktalara bağlı olarak başlıklar halinde not aldım. Bunlarla da ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum. Ve neyi düşündüğümüzü ve neyi yapmak istediğimizi de özet olarak bu çerçevede vereceğim. Şimdi örneğin geldiği ve sirividi ile ilgili mücadele edilmesi bir pozisyonda, ihmal veyahutta gecikme ile şu veyahutta bu nedenle bir gecikme ile karşı karşıya kaldık. Elimizdeki bütün olanakları zorlayarak, bütün süreçleri hızlandırarak bu konuda gerekli mücadeleyi yaptık ve buna bağlı olarak tahıl, yaprak güvesi ve mısır kurdu için ilaçlanan toplam 75 bin dönüm uçakla ilaçladık.

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - Geç kalmadınız mı Sayın Bakan?

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - Hayır. Sirividi için zamanında başladı. Mısır kurdu için bahsettiniz bir gecikme bazı bölgelerde oldu. O çerçevede bunlar da yapıldı. Bu benim geç kalma değil Nisan ayında bulunuyoruz. Hükümetin görev alması ve buna bağlı olarak bizim bakanlığı devralmamız ve bunları hızlandırmamız çerçevesinde olayı düşünürseniz...

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - 15 gün önce sirividi ilacı atmak için...

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - 15 gün evvel sirividi ilacı atmadık. Mısır kurdu için. O bölgede görüldü.

MEHMET ETMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - Yeni İskele'de çocuklar seyretti, uçak alçaktan uçtu.

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - E, seyreti. Uçak uçtu. Mısır kurdu için atıldı. Mısır kurdu için ilaçlama yapıldı o yörelerde. Çünkü gözüktü. Ve bu çerçevede bunu değerlendirdik. Uçak burdaydı ve bu anlamda bunu değerlendirdik. Buna bağlı olarak fare ile mücadele için 1000 litre fare zeyiri alımı için Tarım Bakanlığı ihaleye çıktı. Bu ihalenin normal devlet ihaleleri çerçevesinde sonuçlanmasını bekliyoruz.

2600 litre için ise Birleşmiş Milletlere müracaat ettik ve bu anlamda bu ilâcın gelmesini bekliyoruz ve bununla ilgili girişimlerimiz yapıyor.

Buna bağlı olarak Güzelyurt tesislerinde bu fare zehirinin yapılabilmesi için gerekli olan bazı makinelerin bozuk bulunan tesislerin tamiri gerçekleşmiştir; bu da hazır bir çerçevede beklemektedir ve buna bağlı olarak önümüzdeki günlerde ihale sonuçları ve buna bağlı olarak diğer gelişmeler hayata geçer geçmez, gerekli fare ile ilgili mücadele alanları gündeme getirilecektir. Tabii bu arada şunu belirtmek gerekir; yerel yönetimlerin de bu alana katılması gerekmektedir. Fare ile ilgili mücadele yalnızca Tarım Bakanlığının katkısı ile gündeme gelebilecek bir olgu değildir yalnız başına. Yerel yönetimlerin de buna katılması gerekmektedir. Diğer kuruluşların da buna katılması gerekmektedir ve bunu yalnızca Tarım Bakanlığından beklememek gerekir. Bizim fare için yaptığımız ve verdiğimiz ilâçlar daha ziyade harup içindir, bu çerçevedeki diğer faaliyetler içindir ve bu anlamda gereken çalışmayı gündeme getirmek ve bu tartışmayı da yaşamak durumundayız.

Toprak Ürünleri Kurumumuz şu ana kadar toplam duran ihracatın devreye getirdiği ve toplam şu ana kadar 17 bin ton arpa ürünü ihraç edilmiştir. Bu arpa ürünü ihracatı devam etmektedir. Yeni imkânlar ve nakit imkânlarını artırabilmek için pazar arayışlarını sürdürmekteyiz ve başka bir pazar daha bulduk ve bu konuda da gerekli girişimi yapmak üzere bir başka ihale daha açmış bulunmaktayız. Şu ana kadar ilk gemi 2344 Türk Lirası okkası olarak satılmıştır, ikinci gemi 2390 Türk Lirası okkası olarak satılmıştır, üçüncü gemi 2378, dördüncü gemi 2325, beşinci gemi 2363 Türk Lirası olarak satılmış bulunmaktadır okkası. Bu çerçevede hektolitreye oranları doğrultusunda yapılan düzenlemelerde bu rakamlar oldukça iyi rakamlardır ve ülke ekonomisine ve bu anlamda Toprak Ürünleri Kurumunun borçlanarak Kooperatif Merkez Bankasından tahıl üreticisini ödediği olguya bir parasal kaynağı, desteği sağlayacak ve finansman imkânlarımızı gelecek dönemde bize yeniden açabilecek bir

bir olgu yaratmış bulunmaktayız. Öncelikle açıkta bekleyen arpanın orta yerden kaldırılması için gerekli çalışmalar yapılmıştır. Şu anda açıkta bekleyen arpa kalmamıştır. Tümü inraç edilmiştir.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yüzde kaç heba olmuştur o arpanın?

FERDİ S. SOYER (Devamla) - %8 dolayındadır şu anda bize gelen rakamlar. %8 dolayında heba olduğu yönündedir. %8 dolayındadır ve bu çerçevede önemli bir çabuklukla ve girişimle bu ürünün daha fazla heba olmasını engelledik ve bu imkânı ülke ekonomisine sevinerek Koalisyon Hükümeti olarak kazandırdık. Bu bizim için önemli bir olgudur. Bu yeni dönemde arpa ürününü daha yaygın bir biçimde ve daha sıhhatli bir biçimde depolanması için gerekli bütün çalışmaları biz yapıyoruz. Yeni depo kaynakları, yeni alanlar arayışlar ve bu doğrultudaki gerekli düzenlemeleri ilgili birimlerimiz aramaktadır. Elde kullanılan mevcut nedir, envanter nedir, nerelerden yararlanabiliriz ve kooperatif ambarlarından nasıl yararlanabiliriz konusunu çözmeye ve bu konuda girişimler yapmaya çalışıyoruz. Bu bizim için oldukça önemlidir ve bu alanda da belli mesafeler kattettik. Her gün arkadaşlar gelip işte 1000 tonluk daha bir yer bulduk, 500 tonluk daha bir yer bulduk diye bu heyecanla bu işi sürdürmeye çalışmaktadırlar.

Buna bağlı olarak belirtilen önemli unsurlardan bir tanesi Et Kombinasyonudur. Et Kombinasyonunun devreye sokulması ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir, bu alanda sürdürülmektedir. Şu an için söylenebilecek şudur:

Et kombinasyonunun durumunun saptanması ve bu kombinasyonun hayata geçmesi ve nelerin yapılması gerektiği konusu ile ilgili yapılan çalışmalar da Devlet Planlama Örgütü temsilcisi, Belediyeler Birliği, buna bağlı olarak Hayvancılık Dairesi, Veteriner Dairesi ve diğer birimlerinin de katılması sureti ile sürekli toplantılar düzenlenmiştir. En son geldiğimiz durum budur. Öncelikle kesimhanesinin devreye sokulması modern çağdaş bir kesimhane ile bu anlamda onların ordaki soğutma sistemleri ile takviye edilmesi ile ilk adımın atılmasını prensip olarak benimsedik. Burada tabii üzülerek belirtmek istediğim bir nokta var. Kullanılan teknik ve teknoloji 1950'lerin teknik ve teknolojisidir. Ve geri kalan bölümlerde de herhangi bir yatırım yapılmış değildir. Yoktur. Hiçbirşey yoktur. Bunun için öncelikle Belediyeden, Hayvancılık ve Veteriner Dairelerimizden birer uzmanı Türkiye'ye modern kesimhaneleri ve diğer projeleri yerinde incelemek üzere süratle yolluyoruz. Önümüzdeki günlerde bunlar teknik gelecek. Teknik raporlar almaya... ve bu çerçevedeki, ordaki yatırımları inceleyip. Bu anlamda bu biçimi ile burdaki durumu değerlendirmeye çıkmaya çalışacağız. İşin en ilginç yanı şudur. Nasıl ihaleye çıkılacağına teknik bilgisi de yoktur. Nasıl ihaleye çıkılacağına, neler isteyeceğiz onun teknik bilgisi de yoktur. Burada arayış çerçevesinde sürdürülmektedir ve belli mesafeler ve bu doğrultuda yürütülecektir. Bu arada şunu belirtmek istiyorum. Patates konusunda kırağı tespitleri yapılmıştır. Bütün zararlar tespit edilmiştir. Hasat zamanı verim kaybına göre gereken tedbir alınacaktır. Bu doğrultuda ilgili bütün birimlerimiz devreye girmiştir. Anında bütün imkanlar kullanılarak mühendisler, teknisyenler, Tarım Sigortası, Tarım Dairesi gerekli duyarlılığı gösterip gerekli girişimleri yapmıştır. Bu arada şunu da belirtmek istiyorum. Geçtiğimiz yıllarda Pol-Sen olayı olarak yaşanan ve patates üreticisinin önemli oranda zararını doğuran pozisyondan mağdur olan üreticinin giderilmesi için hükümet gerekli çalışmaları yapmıştır. Bu ne Sayın Angolemlinin dediği gibi benim, birey olarak ne de yalnız CTP'nin ne de yalnızca DP'nin bir sorunudur. Bu toplumun bir sorunudur. Topyekün olarak.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hakkın yerine getirilmesi sorunudur.

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - Evet. Bu noktada bu olguyu orta yerden kaldırmak mecburiyetindeyiz. Bunun için gerekli bütün mali imkanları zorladık Biz kendi hazırlıklarımızı yaptık. Bütün unsurları çıkardık. Ancak hükümet dışında bulunan bazı mercilerin teknik problemleri ile yüz yüze kaldık. Ve ödemeler konusunda bu teknik problemleri aşmaya çalışıyoruz, hukuki problemleri aşmaya çalışıyoruz. Ve bunun için gerekli çalışmaları yapmaktayız. Bu arada şunu belirtmek istiyorum. Zeytin konusunda önemli bir problemle karşı karşıyayız. Bu doğrudur. Zeytin ve zeytin yağı. Bu konuda kendimi rahat hissetmiyorum. Bunu bu kürsüden açıklamak istiyorum. Neden? Çünkü davul bizim boynumuza asılıdır ama tokmak başkasının elindedir. Şimdi zeytin yağı konusunda özellikle kooperatif yetkilidir. Satış arayışlarını sürdürmektedir kooperatif. Bu arayışlar el-an daha bir sonuç vermiş değildir fiilen. Çeşitli bağlantılar yapılmıştır. Fakat daha fiilen bir sonuç vermiş değildir. Toplam 200 tonu aşan zeytin yağı depolarda bekletilmektedir. Ve buna bağlı olarak biz yaptığımız bazı çalışmalarla 8 ile 10 ton civarında bir zeytin yağı askeri ihalelerde ancak girilerek kazandırılmış Zeyko tarafından ve dağıtılmıştır. Bu da önemli bir olgudur. Ama yeterli değildir. Biz bu pazarı açmak, yardımcı olmaya çalışıyoruz biz de kooperatife. Açmak, bu depoları boşaltmak ve yeni zeytin yağı ürününü almak durumundayız. Onun için dedim davul bizim boynumuzda asılıdır ama tokmağı başka yerdedir. Bu bakımdan gerekli çalışmayı yapıyoruz. Yalnız burda şunun altını çizmek istiyorum. Ülkemizde önemli ölçüde zeytin tüketiminde, sorfalık zeytin tüketiminde gerekli yatırımların yıllardır yapılmamasından ötürü büyük kentlerimizde olsun, turistik otellerimizde olsun yurt dışından ithal edilen zeytin yenmektedir.

Bizim önerimiz ilgili kurumlara bu alanda hemen yatırım yapılsın ve bu çerçevede gerekli araştırmalar yapıp naylon torbalara bunların doldurularak, poşetlenerek bizim kendi zeytinimizi, kendi memleketimizin sofralık bir anlamda tüketebileceğimiz bir potansiyele ulaşılmasıdır. Evet kentleşme büyümektedir, buna bağlı olarak turizm tesisleri artmaktadır, insanların geçmişte kendi ev ihtiyacı için kurdukları zeytin olgusundan artık gidilememektedir. İnsanlar bunu hazır almak istemektedirler. Bu bakımdan da bu konu aşıldığı takdirde gerek turizmin genişlemesine bağlı olarak ülkemizdeki bu alandaki tüketimin artması, değerlendirilmesi ve zeytin sorununun o çerçevede kendi kısmi çözümünü gündeme getirmesi mümkün olabilecektir.

Buna bağlı olarak diğer belirtilen bazı unsurlar vardır. Bu unsurlardan bir tanesi de narenciyedir. Narenciye alanında önemli programla yüzyüzeyiz. Ciddi programlarla yüzyüzeyiz. Şu anda bugün için belli bazı bilgiler vermek istiyorum arkadaşlara. Bu bilgilerin bir tanesi şudur:

Toplam olarak şu ana kadar yurt dışına Cypfruvex olarak 32 bin ton dolayında bir ihracat gerçekleştirmiş bulunmaktayız 1994 dönemi açısından. Bu 32 bin ton gerçekleştirilirken üreticiye ve buna bağlı olarak diğer bütün giderlere Cypfruvex olarak toplam 150 milyar Türk Lirası ödeme yapmış bulunmaktayız. Bu 150 milyarın aşağı yukarı 45 milyarı ürün kesimi ve üreticiye ödenen miktardır. Şu anda üreticiye yafa portakalının %50 avansı ki 2 milyar Türk Lirası dolayındadır ve 5 milyar greypfrutun Şubat dönemi içerisinde toplanan greypfrutun 5 milyar, Ocak dönemi içindeki greypfrutun 5 milyon Türk Lirası tutarındaki miktarı yani toplam 7 milyar 805 milyon Türk Liralık bir miktarımız kalmıştır ödeyebilmek için. Bunun da ödenmesi için gerekli kaynakları zorlamaktayız ve bu çerçevede bu ödemenin de erken bir zamanda hayata geçmesi için çaba

harcıyoruz. Geçen yıl üreticiye 1992-1993 dönemi içerisinde limonda en son hesap kapama tarihi 28.5.1993'tü limon üreticisine hesap kapama tarihi. Biz limon üreticisine 14/2/1994'te hesabını kapatmış bulunmaktayız. Greyppfrutta Kasım dönemi içerisinde kesim yapan üreticiye hesap kapama 28/5/1993'teydi. 1993 döneminde. Bu yıl 18/1/1994 itibarıyla bu hesap kapatılırken 1-31 Aralık tarihleri arasında kesilen greyppfrutta geçen yıl 28/5/1993'te hesap kapatılırken bu yıl 11/3/1994'te hesaplarını kapatmış bulunmakta ve paralarını ödemiş bulunmaktayız. Yalnız Ocak dönemindeki greyppfrut üreticisine %50 miktarında bir avans ödemesi yaptık. Önümüzdeki günlerde bunu da gerçekleştirerek bu çerçevede bunu da kapatmak ve süratle valansiya portokalinin üreticilere ödenmesi ve ürün borçlarının karşılanması için gerekli girişimleri yapmaya çalışıyoruz. Bu 150 milyar Türk Liralık ödemenin aşağı yukarı 100 milyara yakını tamamı ile ürün satışlarından elde edilen paradan gerçekleştirilmiştir. Yani 100 milyara yakın döviz girdisi ülkemize bu faaliyet dönemi içerisinde gelmiş bulunmaktadır.

Bunun geri kalan kısmını ise yine biz bu çerçevede yedi buçuk milyar lira doalyında faiz farkı 15 milyar dolayında faiz bedeli ve bu çerçevede belli bir kısım faaliyetleri sürdürmeye çalışıyoruz bu zor koşullarda. Neden zor koşullarda? Çünkü Cypfruvex'i biz milyarlarca lira borcunan devraldık ve bu borç şu veya bu çerçevede elde edilirken altını önemle çizmek istediğim bir nokta vardır. Eğer biraz evvel söyledim. Şu anda yine yine 2, 3 aylık dönem içerisinde Cypfruvex 150 milyarlık ödeme yapmıştır. Ama Cypfruvex'in ödenmiş sermayesi 9 buçuk milyar 11'dir. Yani 9 buçuk milyar lira ödenmiş sermayesi olan bir müessese 400, 500 milyarlık bir faaliyeti sürdürmez. Bu mümkün değildir. O zaman sürekli borçlanmalara gitmek durumundadır. Ve sürkli borçlanmalara gittiği durumda bu yüksek faizle alınan bu borçlar. Hele paranın bugünkü değer kaybı karşısında, yaşadığımız reel ekonomiye baktığımızda yalnızca faizin borçları bu şirketi batırmaya veyahutta nefesini tıkama noktasına getirmektedir. Dolayısıyla Cypfruvex'in sorunları tartışılırken şu yönü yanlıştır bu politikadaki aksaklık ve şu tercih meselesindeki kusur, şu yönetim kusuru gibi olguların yanı sıra esas olan olgulardan bir tanesinin de bu olduğunun altını çizmek istemekteyim. Buna bağlı olarak yine bu anlamda en önemli bu sektörde kısa vadede çözümler bulmamız gerekir. Belli bir kısım pozisyonlar vardır. Bunlardan bir tanesi de şudur. Bütün yük şu anda Cypfruvex'in üstündedir. Yani ihracat yükü bütünü ile Cypfruvex'in üstündedir. Çünkü bu alanda faaliyet yürüten özel sektör kuruluşlarınınin tümü şu veyahutta bu biçimde devreden çıkmış durumdadırlar. Bir tek geçmiş dönemde Sunzest'in bağlı bulunduğu büyük uluslararası kurulan mali desteğine dayanarak geliştirdiği bir ihracat potansiyeli vardır. Ve büyük ölçüde o dönemlerde herhalde buna güvenmiştir ve Cypfruvex'in bu anlamda faaliyetine yeterli destek verilmemiştir. Ne zaman Polly-Peck krizi başladı ve bu çerçevedeki Sunzest'in de devre dışı uzun bir süre çıkmasından ötürü böylesine yeterli ödenmiş sermayesi olmayan bir kuruluş bu kez bu çerçevede bu anlamda bütün bu sektörün yükünü yüklenir duruma gelmiştir.

Önümüzdeki dönemde tartışmamız, çözüm bulmamız gereken sorunlar vardır. Bunların başında şunu düşünmek zorundayız. Bugün için 150 Dolar tonu Türkiye narenciye ihracatına teşvik primi vermektedir. Şu anda 11 Hollanda Florini ile Hollanda Pazarına giren bizim greypfrutumuz altı Hollanda Florini piyasaya giren Türkiye greypfrut ile rekabet halindedir. Bu rekabeti kazanamamızın. Yunanistan 195 Dolar tonu teşvik primi ödemektedir. İspanya ekonomik toplum olarak pozisyonunda... İspanya bu pozisyonda toplam olarak 140 Dolar tonu teşvik ödemektedir. Ve bu çerçevede özür dilerim 155 Dolar teşvik ödemektedir. Ve bu çerçevede yaptığı teşvikle önemli bir biçimde narenciye ihracatımızın önünü bize kısmaktadır Avrupa Pazarında. Biz pazar arayışına da girdik. Başka pazar arayışlarını da sürdürmek durumundayız. İsrail ilk defa bu yıl yafa'ya 42 Dolar vermiştir ton başına destek olarak. Teşvik primi olarak ve ayrıca 150 Dolar olarak Türkiye vermektedir. Ve bu anlamda...

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Rum tarafı da veriyor Sayın Bakan.

FERDİ SABİT SOYER (Devamla) - Evet Rum tarafı da veriyor. Ve şu anda yine bir... bana gelen arkadaşların ulaştırdıkları çeşitli yapılarda İtalya ve İspanya örneğinin yeni bir uygulamaya girmiş bulunmaktadır. Ve sanayi tipi portakal için 8 buçuk peni kilo başına sübvansiyon ödemektedirler. 8 buçuk kilo sanayi tipi portakal için sübvansiyon ödemektedirler. 8 buçuk peni kilo başına ödemektedirler. Dolara denk gelmektedir.

Ve bu çerçevede önemli bir rekabet ve önemli bir handikapla yüzyüze gelmiş bulunmaktayız. Bu alana yatırım yapmak gerekmektedir. Sanayi tipi iskarta diye adlandırılan ürünümüzü değerlendirecek, sıkma potansiyelimizi artıracak yeni yatırımlar gerekmektedir. Bunun için aynı zamanda bu suyu, yani konsantre suyu bizim kendi memleketimizde su ile işleyip kendi suyumuzda dışarı satabileceğimiz bir yeni yatırıma ihtiyaç vardır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Problemleri biliyoruz demektir.

FERDİ S. SOYER (devamla) - Problemleri biliyoruz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Çözümleri de biliyoruz.

FERDİ S. SOYER (Devamla) - Evet, çözümleri de biliyoruz. Bunun için kaynak arayışını sürdürmeye çalışıyoruz. Bu çerçevede biz aynı zamanda narenciyede yeni pazar arayışlarına da girmiş bulunmaktayız. Bu yeni pazar arayışları için ilgili arkadaşlarımızı görevlendirdik. Bazı somut adımlar da attık. Bunların tabii temennimiz ete kemiğe bürürmesidir. Özetlersem tabii vakitle yarışıyoruz.

MUSTAFA ADAOĞLU (yerinden)(Devamla) - Mal kararı buldu artık.

FERDİ S. SOYER (Devamla) - Vakitle yarışıyoruz. Söylemek istediğim şu. Tarım sektöründe planlı bir üretime geçebilmek için belli çözümlere ihtiyaç vardır. Çözüm maliyettir. Maliyet toplumun kendi mali imkanlarını ve ekonomik kaynaklarını gözeterek üretmek, öncelikler çerçevesini gündeme getirmek ve bu anlamda olayı ele almak zorundayız. Somut bir adımın diğeri de şudur., Örneğin narenciyede biz ihracatçıyı destekleyebilecek miyiz? Biz ihracatçıyı destekleyip bunun yükünü, yani narenciyenin yükünü yalnızca devlet kuruluşu

olan Cypfruvex'in üzerine kalmasını, bu anlamdaki bu cıguyu orta yerden kaldıracak mıyız? Bunu gündemimize getirmek, tartışmak ve imkanlarımızı zorlamak durumundayız. Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Yalnız özür dilerim balıkçılık konusunda Sayın Karagil'in belirttiği bazı noktalar vardı. Kısaca onlara da...

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Canlı hayvan satışı ve araştırması.

FERDİ S. SOYER (Devamla) - Evet, canlı hayvan satışı ile ilgili ihaleye çıktık. İhalenin sonuçlarını bekliyoruz bugünlerde ve ihale ile ilgili olarak canlı hayvan satışı için gerekli bütün... Efendim?

MUSTAFA GÖKMEN (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Küçükbaş mı, büyükbaş mı?

FERDİ S. SOYER (Devamla) - Küçükbaş hayvanlar için ihaleye çıkmış durumdayız. İhale açıldı, sonuçlanmasını ve tekliflerin gelmesini bekliyoruz. Ona göre bu teklifleri değerlendirip ihracata çıkacağız ve bu çerçevede ürünün hayvan besleyicileri açısından ürünlerinin değerlendirilmesine çalışacağız. Balıkçılık açısından biz öncelikle bu sektörde yani balıkçılık sektöründe bulunan insanların örgütlenme ve sorunlarına sahip çıkma potansiyelini de bu anlamda yaratabilmek için İçişleri Bakanlığımızla, Bayındırlık Ulaştırma Bakanlığımızla koordineli bir çalışma içerisinde toplantılar yapıyoruz. Bu toplantıların ilkinin Yeni iskele bölgesinde, Karpaz bölgesi balıkçıları da dikkate alarak gerçekleştirdik. Gerek İçişler Bakanlığımız, gerek Bayındırlık Ulaştırma bakanlığımız, gerek Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı bu üç bakanlık bu sorunların çözümlenmesi ve bunlara çıkış yollarının bulunabilmesi için imkanlarını bir araya getiriyoruz, barınak sorunu diğer imkanlar önümüzdeki günlerde bunu Mağusa'da gerçekleştireceğiz, Girne'de ve Güzelyurt'ta. Bunu yaptıktan sonra bizim üreticiye balıkçılara

söylediğimiz şudur. Birleşin ve kooperatifiniz kurun. ve bu kooperatif oluşumu çerçevesinde sorunların çözümlenmesi için gerekli adımları birlikte atalım. Bu anlamda gerekli desteği verelim. Bunun için gerekli çalışmalar da yapılmaktadır. Teşekkür ederim.

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla) - Teşekkür ederiz. Tatmin oldu Sayın Angolemliler.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın bakan.

Sayın milletvekilleri; Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı üzerinde başka söz konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Bu durumda Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Önerimiz birleşimin saat 14.00'e ertelenmesidir Sayın başkan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; kaldığımız yerden devam etmek üzere oturumu saat 14.00'e erteliyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati:13.10

İKİNCİ OTURUM

Açılış Saati: 15.20

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin III'üncü Dönem, I'inci Yasama Yılı'nın, 21'inci Birleşiminin ikinci oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 11 Sağlık Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP - 11 Sağlık Bakanlığı: Alt Program 01-02 Yönetim Hizmetleri, Personel Giderleri; 767 milyon 38 bin, Cari Giderler; 669 milyon, Yatırımlar; 20 milyar 150 milyon, Transferler; 20 milyar 277 milyon 104 bin, Alt Program Toplamı; 41 milyar 863 milyon 142 bin.

Alt Program 03: Yataklı Tedavi Kurumları Dairesi Personel Giderleri; 109 milyar 228 milyon 926 bin, Cari Giderler; 13 milyar 856 milyon, Yatırımlar 2 milyar, Transferler yok, Alt Program Toplamı 125 milyar 84 milyon 926 bin

Alt Program 04: Devlet Laboratuvarı Dairesi, Personel Giderleri; 4 milyar 900 milyon 614 bin, Cari Giderler; 2 milyar 188 milyon, Yatırımlar 2 milyar 784 milyon, Transferler yok, Alt Program Toplamı 9 milyar 872 milyon 614 bin.

Alt Program 05-17: Sosyal Hizmetler Dairesi Personel Giderleri; 11 milyar 997 milyon 957 bin, Cari Giderler; 187 milyon, Yatırımlar yok, Transferler; 143 milyar 982 milyon 800 bin, Alt Program Toplamı; 156 milyar 167 milyon 757 bin

Alt Program 18: Çocuk Yuvaları; Personel Giderleri yok, Cari Giderler; 369 milyon, 261 bin, Yatırımlar yok, Transferler; 72 milyon, Alt Program Toplamı; 441 milyon 261 bin.

Alt Program 19: Lefkoşa Kızlar Yurdu; Personel Giderleri yok, Cari Giderler; 229 milyon 789 bin, Yatırımlar yok, Transferler; 60 milyon, Alt Program Toplamı; 289 milyon 789 bin.

Alt Program 20: Girne Erkek Çocuk Yurdu; Personel Giderleri yok, Cari Giderler; 225 milyon 539 bin, Yatırımlar yok, Transferler; 60 milyon, Alt Program Toplamı; 285 milyon 539 bin.

Alt Program 21: İlaç ve Eczacılık Dairesi Personel Giderleri; 3 milyar 416 milyon 576 bin, Cari Giderler; 40 milyar 166 milyon 500 bin, Yatırımlar yok, Transferler; yok, Alt Program Toplamı; 43 milyar 583 milyon 76 bin.

Alt Program 22: Temel Sağlık Hizmetleri Dairesi; Personel Giderleri; 38 milyar 992 milyon 275 bin, Cari Giderler; 1 milyar 869 milyon, Yatırımlar; yok, Transferler yok, Alt Program Toplamı; 40 milyar 861 milyon 275 bin.

Program Toplamı; 419 milyar 339 milyon 109 bin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Sağlık Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı? Sayın Karagil, başka isteyen var mı? Buyurun Sayın Karagil.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlığımız sağlıksızdır tabii hepimiz biliyoruz bunu. Ancak çaresiz kalan insanlar bulduğu ile yetinmek zorunda kalıyor. Böyle bir olay olarak devam ediyor sağlık hizmetleri de. İnsanların kaderi tabii bu olmamalıdır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Daha iyi olması, yoksa sifıra mı indirgemek istiyorsunuz.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Çağdaş dünyada insanların yararlandığı şeylerden bizim insanlarımızın da yararlanması lâzım Sayın Adaoğlu.

Birinci basamaktan başlayacak olursak yani sağlık merkezi diye örgütlediğimiz birinci basamak, hekimliğin verilmesi ümidi ile planladığımız, kurumlaştırdığımız sağlık merkezlerimiz var. Bir defa sağlık merkezlerimiz sayı olarak yetersiz olmakla beraber, esas araç-gereç yokluğundan dolayı yetersiz kalmaktadır. Bugün en basiti özel bir doktorun muayenhanesinde, dahiliyecinin muayenhanesinde bir elektro cihazı, hiç olmazsa bile hastalıkları teşhis eden otomasyona geçilmiş kit dediğimiz bazı tahlillerin anında yapılmasını sağlayan bazı kolaylıklar mevcuttur. Yani bir şeker hastalığından şüphelendiğimiz zaman anında o hastanın şekerini tesbit edebiliyorsunuz,

bir idrar tahlilini anında yapabiliyorsunuz. Bu konuda bir takım teknik olanaklar ve bir sağlık merkezinde de bu teknik olaylar gayet rahatlıkla kullanılabilir. Yani neticede bir tansiyon aleti ile, bir dinleme aleti ile doktorluk yapmanın çağı çoktan geçmiştir. Bizde maalesef bu sağlık merkezlerinde bazen normal çalışan, doğru ölçen bir tansiyon aleti bulmakta zordur.

Yine bu sağlık merkezlerinde görevli olan arkadaşlar haftanın belli günlerinde burada kalmakta, haftanın diğer günlerinde ya kendi özel arabaları ile, ya bu sağlık merkezi eğer şanslı bir sağlık merkezi ise ve emrine bir araç verilmişse o araçla yanında yardımcı sağlık personeli ile çıkıyor, köy köy geziyor,

gayet sağlıksız koşullarda, şanslı ise sağlık merkezi olarak dñzenlenmiř bir odacıkta, o şansı da yoksa, kahvehane kōőelerinde ihtiyar hastaların tansiyonunu ölçerek, yani hastayı yatırıp muayene edebileceği bir muayene masasından bile yoksun, bazan da řikāyetlerini sorarak, belki boğazını aç göreyim diyerek birtakım tedaviler verilmektedir. Muhakkak ki bir doktorun köyü ziyaret etmesi, orada hastalarla görüşmesi yararlıdır. Ama bu doktorun köy ziyaretlerinde daha ziyade koruyucu sağlık hizmetlerine önem vermesi gerçekten yararlı olabilir. Yani o köydeki ağılların durumu ile, foseptiklerle, efendim gübreliklerle, şeyle ilgilense, yararlı olabilir. Fakat uygulamada olan bu değildir. İşte doktor gelecek denir veya doktor geldi denir, köyün öteki ucundan yaşlı insanlar çıkar, doktorun kendisini göreceği yere gidene kadar zaten tansiyonu yoksa tansiyonu çıkar, gayet, dediğim şartlarda bir tansiyonu ölçölür, ki hasta soyunmadan, belki ceketinin kolu sıkıyordur, efendim giydiği elbisenin yeni sıkıyordur kolunu, orada gayet sağlıksız koşullarda bir tansiyonu ölçölür. Arkasından ilāç verilir tabiī. Belli başlı ilāçlar var bu gezici sağlık ekiplerinin taşıdığı. Bir defa, kırmızı siyah kapsöl. Eczacılar daha iyi bilecek, kırmızı siyah kapsöl var, sarı tansiyon hapı var. Sarı hapçık. Köylünün, halkın deyimi ile sarı hap dediğinde bileceksiniz.

Bir öteki uygulama, leblebi koyar gibi kāđıttan bir külāh yapıp içine ilāçlar konur. Ne kadar zaman alır bilemiyorum, ama bu külāhın üzerine, en azından içindeki ilācın ne olduğunu, ne kadar alınması gerektiğini yazmak da çoğu zaman gerçekleşmez. Böyle bir sağlık hizmeti veriliyor sağlık merkezlerinde veya köy hekimliğinde. Bir defa bugünkü fiyatlarla bazan hastaya verilen bir antibiyotiğin fiyatı, o antibiyotiği içine koyacağımız kabın fiyatından fazladır. Ve bunun bir tanesinin bile ziyan olması, en azından milli gelire büyük bir zarardır. Oysa bu kadar atıl, Sanayi Holding'in bu kadar atıl fabrikaları varken, bu kadar işsizlik varken, bir standart getirilse ve bir plāstik, ilāç koymak için bir plāstik kap yapılsa, üzerine yazmak için bir etiket yazılsa, ben eminim bu kap ve üzerindeki etiketin fiyatı, çoğu zaman bir tabletin fiyatından daha azdır. Yani bu konuda bir standarda gidilmeli. Hastanelerde, köylerde, hatta özel eczanelerde. Özel eczanelerde bu usul kullanılmalıdır. Bir defa ilāç ambalājı, gayet pahalı bir olaydır. Bu, defalarca hesaplanmış ve ilāç fiyatının %18'le 22'si arasında bulunur. Bir kutu antibiyotik. İçinde 16 tane var veya 12 tane var. Bazan 10 tane var. Hatta bazı açıkğöz firmalar, 8 tane koyuyor fiyatı artmasın diye.

Oysa sekiz kapsülle günde dört tane alacağız, sekiz kapsülle iki günlük tedaviyle hastayı ancak kronikleştirirsiniz ve bu ilacın kutusunun fiyatı ilacın %18'i ile 20'si arasında hesaplanıyor. Gayet şık paketler, içinde prospektüsü, çoğu zaman doktorları da sıkıntıya sokar, prospektüsler var içinde. Hasta alır onu okur. Orda gördüğü herhangi bir yan etki, acaba doktorun gözünden bu kaçmış mı, kaçmamız mı diye sorguya da çekilirsiniz, şey yaparsınız. Yani bu konuda bir standarta gidilmeli. Dediğim gibi yani üzerine ciddiyetle eğilinmeli ve bu ilâçlar böyle külahların içinde, üzeri yazısız, nasıl kullanılacağı belirsiz, hangi hastanın ilacı olduğu üzerine yazılmadan, hangi dozda alınacağı yazılmadan, içinde ne olduğu yazılmadan bunlar verilmemelidir. Bunların ne bir maliyeti var, ne de zaman alır. Bu iş ciddiye alınmalı ve halledilmelidir. Bence hayati önemi olan bir konudur. Hayati önemi olan bir çok insanın sağlığını tehdit eden bir konudur ve kolaylıkla yapılabilecek, yani bu memleketin şartlarında dışarıya para ödmeden bir kaç kişiye de istihdam sağlayarak bir fabrikada bir model, bir kap geliştirilir, bunun kapağı olur, bir de etiket yapıştırılır ve bu iş halledilir. Gerçekten hayati bir konudur. Halledilmemesi için hiç bir sebep yoktur.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Neden yapılmadı şimdiye kadar? Bu öneriler çok yapıldı geçmişte.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Düşünülmedi efendim belki veya yapıldı...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Düşünen oldu, öneriler de yapıldı.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - UBP'ye söylendi herhalde. İnşallah bu defaki Hükümet bizi duyacak, bu şartlarda bir sağlık merkezinde vatandaş gerekli hizmeti almayacağını bildiği için zaten ilk fırsatta ya merkezdeki hastaneye, yahut da özel doktora koşmaktadır. Bu da tabii merkezlerdeki, kazalardaki

hastanelerin aşırı yığılmasına, imkânı olan, zorla yaratılan imkânlarla da hastaların özel doktora koşmasına sebep oluyor. Bu sağlık merkezinden, şehirlerde, kasabalardaki merkezi sağlık tesislerimize geldiğiniz zaman görüyorsunuz ki sabah 7.00'de hastalar yığılmaya başlıyor. En azından otuz hasta. Bir poliklinikte bir doktora otuz hasta yazılıyor, en kötü ihtimale. Oysa bu hastaların çoğu birinci basamak dediğimiz sağlık merkezlerinde halledilebilecek olaylardır. Fakat ordaki imkânsızlıklar, halka bir güvensizlik veriyor ve hasta her şeyi deneyerek merkeze gitmeyi arzuluyor, merkezde yığılıyor. Merkezdeki hastanelerde biliyorsunuz aynı zamanda yataklı tedavi kurumlarıdır bunlar, bir de poliklinik vardır. Orda görevli doktorun yukarıda yatan hastaları vardır. Ayrıca poliklinik yapması gerekmektedir belli günlerde. Mesai saatlerimiz belli, 8.00'de başlıyor...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Kim başlıyor?

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - 9.30'da başlıyor.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - 8.00'de mesai başlıyor diyelim, iyi-kötü bir çay ocağı, bir kahve ocağı vardır her hastanede. Bir günaydın demek için arkadaşlar burda bir çay, bir kahve içmek zorundadır. 9.00'da servisteki hastalara bir göz atmak gerekirse, 9.30'da, 10.00'da polikliniğe gidilir. 10.00'da, 11.00'de bu otuz hasta, arada giren bir otuz hasta da, yani numara almadan giren, arkadaşlar, öteki doktor arkadaşların hastaları, dışarıda çalışan doktor arkadaşların rica ettiği hastalar, partililer, onlar da muayene olur veya muayene olduğunu zanneder. Rahat rahat günde bir altmış hasta bu şekilde merkezi polikliniklerden her doktora bir altmış hasta düşer rahat rahat, muayene olur. Muayene olmaz aslında, idare edilir. İdare edilir. Yani muayene olduğunu sanmıyorum ben.

Ben de on yıldan beridir bu memlekette doktorluk yapıyorum. Bence bir doktor günde on hastadan fazla , hatta hiç dinlenmezse onbeş hastadan fazla hasta görebilecek zamanı bulamaz. Yapamaz. Üstelik bugünkü çalışma koşullarında bir de tam poliklinik yapmaya başladınız. Saat 9.00'da başladınız diyelim. Saat 10.00'da bir telefon gelir özel kliniğinizden. Der ki, işte köyden falan hastanız geldi. Bir görebilir misiniz?

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bu nereden çıktı?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Bırakır arkadaş polikliniği, bir kahve içmek için atılır gider, özel hastacığını da görür.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ama sabah sabah.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Gidip gelene kadar... Bu, sabah da olur, öğlen de olur, 11.00'de de olur, 12.00'de de olur. Bunlar memleketin gerçekleridir Sayın Adaoğlu. Hiç hastaneye gitmemiş gibi konuşuyorsun.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Başka yerde yaşar.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Adaoğlu demir gibidir. Ne doktora, ne hekime.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Tabii arada çok ideal çalışan arkadaşlar var. Yani bir saniyesini boşa geçirmeyen arkadaşlar var veya birçok arkadaş büyük ideallerle başlar da zaman içinde araziye uyar.

HÜSEYİN CELÂL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ne yapalım bu doktorlara, Doktor?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla)- Zapturapt altına alacaksınız...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çözüm? Şimdi olanları saptıyorsun, tamam. Sağlık politikası?

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden) (Devamla) - Atalım mı, atalım mı?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Bu, tabii merkeze, hastalar merkeze yığılıyor, merkezin de dezavantajları bunlardır.

Bir defa hastasınız. Sabah bir protokol numarası alırsınız, saat 10.00'da, 11.00'de muayene olursunuz. Doktor uygun görmüştür, sizi laboratuvara gönderir. O gün kan alma zamanı dolmuştur. Ertesi gün yine hastaneye gideceksiniz. Hasta kanını verecek, öğlen 12.30'da, 13.00'de neticelerini alacak. 12.30'da, 13.00'te mesai bitmiştir. Doktoru ya o gün öğleden sonra özel kliniğinde görecek, ya bir gün daha gidecek. Ertesi gün de tahlillerini götürecektir. Sistem budur. Bu ana kadar çalışan sistem budur. Yani böyle olmadığını iddia eden arkadaşlar, öğleden sonra da bu tahlilleri görmek için beklediğini iddia eden arkadaşlarımız olabilir, ama istisnalar kaideyi bozmaz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çalışma sistemi bakımından öneri?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Full time gerçekleşecek mi? Hükümetin full time konusunda çalışmaları nedir? Hastanelerde zaman darlığı vardır. Hastanelerde çalışan doktor arkadaşlar iki saat içinde, üç saat içinde, dört saat içinde hastanedeki yığılmaların altından kalkabilecek zamanı bulamamaktadır. Değil sekiz saat, hastanelerde yirmi dört saat hizmet verebilecek bir yapıyı oluşturmadığımız taktirde, bu şekilde bir yapılanma ile orada gerekli hizmeti vermemize imkân yoktur.

Hastanelerde uzman doktor sıkıntısı var.

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden) (Devamla) - Arada hastacık bakmaya gitmezlerse ne olur, kliniğe?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Ben böyle bir realite olduğunu, engellemeniz gerektiği kanısında olduğumu düşündüğüm için bunları söylüyorum.

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden) (Devamla) - Görüşünüzü sordum yani.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Yani şimdiki doktorların hizmet şemalarında half time diye bir zaman dilimi mi var? Full time sanki bir sistemmiş gibi takdim edilir bu memlekette.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Maalesef yasal olarak...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - 8.00'de girecek, 12.00'de çıkacak diye bir kural mı var yani doktorların hizmet şemalarında?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Yasal olarak önerilen başkadır, ama fiili durum tamamen başkadır Sayın Adaoğlu.

- 2063 -

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Onun için yani full time konusu yeni bir sistem değil, var olan sistemin zaman içinde yozlaşmasının getirdiği, yahut doktorlar...

SAĞLIK BAKANI ERGİN İLKTAÇ (Yerinden) - Full time sistem değil efendim. Full time, çalışma biçimidir, sistem değildir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çalışma modeli, çalışma biçimi.

BAŞKAN - Devam edin sayın konuşmacı.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Evet, hastanelerde uzman doktor sıkıntısı vardır. Maalesef adamızda tek bir kardiolog yoktur. Tek bir nefrolog yoktur. Tek bir gastronitrolog yoktur. Tabii bu memleketin şartlarında bu kadar uzmanlaşmaya gerek var mı? Bazan oluyor. Bazan oluyor ve bunun sıkıntılarını da yaşıyoruz her gün. Full time belki bu sorunların bir kısmını çözer. En azından çalışma saatlerinin artırılması bakımından birtakım sorunları çözer. Tabii sorun sadece full time orada doktor bulundurmamak değil, altyapıyı da oluşturmak lâzım.

Hastanelerdeki yığılmayı önlemek için birinci basamak hekimlikte gerekli tedbirleri almak lâzım. Tabii full time derken, nasıl uygulanmıyor full time? Doktorların gerekli ekonomik imkânlar sağlanmıyor. Doktorlara bu ücret verilemediği için de dışarıdan vatandaştan siz kazanın diye fırsat tanınıyor. Olay budur. Full Time ekonomik sıkıntılardan dolayı uygulanmıyor diyebiliriz ama, vatandaş bu hizmetleri, yani sağlık için vatandaş full time'in gerektirdiğinden çok daha yüksek bedeller ödemektedir. Yani devletin kesesinden çıkmıyor belki ama, vatandaşın kesesinden bu defalarca çıkmaktadır. Şanslısınız hastaneye gittiniz, muayene oldunuz, teşhisiniz tam kondu. Bir reçete verildi size. Gidiyorsunuz eczaneye. Başlanıyor, bu ilâç yok, bu ilâç yoktur, bu ilâç vardır, genellikle olanlar da bir öksürük şurubu, bir ağrı kesicidir. Bazı kalem antibiyotiklerdir, vatandaş alır reçetesini özel eczaneye gider, parasını öder ilâcını alır. Oysa sosyal güvenlik kapsamındadır bu hasta. Ya sosyal yardım alıyordur, ya sigortalıdır, ya memurdur, ya yoksuldur. Yani bir sosyal güvenlik şemsiyesi altında hastaneye gitmiştir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bu sosyal sigortalar dışında ben para vereni hiç görmedim hastaneye. Herkes fakir şeyindedir.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Bazı vatandaşlar bu ödediği ücretin peşine düşüyor, alıyor da. Ama bu çoğunluk bu özel eczaneye ödediği, geriye alması da en doğal hak olan parayı almıyor. Devlet bunu yani bir kazanç olarak görmemeli. İşte Ahmet'e bir reçete verildi. Yarısını hastaneden verdik, öteki yarısını gitti kendisi cebinden aldı. Bu bir kazanç değildir devlet için. O sistem getirilmelidir veya bu ilaçlar bulundurulmalıdır hastanede. Bugün İngiltere'de hiç bir öksürük şurubu, hiç bir hastaya bedava verilmez. Bizde en büyük kalemler arasındadır. Öksürük şurupları hastanelerde verilen ilaçlar arasında en büyük kalemler arasındadır. Gersizdir. Hayati önemi olan ilaçlar vardır memleketimizde bulamadığımız, astım için, şeker için, kalp rahatsızlıkları

için memleketimizde bulamadığımız, özel eczanelerde bulamadığımız, Sağlık Bakanlığında hiç bulamadığımız, ama hayati önemi olan ilâçlar vardır. Bu ilâçlar bulundurulur da hiç bir hastaya öksürük şurubu verilmezse hiç bir hastaya zarar vermez. Öksürük şurubu plase budur, hastaya verseniz de olur, vermeseniz de olur. İşte belli başlı maddelerden birazcık vardır, biraz nefes açıcı, biraz öksürük kesici, biraz balgam sökücü olmasa da olur. Olmadığı zaman hastanın hayatı tehlikeye girmez. Ayrıca gereksiz bir israftır tabii öksürük şurupları.

Özele gelecek olursak, bir Mağusa Hastanesini alalım. Mağusa Hastanesinde büyük masraflarla ek inşaatlar yapıldı. Kardiroleji servisi açıldı Mağusa'da. Bu kardiroleji servisinde monitörler var. Hastayı bağılıyorsunuz, bir kumanda masası var. İsterseniz ordan da izliyorsunuz. Halbuki kurulduğu günden beridir benim tespit ettiğim, hastayı monitürden ancak hasta sahipleri izliyor veya hasta kendi kalp atışlarını kendi izliyor, elini, kolunu kıpırdattığında ortaya çıkan parazitlerden de heyecanlanıyor.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çok dramatize ediyorsun galiba.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Bunlar gerçeklerdir Sayın Adaoğlu.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Gayet güzel anlatıyorsun.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - İnşallah düşmezsiniz bu hastanelere.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Siz varsınız yetiştirdiğim doktorlardan, onun için gitmiyorum.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Ben bugüne kadar o kumanda masasının başında herhangi bir görevli görmedim. Bazen acil hastalar oldu, yatırdım. Bazen ziyaretlere gittim. O kumanda masasının başında o monitörü izleyen herhangi birine rastlamadım. Doktor geldiği zaman bir o monitüre göz atar. ama esas izleyeni o monitörü, takip eden, hastanın odasına giren, çıkan temizlik görevlisi, şanslıysa hastabakıcı, daha şanslıysa hemşire, ama girip çıktığı anda görebilir.

Ama esas uyarıyı yapan, hastanın kendisi veya hasta sahibidir. A, monitörde bir bozukluk var veya kalp atışları bozuldu diye koşup hemşirelere haber veren, hemşireler de telefona sarılıp doktora haber veriyor. Doktor tabii o anda on-call'dadır. Evinde-dir veya özel kliniğindedir. Böyle bir uygulama var kardioloji bölümünde Magosa'da.

Bir ikinci olay; çok sevdiğim bir öğretmenim yattı kardiyo-lojide. Ertesi sabah gittiğim zaman, adam çıldırmak üzereydi. Çünkü tam kardioloji bölümünün önünde, koğuşun genel tuvaleti var. Alüminyum bir kapısı var. Gecenin 2.00'sinde, 3.00'ünde, 4.00'ünde kapıyı açtığınız zaman, trak kapanıyor. Çıkıyorsunuz, tekrar kapanıyor. Yani sabaha kadar tuvalete kaç kişi girip çıktığını saymak için bir yerdir kardioloji bölümü. Oysa hastaya birtakım sakinleştirici ilâçlar veriliyor, ağrı kesiciler veriliyor. Hasta zaten hayatında ilk defa başına gelmiş bir olaydır. Büyük bir endişe içindedir. Sabaha kadar o tuvalete giren çıkanların yaptığı rahatsızlıktan, güneşin doğmasını bekler böyle bir yerde.

Diyaliz kuruldu Magosa Hastanesine. Suni böbrek dediğimiz diyaliz ünitesi kuruldu. Şu anda oniki hastası var. Tek bir cihazdır bu ve yetersiz kalmaktadır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - O iyi bir başlangıç.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Evet. En azından bir yede-ğinin olması lâzımdır.

Laboratuvar var yine aşağıda. Son yıllarda bunlar otomatize edildi. Oto ana layzer dediğimiz cihazlar kondu. Ama bazı çok kritik tetkikler var. Çok kritik de değil, ama olmazsa olmaz tetkikler var. Bir kalp krizi geçiren hastada yapılacak üç tane

enzim tayini var. Bunlardan sadece bir tane yapılıyor Magosa'da. Ama Lefkoşa'da öteki ikisi de yapılıyor. Veya bazı enfeksiyonların karakteri hakkında bilgi edinmeniz için en basit laboratuvar tetkiklerinden biri beyaz kan hücrelerinin ayırımı yapılacak, Magosa Hastanesinde bunu yaptıramazsınız. Zaman alacak deniyor. Onun için yetiştiremiyoruz, bunu yapmıyoruz. Yani bir lökosit formülünü yaptırmak, uzun zamandan beridir mümkün değil Magosa Hastanesinde. Gerçi yapılırsa inanabilir misiniz? Bu konuda bir uzman yoktur. Yani bir hematoloji uzmanı yoktur. Maalesef bio kimya uzmanları veya laboratuvar ara elemanları bu tahlilleri yapmaktadır.

Bir diğer hastane, göğüs hastalıkları...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ne yapalım? Doktorlar hep milletvekili oldu.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Çaresiz...

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANI AHMET KAŞIF (Yerinden)-
O dediğin tahlilleri doktor mu yapar?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Bir diğer hastanemiz, Göğüs Hastalıkları Hastanemizdir.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)-
Hastanelerde doktor, okullarda öğretmen kalmadı.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Olmaması gereken bir hastane Göğüs Hastalıkları Hastanesi. Uzun yıllar şimdiki Sağlık Bakanlığının olduğu binada tecrit edilmiş, sonradan herhalde Lefkoşa'nın gürültüsünden uzaklaştırmak için bu insanları, temennim öyledir,

Gönyeli'deki Güçsüzler Yurduna taşıdılar ve orada tecrit ettiler. Bugün tüberküloz, bulaşması en zor olan hastalıklardan birisidir. Bugün değil, bugüne kadar tüberküloz, bulaşması en zor hastalıklardan biridir. Dünyanın hiçbir yerinde, Türkiye dışında, dünyanın hiçbir yerinde ayrı göğüs hastalıkları hastanesi yoktur. Tüberküloz çok zor bulaşır. Tüberküloz hastalığı tespit edildikten sonra, hiçbir tehlikesi yoktur. Özellikle taze tüberküloz vakası tespit edildiği andan itibaren hiçbir tehlikesi yoktur. Esas tehlike, şu anda bende tüberküloz var mı yok mu, odur. Otobüste, lokantada, sivil hayatımızda karşılaştığımız insanlarda tüberküloz var mı yok mu, odur önemli olan. Çünkü bende tüberküloz varsa, şu anda bu salonda olanlar tehlikeye maruz kalabilir. Ama bir hastanede tespit edilmiş bir tüberküloz vakası,. herhangi bir hastanede o hastayı tedavi altına altından sonra, o hastane için bir tehlike değildir. Ve böyle gayri insani şartlarda, hastane demeye bin şahit isteyen, laboratuvar olanakları olmayan, personel olanakları olmayan, hiç olmazsa bugün elimizde olan hastanelerin olanaklarından da yoksun bir şekilde bu insanların

Tecrit edilmesi, öteki insanlardan uzak tutulması, hele hele üç ay, beş ay gibi uzun süreler, yani bu işi bugünkü şartlarda yapmadığımız için, hastaları uzun süreler hastanelerde yatırmak, ayrı bir hastane, hastane demeyeceğim, ayrı bir yerde yatırmak, bugünkü çağda yapılabilecek...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Uygulama değil.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Saygısızlıkların en büyüğüdür. İnsana yapılacak saygısızlığın en büyüğüdür. Pek ala Lefkoşa Hastanesinde, Burhan Nalbandoğlu Devlet Hastanesinde bir servis, bir koğuş, bir bölüm, dahiliyenin içindeki bir bölüm, herhangi bir yerde bir bölüm, eğer yetişmezse ancak oraya yapılacak bir ek inşaatla bu hastalar hastane olanaklarından yararlandırılmalıdır. Ben bu konuda daha da insancıl düşünüyorum. Mağusa hastanesinde bir tüberküloz bölümü veya göğüs hastalıkları bölümü, tüberküloz bölümü değil, bir göğüs hastalıkları bölümü, çünkü göğüs hastalıkları astım olabilir, bronşit olabilir, finomoni olabilir, akciğer kanseri de olabilir. Daha seyrek görülebilen birtakım hastalıklar da olabilir. Mağusa Hastanesine şu anda iki tane göğüs hastalıkları uzmanı görev yapıyor. Maalesef bu uzmanlardan biri acil doktorluğu yapıyor. Bir diğeri orda dahiliye ile göğüs hastalıklarını beraber yürütüyor. Mağusa Hastanesinde bir göğüs hastalıkları servisi kurulabilir. Burhan Nalbandoğlu Devlet Hastanesinde bir göğüs hastalıkları servisi olabilir. Cengiz Topel'de bir göğüs hastalıkları servisi olabilir. Girne'de aynı şekilde bir göğüs hastalıkları servisi, servisi değilse koğuşu, odası olabilir. Ve buralarda göğüs hastalıkları, göğüs hastalıkları konusunda uzmanlık yapmış, bu konuda veya dahiliyeden bu konuya özel merak sarıp da yetişmiş insanlar bu hastalıkları takip edebilir. Bugünkü uygulama çağ dışı bir uygulamadır ve insanların onuruyla, sağlığıyla, yani her bakımdan kabul edilemeyecek bir durumdur.

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANI AHMET KÂŞİF (Yerinden)-
Ruh sağlığı.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Evet. Esas tehlike, tüberküloz konusunda esas tehlike, yurdumuza gelen ve hiç bir sosyal güvencesi olmayan kaçak işçilerdir. Esas tehlike bunlardır. Bu insanların hiç bir sosyal güvencesi yoktur. Çalışma izinleri yoktur, hiç bir kontrolden geçmiyorlar. Türkiye'de bu hastalık yaygındır. Bunu hepimiz biliyoruz. Son yıllarda da hortlamıştır. Bunu da biliyoruz ve bu insanlara bir realite var. Yani bu insanlar şu anda içimizdedir, çalışıyorlar, yaşıyorlar. Hiç olmazsa bedava sağlık hizmeti sağlanmalıdır. Bu toplumun sağlığıyla ilgili bir konudur. Bir kolaylık getirilmelidir. En azından bu memlekette bulunan bir turist bedava sağlık hizmetinden yararlanır diye bir kural konur. Bugün İngiltere'de bile böyledir. Ve madem ki bir turizm memleketiyiz, böyle bir kolaylık getirilebilir. Ve bu insanları hiç olmazsa bizim sağlığımız için arada bir hiç olmazsa kendini rahatsız hissettiği zaman hastaneye gidebilme şansı yaratılır. Çünkü bu insanlar yokluk içindedir. Bu insanlar ancak öksürdüğü zaman bir öksürük şurubu almak için bir eczaneye başvurabilir. Ordaki eczacı önerirse bir doktora git, bir şeye git ve gidebilecek durumdaysa gelir. Ben çok rastladım. Çoğu zaman bu insanlarda gerçekten aktif, karşısındakine bu hastalığı bulaştırabilecek tüberküloz vakası tesbit ediliyor, şey de yapılıyor ve yeni vakalar bunlardır. Eski kronik vakalar, yani Kıbrıslılarda tüberküloz 1945'lerde vardı. O zaman başarıyla tedavi edilenler halen birtakım solunum şikâyetleri ile yaşamaktadır. Tüberkülozun kesin tedavisi vardır. Yeter ki geç kalınmasın, hastanın ciğerine fazla harabiyet vermeden tedavi edilsin. Korkulacak bir hastalık değil.

Tecrit etmeyi gerektirecek bir hastalık değil. Sosyal yönden birtakım yaralar açıyor. İnsancıl yaklaşırsak hastaneler, en azından Göğüs Hastalıkları Hastanenizi insanların seve seve kalabileceği, seve seve tedavi görebileceği bir duruma getirirsek bu insanlar kendiliklerinden de bize müracaat edebilirler. Tabii hep sağlık servislerinden bahsettik.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Havaya ihtiyacı vardı. Hava gerekçe.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - O 1950'lerdeydi Sayın Civa. Yani ilaç yokken öyleydi. İlaç yokken o öyleydi. Bu konuda...

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Geçti yani?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Her konuda akıl veriyorsunuz, bu konuda bari vermeyin. Çünkü ben bir tüberküloz uzmanıyım.

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANI AHMET KAŞIF (Yerinden) Civa, farkındaysan...

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Evet maalesef bizde...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Cevap verirse bu sayfayı geç de, sonra prodüksüyondur diye istismar eden.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Kabalıklara cevap vermek adetim değildir.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Evet. Peki...

BAŞKAN - Konuşmacıya müdahale etmeyin efendim. Sayın milletvekilleri...

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Bizde Sağlık Bakanlıkları sadece kamuda çalışan sağlık personelinin işlerini halleden bir yapıda oldu. Sürekli olarak. Oysa bu memleketlerde sağlık

çalışanlarının büyük bir bölümü de özelde çalışmaktadır. Ama bu insanlar yok farzediliyor. Değil yardımcı olmak, engelleniyorlar. Sanki bu ülkenin yurttaşı değiller. Ekonomik sıkıntılarla uzun bir eğitim döneminden geçiyorlar. Bir kısmı yurt dışında kalıyor tabii. Bir kısmı dönmek zorunda kalıyor veya dönme arzusundadır, yurduna dönüyor. Özel bir eğitim dönemi, ekonomik yokluklar, ailenin yardımı ile son zamanlarda Vakıflar Bankasının verdiği ufak bir kredi ile ufak bir muayene açıyorsunuz. Orda az önce de söylediğim çibi bir tansiyon aleti, bir dinleme aleti ile doktorluk yapmaya başlanıyor. Hiçbir sosyal güvenlikleri yok. Bu insanların bilgilerinden, birikimlerinden kesinlikle devlet yararlanmıyor. İşe girebilmek için tanıdıkların kapısı aşındırılıyor. İmkân bulan veya bu memlekette sağlık hizmetlerine katkıda bulunmak isteyen, bugünkü şartlarda %100'lerin üzerinde faizler altında birtakım alet edavat alıp mesleğini icra etmek, yani o meslekten hem ekme kazanmak, hem kariyer yapmak, hem zevk alma niyeti ile özel bir muayeneye sokulup tıkilırlar. Bunların arasında öyle insanlar var ki, birtakım...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Devamla) - Özel kliniklerin de bir manzara umumiyesini çiz bakalım bize. Öyle özel klinikler görün ve tabelladan başka birşey yok içinde.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Birtakım ekonomik zorluklarla açılan bu kliniklerde yine birtakım zorluklardan dolayı hastanelerde görev verilmemesinden dolayı hastanede olmayan bir uzman da çalışabilir. Devlet kesinlikle bu insanların uzmanlığından yararlanmayı düşünmez. Devlete müracaat eden bir vatandaş sağlık kurulları vasıtasıyla yurt dışına gönderilebilir, Rum tarafına gönderilebilir, ama kendi vatandaşı, kendi doktoru olan bir özel doktora bugüne kadar devletin gönderdiği herhangi bir hasta yoktur. Veya elinde olmayan bir uzmanı devlet çağırıp da servislerinde o doktorun bilgilerinden, birikiminden faydalanmış olduğuna dair herhangi bir örnek yoktur. Bu konuda da yeniden yapılanırken, veya yeniden yapılmaya niyetimiz varsa kadrosuzluktan veya ekonomik zorluklardan görev veremediğimiz bu insanların birikimlerinden yararlanmak zorundayız. Bunlar da bu ülkenin vatandaşıdır. Üstelik bunlar yurt dışı tedavilerinden veya yurt dışı tetkiklerinden çok daha ucuza bu tetkikleri, bu muayeneleri sağlayabilirler ülkelerinde.

Bir diğerk konu, tabii kredi olayıdır. Yani sağlığa yatırım yapacak insanlara da birtakım krediler sağlanmalıdır. Çünkü sağlık, ticaretten de sırasında tarımdan da çok daha önemlidir, çok daha hayati bir sorundur ve bu insalara da en azından turizmcilere tanınan veya ihracat için sağlanan, ne bileyim küçük esnafa sağlanan krediler gibi, hiç olmazsa memlekette olmayan birtakım cihazları, birtakım olanakları memlekete getirmek isteyen özel Doktorlara da birtakım olanaklar sağlanmalıdır. Bu konuda ucuz kredi sağlanmalıdır, bu insanlar hem kendi geçimlerini sağlamak bakımından, hem de Devlete birtakım şeyleri daha ucuza mal etmek bakımından bu olanaklardan yararlanmalıdır.

Bir diğerk konu, yardımcı sağlık personelidir, yardımcı sağlık personelidir. Bir defa Mağusa'da bir hemşire hasta bakıcı okulu var, buradan mezun olanlar maalesef işsiz beklemektedirler. Bir yerde belki bir politikaydı bu, özel kliniklerin hemşire hasta bakıcı açığını kapatıyorlardı. Fakat bu insanların istihdam edilmesi gereklidir. En önemlisi de, bu hemşire hasta bakıcı okulunun kalitesi yükseltilmelidir. Buradan mezun olan insanlar, gerekli hizmeti verebilecek şekilde yetiştirilmemektedir. En azından bazı branşlar için özel olarak yetiştirilmelidir.

Bir diğerk olan laboratuvarlar, ki çok önemlidir. Bir defa hasta geliyor, muayene ediyorsunuz, gerekli mesleki hizmet için eğitim diyelim, alamadığınız için, o yapıdan koptuğunuz için muayene ediyorsunuz, kendinize inanmıyorsunuz. Dönüyorsunuz hastayı laboratuvara gönderiyorsunuz, laboratuvardan gelen neticeye inanmıyorsunuz, röntgene gönderiyorsunuz, röntgenden gelen filme inanmıyorsunuz. Yani bu şekilde sağlık hizmeti olmaz. Bunun biran önce toparlanması lazımdır. Pahalıdır diye dokunmamak, göz yummak, görmemezlikten gelmek çözüm değildir. Çünkü günden güne daha da pahalılaşımaktadır.

Laboratuvarlar konusunda bir şeyler söylemek istiyorum. Bir defa Devlette de yetersiz olmakla beraber, laboratuvarlar özelde tamamen bir başı boşluk vardır. Ara elemanlar özel laboratuvarlar açmaktadır, uzmanlarla yarışıyorlar. Kimyacıdır, laboratuvar açıyor, Biyologtur, laboratuvar açıyor ve hiç olmazsa, yani kimyacıdır, sadece Biyokimya yapmıyor, Hematoloji yapıyor, Bakterioloji yapmıyor. Bir denetimi olması lazım.

İnsan sağlığı bu kadar ucuz olmamalı. Ucuz da değil, yani bu laboratuvarlar Türkiye'deki fiyatlardan çok daha pahalı çalışmaktadır, şu anda bizdeki laboratuvarlar. Bunun çeşitli nedenleri var. Bir defa yeterli uzman olmakla beraber, bu ara elemanlar da laboratuvar açtığı için, lüzumundan fazla laboratuvar var. Yeterli sayının çok üzerinde laboratuvar var. Bu uzman olmayan insanlar, açtıkları laboratuvarlarda eksiklerini kapatmak için birtakım pahalı cihazlar alıyorlar. Yani öyle cihazlar ki, bir taraftan kanı koyuyorsunuz, öteki taraftan neticeleri alıyorsunuz. Eğer cihazı ayarlamayı öğrenmişseniz, kim olsa o tahlili yapar. Bu tip cihazlar var ülkemizde şu anda, özel laboratuvarlarda kullanılan. E, bu da haksız bir rekabettir. Yani her parası olan gidip özel bir cihaz alır da gelirse bu memlekete, bu memleket araba mezarlığı gibi alet mezarlığı olacak. Bir öteki taraftan da bir uzman, eğer bu ekonomik olanağı bulamıyorsa, haksız bir rekabetle karşı karşıya gelecek. Yani senelerini harcamış, uzmanlık yapmış, Devlette işe girememiş, dışarda bu tip laboratuvarlar yüzünden gerekli potansiyeli bulamamış. Tamamen başı boşluk içinde gidiyor laboratuvar konusu.

Çok pahalı kitler kullanılıyor. Uzran olmayan bu insanlar tarafından birtakım tetkikleri kolaylaştırmak için piyasalarda olan kit dediğimiz belli tetkikleri yapan ürünler var. Bunlar alınıyor. Bunlar gayet pahalı malzemeler. Alınıyor, gerektiği sürede biririlemezse, e işte tarihi biraz geçse de kullanılabilir deriz. Tarihi geçmiş kitler de kullanılabiliyor sırasında. Kim denetleyecek? Kimse denetlemiyor. Böyle bir denetim yok. Çünkü Sağlık Bakanlığı bir tek hastanelerle meşgul. Yani özel doktorlarla, özel kliniklerle bugüne kadar herhangi bir şeyi yok. Ben 10 yıldır bu memlekette doktorluk yaptım, bugüne kadar bana bildirilmesi mecburi hastalıklar konusunda herhangi bir bilgi gelmedi. Yani ben yok farzediliyorum. Birçok özel doktor yok farzediliyor. Hizmet içi eğitim verilmiyor. En azından haftanın bir günü hastanelerde belli koşullar konabilir. Denebilir ki, yılda bu kadar saat hizmet içi eğitim almayan doktor şu şu olanaklardan yararlanamaz. Böyle bir kıstas getirilebilir. Kurslar verilebilir hastanelerimizde. İlk geldiğim zaman o heyecanla Mağusa Hastanesinde bir Full-time uygulaması için bir zorlama vardı. Doktor arkadaşlar toplanmışlar tavla oynuyorlar. Bu arada da Başhekime takılıyorlardı. İşte bu Full-time bize kötü alışkanlıklar edinilecek, edindirecek. İşte iş yok, bırakın gidelim eve falan. Ben kalktım dedim ki, yani ilginç vakalarımızı çıkarın, haftanın belli günlerinde biz de gelelim tartışalım. Bir göz doktoru arkadaşın bana cevabı şu oldu. Yarın anal yoldan göz ameliyatım var, gel seyret. Mentalite bu. Mentalite bu ve bu 10 yılda maalesef ufak, ne bileyim kişisel çabaların dışında köklü bir politika oluşmadı.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Lefkoşa) (Yerinden) - Karagil, anal yoldan göz muayenesini ben anlayamadım yani.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Evet verilen cevap oydu. Verilen cevap oydu.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Neymiş yani?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - E işte yani o kadar bilimsel çalışıyormuşuz da gelip göreyim. Çünkü hayatımda bir daha göremeyecektim.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ben anlayamadım yani. Belki espiri yaptıkları için, espiriyi de anlayamadım.

MUSTAFA AKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Dışarıda anlatır sana yahu.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Anladım da yani, ne olmadığını anlayamadım.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Hizmet içi eğitim verilmesi lazım. Hizmet içi eğitim yapılması lazım. Fakülteyi bitirip ihtisasını yapmış bir doktor bu memlekete gelir, tek bir sayfa açıp okumasa da bile ömrünün sonuna kadar doktorluk yapabilir. Bu yapıdan kurtulmamız lazım. Bu yapıdan kurtarılmamız lazım. Bu insanların hayatı bu kadar ucuz olmamalı. Bu doktorların hayatı da bu kadar ucuz olmamalı. En azından birtakım teşviklerle, birtakım özendirmelerle bir eğitim verilmeli.

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Başka ülkelerde ne yaptırılıyor bu doktorlara?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - En azından iki yıl İngiltere'de bulundum ben. Her Cumartesi belli kurslar vardır. Ve devlet sizi öder. O Cumartesi katıldığınız için devlet sizi öder. Bir diğeri diploma kursları vardır. Ben bir göğüs hastalıkları uzmanıyım diyelim. 10 yıldan beridir özel çalışıyorum. Birtakım şeylerden kopuk kalmış olabilirim. İngiltere'de kurslar var. Bir haftalık bir diploma kursu var. Kayıt olursunuz, belli bir ücreti var onu yatırılırsınız, size bir haftalık yoğun bir programla bilmenizi gerekenleri anlatırlar. Bunlar...

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) -Gitmezseniz ne olur?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Gitmezseniz yarışamazsınız.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Gitmezseniz cahil kalırsınız.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Ha haftaa sonu düzenlenen kurslara gitmezseniz bile , bir saati dorldurmazsanız birtakım yaptırımları vardır, onlara uğrarsınız.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Yani doktorluk yapmanız engellenir mi?

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Birtakım önlemler alınmıştır. Onun için gidiyor herkes. Veya başka bir yarış vardır. Yani arkadaşınıza mahcup olmamak için gidiyorsunuz. Çünkü sürekli bir bilimsel yarış vardır.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Peki çok teşekkür ederim.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Yani o hava yaratılmıştır. Pekâla bizim Burhan Nalbantoğlu Devlet Hastanesinde de bir haftalık, iki günlük, beş günlük, gerekirse daha uzun süreli bir program çerçevesinde kurslar düzenlenebilir.

Buna isteyen özel Doktor, isteyen Devlette çalışan arkadaş katılır, bilgilerini tazeler. ama bu kursları verecek arkadaşların hastanede kalması lazım, ki bu kursları versinler. Ama hastanede çalışan Doktora siz, ekmeğini kazanmak için dışarıya mahkûm etmişseniz, ordaki Doktor biran önce hastaneden ayrılıp da çoluk çocuğunun ekmeğinin parasını kazanmak için dışarda hasta görmek zorunda bırakılmışsa, bu işler olmaz. Sağlığa verilecek her kuruş karşılığını bulacaktır, fazlası ile bulacaktır. Onun için, biran önce bu maaşlarla, bu ücretlerle sağlık hizmeti olmaz. Bunların artırılması için, bunların Doktorların da insanca yaşayabilmesi için, toplum içindeki gerekli saygınlığı bulabilmesi, gerekli kazancın elde edilmesi için, Yasalarda mı değişiklik yapılır, efendim ek ödenekler mi konur? Ne yapılması gerekirse biran önce yapılması lazım. Yarın bile geçtir. Çünkü çok geç kalınmıştır.

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bu yalnız Doktorların sorunu değildir tabii.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Ben en azından Doktorların sorunu için söylüyorum. Öteki branşlardaki...Tabii yardımcı sağlık hizmetlerinde, bütün sağlık çalışanları için sorundur bu.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Stenoların da sorunudur.

MEHMET EMİN KARAGİL (Devamla) - Politika yapmıyorum ben. Stenoları bu defa söylerim. Bir diğer konu, yani bu memlekette hayati önemi olan bir diğer konu, sağlık eğitimi ile hiç ilişkisi olmayan insanların hasta görmesidir. Bugün ortopedik bir sorunu olup da, Avtepe'yi ziyaret etmemiş vatandaş yoktur. Örnekler çoğaltılabilir. İcrahitabebet yapabilmesi için, bu ülkede herhangi birinin icrahitabebet yapabilmesi için belli koşulları yerine getirmesi lazımdır. Bu Ahmet olabilir, Mehmet olabilir, göz yumulmaması gereken bir konudur.

Yüz kişiyi kurtarır, bir kişi ölür, bir kişinin sakat kalmasına sebep olabilir. Bunun sorumlusu Sağlık Bakanlığı olmalıdır. Çünkü göz yummuştur. Sağır Sultan bile duydu, filan hasta görüyor, filan hasta görüyor, ama bir önlem alınmıyor. Alınması lazımdır. Çok insan sakat kalmıştır bu şekilde. Ölen de vardır. Bu konuda da önlem alınması lazımdır. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Arabacıoğlu.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Karagil'i oldukça dikkatli dinledik. Gerçekten söylediklerinin çoğu, yani sistemdeki bozuklukları ortaya koydu Karagil. Yalnız benim ondört yılım hastanede geçti, hastanede de öyle bir tablo çizdiniz ki, nerdeyse kara değil, kapkara diyeceğim ben yani buna.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kişisel başarılar geneli bozmuyor.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Yok, genele gittiniz diye ben bu lafı yani almak zorunda kaldım. Gerçekten hekimlerin hastaneye geliş saatlerinden, kahve ocaklarında kahve içmesinden bahsettiniz. Siz de hekimsiniz. Ben genelde hastanedeyim, hastane dışarı dahi hekimin kahve ocaklarında zaman ayıracak kadar ucuz zaman olduğuna inanmıyorum ve ona katılmıyorum. Onu özellikle belirtmek isterim. Burda sistemde bir bozukluk var, onu ben de kabul ediyorum. Sistemdeki bozukluk da, çağdaş görüşlü Sağlık Yasasının en erken bir zamanda geçmesi ile...

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - Biran önce gerçekleştirin, o konuda bilgi verin bize de, demagoji yapmayın.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Onun bilincindeyiz. Bu konuda çalışmalarını biz şu anda yürütüyoruz.

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - O konuda bize bilgi verin de, demagoji yapmayın.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Yok demagoji yapan sizdiniz. Yani bana tuttun sen, Mağusa hastanesinde yapılan tahlilin en ince teferruatına kadar indin. Budur esas demagoji bana göre. Yani aksaklıklar var, öneri sunmak gerekir. Yok bana falan tahlil yapıldı, filan tahlil yapılmadıya girecek olursak, yirmi dört saat konuşuruz.

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - Çok önemli tetkiklerdir onlar.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Önemli çok daha tetkikler vardır.

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden) (Devamla) - Geçirip geçirmeyeceğinize karar vereceksiniz ve...

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Sen Tüberküloz uzmanıydın Karagil, fakat ben Dahiliye uzmanıyım. Ben de kendi dalımda şey yapayım, konuşayım artık.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Güzel önerilerdi. Yok yahu Arabacıoğlu, ne demek istediğini ben anlayamadım.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Ben kahve ocaklarında lafı...

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - En doğal hakkıdır.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Yok, benim bu çok ağrıma gitti. Yani burda ben, biran söz alıp da konuşmasaydım, gerçekten hastanede çalışan hekimlere karşı...

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Suçlama da yoktu yani. Bir suçlama da gelmedi.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Arkadaşlarıma karşı bir görevi yerine getirmememin burukluğunu yaşayacağımdan dolayı söz almak ihtiyacı duydum.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Neyse, biz de alacağız söz demek ki.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Devamla) - Hekimin çalışma saati, saatlerle sınırlı değil, hekim yirmi dört saat görevdedir. Yani siz de hekimsiniz, biz de hekimiz. Yerinden sen kaç kez kalktın hastaya gittin veya biz kaç kere kalktık veya hastanede çalışan bir hekim kaç kez, kalkıp gidiyor?..

Bunun bilincinde olmamız gerekir. Yani bir hekimin hastaneye gelip, 8'00'de gelmesi veyahut da 9.00'da gelmesi anlamı sözkonusu değildir. Belki de o hekim sabahleyin 4.00'te yerine yatmıştır. Bunun da hesabını yapmamız gerekir. Yani burdan biz konuşurken, vatandaşa bir mesaj verirken eğer, bazı gerçekleri de gözardı etmememiz gerekir.

Bir de kardiyoloji bölümünden bahsettiniz. Mağusa'daki monitörün takipsizliğinden, hasta yattığı sürece. O konuda tabii orda koriner hemşiresi var. Tabii takip edip etmediklerini bilmiyorum. Yalnız siz Mağusa'yı örnek verdiniz. Ben size Lefkoşa'yı örnek vereyim de burdaki halkımıza biraz ferahlık kazandırayım.. Bizim kardiyoloji ünitesinde hasta yattığı sürece mutlak kez takiptedir arkadaşlar. Onu ben belirtmekle yetineyim. Teşekkür ederim.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ben her yerde izlenmesirden yanayım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Arabacıoğlu.

Sayın Akıncı söz mü istiyorsunuz?

MUSTAFA AKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kısa bir ...

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MUSTAFA AKINCI (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Arabacıoğlu'nun konuşmasından sonra söz almayı gerekli hissettim. Nedeni de şudur. Sayın Karagil gerçekten çok iyi hazırlanarak ve kendi alanı da olduğu için birtakım ayrıntılara girerek bence önemli bir konuşma yaptı bugün burda. Öneriler de içeriyordu konuşması ve hiçbir saldırgan amacı da yoktu. Özellikle devlet çalışanlarını, devlette çalışan hekimleri küçültmek bir yana, veya onları eleştirmek bir yana, tam tersine onların haklarını koruyucu da bir konuşmaydı yaptığı konuşma.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Lefkoşa) (Yerinden) - Kahve ocaklarında?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi orda anlatmaya çalıştığı şuydu. Yani gayet doğaldır. Yani hastanelerde zaten hepimizin yolu düştü ve geçtik. Yani hastanelerde biz de birçok doktor arkadaşla beraber kahve içtik. Çay da içtik, kahve de içtik. Yani bu bir inkâr edilecek bir durum mu bu? Ben yarın sabah gidersem hastaneye doktor arkadaşlar, siz de olsanız orda sizi de çağırıp bize bir kahve ikramında bulunursunuz. Yani bu gayet doğaldır.

MUSTAFA ARABACIOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Centilmenlik aktarılmaz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi burada önemli olan nokta, can alıcı nokta Full-time'la ilgili söylemeye çalıştıklarıydı Sayın Karagil'in ve hastanede harcanan zamanın yetersizliği bir yana, ekmek parası için bir de dışarıya muhtaç olduklarını ve hekimlerin gelirlerinin artırılması gerektiğini söyleyen bir konuşmaydı. Yani buna niye bu kadar tepki duydu Sayın Arabacıoğlu gerçekten anlamak güç. Gereksiz bir duygusal tepki olarak nitelendirdim. Ve yani bu konu sanki Toplumcu Kurtuluş Partisi adına bir hekim arkadaşın yaptığı konuşma devletteki hekimlerimizi suçlayarak, devletteki hekimlerimizi çay ocaklarında vakit öldüren insanlar olarak takdim eden bir konuşma gibi algılanarak, böyle bir tepki konmuş olmasını da doğrusu hazmetmemiz mümkün değildir. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı.

Buyurun Sayın Bakan.

SAĞLIK BAKANI ERGİN ABDULLAH - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çözümsüzlük çözümdür politikasının en acımasız bir biçimde uygulandığı koşullar sağlık alanında geçerlidir. Sadece Kıbrıs sorununda değil. En acımasız bir biçimde uygulanan sosyal alan, tabir edeceksek eğer sosyal yaşamımız olarak nitelendirdiğimiz ve bir ülkenin rejiminin aynası, vitrini olarak nitelendirirsek eğer sağlık hizmetlerini çözümsüzlük çözümdür politikası bu alanda en acımasız bir biçimde uygulanmıştır. Dolayısıyla systemsizliğin sistem haline geldiği, egemen kılındığı koşullarda elbette ki sağlıklı sağlık hizmetinden bahsetmek mümkün değildir.

Yalnız burda dengeyi iyice korumak lazımdır. Devlet, sağlık hizmetlerine "vur abalıya" misali vururken, her köşede mantar biter gibi biten tıp laboratuvarları örneği verdi Karagil arkadaşım. Ben şahsen beklerdim, apartman dairelerinin nasıl belli norm ve standartlarda olmayan özel klinik, ameliyathane, muayehane ve benzeri hizmetleri nasıl vermekte olduğunu, sağlık koşullarını vurgulamasını beklerdim. Ancak, bu şekilde hem dengeli, hem objektif, hem de gerçekten Devlette olan anomalikler gibi, sıkıntılar gibi, özel sağlık hizmetlerimizin de cici olmadığı.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa) (Yerinden) -
Katılıyorum Sayın Bakan.

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Belli normların altında olduğu, belli standartları taşımadığı için, bugün kapatılması gereken çok özel klinik, çok özel muayehane, çok özel tıp hizmeti vermeye çalışan. Ve daha doğrusu Laboratuvar hizmeti vermeye çalışan müesseseler vardır. Bunlar açık, somut gerçekliklerdir. Neden? Çünkü, çözümsüzlük çözümdür anlayışı sağlık alanında da egemen kılındı ve systemsizlik bir sistem haline dönüştü. Çözüm elbette ki önerilmesi gerekir. Ben önce ordan başlayacağım, sonra somut olarak getirdiğiniz belli spesifik konulara gireceğim.

Bir kere arkadaşlar; sağlık sistemi bir bütün olarak ele alınmalıdır. Onun için, yerimden otururken full time sadece full time çare değildir. Çünkü full time bir sistem değildir. Sağlık bir önerme olarak gündeme getirilmesine karşın, sağlık hizmetlerindeki çalışma koşullarını düzenleyen bir yöntemdir, sadece bir araçtır full time. Yani bir çalışma biçimi değildir. Sağlık sistemi, bir sağlık modeli değildir. Biz neyi öngörüyoruz? Biz üç saç ayağı üzerinde oturan bir sağlık sisteminin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde egemen kılınmasından yana, ağırlıklı vazgeçilmez görüşlerimiz

ve önerilerimiz vardır. Yerinde oturan sağlık hizmetleri olacaktır, bir yandan Devletin sağlık hizmetleri olacaktır.

Bir üçüncü ayağı da, tek tip sosyal güvenlik sistemi içerisinde genel sağlık sigortası olacaktır. Bu üçlü sistem üzerine oturursa, ancak bir ülkeye kalıcı çözüm dediğimiz sağlık modeli gelir ve oturur. Parça parça, dilim dilim , bir tarafını öne çıkararak, diğer tarafını ihmal ederek ele alındığı takdirde, sorunlar, orda ne yazık ki, sistem gözlerden kaçır ve sanki full time tek çareymiş gibi konular takdim edilirse, eksik veya yarım takdim olur inancındayız. Kendimi Kamu Sağlık Hizmetleri Bakanı olarak görmüyorum ve bunu hiç kimsenin bana takdim etmesine gönlüm razı değildir. Böyle bir anlayışım yoktur, olmamıştır, olmayacaktır. Neden olmayacak? Biraz önce anlattığım kapsamda, çünkü ülkeye kalıcı bir sağlık sistemi getirmenin yol ve yöntemlerini bulmak için göreve geldik ve bu konudaki çalışmalarımızın büyük bir bölümü tamamlanmış durumdadır. Sağlık Hizmetleri Yasası iki ayrı teknik Komitede çalışmalar yürütülmektedir, sonuç aşamasına gelmiştir. İki partinin Meclis gruplarına bilahare Bakanlar Kuruluna, ondan sonra da yüce Meclisin bilgisine getirilerek, sağlık servislerimize bir şekil, düzen verecek, bir standart getirecek, bir norm seviye kazandıracak, verimli hizmet anlayışını ön plâna çıkarabilecek kollektif çalışmayı ve benzeri diğer anlayışları egemen kılabilecek, özünde taşıyan bir Yasa olacaktır bu. Sağlık Hizmetleri Yasası kamu hizmetine dönük hizmetlerimizi, servislerimizi düzenlerken,

Özel Hastaneler Yasasını da toplumun gündemine getirip Özel Sağlık Hizmetlerimizin de olması gereken norm ve standartlara kavuşturulabilmesi için, yani Özel Sağlık Hizmetlerinin de belli bir standartlaşmaya gitmesi şarttır, kaçınılmazdır. Aksi takdirde aynı düzeyde, eşit seviyede, herkese sağlık hizmetini verebilmenin bir başka koşulu olarak gördüğümüz özel sağlık hizmetlerindeki standartlaşmayı da gündeme getirmez isek o konuda yaşanan sıkıntı ve anomalileri gözden uzak tutmuş oluruz inancındayız. Bu kapsam içerisinde Devlet sağlık alanında büyük yük taşımaktadır. Karagil arkadaşım belli noktalarda vurgulamıştır, onlara da geleceğim ama sistemin üçüncü ayağını oluşturacak olan Genel Sağlık Sigortası çalışmalarının da bitirilmeden ve bu sistem içerisinde yerli yerine taşları oturtmadan biz inanıyoruz ki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki sağlık hizmetleri düzleşmeye çıkacaktır. Bunu çözebilmenin yolu, üçüncü ayak olarak ifade ettiğimiz gibi Sağlık Sigortasının mutlaka ve mutlaka Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaşama geçirilmesi gerekmektedir ki bu tek tip sosyal güvenliğe geçişi büyük oranda kolaylaştıracak, standartlaşmayı getirirken Özel Sağlık Hizmetlerinde onunla birlikte mütalâa ettiğimiz ve Devlet ayağını da sağladığımız tek tip sosyal güvenlik sistemine gelişin yolu büyük oranda katedilmiş ve aşılmış olabilecektir. İşte biz bu kapsamda ülkemizde bir sağlık modelini, bir sağlık sistemini hayata geçirmek üzere çalışmalarımızı sonuçlandırma aşamasına doğru hızla yaklaşıyoruz. Kamuda çalışanların özlük haklarıyla birlikte, diğer sosyal hakları ve benzeri diğer anomalileri giderecek yasayı bitirip getireceğiz. Özeli getireceğiz, arkasından Genel Sağlık Sigortasını ve kalıcı çözüme ulaştıracak olan bu üç yasal mevzuatla birlikte çalışma bir anlamıyla geriye kalan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ortak kurullarda hazırlatacağımız tek tip sosyal güvenliğe geçişin yolunu hızlandırmak olacak, bununla birlikte.

Bu takdimi yaptıktan sonra başlıklar halinde getirilen konular vardır, onlara da değinmek isterim.

Sağlık Merkezlerimiz gerçekten olması gereken düzeyde değildir. Ama bu demek değildir ki böyle geldi böyle gidecek. Biz böyle gelmiş böyle gitmez diyoruz ve sağlık hizmetlerinin temel taşıını oluşturan Sağlık Merkezlerimizin gerek teknik donanım, araç-gereç ve personel açısından bugün yaşamakta olduğu eksiklikleri giderebilecek, çağdaş norm ve standartlarda hizmeti, o yöre insanına etkin, eşit ve dengeli bir biçimde verebilecek düzeye getirilmesi için elimizdeki imkânları sonuna kadar zorlayacağız. Bu konudaki sıkıntımız ne yazık ki konuşmalarında da vurguladıkları gibi Sayın Karagil'in, personel yetersizliğidir. Bu bir gerçekliktir.

MEHMET EMİN KARAGİL (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Bütçede de birşey yok.

ERGİN A. İLKTAÇ (Devamla)- Bu 94 Bütçesini biliyorsunuz, başından beri vurguluyoruz. Yani biz hazırlamadık, önümüzde bulduk, ama mevcut personel eksikliğini gidermek için en azından acil olarak bize hizmetlerin aksamaması için gereksinim duyduğumuz acil personelin alımı için önce hemşirelerden başladık. 36 hemşiremizi istihdam olanağına kavuşturmuş bulunuyoruz. Arkasından yine ihtiyaç duyduğumuz, biraz önce sizin bahsettiğiniz Kardiyoloji Merkezindeki veya Mağusa'daki diğer branşlardaki eksikliğini duyduğumuz doktor, tabiplik hizmetlerindeki tek branşları takviye etmek

Onları rahat çalışma koşullarına kavuşturabileceğimiz birer personelle eğitmek ve ondan sonrası için temas ettiğiniz gibi sizin saflarınızda şu anda büyük mücadele veren değerli bir arkadaşımız, hematolog bir arkadaşımız ne yazık ki şu anda bizim servislerimizde görev yapmaması gerekir. Ama kocunun aciliyetinin önemine binaen birtakım görevler yapmaya çalışmaktadır kendi anlayışı, hizmet anlayışı çerçevesinde.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Karşılığında bir şey alıyor mu Sayın Bakan.

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Hayır kesinlikle. Yani bunu vurgularken...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden) (Devamla) - Güzel bir olay.

ERGİN ABDULLAH (Devamla) - Şunu söylemek için belirtmek istiyorum. Yani biz Türkiye'den hematolog istedik ve biraz önce bahsettiğiniz gibi Sayın Karagil'in bu ücret politikasıyla bu ülkeye Türkiye'den hematolog ve benzeri diğer eksikliğini duyduğumuz dallarda, branşlarda nöforolog ve patalog, nörolog ve sıralayabildiğimiz diğer bütün branşlardan uzman hekim getirmek arkadaşlar ne yazık ki cezbedici değildir. Açık söyleyim hiçbir hekim arkadaşımızın Türkiye'den ki büyük bir Kıbrıslı kaynağımız vardır, bu ülkeye bu maaş politikasıyla gelmez. Getiremeyiz kendilerini. Dolayısıyla bunun çözümü hem hizmet içi eğitimi ön görürken, belli dallarda, ihtiyaç duyduğumuz, eksikliğini duyduğumuz dallarda personel eğitmek, yetiştirmek için teşvik ve yönlendirmeyi yaparken bugün hematoloji üzerine ihtisas yapmaya göndersek en az iki sene sonra gelecek en kötü, en iyimser yaklaşımlar. Normal süresi siz

daha iyi bileceksiniz, biliyorsunuz, en az 10 senelik bir üst ihtisası gerektiriyor. Tam randımanlı, tam verimli düşünce yapısı açısından bakarsak olaya.

Dolayısıyla personel açığımız gerçekten can yakıcı bir sorundur. İkinci can alıcı sorunumuz personel açığıyla birlikte sağlıkta parasal sorun olmaması lazımdır. Onun için başta öngördüğümüz sağlık sistemi üzerindeki görüşlerimizi gayet açık ve objektif olarak ortaya koyduk. Sürekli Devlet bütçesinden paranın ayrılan miktarı yetersiz olduğunu, çağdaş ölçütlerle bağdaşmadığını vurguluyoruz. Gayri Safi Milli Hası'lanın %2.4'ünün ayrıldığı koşullar 1950'li, 60'lı yıllardaki İtalya'nın ve benzeri diğer Avrupa ülkelerinin çizgisi idi. Biz 1994'lerde halen Gayri Safi Milli Hasılanın %2.4'ünü eğer sağlığa ayırırsak elbette ki bu sıkıntıları, bu anomalileri, bu zorlukları yaşayacağız. Onun için personel eksikliği yanında bütçeden Devlet bütçesinden Dünya Sağlık Örgütünün öngördüğü norm ve standart olan Gayri Safi Milli Hasılanın asgari %10 payının sağlığa ayrılması gerekmektedir ki mevcut sağlık sistemimizdeki anomalileri, sorunları aşabilelim.

Bu noktadan, hastanelerdeki yığılmalardan bahsetmiştir, elbette ki sağlık merkezleri yöre halkının hizmetinde etkin bir yapıya kavuşmaz iseler doğal olarak hastanelere yığılacaklardır. Eğer o yöre insanımıza sağlıklı, etkin düzeyi yüksek bir sağlık hizmeti verebilmiş olsa idik bugüne kadar, hastanelerimizin kapılarında yığılmalar olmayacaktı. Bunu önlemenin yolu o yöredeki sağlık merkezlerinin etkin bir yapıya kavuşması. Bunun yolu ise yani etkin bir yapıya kavuşmanın aracı ise belli uzmanlık dallarındaki personelle o yörelerdeki sağlık hizmetlerinin desteklenmesidir. İyi bir dahiliyecinin belli periyotlarda o yöre halkının hizmetinde olması lazım. Belli kadın, çocuk, ana sağlık hizmetlerine dönük plânlamaların o yörelerde halkın hizmetine sunulması lazım ve benzeri diğer branşlarda rotasyon usulü belli hizmetlerin yöre halkının hizmetine getirilmesi gerekir ki insanımız o yörelerde layık olduğu standartlardaki hizmeti alabilsin ve merkez hastanelerimizin önüne gelip yığılmasın.

Bu koşulları yarattıktan sonradır ki, sağlıklı bir sevk zinciri oluşturarak daha ileri bir tetkik ve daha ileri bir tedavi için ancak Dip Karpaz'dan bir hasta Mağusa Hastanesine, Esentepe'den bir hasta Girne'ye, Değirmenlik'ten bir hasta Nalbant-oğlu'na veya Cengiz Topel'deki bir hasta Lefkoşa'daki Merkez Hastanemize gelebilecektir. Ve bunun takibi aşağıdan yukarıya olurken, yukarıdan aşağıya da aynı sistematik içerisinde hasta sevkinin gidiş geliş grafikleri, gidiş geliş normları izlenen tedaviler, uygulanan tedavi yöntemleri ve benzeri diğer yapılan müdahaleler aktarılmalıdır ki o yörede hizmet veren doktor arkadaşlarımız da önlerine gelen vaka üzerinde bilgi sahibi olabilsinler ve bir üste havale ederken seyir grafiğini yeniden gündeme getirebilsinler. Doğrudur, hastanelerimizde bugün gerçekten çağdışı kalmış, halen klh sistemi dediğimiz klhciklar içerisinde ilc hizmeti verilmeye çalışılmaktadır. Biz bunun çağdışı olduğunu, yerinden lf atılmıştır Sayın Adaoğlu'ydu yanılmıyorsam. Geçmiş yıllarda bu kürsülerden çok dile getirdik tabii ve gerçekten ağdışıdır. Dünyanın hiçbir memleketinde ağdaş norm ve standartlarda hizmet verilen koşullarda bu tür klh sistemiyle halka hizmet verilmez. Bunun yolu kendisinin de bahsettiği gibi ağdaş norm ve standartlardaki ltlerde, o standartlardaki sunum ve modeldir. Bunun da yolu umarız 94 yılı bu böyle geçecek, geçiş yılı olarak biz mtala ediyoruz bunu. iyileştirme yılı olarak ifade ediyoruz. 1995 yılından itibaren ise sağlıkta kalıcı, köklü üzümlere gidilecek, o yeniden yapılandırma dediğimiz sistemin, kuruluş yılı olarak öngördüğümüz 95 koşullarında bunun çalışması yapılmıştır, maliyetler bellidir, tüketim bellidir. Bu koşullar içerisinde bu işler devam edecek. Eğer tek tip sosyal güvenlik sistemi de hayata geçecek ise o takdirde temel sağlık hizmetlerinin bir parçası olarak gördüğümüz ilc ve eczacılık hizmetleri kapsamı içerisinde konu ele alınacak ve kökten zme kavuşturulacaktır. Bunun başka aracı, başka yolu yoktur. ilc yokluğundan bahsetmiştir. Aynı kapsam ve ereve içerisinde, aynı boyut içerisinde bizim uygulamak istediğimiz model de bundan sonrası için ilc

yokluğu, ilâç sıkıntısı gibi hususlar da olmayacaktır. Çünkü plânlama, programlanma, ihtiyaçlar, tüketim, bütün bunlar hesaplanarak planlanmıştır ve ona göre çözümler getirilmiştir.

Çok enteresan bulduğum bir nokta vardır. Birikimlerinden yararlanmadığımız özel hekimlerden bahsetmiştir Sayın Karagil. Ben çok merak ediyorum, Devlet Hastanelerimizde olmayan bir üst ihtisas sahibi hangi özel hekimimiz vardır ki bunun birikiminden yararlanma yoluna gidilmemiştir. Eğer var ise bize lütfen bu konuda bilgi verin, en azından bundan sonrası için araştıralım, neden...

MEHMET EMİN KARAGİL (Mağusa)(Yerinden)- Bakanlığınızda özel doktorların dökümünü yapan herhangi bir şey buldunuz mu?..

ERGİN A. İLKTAÇ (Devamla)- Vardır.

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden)(Devamla)- Uzmanlık alanlarını gösteren herhangi bir şey var mı?...

ERGİN A. İLKTAÇ (Devamla)- Vardır, evet, evet, vardır.

MEHMET EMİN KARAGİL (Yerinden)(Devamla)- Bir sorum olmuştu Bakanlığınıza, onun cevabı gelince size hangi konularda yararlanabileceksiniz, onları teker teker söylerim.

ERGİN A. İLKTAÇ (Devamla)- Tamam. Hemşirelik konusuna kısaca değineyim ve bitireyim.

Bizim Mağusa'daki Hemşirelik ve Ebe Okulumuzdan mezun edilen personelimiz hemşire lisans diploması dediğimiz düzeyde değil, tamamen hastabakıcı düzeyinde mezun edilmektedir. Bunu giderebilmek için, Hemşirelik Yüksek Okul Ön Lisans Yasa Tasarısı Meclisin ilgili Komitesine havale edilmiştir. Bakanlar Kurulundan geçerek, Meclisin ilgili komitesine gelmiştir.

Lise üstü hemşirelik mesleğini bugünkü olduğu seviyesinden daha yüksek bir düzeye çıkartmak ve gerçekten daha verimli çalışabilecek düzeyde hizmet verebilecek nitelikli bir yapıya kavuşturmak için bu Yasanın geçmesiyle birlikte bu alandaki eksikliklerimiz giderilecek mi? Hayır giderilmeyecektir. Çünkü Türkiye'den de kontenjan talep ederek yüksek hemşirelik eğitimi gören kadrolarımızın da tamamlanarak Sağlık Bakanlığı bünyesinde hizmete koşulmaları gerekmektedir.

Tıp laboratuvarları konusunda iki cümle söyleyerek konuşmamı tamamlamak istiyorum. Gerçekten yasal bir düzenleme 1986 yılında geçmiş olmasına karşın bugüne kadar bu Yasanın gerekleri yerine getirilmemiştir. Ve ne yazık ki şu anda önümüzde duran ciddi sorunlardan bir tanesi de budur. Savcılıktan görüş istemiş bulunmaktayız. Bu konuda yapılacak, atanacak adımların nasıl olabileceği yönünde çünkü ara emirleri ve benzeri diğer hukuki sorunlarla sürekli boğuşma içerisindedir. Bakanlığımız yasal birtakım prosedürler izlemekten ötürü, savcılık görüşü alındıktan sonra tıp laboratuvarlarıyla ilgili olarak bizim elimizde bulunan raporlar ışığında gereken önlemler alınacak ve bunlarla ilgili denetim ve kontrollerde daha etkin bir biçimde kayda geçirilecektir.

Genel anlamıyla sağlık gerçekten toplum içerisinde çok hassas, çok duyarlı bir alandır. Günün her saatinde, her saniyesinde halka hizmet anlayışıyla bakıldığı takdirde olaya gerçekten sıkıntılara neden olabilecek birtakım clumsy olaylara tanık olunabilmektedir. Bu insana yapılacak yatırımdır. Sağlığa yapılacak her hizmet, her yatırım insana yapılacak bir yatırımdır anlayışıyla ele alındığı takdirde ve biraz önce başında bahsettiğim kapsamda konu ele alınıp mütalaa edilip yasal zemini sağlamlaştırıldığı takdirde sağlık hizmetlerinin ve halkımızın beklentisi olan çağdaş norm ve standartlardaki herkese eşit etkin verimli bir sağlık hizmetinin sunulmaması için hiçbir neden yoktur. İlgi ve dikkatinize teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri; Sağlık Bakanlığı Bütçesi üzerinde başka söz isteyen var mı? Yoktur. Bu durumda Sağlık Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler de tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 12, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz, ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP - Program 12: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. Alt Program 01; Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri; 673 milyon 730 bin. Cari Giderler 216 milyon. Alt Program Toplamı 889 milyon 730 bin.

Alt Program 02; Çalışma Dairesi. Personel Giderleri; 6 milyar 83 milyon 44 bin. Cari Giderler; 255 milyon 150 bin. Alt Program Toplamı; 6 milyar 338 milyon 194 bin.

Alt Program 03; Sosyal Sigortalar Dairesi. Program Toplamı; 6 milyar 338 milyon 194 bin.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı? Sayın Angolemler. Siz de konuşacak mısınız? Buyurun efendim.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; muhalefet çıkar burdan sorunları serer, Hükümet çıkar sorunları serer. Yani her iki taraf da şikâyetçi..

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)- UBP hiç tartışmadan geçirdi bu bütçeyi, şimdi bol bol eleştiriyoruz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Ama şikâyet eden Hükümet de bu bütçenin sahibi. Bir tuhaf durumdur sürüyor.

SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)(Devamla)- Maalesef...

HÜSEYİN CELÂL (Lefkçe)(Yerinden)- Sen de nereye oturacağını bilemiyon.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Benim yerim belli de muhatap bulamıyoruz. Muhatap bulamıyoruz.

FERİDUN ÖNSAV (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Esas taş attıkların boykottadır.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Muhatap bulamıyoruz ve tuhaf olan da kerhen bütçeyi sahipleniyorsunuz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çalışma hayatının içinde bulunduğu durumu sık sık gündeme getirmekteyiz. Tabii Hükümet de çıkıp güzel sözler söylemektedir. Ama bir türlü somut noktaları görememekteyiz. Somuta inildiğini görememekteyiz. Bizden fazla kaçak işgücü konusunda şikâyetleri var, güzel sözleri var ama çalışma hayatımızı çok zora sokan, ülkemiz insanının işsiz kalmasına neden olan bu soruna her nedense ciddi olarak eğilip köklü tedbirleri alamıyor Hükümet. Ya kendi aralarında anlaşamıyorlar, biri sağa çeker biri sola misali, veyahut da gerçekten niyetleri yok. Toplum, manzarayı seyretmekte ve demektedir ki dün nasılsa bugün de aynıdır. Üç aylık, dört aylık dedik ama bu üç aylık dönem de ilerisi için belirtidir. İlerisi hakkında birtakım da fikirler vermektedir.

DEVLET BAŞKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden)- Üç ayda doğum mu olur yahu?...

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)(Yerinden)- Prematüre doğarsa olur. Prematüre...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Düşük de olabilir ve galiba düşüktür.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;...

ÖMER KALYONCU (Girne)(Yerinden)- O işten Karagil anlar.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- E bu Hükümet düşmesi konusudur...

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla)- Ne faydası var...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Faydanız yoksa gideceksiniz. Yani birtakım iddialarla geldiniz, halk da size bakmaktadır, ha bugün yarın diye, aylar geçmektedir ve halkın sorunları dimdik ayakta, halkın karşısında durmaktaysa eğer oturup düşünmeniz gerekir değerli arkadaşlar durumunuzu gözden geçirmeniz gerekir.

HÜSEYİN CELÂL (Lefkoşa)(Yerinden)- Meclise hitap ediniz Sayın Angolemlî. Meclise...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Meclise de hitap ederim ama...

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden)(Devamla)- Size size diye konuşmak yanlışır.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Size derken kimdir size?..

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden)(Devamla)- Sen...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Kimi eleştiriyorum burda ben?...

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden)(Devamla)- Meclise hitap et...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Tamamen Hükümeti eleştiriyorum. Hükümetin bütçesini eleştiriyorum. E Sayın Celâl alınma,. size derken sen de onların bir parçasısın, onun için mağdur olmuş değilsin.

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden)(Devamla)- İçtüzük gereği...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Evet.

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden)(Devamla)- Size İçtüzüğü hatırlatıyorum.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Evet, çok iyi biliyorum Sayın Celâl.

BAŞKAN- Sayın Celâl, Sayın milletvekilleri; lütfen konuşmacıya müdahale etmeyin efendim.

HÜSEYİN CELÂL (Yerinden)(Devamla)- Sayın Başkan; bunu sizin yapmanız gerekir ama yapmıyorsunuz.

BAŞKAN- Lütfen müdahale etmeyin efendim.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- İşte Sayın Celâl da zaman zaman kendini Meclis Başkanınının... İçtüzüğe bakarsan sizin yaptığınız da yanlıştır.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Hüseyin Celal zaman zaman celalleniyor, bırak kendini.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Kanunsuzluk gördüğümde doğrudur.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kaçak iş gücünün önlenmesi konusunda bir kere daha çalışanlar adına, işsiz kalanlar adına, düşük ücret alanlar adına Hükümeti bu kürsüden göreve çağırıyorum.

Diğer bir konu değerli arkadaşlar; İhtiyat Sandığımız var, sosyal sigorta birikimlerimiz var ama birtakım kişiler, kurumlar ve devlet borçlarını maalesef ödemiyorlar, yatırmıyorlar ve milyarlarca, yüz milyarlarca kıymetinde çalışan kesim zarara uğratılmakta ve çalışıp da emekliye ayrılan sigorta emeklileri maalesef günün koşullarına uygun olarak insan onuruyla bağdaşır bir yaşam için gereken emeklilik maaşları, gereken düzeyde olamıyor. Bu borçların bir an evvel alınması gerekmektedir. Bu konuda Çalışma Bakanlığına büyük görev düşmektedir.

Diğer bir konu değerli arkadaşlar; İhtiyat Sandığı birikimlerine ve alacaklarına baktığımızda milyarlar vardır fakat bu para kimindir, işçilerindir, çalışan kesimindir. Öte yandan yaşama baktığımızda öğretmen iseniz eğer bir

bankanız vardır. Memursanız eğer yine bir bankanız vardır ve polisseniz de aynıdır, polisin de vardır ve bu kesimlerden herhangi biri sıkıntıya girdiğinde hemen bankasına koşar, kefil de istemeden çok rahat bir biçimde 10 milyonluk, 20 milyonluk gibi ihtiyaçlarını hemen alabilir. Ama bir işçi iseniz yandınız, bir çiftçi iseniz yandınız, bankalara uğradığınızda sizden ya karşılığında göstereceğiniz bir teminat veyahut istediğiniz miktara bağlı olarak anlı şanlı kefiller istemektedirler. İşte değerli arkadaşlar bu da toplumumuzda sarılması gereken bir yaradır. Bunun için bu kadar birikim bir tarafta ve para sahipleri öte tarafta sorunlar içerisinde en küçük bir mali sorunları da çözülemez durumdadır. Bunun çözümü açıktır. Biz yıllardır bunu önermekteyiz, bugün yine öneriyoruz. Toplumcu Kurtuluş Partisine göre sosyal güvenlik bankasının kurulması gerekmektedir ve işçilerimiz de sigortaya prim yatıran herkes, sigortadan emekli olan herkes benim de işte bir bankam var diyebilisin ve zor gününde kimseye muhtaç olmayan kendi bankasına gitsin ve istediği acil ihtiyacını karşılayabilisin. Biz bu çalışmalarını beklemekteyiz ilgili Bakanlıktan.

Yine değerli arkadaşlar; izlemekteyiz ki bu işçinin birikimleri maalesef, maalesef zaman zaman da zay edilmektedir.

Belli kurumlara, oturup iyi incelemeden verilen ve bugün milyarlarca varan paralar maalesef geri dönmemiştir ve dönme şansı da çok azdır. Çünkü zamanındaki bu ihtiyat Sandığının başında olanlar, iyi incelemeden, iyi teminatlar almadan paraları uçurmuşlardır. Ve bugün....

HÜSEYİN CELÂL (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sadece o sebepten mi? Başka sebepler yok mu?

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Araştırsak Sayın Celâl çok daha nedenler bulabiliriz. Doğrudur. Bu ülkede olmayacak şey düşünülemez. Öyle bir düzen kurulmuştur ki, her taraf çürümektedir. Bu çürüme tabiyatıyla bu alana da yansımıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; işçinin birikimlerine sahip çıkar, onları verimli bir şekilde değerlendirebilirsek, diğer sorunlarımız da çözümlenecek. Bunlardan bir tanesi de işsizlik ödeneği konusudur. Daha önce değindik, yine değinelim. İş olanakları bugüne kadar yaratılmamıştır. Geçmiş hükümetler bu konulara önem vermemişlerdir. Gerekli yatırımları yapmamışlardır. Bu nedenle hemen yarın herkese iş kolay değildir. Ama o güne gelinceye kadar işsiz insanlarımıza ve özellikle gençlerimize işsizlik ödeneği vermek durumundayız. Bu nedenle bu kaynaklarımızı koruyalım ve gerekirse transferler de yaparak askerliğini bitiren gençlerimize iş buluncaya kadar

işsizlik ödeneği verelim. Çünkü, gençler toplumun geleceğidir. Onlara sahip çıkarsak, kendi geleceğimizi, toplumun geleceğine sahip çıkmış oluruz. Tabii yıllardan beridir tek sosyal güvenlik sistemi, tek sosyal güvenlik sistemi söylenmektedir. Ve toplum katında da çok güzel, olumlu bir yaklaşım bulmuştur. Bu da bu toplumun beklentileri arasındadır ve en önemli de beklentisidir. Bu nedenle, tek sosyal güvenlik sistemi sözlerde kalmasın. Artık somut bir şekilde Sayın Bakanın bu konuyla Meclisin huzuruna gelmesi gereğine inanmaktayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; eski dönemde hükümetin sendikalar arasında taraf tuttuğuna tanık olmuş, sendikacılar, işçiler bu konuda şikâyetlerde bulunmuşlardır. Bugüne baktığımızda üzümlere görmekteyiz ki, bugün de şikâyeti eden sendikalar vardır, bugün de şikâyet eden kesimler vardır.

Bugün ülkemizin en büyük sendikası durumunda olan Türk-Sen'in bir açıklaması vardır.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden) - Federasyon, sendika değil.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Federasyonun bir açıklaması vardır, Türk-Sen'in. Orada o açıklamayı gördüğümüzde gerçekten üzüldük. Vazgeçin bu iddialar karşısında şunu söyleyebiliriz. Vazgeçiniz eski durumları yaşatmayınız. Gerek referandum konusunda...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Onu izah edeceğiz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Herhalde Sayın Bakan bize burada izahat verecektir. Bunlar çok önemli konulardır. Taraf tutmayalım. Sendikalar arasında eşit mesafeleri korumak durumundayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine son zamanlarda basından da öğrendiğimize göre bu ülkede Mafiyaya kök söktürecek olaylar yaşanmaktadır. Bedelli askerlik konusunda Türkiye'den gelen ve burada da dayanaklarını bulan kimseler, burada çalışmış gibi işlem yaptırmakta, sigortaya, herşeye de bir güzel yatırımlarını yapmakta ve iki yıl gibi bir müddet geçtikten sonra Türkiye'ye gidip bedelli askerlikten yararlanmaktadır. Buna benzer iddialar vardır basında, basını birkaç gündür meşgul eden konulardır. Bu konularda da Sayın Bakandan bilgi talep etmekteyiz. Gerçekten bu konulara eğildi mi? Bu konuları inceledi ise, durum nedir Yüce Meclisin...

ÖZKAN MURAT (Yerinden)(Devamla) - Eğildiğimizi yazdı basın.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Bilgilendirmesi gerekmektedir. Bir de bu kürsüden söyle ki hem biz duyalım, hem de halkımıza buradan söyleme, açıklama olanağında faydalanalım.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden) - Duymayanlar da duysun.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Duysun tabii. Çünkü böyle olaylar önlenmelidir değerli arkadaşlar.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Doğru.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir de asgari ücret konusuna değinmek isterim. Gerçekten bugünkü asgari ücret çalışanların büyük aleyhine olmuştur. Çünkü asgari ücret yıllarca çok düşük tutulduğundan sizin onu iki misline çıkarmanız hiçbir mana ifade etmemiştir. Bu asgari ücreti tespit ederken, %100 artırdık düşüncesine kapıldınız ve gerçekçilikten saptınız ve asgari ücret tespit olunur olunmaz toplumdaki sesler yükselmeye başlamıştır. Aradan geçen zaman içerisinde resmi konumuna girinceye kadar da, peşpeşe devalüasyonlar olmuş, şok devalüasyonlar olmuş ve siz bu asgari ücreti resmileştirirken ise, 3 milyon çok küçük kıymete, alım gücüne inmişti ve bunu bile bile yine siz resmileştirdiniz.

ÖZKAN MURAT (Yerinden)(Devamla) - Komisyon resmileştirdi.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Müdahale edebilirdiniz Sayın Bakan.

ÖZKAN MURAT (Yerinden)(Devamla) - Sendikalar da vardı.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Şikâyet gelmedi mi?

ÖZKAN MURAT (Yerinden)(Devamla) - Yok, hiç.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Hiç itiraz gelmedi?

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)(Yerinden) - Gitti tabii reddettiler.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Tabii. İtiraz gelir.

ÖZKAN MURAT (Yerinden)(Devamla) - Geldi tabii, başka türlü nasıl değerlendireceğiz? Öybirliği ile kabul edildi.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla) - Onun oluşumu da belli.

ÖZKAN MURAT (Yerinden)(Devamla) - İşte o biraz önce sendikaların...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Devamla)- Ama sizin de orda bir temsilciniz vardır değil mi? O olsun katılmasaydı. Yani, bile bile sayın arkadaşlar çalışan kesim ezilmektedir. Bunu söylemek durumundayız. 3 milyon bugünün şartlarında hiçtir sevgili kardeşim, hiçtir değerli arkadaşlar. Konu bu kadar açıktır. Bu insanlar daha ne kadar ezilecektir? Çünkü bu tesbitte, özel sektör, herkes bunu ölçü çalıp ona göre tavır koymaktadır. Biz işçinin bu konudaki haklarını ve diğer haklarını savunmaya devam edeceğiz. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Angolemlî. Buyurun Sayın Mehmet Civa.

MEHMET CİVA (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde gündemi büyük oranda işgal eden bakanlıklarımızdan birisi olan Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının icraatlarını tartışıyoruz. Bu aşamada partim adına birkaç söz söylemekte yarar görmekteyim. Onun için söz almış bulunuyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz çok önemli bir fırsatı yakalamış bulunmaktadır. Çalışanlarımız açısından, işçilerimiz, emekçilerimiz, dar gelirli, esnaf, memurumuz, özet olarak alınteri ile geçinenler açısından önemli bir fırsat yakalanmış bulunmaktadır. Bu da DP-CTP Hükümetinin iktidara gelmiş olmasıdır. Parlamentomuzun %90'ı işçi, köylü kökenli, dar gelirli ailelerin insanları ve evlâtlarından oluşan bir yapı içerisindedir. Hükümetin CTP kanadı, emek en yüce değerdir diyen ve emeği baştacı tutan bir partidir.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)(Yerinden)- Ondan vazgeçtiydiniz
yani.

MEHMET CİVA (Devamla)- Bu, işte bu özellik değerli
milletvekilleri çalışanlarımız açısından çok önemli bir
fırsattır. Bu dönemi çalışanlarımız için, işçilerimiz
için, çalışma koşullarına, sosyal güvenliklerini,
çalışma saatlerini, her şeyiyle altın yapabilmek, her şeyiyle
en verimli kılmak fırsatı ve momenti yakalanmıştır. Ne
yazık ki bulduğumuz koşullar, bulduğumuz şartlar, çalı-
şanlarımız açısından gerçekten çok karanlık ve çok
olumsuz koşullardır.

Toplumcu Kurtuluş Partisi adına konuşan Sayın Mağusa Milletvekili Hüseyin Angolemlî kaçak işçi sorununa değinmiştir ve kaçak işçi sorunlarının kendi insanımızı işsiz bıraktığını ve biz halâ daha kendi insanımızın, çalışacak durumda olan insanımızın kaçak işçi sorunu nedeni ile işsiz kaldıklarını tartışmaktayız. Halbuki biz ne istiyorduk, gönül ne arzu ediyordu? Biz bu Bakanlık bütçesi görüşülürken muhalefet eden milletvekillerinin işçilerin sosyal tesisleri, eğlenceleri, çalışma saatleri ve bunun gibi çağdaş ihtiyaçları olan koşulların tartışılmasını beklerdik. Halbuki biz...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yani göz yumacağız sizin gibi kaçak işgücüne? Onu demek istersiniz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden) - Kim göz yumacak?

MEHMET CİVA (Devamla) - Hayır hayır. Ben sizi takdir ediyorum. Yani söylediklerinizi takdir ediyorum.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa)(Yerinden) - Teyit ediyor senin söylediklerini.

MEHMET CİVA (Devamla) - Yani biz sizin söylediklerinizi teyit ediyoruz ve içinde bulunduğumuz acı durumu dile getirmeye çalışıyorum. Özellikle sizin söylediklerinize de atıf yaparak. Yani biz çağdaş bir devlet olduğumuzu iddia ediyoruz, Avrupanın bir parçası olduğumuzu iddia ediyoruz ve Avrupada bugün çalışanlar sosyal tesisler ile, kredileri ile, eğlence tesisleri ile çok yüksek bir standartta çalışmaktadırlar ve bu standartların daha da yükseltilmesi için tartışmalar sürdürülürken, Avrupanın bir parçası olduğunu iddia ettiğimiz ülkemizde biz daha işsizliği ve kaçak işçi sorunu nedeni ile işsiz kalan insanlarımızın sorunlarını tartışmaktayız.

Değerli milletvekilleri; bizim için çok önemli bir fırsattır. Bu fırsatı iyi kullanmak, parlâmentonun da yapısından kaynaklanan nedenler, hükümetin de yapısından kaynaklanan nedenler ve fırsatla işçilerimizin ve çalışanlarımızın koşullarını en yüksek standartlara ulaştırmamız gerekmektedir. Bu dönem bizim için altın bir fırsattır. Bu dönemi çok iyi kullanarak bu standartlara ulaşmamak için inancım odur ki nedenimiz yoktur. Bizim bu işlere ve bu sorunlara çözüm bulmak için her şeyimiz vardır. Heyecanımız vardır, inancımız vardır, kararlılığımız vardır. Özellikle bu Bakanlığında yürütmekte olan Bakanımız Sayın Özkan Murat bu kabinenin en genç üyelerinden biridir. Aile kökeninin durumunu bilirim. Çok zor koşullarda kendini yetiştirmiş bir arkadaşımızdır. Dürüstlüğünden ve çalışkanlığından başka bir sermayesi yoktur. İçinde büyük heyecan vardır, büyük bir dinamizm vardır. Bu da bizim ayrıca önemli bir fırsatımızdır ve bu arkadaşımızın da çalışmaları sayesinde işçilerimizin ve çalışma hayatının daha yüksek standartlara ulaştırılması en büyük temenni ve arzumuzdur, büyük inancımızdır. Bu heyecan ve dinamizm yanında etkin plânlama, programlama, etkin denetim, araştırma, istatistikî bilgi, örgüt ve yöntem geliştirme gibi bilimsel ve çağdaş araçları da kullanarak bu alanda, çalışma hayatı alanında başarıdan başarıya koştuktan başka bir seçeneğimiz yoktur. Ana ne yazıktır ki bugün bir gazeteden kestiğim bir kâğıdı Sayın TKP Milletvekili Angolemlinin de değinmiş olduğu bir kâğıda ve olaya ben de parmak basmadan geçmek istemiyorum.

Türk-Sen Genel Başkanı eleştiriyor: "Sendikaların üzerinden elinizi çekin. İki yıldan beridir çalışma hayatı kurallarına uygun olarak devlet işçileri ile ilgili referandum talebimiz geçmişte olduğu gibi yeni koalisyon döneminde de birtakım ayak oyunları ile yaptırılmamaktadır.

Buna karşın Dev-İŞ'in yaptığı referandum talepleri büyük bir sürat ve kural tanımaz bir biçimde zorla yaptırılmaktadır. Türk-Sen'in talepleri gözardı edilirken, Türk-Sen dışlanmaktadır. Baskıyla ben yaparım. Sendikaların üzerinden ellerinizi çekin, sendikal olayları, referandumla kapalı kapılar ardında siyasiler değil, kurallara uygun olarak yetkili mercilere vermelidir gibi eleştiriler yöneltiliyor Hükümete.

Değerli arkadaşlar; Sayın Angolemliler de vurgulamıştır sendikaların şikâyetlerini. Eskiyle şimdiyi kıyaslamaktadır Sayın Angolemliler.

Sayın milletvekilleri; bizim bu tür şikâyetlere fırsat verme gibi bir lüksümüz yoktur. Biz, demokratik, çağdaş ve şeffaf bir Hükümet olarak iktidara geldik. Bizim bu konuda çalışmalara, vatandaşlara sözlerimiz vardır. Geçmişte UBP sendikaları böldü, sendikaları parçaladı, kendine bağımlı sendikalar kurdurdu ve çalışma hayatını paramparça etti. Bizim, Hükümet olarak asli görevimizdir. Sendikalar için, çalışma hayatı için, demokratik bir iş yasası geçirmek ve kendi kuralları içerisinde bu oyunun oynanmasına fırsat vermek. Bu Hükümetimizin, destek vermekte olduğumuz Hükümetin en başta gelen görevidir ve en kısa sürede bu tür şikâyetler, bu ülkede son bulmalıdır. Somut olarak geçmişte de öneriyorduk. Bugün Hükümet olarak da ve Hükümete mensup bir milletvekili olarak da düşüncem odur ki, süratle her iş kolunda iddia sahibi olan sendikaların, referandum yoluyla yetki kazanmasıdır. Şu anda başka herhangi bir seçenek düşünmek mümkün değildir. İddia sahibi olan her sendikanın bu iddiasını ve yetkisini hür, özgür, referandum

yoluyla işçiden o yetkiyi almasıdır ve Hükümetin bunu en süratli şekilde yasalaştırıp, çalışma hayatını bir düzene sokabilmesi de asli görevidir, başta gelen görevidir. Ben, bir sayın muhalefete mensup milletvekilinin bu geçmiş uygulamalarla şimdiki uygulamaları kıyaslamasını duymaktan üzüntü duyuyorum. Biz, farkı farketmek zorundayız. Eğer biz farkı farketmeyeceksek, o zaman bundan derin üzüntü duyulur. İnanıyorum ki Hükümet, en kısa sürede bu tür şikâyetlere son verecek önlemleri alacaktır. Demokratik şekilde yetki tapebinde bulunan sendikalara, referandum yoluyla bu yetkiyi sağlayacaktır.

Kaçak işçi sorunu ise değerli milletvekilleri; Sayın Angolemlî'nin de değindiği gibi bizi yakan, işçimizi yakan sorunlardan birisidir. Bu konuda, Sayın Angolemlî kadar kötümser değilim. Sayın Angolemlî haklı olarak eleştirmek için malzeme aramaktadır, konu aramaktadır. Haklıdır. Bir a önce sorunların son bulmasını istemektedir. Ama Hüseyin Angolemlî'nin, tabii muhalefet olmanın yaklaşımı nedeniyle bazı konulara subjektif yaklaşıyor. Olan ve yapılanları görmezlikten geliyor veya görmek istemiyor. O da doğal hakkıdır.

3 aylık gibi çok kısa bir icraatı vardır hükümetin. Bu iş akan suya benziyor. Eğer siz gözlerinizi akan suyun bir noktasına dikerseniz, o suyun akmadığını zannedersiniz halbuki su akıyor. Hükümet de icraatlar yapmaktadır ve kaçak işçi konusunda çok önemli mesafeler alınmıştır. Her şey şu anda zapturapt altına alınmış durumdadır. Bu konuda her türlü önlem alınmıştır. Bütçenin komisyonda görüşüldüğü aşamada da bu konulara değindik. Tabii Sayın Bakan bizden sonra söz aldığı anda konuları detaylı olarak aktaracak. Yani biz onun adına konuşmuş gibi olmak da istemiyorum. Sadece bu tartışmalara bir parça, bitaraf olarak katılıyorum ve Sayın Angolemlî'nin yaklaşımının biraz insaf ölçülerini aşmış olabileceğini düşünüyorum.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Hiç öyle birşey yok. Tamamen insaf ölçüleri içinde.

MEHMET CİVA (Devamla) - Haklıdır. Sayın Angolemlî'ye benim herhangi birşeyim yok.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Kaçak işgücünden şikâyet etmek insafsızlık mı?

MEHMET CİVA (Devamla) - Hayır efendim. Haklısınız ancak yani bu konuda yapılanları ve alınan önlemleri de bilerek eleştirileri yaparsak daha insafli olur inancındayım.

Bugün narenciye sektöründeki bütün kaçak işçiler tespit edilmiştir. İnşaat sektöründe çalışan kaçak işçiler tespit edilmiştir. Gümrüklerin girişi kontrol altına alınmıştır ve önümüzdeki yılda da bu sorunun kökten çözüleceğine yönelik Sayın Çalışma Bakanının çalışmaları bu yönde hızlandırdığı da herkesce bilinmektedir basında yapılan duyurularla. Dolayısıyla kaçak işçi sorunu artık önümüzdeki dönemde bu memleketin sorunu olmayacağına inanıyoruz.

Tek tip sosyal güvenliğin bir an önce geçirilmesi bu...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden)(Devamla) - Bakanlık mı yapıyorsun şimdi?

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)- Güzelyurt'un hakkını korur.

MEHMET CİVA (Devamla) - Bu konuda halkın en büyük beklentisidir. Bu konuda Çalışma Bakanının büyük bir heyecanla bu işi ileriye götürdüğü de bilgimizdedir. Bunun daha da süratlendirilmesi, bu konuda zaman kaybetmeden tek tip sosyal güvenlik sisteminin bu Mecliste yasalaştırılması, yaşama geçirilmesi Sayın Angolemlî gibi bizlerin de en büyük dileğidir ve inanıyoruz ki tek tip sosyal güvenlik sisteminin yasalaştırılması ve yaşama geçirilmesi ile büyük oranda devlet kapısından iş bekleyen ve devlet kapısına olan taleplerin, yığılmaların da önüne geçilmiş olacaktır.

Sosyal Sigortalar ve İhtiyat Sandığı prim tahsilâtlarının bu dönemde hızlandırıldığı ve Sosyal Sigortalar-İhtiyat Sandığı prim tahsilâtlarının büyük oranda arttığı da görmemezlikten gelinmemesi gereken bir olaydır. Bunun daha da artırılması ve bunun kalıcı bir sistem haline dönüştürülmesi Çalışma Bakanlığının önünde duran önemli görevlerden birisidir kalıcı bir sistem haline dönüştürülmesi. Bunun için caydırıcı cezalar, caydırıcı nitelikli cezalar ve önlemler alınması bu konuda gerek yasa, gerekse tüzüklerle bu sistemin yani prim tahsilât sisteminin etkinleştirilmesi sağlanabilir. Bu dileğimizi de bu aşamada ortaya koymak istiyoruz.

İhtiyat Sandığı ve Sosyal Sigorta primlerinin en iyi şekilde nemalandırılması Çalışma Bakanlığının önünde duran önemli görevlerden biridir. Bu konuda birtakım tedbirler alınmıştır. Bu primler büyük oranda korunmuştur, ama bunun da kalıcı bir sisteme dönüştürülmesi gelecek açısından büyük önem arzeden konulardan ve hususlardan biridir.

Değerli milletvekilleri; DP-CTP Hükümetinin çalışma hayatı alanında, sosyal güvenlik alanında önemli işler başarmak ve ülkeye hizmet etmenin zevkini tatma yolundan başka bir seçeneği yoktur. Bu seçenek bizim ellerimizdedir. CTP-DP Hükümetinin ellerindedir. Bunun en etkin şekilde hayata geçirilmesi için biz, Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak Hükümetin arkasındayız. Hükümete sonsuz desteğimiz devam edecektir. Bu alanda işçimizin, çalışanlarımızın lehine alınacak her türlü karara bütün gücümüzle destek vereceğimizi belirtir, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Civa. Buyurun Sayın Bakan.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; saatin de epey ilerlediğini gözönünde bulundurarak, önümüzde programın da yüklü olduğunu düşündüğümünden konuşmamı biraz kısa tutacağım. Ancak bazı konulara da değinmeden edemeyeceğim.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden)(Devamla) - Bir kısmına Sayın Civa değindi.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Bir kısmına evet Sayın Civa değindi. Geri kalanlarına da biz değinelim.

Efendim çalışma yaşamının düzenlenmesi, çalışma yaşamının demokratikleşmesi ve çalışanların haklarını demokratik ortam içerisinde alabilmeleri için Bakanlığımızın önemli bir fonksiyonu vardır. Biz, DP-CTP Hükümeti olarak çalışma yaşamına verdiğimiz

önemin en büyük göstergesini Çalışma Bakanlığını ayrı bir bakanlık çatısı altında toparlamamızdan görülmektedir. Yıllarca bu bakanlık başka bir bakanlıkla birleşik bir bakanlıktı. Bu da çalışma yaşamımıza gelmiş geçmiş bütün hükümetlerin ne kadar önem verdiği bir göstergesi idi.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden)(Devamla) - Bizim zamanımızda da öyle oldu.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Maalesef çok kısa bir dönem için ayrı bir bakanlık olmuştu.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden)(Devamla) - Altınay'ın da hakkını yeme.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Çok kısa bir dönem içindi o. Ancak yıllarca Sağlık Bakanlığı olsun, Gençlik Bakanlığı olsun, Çevre bakanlığı ile birlikte telakki edilen bir bakanlık oldu. Halbuki çalışma yaşamı en az sağlık kadar, en az eğitim kadar, en az diğer, Tarım ve diğer bakanlıklar kadar önemli. Bir kere üretimle ilgili, bir kere insanların çalışma yaşamı ile ilgili

Her evin ilgilendiği bir konu, bir alan olmasına rağmen maalesef başka bir bakanlıkla bütünlüştürülmüştü ve ihmal edilmiştü. Biz bakanlığa geldiğimiz günde sadece bir bakan, bir sekreteri, bir müsteşarı, bir müdürü, olmayan bir memuru dahi olmayan bir bakanlık teslim aldık.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ SABİT SÖYER (Yerinden) - Angolemliler onu da çok görüyor sana. Israftır diyor bunlar.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Çalışma yaşamının düzenlenmesi için Hükümet Programına uygun olarak öncelikle çalışma yaşamının demokratikleştirilmesi ve katılımcılığın artırılması gerektiğine inanıyoruz. Yani Çalışma Bakanı geldi, kendi kafasına göre veya Hükümetin kendi programına göre, düşüncesine göre bazı icraatlar yapacak, gidecek. Yıllarca düşünölen ve yapılan buydu. Biz dedik ki, Çalışma Bakanlığı bu çalışmaların, çalışma yaşamı ile ilgili çalışmaların o alanla ilgili tüm kesimlerle sendikalarla, kuruluşlarla birlikte düşünüp tartışsın ve kararlar üretsın, bu kararlar doğrultusunda da politikalarını, tabii ki Hükümetin genel politikaları doğrultusunda da bu çalışmalarını yapsın. Bu nedenle biz öncelikle bir Danışma Meclisi oluşturmayı ve bilahare çalışma kurultayı oluşturmayı planladık. Danışma Meclisi ile ilgili tüzüğümüz hazırlanmış, bu önümüzdeki hafta Bakanlar Kuruluna sunulacak duruma gelmiştir. Yine arkasından bu Danışma Meclisinin toplanacağı 5 yılda bir toplayacağı çalışma hayatı ile ilgili bir kurultay hazırlığı için bir tüzük hazırladık, bu da hazırdır. Yine biz sadece bakanın veya bakanlığın tesbit ettiği politikalarla hareket etmeyi düşünmüyoruz. Bu alanla ilgili hem işçilerden, hem işverenlerden, hem DPÖ'den, hem tüm çalışan kesimlerle ilgili kendi sorunlarını dile getirecekleri ve politikalar üretecekleri bir Danışma Meclisi ve Çalışma Kurultayı ile politikamızı yürütmeyi planlıyoruz. Biz Hükümete geldikten sonra öncelikle

önümüzde bir asgari ücret meselesi bulduk. Ocak ayında iş başına geldik, 12'inde Güvenoyu aldık, çok kısa bir süre içerisinde komisyonu topladık ve bir asgari ücret tesbit ettik ve bu günlerce de burada, bu kürsüde konuşuldu ve 3 milyon üzerinde tartıştık. Biz bununla bugün övünmüyoruz ki. Bizim övündüğümüz ve savunduğumuz o günkü konuşullarda tesbit edilecek en iyi rakam olduğu üzerineydi. Evet, doğrudur, itiraz geldi fakat bu itirazın tekrar rakamı ile oynama sadece bakanlığımızın görevi değildi. Zaten oynadığımız anda bütün denge-lerin ortadan kaldıracağını da Sayın Angolemlı bilmesi gerekir geriye doğru sosyal sigorta primlerinin geriye doğru her türlü dengenin ortadan kaldırılabilceğini düşünmesi gerekirdi. Şimdi bizim yaptığımız neydi asgari ücretle ilgili? Biz Hükümet Programında senede üç defa tesbit edilmesini savunuyoruz ve bununla ilgili asgari ücret komisyonu toplantılarını bir komite çerçevesine de dönüştürüp devam etmektedir. Gerek asgari ücretle ilgili Yasanın değişiklikleri ile ilgili ki bu Yasa da prosedürler asıl çalışmaktadır ve bu Yasa ile üç defa kesinlikle uygulanamaz. Bu Yasanın değişiklikleri ile ilgili tasarı hazırlanmaktadır ve yine asgari ücretten günün koşullarına göre gerçek anlamda bir ailenin geçinebilmesi için uygulanması gereken kriterler konusunda da bu komite çalışmalarını sürdürmektedir.

Kaçak işçi konusunda iddialıyız. Gerçekten bu çalışmamız Hükümet kurulmadan da vardı. Hükümet kurulduktan sonra da çalışmalara bilfiil girdik ve bugün de bu çalışmalarımız sürmektedir. Ne yaptık biz kaçak işçi konusu ile ilgili? Hiçbir hükümetin el atmadığı bir konu idi bu. Gerçekten bir arkadaşımın da dediği gibi çalışma yaşamı ile ilgili bu bölüm, yani kaçak işçi sorunu tamamen sistemsizlik bir sistem haline gelmişti. Evet, tespit ettiğimiz rakamlar vardı. Bunu kamuoyuna da verdik. Tüm milletvekilleri de bunu bilmektedirler. Mecliste de söyledik. 2500 narenciyede olmak üzere 8 bin, 10 bin civarında kaçak işçi var. Bunun tam rakamını tespit etmek zaten olanaksız. Şimdi bir araba ile 100 km. ile gittiğinizi düşünün, bir anda frene basın, takla atarsınız. Bir anda bizden beklenirdi bütün işçileri alalım bu kaçak işçileri gemilere bindirelim ve gönderelim. Bu mu beklenirdi bizden ki, gerekli çalışma yapılmadı denir. Anlatalım neler yaptığımızı.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden)(Devamla) - Hiçbir şey değişmedi gerçekte, pratikte.

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ S? SOYER (Yerinden) - Anlatacağım efendim, izah edeceğiz.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Değişeni söyleyeceğim ben. Bir kere 2500 kişinin, 2500'ünün ismi de bizim yanımızdadır ve sosyal sigortası ihtiyat sandığı yatırılmaktadır, şu anda. Yani sadece bizim çaresizliğimizden. Çaresizlik de şu. Narenciye dönemi idi, hasat dönemi idi. Biz bu insanları, evet kimlik kartı ile gelmişlerdi ve çalışma izni alma şansları yoktu. Biz ona göz yumduk dedik. Maalesef Sayın Angolemlî iki defadır bu mikrofona geliyor, kürsüye geliyor ve biz kaçak işçi sorununa göz yumduk diyor. Halbuki biz sadece çok açık ve net diyorum ben narenciyede 2500 kişiyi kontrol

altına aldık ve bunu bile bile teknik anlamda kaçak işçi sayılıyor teknik anlamda. Yani pasaportla gelmediği için çalışma izni alma imkanı yoktu ve narenciyede hasat mevsimi olduğu için buna bir çare bulamazdık. Bu anlamda dedik biz. Yoksa bu insanların sorunları ile de ilgilendik. Bu insanların sigortaları, ihtiyat sandığı da yatırmaktadırlar ve bu insanların kaldıkları yerlerle de ilgilendik. En azından bunu Sayın Angolemlinin bilmesi gerekirdi. Kamuoyuna da yansıdı. Gidip yerinde tespitler yapıldı. Kaldıkları yerler yürekler acısı idi ve bunları insan onuruna yarışır bir şekilde asgari düzeyde sağlık açısından kontrollerini yaptık ve iyileştirilmesi için de çabalarımız devam etmektedir.

Diğer konuya gelecek olursak; inşaat sektöründe ve diğer alanlar çok yoğun bir şekilde kaçak işçi bulunmaktadır. Kaçak işçiyi önlemenin yolları şunlardan geçmektedir. Bir kere öncelikle giriş çıkışların sıkı bir kontrol altına alınması gerekir. İkincisi etkin kontroller; ki bu da çalışma Bakanlığının görevidir. Üçüncüsü de kaçak işçilikte ısrar eden işçi veya işverene belli cezalar kesmek ve dördüncüsü de ısrar edeni geri göndermektir. Bu sistemi oturtamadığımız sürece kaçak işçi olayı tıpkı bataklığı kurutmadan sivrisinek avcılığına benzer. Bir kere biz ilgili alanlarla sıkı bir temas halindeyiz. İki defadır inşaat sektörü ve ilgili alanlarla toplantı yapıyoruz. Bunlar da bize süratle listelerini getiriyorlar. Çalıştırdıkları işçilerin listelerini getiriyorlar ve bu listelerden ısrar edenleri de yani çalıştırmakta, kaçak işçi olarak çalıştırmakta ısrar edenlerin listelerini de biz İçişleri Bakanlığına göndermeye başlıyoruz. Şimdi diğer bir ayağı girişlerdir. Girişlere de kesin direktif verdik, geçen haftalardan itibaren giriş çıkışları da sıkı bir kontrole aldık. Bu da iki limandadır. Mağusa limanı ile Girne limanı. Burdaki giriş çıkışlar da sıkı bir kontrol altına alınmıştır.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden)(Devamla) - Nedir kontrolden anlam?

- 2118 -

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Kontrolciden anlam şu: Bir kere protokole göre giriş çıkışlarda eğer turist olarak giriliyorsa kimlik kartı ile giriyor. Kimlik kartı olayı ayrı. Onu da gündeme getireceğim. Kimlik kartı ile giriş çıkışlar; kimlik kartı ile giriyor, ancak üç ay zarfında geri dönmesi gerekir. Kimlik kartı ile girişte çalışma izni kesinlikle alamıyor, kimlik kartı ile girenler.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden)(Devamla) - Ama çalışanlar hep kimlik kartı ile gelenlerdir değil mi?

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Evet. Maalesef böyle şu anda çalışanlar. Şu yapılmaktadır. Girişlerdeki kontrollerde artık sorulan sorular vardır. Kaç para ile geldin, nereye gidiyorsun, nerde kalıyorsun? Bunlar yapılmaktadır.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden)(Devamla) - Parasız gelip de geri gönderilenler var mı?

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Vardır, vardır.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Aranan para nedir, aranan para?

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Aranan paranın kalacağı güne göre, kalacağı zamana göre veya kalacağı yere göre tesbit edilmektedir. Bunun da kesin %100 bir ölçüsü yoktur. Ancak bu sıkı kontroller de başlamıştır. Tabii ki pürüz olan yerlere de biz kendimiz de ve gümrük olarak ve İçişleri Bakanlığı ile Çalışma Bakanlığı da bu konuda çalışmalarını sıkı bir diyalog ve şeyle sürdürmektedir.

Giriş çıkışlarla ilgili ise kimlik kartı ile giriş veya pasaportla giriş tartışması seçimlerden önce farklı partilerin, farklı görüşleri vardı. Hükümette olsa bile partilerin farklı eğilimleri de olabilir bu gayette doğaldır. Ancak bu bir Protokoldur ve bu Protokolün da kesin olarak iptal edilmesinin tek taraflı olamayacağı Meclisin de bilmesi gerekir, milletvekillerinin de bilmesi gerekir. Bu konu ile ilgili de iki tarafın oturup, konuşup o konuda tavır belirlemesi gerekir. Yani iki taraf derken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yetkilileri ile, Türkiye Cumhuriyeti yetkilileri. Çünkü bu Protokoldur, bir yasa değil ki iptal edesin bunu. Bu konuda da ileride bu çalışmalar sürdürülecektir.

Sigortalara gelecek olursak. Sigortalar değerli milletvekilleri; bugün 32,000 aktif sigortalı var. Zaman zaman 30,000 olur, zaman zaman 29,000 ama 29,000 , 32,000 veya 30,000 32,000'lere seyrediyor. Sebebi de şudur. Bir ay, iki ay primini yatırmayana aktif sigortalı denmez bundan dolayı. Zaman zaman bu, ama ortalama 30-32'000 civarında sigortalı vardır. Bunun yanında 12,000 emekli vardır. Bu sigortalılarla emekliler arasındaki denge de üçe birdir. Bugün çağdaş ülkelerde ona bire kadar varmaktadır. Biz en azından şu hedefi önümüze koyduk.

Beşe bir olsaydı veya olursa emeklilere verilecek menfaatler ve maaşlar daha yüksek olacak ve yine üzerinde durduğumuz bir konu vardır, sigortalı sadece, dikkatinizi çekmek isterim sayın milletvekilleri; sigortalı sadece belli bir yaştan sonra emeklilik alma kültürü anlamındadır şu anda. Toplumumuzda bir kişiye sorduğunuz zaman niye sigortalı olmuyorsunuz? Niye yatırıyorum bu yatırımlarımı ki 60 yaşından sonra iki kuruş para alayım. Bu kültürle geliyor bu güne kadar. Biz bu kültürün üzerine de yürümek istiyoruz ve birinci adımımız bu sigortalılara sigortalı iken yani emeklilik yaşına gelmeden önce bir menfaat temin etmek bu da bugün sağlık hizmetleri sadece devlette olan sigortalılara özel doktor ve eczanelerden de bu hizmeti verebilmekle ilgili bir projemiz vardır. Bu proje aynı zamanda sigortalının sayısını da artırılacağına inanıyoruz. Sebebi de şudur. Eğer bir insan emeklilik yaşına gelmeden önce o yatırdığı primlerin karşılığını emekli olmadan önce alıyorsa demek ki bu konuda bir menfaati olduğu inancına varırsa, sigortalılığa bir eğilim gösterir. Yani sigortalı değilse gidip sigortalı olur veya primlerini yatırmazsa zaten bu hizmetini alamayacağından aktif sigortalı sayısını da artırmış olacağız. Bunun da bütün tedbirleri bizim bakanlığımız tarafından da alınmıştır daha önceki yıllarda bu fonda biriken paralar vardır, bir buçuk yıl önce bu konu ile ilgili primler, sağlık primi adı altında, sağlık primlerinin , daha doğrusu sigorta primlerinin bir primi sağlık fonuna aktarmaktadır,

Bu da %2-2-2'dir. Devlet katkısını veremediğinden dolayı bu %4 civarındadır. Yani iki işçiden, iki işverenden. Bu konuda biriken miktarlar vardır ve önümüzdeki yıl içinde birikecek miktarlarla ben size rakamlardan da bahsedeyim. 40 milyar geçen yıl, ki 19 milyarı harcanmıştı, 20 milyar kalmıştır bu fona. Bu yıl 60-70 milyar hesaplanmaktadır. Bunun da özele açılmasına rağmen 30-40 milyar civarında harcanacağı öngörülmektedir. Bu aynı zamanda sigortalıya bugün hastaneye giden sigortalı sayısı hemen hemen yarıya yakındır. Aynı zamanda bu sigortalıların da sağlık hizmetlerinden ödemiş oldukları bu primlerin karşılığını verebilmek bizce boynumuzun borcudur ve bu iki anlamda bir faydası vardır. İki yönelik bir faydası vardır. Bir; hem sigortalı sayısını artıracak, hem de bu insanların sigortalıların ödediklerinin karşılığını sağlık hizmet olarak tekrar kendilerine sunacağız. Sigorta alacaklarının peşine düştük. Evet, milyarlarca alacak vardır. Sadece büyük şirketlerden 30 milyar, hatta yukarısı alacak vardır, sadece ve sadece büyük şirketlerden. Kişilerin, küçük esnafı düşündüğümüzde milyarlar çoğalır. Bu arada devletin borcu vardır. Bu konu ile ilgili müteaddit defalar açıklamalarda bulunduk. Bu konu üzerinde de duruyoruz. Devletin borcunu sigortalara, devlet malı olan bazı gayri menkullerinin verilmesi ile mahsup edileceği konusunda, yani bu borcun da ödemesi gerektiği hususunda. Sigortalılara ne yaptık başka? Biz, devletin verdiği %38-40 net artışı emeklilere tamamen net anlamında yansittik. Ki bu emeklilere vergi dilimlerinin açılmasından dolayı memur emeklileri arasında bir fark duyuyordu ve biz bunu da artırarak %38 net artış getirdik ve bugün 2592, daha doğrusu 2600 civarında en düşük emeklimizin aldığı maaştır. Bugünkü rakamları ile 2592 veya 2600 civarında.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Yerinden)(Devamla) - En yüksek kaçtır Sayın Bakan?

ÖZKAN MURAT (Devamla) - En yükseği 4.500 milyon civarındadır. Sigorta ile ilgili paraları erittiğimiz bir kaç gün önce gazetelerde görmüş olacaksınız. Kesinlikle yalandır. Öyle bir erime yoktur ve üstelik de bugün sigorta fonundaki paralarımızın tamamı dövizdir. Hiçbir kuruşu da erimemiştir.

İhtiyat Sandığına gelecek olursak; İhtiyat Sandığında yine bu iddialar vardı. 500 milyar zarar sokmuşuz, bir gazetede bir iddia vardı. Halbuki bütün varlığı ile 638 milyardır. Bundan dolayı böyle bir erimenin sözkonusu olamayacağı bellidir. Biz, İhtiyat Sandığındaki yatırımların tekrar çalışanlara dönebilmesi için bir avans kredisi, kredi tüzüğü hazırlamaktayız. Bunun da anlamı çalışanlara acil ihtiyaçlarında bu yatırdıkları parayı tekrar geri vermek ve ihtiyaçlarını gidermek. Yine bu İhtiyat Sandığı'ndaki paraların Sayın Angolemlî'nin dediği gibi bir kısmının, tümü değil, bir kısmının değerini korumak ve geliştirmek anlamı ile de paranın Sosyal Güvenlik Bankası kurup bu alanda değerlendirmek. Politikamız bu. Yine yasalarla ilgili çalışmalarımız var, çalışma yaşamı ile ilgili. Bunlar da özürllülerle ilgili bir yasa tasarımız vardır. 13'ncü maaşla ilgili bir tasarımız vardır. Toplu sözleşme, grev hizmetlerinin birleştirilmesi, ki bu hizmetlerin birleştirilmesi yasa tasarısı tek bir sosyal güvenliğe bir adımdır. Ben sözlerimi bitirmek istiyorum. Ancak Hükümetin ana konularından ve Bakanlığımızın ana konularından biri olan tek tip sosyal güvenlik konusunda da hazırlıklarımızdan biraz bahsetmek istiyorum.

Kamuoyunun büyük bir beklentisidir, Meclisin de, Hükümetin de, toplumun da. Bu konu ile ilgili bir dosyamız hazırlanmış, şu anda bile hazırlanmış, tamamen ham bir birikim, bunun da nedeni şu. Ben tek sosyal güvenliğin yararları üzerinde durmayacağım. Benden önceki arkadaşlar söyledi. Toplum zaten bunun yararlarını anlatmaktadır. Gerek istihdam yönünden, gerekse ekonominin gelişmesi ve sosyal güvenlik açısından. Bu konu ile ilgili 84'te, 88'de raporlar var elimizde. Yine 93'te seçime yakın bir tasarı var elimizde. Biz bunlarla ilgili bir ekip kurduk Bakanlığımızda, bunları toparlamasını yaptık ve üzerinde durulan iskelet şöyle. Çok kısa belirtmek isterim. Birçok sosyal güvenlik fonu vardır emeklilik gibi, Vakıfların, İhtiyat Sandığı gibi ve Sigortalar. Bütün bu fonlar birleştirilerek İhtiyat Sandığındaki hak sahiplerinin paralarına dokunmadan, bunun üzerine basa basa söylüyorum çünkü yanlış bir anlaşılma var. Sanki tek sosyal güvenlik uygulandığı zaman İhtiyat Sandığındaki paraları insanların alınacak. Kesinlikle buna dokunmadan, yani insanların, çalışanların...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Muktesep haklarına.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Muktesep haklarına, kazanılmış haklarına kesinlikle dokunmadan, ona hanel getirmeden bu fonlar birleştirilmesi..

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - En büyük mesajı verdiniz. Maİ da kararını buldu zannederim.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Efendim bu konuda yalnız şöyle bir sorun vardır bunu Meclisin de bilmesine yarar var, kamuoyunun da bilmesinde yarar var. Tek sosyal güvenlik sistemi derken, şu da yanlış anlaşılmasın. Herhangi bir katkı yapmadan bu fona herhangi bir katkı yapmadan herkes iyi bir maaş alacak ve ikramiye alacak.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Nerde bunun kaynağı? O zaman avantaj dedik yok.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Şimdi bu bir havuzdur. Bütün sosyal güvenlik sistemlerinde eşit katkı, eşit menfaat prensibi vardır. Yani bir şeyler katacaksınız ki onun menfaatini de elde edebilsin. Şu konu çok iyi tartışılması gerekir. Bir yasa tasarısı hazırlarız, geçiririz de buradan, önemli olan o tasarının hayata geçirilebilmesidir. Bu da kaynak meselesidir. Bunun uzmanlar tarafından da gözden geçirilmesi lâzım. Çok iyi hesaplanması lâzım, aktarma hesaplarının çok iyi yapılması lâzım. Örneğin, şu örneği vermek istiyorum, bunun tartışmaları devam etmektedir bizim bakanlığımızda. Yalnız hazırlanmasında bu danışma kurulunun gündemi yapacağı ve bütün sendikalar, DPÖ'de dahil, Maliye Bakanlığında da ve ilgili bakanlıklardan temsilcilerin oluşturacağı geniş bir platform da bunun tartışılması gerekir. Bir yasa çıkarırsınız, bugünden itibaren 25 yıl sonra uygulanır. Bunun bir anlamı yoktur. Yani bugünden itibaren bütün bugün işe girecek olanlar için uygulanır, kolaydır. Önemli olan bugünden geriye doğru gidebilmesidir. Yani bugün çalışanları da kapsayacak bir sistem oluşturulabilmesidir. Bu da kaynak konusudur. Getirilecek olan sistem hem kişinin kendisi, sigortalı olsun, memur olsun, diğer fonlarda çalışanlar olsun, diğer kurumlarda çalışanlar olsun bir katkıda bulunacaklarını bilecekler. Bir de devletin kendi bütçesinden bir miktar katkıda bulunacağını da bilmesinde yarar var. Sistem budur.

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)-
Bu mesaj kime?

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Bu mesaj da Maliye Bakanına. Tabii halktan da isterken bir de bizden vermemiz gerekir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Genel Kurulda olumlu oy verme mesajı içindedir.

ÖZKAN MURAT (Devamla) - Efendim bu konuda çalışmalarımız devam etmektedir. Önümüzdeki haftalarda bu Danışma Kurulu oluşturulup tek gündem maddesi ile tek sosyal güvenlik sistemi tartışılacak ve bu Hükümetin bu yıl içinde geçireceği en önemli yasa olacaktır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Bakan. Başka söz isteyen var mı?...

Sayın milletvekilleri; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçesi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimsiz?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 13: Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz.

Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP - Program 13: Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı.

Alt Program 01: Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri: 456 Milyon 978 Bin. Cari Giderler: 315 Milyon 580 Bin. Yatırım: Yok. Transfer: Yok. Alt Program Toplamı: 772 Milyon 558 Bin.

Alt Program 02: Spor Dairesi. Personel Giderleri: 4 Milyar 952 Milyon 921 Bin. Cari Giderler: 3 Milyar 34 Milyon. Yatırımlar: 10 Milyar. Transferler: 2 Milyar 500 Milyon. Alt Program Toplamı: 20 Milyar 486 Milyon 921 Bin.

Alt Program 03: Gençlik Dairesi. Personel Giderleri: 7 Milyar 158 Milyon 852 Bin. Cari Giderler: 957 Milyon. Yatırımlar: Yok. Transferler: Yok. Alt Program Toplamı: 8 Milyar 115 Milyon 852 Bin.

Alt Program 04: Çevre Koruma Dairesi. Personel Giderleri: 6 Milyar 428 Milyon 548 Bin. Cari Giderler: 136 Milyon 500 Bin. Yatırımlar: 550 Milyon. Transferler: Yok. Alt Program Toplamı: 7 Milyar 115 Milyon 48 Bin.

Alt Program 05: Eski Eserler ve Müzeler Dairesi. Personel Giderleri: 14 Milyar 820 Milyon 569 Bin. Cari Giderler: 439 Milyon. Yatırımlar: 19 Milyar 150 Milyon. Transferler: Yok. Alt Program Toplamı: 34 Milyar 409 Milyon 569 Bin.

Program Toplamı: 70 Milyar 899 Milyon 948 Bin.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?... Sayın Akıncı. Başka söz isteyen var mı?... Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığının Bütçesi görüşülürken, herhalde ilk değinilmesi gereken husus, gençlik olması gerekir. Ve bugün gençliğimiz için en yakıcı olan sorunun da göç olgusu olduğunu herhalde hepimiz kabul edecek durumdayız. Bir yandan gençliğimiz göç yollarına düşerken, bir yandan da Dikelya İngiliz Üssü üstünden geçerek her Allahın günü ekmeğini Güney Kıbrıs'ta ararken, biraz önce burada yoğunlukla tartışılan kaçak iş gücü akını da ülkemize doluşmaya devam etmektedir. Gençlik olgusu tartışılırken, beraberinde getirdiği göç, onun yanında kaçak işgücü konuları gündemde bulunurken, biraz önce tartışma konusu olan alana girer gibi oluyoruz, ama konunun önemi bakımından ve gençliği de çok yakından ilgilendiren bu hassas konuda birkaç söz de ben söylemeden geçemeyeceğim.

Kaçak işgücü konusunda 2500 işgücü narenciyede, 8-10 bin dolayında da toplamda var olduğunu söyledi Sayın Bakan biraz önce. Tabii hemen ardından da ekledi, eh tabii dedi bunun sayısını bilmek de kolay değil. İşte ondan dolaydır ki kaynakta olaya eğilmek büyük önem taşıyor. Ben can kulağıyla dinledim kendilerini, kaynak olaya değindi ve esas olayında giriş-çıkışlar meselesi olduğunu da değindi. Ama oturduğum yerden de sorduğum sorulardan anladım ki, verdiği yanıtlardan anladım ki olay ne yazık ki aynı hamam, aynı tas devam edeceğe benzemektedir. İyi niyet olabilir düşüncelerde. Sayın Civa da burada çok güzel temenniler dile getirdi biraz önce. Bu lükse sahip değiliz. Bu sorunların yaşanması lüksüne sahip değiliz. Bunlar aşılmalıdır, bunlar yapılmalıdır ama artık iktidar gruplarından biz, gerek bakan olsun, gerekse iktidar gruplarına ait olan milletvekili olsun, şunlar şunlar yapılmaktadır demelerini bekleriz. Temenni değil. Temennileri yapacak olan biziz.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Yüz gün sonra.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Yüz güne ne kaldı? On gününüz kaldı. Yüzüncü gün 10 Nisan'dır. Size bu kürsüden çeşitli şekillerde eleştiri yöneltten arkadaşlar, Toplumcu Kurtuluş Partisine mensup Milletvekilleri, inanın ki bu toleransla yaklaşmaktadırlar. Bunu bilmiyorum takdir ediyorum musunuz ama, Sayın Civa biraz haksızlık yaptı Sayın Angolemliler'e, muhaliftir, onun için hep o gözlüklerle bakıyor. Akan suyun yalnız bir noktasına bakıyor gibi biraz insafsız eleştirilerde bulundu. Halbuki gerek Sayın Angolemliler, gerekse diğer TKP mensupları bardağın dolu tarafını da, boş tarafını da hep görüp gösteregeldiler. Bugüne kadar hep böyle geldi. Bunun da bir nedeni var. Ta ilk günden söyledik.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Bardağa nerden geçtin şimdi? Su akar, ondan bahsettim, görün akar su.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ta ilk günden ifade ettik ve dedik ki olumlu unsurları olumlulamak, ama olumsuzları da eleştirmek bizim görevimizdir. Bunu yapmaya devam edeceğiz. Ancak üç aylık sürenin dolmasıyla beraber artık işte bunlar bunlar vaktiyle bunları yaptıydı, onun için onlardan bu enkazı devraldık. Nereye baksak dipsiz kuyu. Nereye el atsak çürümüşlük, nereye baksak çözümsüzlük. Artık bunların yerine sanıyorum ki çözüm önerilerini ve meyvelerini, bunların somut sonuçlarını da bu kürsülere getirmek zorunlu hale gelmiştir. Değilse, önümüzdeki bir kaç gün içerisinde gelmek durumundadır.

Şimdi bunları niye söyledim? Kaçak işçi olayına el atıldı. nasıl el atıldı? İşte müfettişler çıktı, gezdiler, işyerlerine gittiler. Birtakım tutanaklar tuttular ve dediler ki bu kadar kişi var, bunların Sosyal Sigortaları, İhtiyat Sandığı alınmaya başlandı dedi Sayın Bakan. İyi bir şey, bunlar güzel. Ama kaynak yerinde duruyor. Yani kaynağa bir şey yapılabilmiş değil. Olay burda. Ve 2500 olarak tesbit edilen yahut da 8-10 bin olarak tahmin edilen kaçak iş gücünün sayısının 1 Ocak'ta göreve başlayan Hükümetin o sayımları yaptırdığı günlerden veyahut da hangi tarihteyse, o günden bugüne o rakamın ne olduğunu bilebilecek durumda olduğunu da ben sanmıyorum. Şimdi protokolda hangi madde var da uygulanıyor bu girişlerde? İşte soruluyor paran ne kadardır veya ne kadar getirdin, şu bu. Bunların elbette sorulması gerekir. Biz başka ülkelere gittiğimizde, gerçi artık bize sormuyorlar ama, belki parlamento heyeti olarak gideriz, ederiz, biliriz. Fakat düz vatandaş yabancı ülkelere elini-kolunu sallaya sallaya böyle kolayından gitmiyor. Bunları biliyorsunuz.

Özellikle İngiltere'ye de bir zamanlar çok çok güç koşullarda girilebilirdi ve sorulurdu da ne kadar para getirdin üstünde. Tabii biz, Türkiye Cumhuriyeti ile olan yakın ilişkilerimiz, Türkiye Cumhuriyeti ile kurulmasını, daha da ilerletilmesini istediğimiz sıcak diyalog, sıcak ilişki, bütün bunlar güzel ama kaçak işgücü boyutunun yanında, bu ülkede cürümlerin artmış olması olgusunu da ben hep bu paralelde değerlendiregeldim bu kürsüde ve bu hep böyle es geçiliyor. Bu konuların üzerine pek gidilmiyor, gidilmek istenmiyor, çekingen davranılıyor ve sadece olayın kaçak işçi boyutu ile ilgilenilerek bu olayın sadece ona münhasır olduğu varsayılıyor. Bu da son derece yadırgatıcı bir durumdur ve yanlıştır. Dolayısıyla artık temenniler yerine, işte oturup da tarafların bunları görüşmesi gerekebilir... Gerekmektedir. Gerekmektedir. Bu noktaya artık gelinmemişse, süratle gelinmelidir. Yüce Meclisin huzurunda bunları tekrar tekrar ifade ettim. Burada çekinilecek, gocunulacak birşey sözkonusu olamaz. Karşımızda oturan insanlar, Hükümete muhatap olacak olan Türkiye Cumhuriyetinin yetkileri anlayışsız insanlar olamazlar, bu ülkenin bu şartlarını bize lâayık göremezler. Ve bu konuda bu işi belirsiz bir tarihe ertelemek, sorunların daha da kangrenleşmesinden başka bir yola bizi sokmayacak. O halde Hükümetin iki kanadına düşen birşey vardır. Oturup bu konuda ciddiyetle içinde bulunulan durumu karşı tarafa anlatmak ve bu konuda protokolda tadilat istemek. Yapılması gereken bu. Daha gerekebilir, gerekebilecektir diye kendi kendimizi aldatmanın ve avunmanın ne size, ne ülkeye bir hayırı yoktur. Yani niye bu gerçeği hâlâ daha görmezden geliyoruz? Ben bunu anlayamıyorum. Yeterli noktaya gelmedi mi kaçak işgücü sayısı? Yeterli noktaya gelmedi bu ülkede yaşanmakta olan olaylar?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)-
Düşüneceğimizi söyledik Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Hayır, söylediğiniz şu...

ÖZKAN MURAT (Yerinden) (Devamla) - Söyledim, görüşeceğiz.

MUSTAFA AKINCI(Devamla) - Çalışma Bakanı olarak bu kürsüden söylediğiniz şu: Dediniz ki, bir protokoldür ve bu protokolün görüşülmesi gerekebilir. Söylediğiniz bu. Kararlılık ifadesi değildir bu.

ÖZKAN MURAT (Yerinden) (Devamla) - Görüşülecektir dedik.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Görüşülecektir dediniz?

ÖZKAN MURAT (Yerinden) (Devamla) - Tabii.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Böyle birşey söylemediniz, ama eğer o noktaya geldiyseniz, bu karara vardıysanız Hükümette, bu uygulama, bu gidişat yanlıştır. Bunu değerlendirmemiz lâzım ve görüşeceğiz noktasına geldiyseniz, iyi bir adımdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; o taktirde bu görüşmenin süratle yapılmasını ve bu kangren olan yaranın, kimsenin yanlış anlamasına da meydan vermeden, gerekli tedbirlerin alınarak bu sorunun bertaraf edilmesi gereğine inanıyorum ve bunun erken zamanda olmasını diliyorum.

Gençliğimizin sadece istihdam sorunu ve göç sorunu yok. Bildiğiniz gibi, askerlik sorunları da vardır. Bunlar Bütçe tartışmalarının diğer safhalarında Sayın Angolemler tarafından da dile getirilmiştir. Ancak, süra kısaltımı konusu Hükümetin vaatleri arasındadır. Hükümet ortaklarının ayrı ayrı vaatleri arasındadır da ayrıca. Bu konuda da şu ana kadar herhangi bir program ortaya konabilmiş değildir. Şu ana kadarki izlenimler, verilen mesajlar, bunun bu aşamada olamayacağı şeklindedir. Halbuki gençliğimizi çok yakından ilgilendiren önemli konulardan bir tanesi de budur.

Sporla ilgili olarak söylenecek birçok şey vardır. Ancak ben sadece gördüğüm en büyük eksikliği ifade ederek çevre sorunlarına geçmek istiyorum. Spor konusunda en büyük eksiklik, bu ülkede halkın pasif izleyiciler konumunda olduklarıdır. Yani kitle sporu diye bir olgunun ülkemizde var olmadığıdır ve tabii sporun dalları arasında da yıllar içerisinde futbolun en popüler spor dalı olarak ülkemizde yerleşmiş olduğu gerçeğidir.

Halbuki sporda çeşitli özendirilmeli ve özellikle kitle sporu özendirilmelidir. Bu konuda sanıyorum Bakanlığın ve bizzat genç bir arkadaşımız olan Sayın Bakanın kendisinin bu olaylara öncülük yapması lâzım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)-
En genç.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Öncülük yapması lâzım. Kitle sporunu, yani turbanlardan halkı yapabilecekleri spor dallarına da teşvik edebilmek için bu yönde çaba harcanması lâzım. Örnek verilmesi lâzım. Geçmişte bunun denemeleri yapıldı. Fakat kalıcılaşmadı. Halbuki kitle sporuna önem veren bir çok ülkeler var ve sağlıklı nesillerin gelişmesi için de bunun çok yararı olduğuna inanıyorum.

Çevre ile ilgili olarak söyleyeceğim bir kaç söze Rahmetli Dalokay'ın bir zamanlar bizim davetlimiz olarak 1978 yılında düzenlediğimiz bir yerel yönetim seminerinde Erol Köse, Fikret Toksöz, Ahmet Enön gibi, Selahettin Yıldırım gibi, çok değerli yerel yöneticilerin de katıldığı seminerde Kıbrıs'a ilk gelişinde...

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden) - Ali Dinçer de vardı.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ali Dinçer de vardı evet, ilk gelişinde, ilk bir-iki günün izlenimi olarak söylediği çok çarpıcı bir cümleyle başlamak istiyorum, demişti ki Rahmetli Dalokay, belki yanılabilirim ama, bir-iki günde benim görebildiğim, sizin burda ciddi bir çevre sorunuz olmaması gerekir. Ben size baktığımda demişti, işte bir Kuzey Kıbrıs, bir portakal bahçesine benzetiyor. Bu portakal bahçesi içerisinde yüz bin kişilik bir otel. Onun içerisinde yaşayan insanlar ve tabii linerer olarak yol boyunda gelişebilir bu ülke,

kiyılarda gelişebilir. Ama kırdan kente göç olgusu yok. Ağır sanayinin getirdiği şehirlerin çekim merkezi olma özellikleri yok. Bunun gibi gecekondulaşma sorunu yok. Sizin politeryanız bile yok demişti o gün bize. Yani bir ağır sanayi işçisi olarak sanayileşebileceğimiz, hani o zincirlerinden başka kaybedecek şeyi olmayan türden bir işçi kesiminiz yok, sınıflar arası bir uzlaşmanız galiba var, bir kavganız var, mal paylaşım kavgası dediydi 1978 yılında. Ne kadar...

SAĞLIK BAKANI ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden) - Çok nazik söyledi, ganimet demedi.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ne kadar çarpıcı söylüyor ki bu mal paylaşım kavgası, tabii bundan çok çekeceksiniz demişti Türk Toplumunu olarak bu mal paylaşım kavganız sizi uğraştıracak. Hâlâ daha uğraştırıyor bugün. Yirmi sene geçti ardından, daha encümenler kurarız...

VASFI CANDAN (Lefkoşa) (Yerinden) - O kadar daha uğraştıracak.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Tazmin komisyonları, şunlar, bunlar ve hâlâ daha o kavga devam eder gider. Şimdi bunları anlatırken elbette bizim ülkemizin çevre sorunlarından yoksun, çok rahat bir ülke olduğunu anlatmak için söylemiyorum elbet. Ama Rahmetli Dalokay'ın getirdiği tespit, yani bu ülkede ağır sanayinin olmadığı bir gerçek. Kırdan kente göç olgusu yok. İstanbul'da bundan 10 - 15 sene öncesine kadar her yıl iki yüz bin kişi yerleştirdi Anadolu'dan İstanbul'a. Bu sayı belki dört yüz bine çıktı bugün. Aynı şekilde Ankara'ya, İzmir'e. Bizde mesafeler kısa. Gelip burda devlet arazilerinin üstüne gecekondular yok. Bunun yarattığı bir çevre sorunu yok. Eğer gecekondular tabiri edebileceğimiz bölgelerimiz elbette var. Yani bir Kızılay arkası, Göçmenevleri nedir diye sorarsanız, yaşanamayacak koşullarda bu insanların konutları. Ama yani gelip de filan köyde işsiz kalmış, Lefkoşa'da sanayi var, iş var, gelip devletin arazisi üstüne gecekondumu kurayım kanunsuz olarak, böyle bir olgu yok. Onu anlatmaya çalışıyorum. Ama tabii ki plânsızlık var, çarpık kentleşme var. Bunun yarattığı sorunlar var. Dün bir vesileyle bunlara değinmeye çalıştım. Uzun boylu tekrar üzerinde duracak değilim. ancak iki katlı olan bir bölgede dört katlı apartmanlarla, villa yapan bir adam, dört katlı apartmanlarla etrafı hemen çevrilir veya olmayacak yere fabrikalar kondurulur.

İşte Kanlıdere belâsı demiştim dün, yıllar önce yapılan yanlış uygulamaların sonucuydu. Zamanında şehrin dışı gibi görünen bir yere fabrikalar yapıldı. Şimdi şehrin coğrafi göbeği oldu orası. Ama fabrikalar orada bulunuyor.

İmar Yasasının çıkmış olmasına rağmen tüzük ve yönetmelikleri dgeçmediği için, doğru dürüst, yeterince geçmediği için daha tam anlamı ile uygulanmadığından bahsettim. Yasal bir eski eserler listesinin bile ortada olmadığından bahsettim. Liste var, ama mahkemeye gittiniz mi, düşürürsünüz listede olan binaları. Sayın Serdar Denktaş'ı bu çok yakından ilgilendiriyor. Çünkü Eski Eserler Dairesi de Bakanlığının altındadır.

İşte bir elektrik santrali yapıyoruz. Geçenlerde gene konu oldu, basına da yansıdı. Sayın Meclis Başkanımızın da bu konuda duyarlı olduğunu biliyorum, zaman zaman gündeme getirmektedir yaptığımız sohbetlerde ve toplantılarda. Bir filtresi düşünülmemiş, zamanında bu yatırım yapılırken düşünülmemiş. Şimdi bunun için de büyük paraların gerekte olduğu söyleniyor. Ama rakim rüzgâr dolayısıyla o elektrik santralının bacasından çıkacak olan dumanlar doğal çevreyi, bitki örtüsünü tahrip edebileceği söyleniyor. Bunlar tartışılıyor çevreciler arasında ve uyarılar yapılıyor. Dolayısıyla bizde evet, Türkiye boyutunda bir kırdan kente göç olgusunun getirdiği bir, o anlamda bir çarpık kentleşme yok, ama kendi ölçülerimiz içerisinde işte çöplüklerimizden tutun da imar plânsız kentleşmeye kadar bir çarpık yapılaşma sürüp gidiyor. Ve hâlâ daha 1946 yasaları ile İngiliz koloni döneminin yasaları ile binalara irtifa veriyoruz ve binaları ruhsatlandırıyoruz.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tarihi çevre, doğal çevreden ayrı olarak düşünülüyor. Kuzey Kıbrıs, bir tarihi açıdan zengin, ama korumacılık yönünden de son derece zayıf bir konumdadır. Osmanlı döneminden, Lüzinyan döneminden, Venedik döneminden, İngiliz koloni mimarisi kalıntılarından, binalarından, bunlarla dolu bir bölgede yaşıyoruz. Fakat zaman içerisinde bilinçsizlikten,

zaman içerisinde de birtakım bilinçli hırsızların bu ülkeye doluşup kilise Rum malıdır deyip ikonlarından tutun da resklerine kadar çalıp bunları Avrupalara, Amerikalara kadar sokup satmasından, bu bilinç olmadığı için Selimiye Camiinde Cumaları hutbeye çıkarırken hoca efendinin elinde tuttuğu tarihi kılıçtan, Mevlevi Tekke'de uzun yıllar, yüzyıllar orada durduğu halde, son yıllarda ansızın ortadan kaybolan el yazması kitaplar, tarihi kitaplar. Kısaca tarihine, geçmişine, kültürüne değer vermeyen bir yapının yansımalarını ne yazık ki her alanda görmek mümkündür.

Türk Bankasını yıktık bu memlekette. Hatırlayın, Türk Bankası kendilerinin simgesiydi. Asarlardı, yıllık takvimlerinin ön sayfasına konurdu onun resmi.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Kumbaranın üstüne de konurdu.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Evet. Sembol olarak kullanılırdı. Gün geldi, yıkıldı. Nasıl yıkıldı? Efendim sağlam değilmiş. Sapa sağlam sarı taştan bina, sağlam değilmiş dedi mülk sahipleri ve Hükümetin de onayını aldılar o tarihte. Yanılmıyorsam Osman Örek'in Başbakanlığı döneminde idi olay.

Eski eserlerin bir anıtlar kurulu var, Yüksek Anıtlar Kurulu. Bu bina yıkılmaz dedi. Yıkılmaması lâzım. İçerdeki bütün tadilatı yapmak mümkün. Dışa dokunulmadan bu yapılsın dendi. Hükümette gitti, filan filan kararlar kabul, ama Türk Bankası ile ilgili kararlar ret. Gerekçe yok. Gerekçesiz. Herhangi bir gerekçeye de gerek yok. Ve ne yazık ki sayın milletvekilleri Venedik Burçlarında da Cumhurbaşkanlığının olduğu yere bile bina inşa ettik devlet olarak. Sanki yapacak başka yerimiz yok. 1974 öncesinin hatalarından zorunlu denebilecek hatalardan belki 74 öncesinde sıkışmış bir durumdaydık. Açılacak arazimiz yoktu da bir takım imar hataları yaptık. Ama gün geldi 74 bize bütün Kuzey Kıbrıs'ı bahşetti. Fakat Cumhurbaşkanına ikâmetgâh yapacak yer bulamadık da gittik Venedik döneminin tarihi burçlarından birinin üzerine bir binayı kondurduk. İşte bütün bunlar hatalar, hatalar, hatalar, yanlışlıklar ve kendi elimizle, kendi tarihsel, kültürel mirasımıza açtığımız yaralar. Ve tabii bunları söylerken üzümlere anımsamaktayım. Bir Türk Bankası olayı oldu. O tarihte bir tek ses veren biz olduk. Cumhurbaşkanlığının ikâmetgâhı oldu, biz gittik çıktık, Cumhurbaşkanına dedik ki, Sayın Başkan hata yapıyorsunuz. İşte bildiri, basın bildirisini yayınlıyorum şimdi, buyurun, çıkacağım ve eleştireceğim, yapmayın, bu yanlıştır. Tabii Sayın Cumhurbaşkanının da o günkü savunması, güvenlik gerekçeleriyle bırakmıyorlar, ben de biliyorum, yanlıştır. Yapılmaması lâzım ama, güvenlik gerekçeleriyle burada olması lâzım diyerek bu yapıldı. Konuya girdiğim için anlattım bu ayrıntıyı, bilmenizde yarar vardır. Ancak bütün bunları söylerken esas bir geleceğe dönük bir mesaj vermek için söylüyorum bunları. Geçmişte yaptığımız çok hatalar oldu, tarihi ve doğal çevreyi, kültürel çevreyi korumak için yeterli bilinç yoktu, plânlı gelişmenin önemi kavranmamıştı. Çünkü tarihi çevre, doğal çevre ancak plânlı gelişmeyle korunabilir. Başka türlü mümkün değil. Bu bilinç yoktu. Ama şimdi artık bakınız, bu bilinç geliyor. Artık adına "Çevre" sözcüğünü de eklediğimiz bir Bakanlığımız var.

Artık çevre örgütlerimiz var. Yeşil Barış Hareketimiz var. Onun dışında Kuşları Koruma Cemiyetlerimiz var. Toplumda bu bilinç yeşeriyor. Bu sevindirici bir husustur. Temennim Çevre Bakanlığının kendi dışındaki bu türden örgütlerle de birlikte bugüne kadar yapılanlar artık yapıldı deyip bir çizgi çekmek, ama burdan yapmakta olduğumuz uyarılardan da işaret alarak geleceği kestirmek yönünde ciddi ve ivedi adımlar atmasıdır. Atması gereken en önemli adım bana göre, süratle 89'da geçmiş olan İmar Yasasını yaşama geçirecek tedbirleri almaktır. O Yasa vardır ama yürürlükte değildir. Uygulanmamaktadır. Uygulamaya geçmek lâzım. Raflara terk edilmemesi lâzım ve eski eserlerden bahsettim. Kendi görev alanı içerisine giriyor. Onu bir tahkik edersen, eğer ettirme fırsatı bulamamışsan bugüne kadar, 1984'ten beri delinmiştir o listeler ve gereği yapılmamıştır bildiğim kadarıyla. Son zamanlarda yapıldıysa onu bilemiyorum. Ancak üç-beş ay öncesine kadar yaptığım tetkiklerde halledilmemişti. O listede her kim gidip Anayasa Mahkemesine çıkar ve derse ki biz bu listede bulunan bu binaya yıkım izni verilmiyor, bunu talep ediyoruz şeklinde giderse, bu izni, ondan önce verilen kararlara atıfta bulunarak koparmaları mümkündür. Bu tabii ki son derece yanlış bir durumdur.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; çevre konusunda, gençlik konusunda, spor konusunda söylenecek elbette çok sözler, tartışılacak çok konular vardır. Ancak ben bu kadarla yetiniyorum. Ana başlıklar halinde değindim bu noktaların gereken ilgi ve duyarlılıkla karşılanacağını umarak, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Akıncı. Başka? Sayın Bakan Buyurun.

GENÇLİK, SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aslında artık inanmaya başladım ki, Sayın Akıncı bana iltimas yapıyor. Çünkü benim konumda ne zaman buraya çıksa hep uyarıcı nitelikli politikalarınızı saptarken geçmişteki tecrübelerini ortaya koyarak şu şu yanlışlıklar yapıldı, bunları düzelt, der nitelikli sözlerle geliyor buraya ve doğrusu ben de faydalanıyorum, faydalanmaya da devam edeceğim.

MUSTAFA AKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Dinlersen yararlanacan bak sana söyleyim.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Evet. Aslında çok arzu ederdim bugün Meclisi boykot etmiş olan Ulusal Birlik Partisi burda olsun. Ve çok merak ederdim...

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANI AHMET KAŞIF (Yerinden)- Çağra çağra getireceksiniz.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Nasıl eleştiri yapacaklar ve ne söyleyecekler? Aslında dokunulmazlıkların kaldırılması konusunun arkasına saklanarak, bana göre fırsat bildiler ve bütçe görüşülmeye başlamadan önce aman biz nasıl

eleştireceğiz bu bütçeyi, gelin boykot edelim bu Meclisi deyip dışarı çıktılar. Çünkü hakikaten söyleyebilecekleri bir tek kelime bile yoktu bu bütçe ile ilgili. O fırsatı buldular ve bunu kullandılar. 100 günlük süre içerisinde 100 günün başlangıcında da iddiamız olmamasına rağmen bizim yapabildiğimiz bir tek olay olmuştur. O da ne teslim aldığımızı bakmak. Ben kendi bakanlığımıla ilgili konuşuyorum. Ne teslim aldık, ne yapabiliriz konusunu irdelemek. Onu yaptık ve bu arada da dedik ki, hiç olmazsa gençlerin özgür tartışma ortamına girip, özgür tartışmasını alıştıracağınız uygulamalara yavaş yavaş adım atalım ki ileride tartışmanın zararlı değil, aksine her kesim için yararlı bir olay olduğunu gençlerimiz anlasın ve bunu başlattık. İşte geçen hafta bir kitle toplantısı ile bir açık oturumla bunu yaptık. Önümüzdeki hafta spor konusunda televizyonda canlı yayın esnasında her gazetenin bir temsilcisinin de olacağı ve benim de bulunacağım bir açık oturum daha yapacağız. Hazırlıklarımızı yapıyoruz ona yönelik. Orda telefon da olacak ve halkın telefonla soru sormasını da sağlamış olacağız. Bu vesile ile de sporu kitlelere yayarak, onlarla da tartışma imkânını bulmuş olacağız. Bizim yanlışlarımız ortaya çıkmış olacak. Yanlış diye takdim edilen, sırf iç politika tasarrufu için, yanlış diye takdim edilen, ama aslında haklı olduğumuz uygulamalarımız varsa onlar da ortaya çıkmış olacak. Bizim Bakanlık olarak gazetelerin spor sayfalarında gözlemlemekte olduğumuz hataları, yanlışları bizim dile getirmemiz mümkün olacak. Ve belki bu vesile ile spor yazarlığı yapmakta olan

Ama aslında büyük bir çoğunluluk futbol yazarlığı yapan arkadaşlarımızı sporun diğer alanlarına da kaydırmak sureti ile, Sayın Akıncı'nın da biraz önce söylediği, halkın türbünlerden inmesini, izleyici durumundan spor yapan duruma gelmesini sağlayacak tedbirleri de birlikte almaya başlayabiliriz. Çevre konusunda, elbette spor ve gençlik konusunda sorunumuz çoktur, yapmamız gereken olaylar çoktur, eksiklerimiz vardır, ama bunları burada ne tutanaklara, ne merceğe anlatmanın bir faydası yok. Bunu faaliyetlerimizi yürüttükçe eleştiriler gelirse, burada cevaplayacağız. Onun için kısa geçiyorum.

Çevre konusunda, yine bir gözlemimdir. İkinci kez Çevre Bakanlığı yapıyorum, değişik bakanlıklara bağlı olmasına rağmen. Ama nedense belki birçok başka konuda da olduğu gibi, çevre konusunda da uyarı yapmaya hep geç başlıyoruz.

Bir elektrik santrali konusu, yıllar önce tartışılması gerekirken, tartışılmamış, şimdi santral artık bitmiş durumda. Aşağı yukarı Haziran ayında çalışmaya başlayacağı söylenmekte, çevre örgütlerimiz santrali tartışmaya başlıyor ve bunun filtresi yok, çevreye zarar verecek. Doğru olabilir, hiç ona diyeceğim birşey yok. Ama bunu tartışmanın zamanı şimdi değil. Bunu tartışmanın zamanı, dört, beş yıl önce bu santral yapılacak dendiği dönemde yapılması gerekirdi, ki önlemler ona göre alınsın. Bir filtreyi takmak için 80 Milyon Dolar. 80 Milyon Dolar ödenmesin de, insanlarımız zehirlensin daha mı iyidir? Hayır, elbette değil, ama öyle bir zamanda çıkıyor bu tür duyarlılıklar ortaya ki, bizim de Bakanlık olarak elimiz bir yerde kilitlenmiş oluyor. Ben ümit ederim, çevre örgütlerinin bu konulardaki duyarlılığı hiç değilse, bundan sonra bir projeye başlamadan önce ortaya çıkar, itirazlar o proje yatırıma dönüştürülmeden yapılır ve hakikaten neticede çevreye zararı olmayan eserler bu topluma, bu Devlete kazandırılmış olur.

Eski eserlerle ilgili yasal bir eski eserler listesi yok. Bu maalesef bir doğru. Ancak Şunu söylemekte fayda var. Eski eserlerle ilgili yeni bir Yasa Şu anda Bakanlar Kurulundadır, önümüzdeki günlerde de Meclise getirilecektir. Bu listenin orada yasallaŐması mevzubahis mi, değil midir? Şu anda tam kesin bilinmemesi ile birlikte, ona muhakkak yarın bir baktıracağım. Eski eserlerimizi korumamız demek, sadece Kıbrıs Türkünün değil, ama Dünyanın, Dünya insanının kültürünün bir parÇası korunmaya alınmış olması demektir, ki bu bizim işin çok önemlidir.

Sayın Akıncı, yine Türk Bankası binasının yıkılmıŐ olmasından bahsetti. Doğrudur, çok üzücü bir olaydı. O günlerde zannedirim bgnk anlayış henüz toplumda tam olarak yerleŐmemiŐti, onun da etkisi var. Ancak ben yine sanırım o günlere denk gelen bir olayı yeniden anımsatarak ve belki nalka da bir mesaj verebiliriz ümidi ile bir Şeyler söylemek istiyorum. Yine aynı dönemde, biraz önce veya biraz sonra bu olaydan, bu Türk Bankası olayından anne tarafından bizlere intikal eden bir eski eser, bina, yine o dönem belediyenin bütün ikazlarına rağmen, yıkılıp yerine sekiz, dokuz, on adet dkkn inŐaatı yapılmıştı. Eğer o bina yerinde kalmış olsaydı, restore edilmiş olsaydı, bgn mevcut dokuz, on dkkn değerinin en azından on misli değer taŐımakta olacaktı maddi aÇıdan da.

Neden söylüyorum bunu? Bu bizim kendimizin yaşamış olduğu bir olaydır. O günlerde aslında benim de itirazlarıma rağmen bu işlem yapılmıştı. Bize de bir değeri biz kendimiz kaybettik. Ama aslında devlet kaybetti. Onun şimdi farkındayız ama ben bu konumda olan insanları bu mesajı almasını istediğim için bunu söylüyorum. Dükkân değil, o evi ev olarak bırakmış olsaydık, yıkmasaydık bugün on misli değere haiz bir binaya hala daha sahip olmuş olacaktık. Bugün görüyorum maalesef Köşlüçiftlikte, Surlar içerisinde, daha birkaç bölgede daha artık eskidi, bunu yıkıp işte bilmem kaç katlı bina yapayım şu kadar kâr ederim düşüncesi ile bu eski eser binalarımız yıkılmakta. Köşlüçiftlik'te eski sarı taş binalar yıktırılmakta, yerine dört kat, beş kat apartman daireleri süratle dikilmektedir. Aslında bugün biraz maddi fayda sağlayacak diye evlerini o sarı taş güzelim evlerini, villalarını müteahhitlere satarak apartman dikteren insanlar çok büyük maddi zarara uğramaktadırlar. Bunun zannederim eğitim yolu ile de halka yaymak lazım.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Maddi manevi.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) , Maddi ve manevi elbette. Maddi ve manevi. Ama insanlarımız şu son dönem içerisinde maalesef manevi değerlere artık pek fazla önem vermez duruma getirildiler. Onun için maddi yanını işlemek istedim ki neler kaybedildiği konusunda bir mesaj daha alınsın.

Bu arada şu konuya değinmemizde zannederim fayda var. Gençlerin göç etmesi olayı yıllardır süren, yıllardır şikâyet edilen, önlenmesi gerektiği söylenen bir olay. Ve çok doğrudur kaçak işgücünün veya güçlerin etkisi büyüktür. İş imkânını bulamamış gençlerimize buna büyük bir etkendir bu göçe. Bizim gencimize her işte çalışabileceği ve emeğinin karşılığını

alabileceği imkânlar yaratmamız lazım. Tek Tip Sosyal Güvenliğin muhakkak konması lazım ki gelecek güvencesi sağlansın. Kimlik kartı uygulaması, o da bir etken olarak son zamanlarda ortaya çıkmıştır. Bu göçü hızlandırmakta ortaya çıkmıştır. Aslında sadece göçü değil, kimlik kartı uygulaması ben iddia ediyorum ki, kaliteli turist akımını Kıbrıs'a yönelik, kaliteli Türk turist akımını da engellemektedir. Bugün Türkiye'den beklediğimiz kaliteli turist artık Kuzey Kıbrıs'a değil, Rodos'a gitmektedir. İtalya'ya gitmektedir. Bölgedeki diğer ülkelere gitmektedir. Ama Kıbrıs'a gelmemektedirler. Neden? Çünkü Kıbrıs artık kaliteli Türk turist için cazibesini yitirmiş durumdadır. Bu uygulamanın geçmiş yıllarda uygulamaya konurken gerekçesi neydi? Ülkeye turist gelsin. Bir Körfez Krizi yaşamaktaydı. Turist gelmemekteydi. Turistin gelmesini sağlayabilmek için uygulamaya geçilmişti o dönem.

MUSTAFA AKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ruma tepki de yapıldı. Avrupa Topluluğuna başvurdukları için tepki geldi.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - O da bir başka yönüydü. O da bir başka yönüydü için. Ama artık geçildi o dönem. Bu uygulamanın büyük fayda sağlamadığı için görülmüştür. Ve bunun protokolü imzalayan iki devlet arasında artık yeniden ele alınması zamanı gelmiştir diye düşünüyoruz. Bu tek taraflı, ben vazgeçtim diye olmaz, yapılamaz. Ancak bunu kabinede de görüştük.

İki Bakan arkadaşımızla görüştük, en erken bir zamanda...
Efendim?...

BAŞKAN - Sayın Bakan, Sayın Bakan, akşam yemeği için ara vermek, çok uzayacak mı efendim?...

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Hayır efendim.

BAŞKAN - Bir zaman verebilir misiniz takriben mümkünse?

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Birbuçuk dakika yeter mi?

BAŞKAN - Efendim?...

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Birbuçuk dakika yeter mi?

BAŞKAN - Hayır, on dakika daha devam edebilirsiniz.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Bu konu dediğim gibi, iki Hükümet arasında görüşülüp bir karara bağlanacaktır. Bu doğrultuda zaten bizim de bildiğimiz kadarı ile, çalışmaya ve İçişleri Bakanı ile birlikte bir çalışma da yapmıştır. Görüşeceklerdir.

Kırdan kente göç olgusu yok idi. Köylerde gençlerimize yönelik sosyal konut yapılmadığı için, ciddi bir çalışma olmadığı için, o doğrultuda evet arsalar dağıtıldı bol bol, seçim dönemi arsa belgeleri sosyal konut yapsın diye gençlerimiz, ama tümü ile geçersiz, alt yapısı yok, vesaire. Geçmiş dönemde bu çalışma yapılmadığı için, gençlerimiz kırdan kente ister istemez bir göç başlatmıştır düzenli, düzensiz de var. Güzelyurt bölgesinde hakikaten gecekondular diye nitelenebileceğimiz yerleşim birimleri süratle büyümektedir. Bunların önünü almamız lazım. Bunların önünü almanın yolu da, gençlerimizin kendi köyünde ev yapabileceği arsanın, o arsanın kendisine alt yapısı ile birlikte verilmesinden geçer. Hükümetimiz de bu konudaki çalışmalarını çeşitli Bakanlıklar içerisinde sürdürmektedir. Sanırım bu an için...

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Kaçak işçiler değil midir onlar?..

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Yok, sadece onlar değil, sadece onlar değil. Maalesef ve büyük bir sorun olacaktır ilerde önünü almazsak şimdiden.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Bostancı'da da var.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Güzelyurt bölgesinde daha ziyade. Bostancı'da da var, ama...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden) - Bostancı'da o yatı evleri var, ya ona benzer.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Şey civarında da var, Güzelyurt barajı civarında da var.

BAŞKAN - Devam edebilirsiniz efendim. Buyurun.

SERDAR DENKTAŞ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan. Ben söyleyeceklerimi bitirdim, ancak tekrar etmekte fayda var. Benim kanaatime göre, Ulusal Birlik Partisinin boykotu bu bütçe için söyleyecek sözleri olmamasından kaynaklanır, Fırsat bildiler ve bu boykotu yaptılar. Esasen bizim mecburen devraldığımız bir bütçeyi savunabilmek hiç de kolay değil, mümkün de değil. Ama bu bütçeye artık sahip çıkmak ve bu bütçe olanakları içerisinde çalışmalarımızı bu yıl için sürdürmek durumundayız.

Dolayısıyla biz, gelişmemizin Bakanlık için düşündüğümüz, Bakanlık uygulamaları için düşündüğümüz esas hamleyi 94 yılından ziyade öyle gösteriyor ki, 95 yılında yapabileceğiz, ama alt yapı açısından söylüyorum

bunları, tesisler açısından söylüyorum. Ama bu yıl hiç değilse, gençliğin daha bir örgütlü hale gelebilmesini, konuşmaya başlamasını, dertlerini ortaya dökebilmesini, sorunlarının nasıl çözülebileceğini demokratik ortamda görebilmesini sağlamak ile bizim için önemli bir adım olacaktır ve bunu yapmaya başladığımızı da zannediyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederiz Sayın Bakan. Sayın milletvekilleri; Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesi üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı olsun efendim.

Oturuma akşam yemeği için ara veriyorum. Saat 20.00'da tekrar oturumumuz bıraktığımız yerden devam edecektir. Teşekkür ederim.

Kapanış Saati:18.55

- 2147 -

Üçüncü Oturum
Açılış Saati:20.20

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; oturumu açıyorum.
Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır. Buyurun efendim.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri; bütçe görüşmelerine geçmeden önce,
Bilgiye Sunuş işlemleri yapılacaktır. Bilgiye ek sunuşlar;
Bir; 10.17 Nisan 94 tarihleri arasında Strasbourg'ta yapılacak
Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi Toplantısına Meclis Başkanının
Başkanlığında Katılacak Parlamenter Heyetinde Temsil Eden Siyasal
Parti Grup Adaylarını Gösteren Liste. Okur musunuz lütfen?

KÂTİP -

Cumhuriyet Meclisi Genel Kuruluna,

Cumhuriyet Meclisinin Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi ile Parlamentolararası Birlik Toplantılarına Katılıma ilişkin 14.1.94 Sayılı ve 1 Mart 1994 Tarihli Kararı gereğince 10-17 Nisan 1994 Tarihleri arasında Strasbourg'ta yapılacak Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi İlbahar Toplantısına katılacak Parlamento Heyetinde temsil edilen Siyasal Parti Gruplarının Temsilcilerinin Ad ve Soyadları ile Seçim Bölgelerini Gösterir Liste İçtüzüğün 170'inci maddesi uyarınca ilişikte bilgiye sunulmaktadır.

Ayhan H. ACARKAN
Cumhuriyet Meclisi Başkanı

10 - 17 Nisan 1994 tarihleri arasında Strasbourg'da yapılacak Avrupa Konseyi Parlamenterler Assamblesi Toplantısına Meclis Başkanının Başkanlığında katılacak parlamento heyetinde temsil edilen siyasal parti grubu adaylarını gösteren liste.

Kenan Atakol	Ulusal Birlik Partisi Grubunu Temsilen (Lefkoşa)
Mustafa Adaoğlu	Demokrat Parti Grubunu Temsilen (Gazi Mağusa)
Hüseyin Celâl	Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubunu Temsilen (Gazi Mağusa)
Mustafa Akıncı	Toplumcu Kurtuluş Partisi Grubunu Temsilen (Lefkoşa)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

2. TKP Lefkoşa milletvekili Sayın Gülsen Bozkurt'un yurt dışı izin istemi.

KÂTİP-

Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

27.Mart 1994 ile 5 Nisan 1994 tarihleri arasında Ada haricinde olacağım için izinli sayılmamı saygılarımla arz ederim.

Gülsen Bozkurt
TKP Lefkoşa Milletvekili.

BAŞKAN- Gerekli izin verilmiştir. Teşekkür ederim.

3. Yurt dışına giden Sağlık Bakanına, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanının vekâlet etmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi. Okuyunuz lütfen.

2150 -

KATIP-

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı: 191/94

Lefkoşa,
24 Mart, 1994

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
LEFKOŞA.

İlgi: 24.3.1994 gün ve BB/141/76/5 sayılı Başbakanlık yazısı hk.

24 Mart, 1994 tarihinde yurt dışına gidecek olan Sağlık Bakanı Sayın Ergin Abdullah'a, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Özkan Murat'ın vekâlet etmesi hakkındaki ilgi Başbakanlık yazısı oraylanmıştır.

Bilgi ve gereğini saygı ile rica ederim.

Rauf R. DENKTAŞ
Cumhurbaşkanı

AD/EC

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 14, Mahkemeler Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KÂTİP-

Program 14: Mahkemeler

Alt Program 01: Mahkemeler

Personel Giderleri:	21 milyar 974 milyon 88 bin
Cari Giderler :	1 milyar 164 milyon 400 bin
Yatırımlar:	1 milyar 44 milyon
Transferler:	Yok
Alt Program Toplamı:	24 milyar 578 milyon 488 bin
Program Toplamı:	24 milyar 578 milyon 488 bin.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Mahkemeler Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Bu durumda Mahkemeler Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Değerli milletv şimdi de Program 15 Hukuk Dairesi Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okur musunuz?

KÂTİP-

Program 15: Hukuk Dairesi

Alt Program 01: Savcılık Hizmetleri

Personel Giderleri:	10 milyar 134 milyon 429 bin
Cari Giderler:	573 milyon
Yatırımlar:	Yok
Transferler:	Yok
Alt Program Toplamı:	10 milyar 707 milyon 429 bin.
Program Toplamı:	10 milyar 707 milyon 429 bin

BAŞKAN- Hukuk Dairesi Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. Bu durumda Hukuk Dairesi Bütçesi görüşmeleri tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 16 Sayıştay Başkanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okur musunuz?

KÄTİP - Program 16 Sayıştay. Alt Program 01; Denetim Hizmetleri. Personel Giderleri; 5 milyar 149 milyon 229 bin. Cari Giderler 648 milyon. Alt Program Toplamı 5 milyar 797 milyon 229 bin. Program Toplamı 5 milyar 797 milyon 229 bin Türk Lirası.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Sayıştay Başkanlığı Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı? Hüseyin Angolemlı, Mehmet Cıva. Başka söz isteyen var mı?

Buyurun Sayın Angolemlı.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu kuruluşlar için söz almadık çünkü yeterince diğer konularda eleştirilerimizi ortaya koymuş bulunuyoruz ama Sayıştay için söylemek istediğimiz birkaç husus var.

Hükümet her kürsüye çıktığında, bu Bütçeyi değiştirmedik daha sonra ek bütçelerle Yüce Meclisin huzuruna geleceğiz demektedirler. O ek bütçeleri düşünürken Sayıştay için de bir değişiklik getirsinler ve Sayıştayımızı layık olduğu yerde, layık olduğu özlük haklarına kavuşabilsin.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Civa.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DP-CTP Koalisyon Programında "Devlet organlarının mali denetimini yapmakta olan Sayıştay'ın etkinliğini artıracak yasal ve idari önlemler alınacaktır" diye bir ibare vardır. Bundan anlaşılan şudur ki bugüne kadar Sayıştay maalesef arzu edilen düzeyde etkin, caydırıcı ve sonuç alıcı bir fonksiyon icra edemedi. Bunun nedeni gayet basittir. Sayıştay'ın bir çok kamu kuruluşunu ve Devlet organlarının denetimini yaparken ortaya çıkardığı yolsuzluklar nedeniyle zorda kalan, sıkışan ve yaptığı icraatların denetim dışı tutulmasını beninsemiş olan Ulusal Birlik Partisinin ve Hükümetinin, Sayıştaydan intikam almak gibi primitif bir duygu ve yaklaşım içerisinde olmasından kaynaklanmaktadır.

Demokrasiyi benimseyen, şeffaflığı benimseyen DP-CTP Hükümetinin Sayıştayın layık olduğu etkin bir denetçi konumuna getirilmesi için elinden gelen herşeyi yapması gerektiğini vurgulamak istiyorum. Sayıştayın bugüne kadar yaptığı denetimlerden, hazırlamış olduğu raporlardan biz Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak memnunuz. Ancak bu raporlardan gerektiği gibi sonuç alınamadı. Bunun nedenleri gayet basittir. Sayıştayın kadrosu yetersizdir. 41 kişilik kadronun halen 11 kişilik bölümü münhal olarak bulunmaktadır ve doldurulamamıştır. Senelerce bu böyle sürüp gitmiştir.

Çalışanlarının terfileri yapılmamıştır. İlginç bir maaş statüsü vardır Sayıştayın. Elimde bir döküm vardır. Çoğalttım, sayın milletvekillerine de Meclis Başkanlığı aracılığıyla bunun dağıtılmasını istiyorum. Sayıştay Başkanı makam arabası olan bir üst kademe yöneticimizdir ama kendisine Ulusal Birlik Partisi Hükümeti tarafından lâayık görülen statü Başsavcı Yardımcısının statüsüdür. Maaş baremi de odur. Yeni ihdas edilen İskân Bakanlığındaki Saptama, Değerlendirme ve Tazmin Komisyonunda başkana öngörülen emekli maaşı + barem 19 tavanı + %58 ek tazminattı. Kanımca Sayıştay bu konudan daha aşağı bir statüde olmaması gerekir. Bize lâayık olan budur. Demokrasiyi, şeffaflığı benimseyen bir Hükümetin süratle Sayıştayın Yasasını günün koşullarına uyarlaması, günün koşullarına uygun bir yasaya Sayıştayın kavuşturulması gerektiğini belirtmek istiyorum. Yeni baştan yasa ele alınıp yeniden düzenlenmelidir. Bu konularda kısaca görüşlerimi ve düşüncemi belirtmek istedim. Dikkatiniz için teşekkür eder, saygılar sunarım.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Meclis organına sahip çıksın.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Civa. Başka konuşmak isteyen var mı?... Yoktur.

Sayın milletvekilleri; Sayıştay Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 17, Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATIP-

Program 17: Kamu Hizmeti Komisyonu
Alt Program: 01: Kamu Hizmeti Komisyonu
Personel Giderleri: 2 milyar 290 milyon 859 bin
Cari Giderler: 549 milyon 200 bin
Yatırımlar: Yok
Transferler: Yok
Alt Program Toplamı: 2 milyar 840 milyon 59 bin
Program Toplamı: 2 milyar 840 milyon 59 bin.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur.

Sayın milletvekilleri; Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri; şimdi de Program 18 Polis Genel Müdürlüğü Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okur musunuz lütfen?

KATIP-

Program: 18 Emniyet Genel Müdürlüğü
Alt Program: 01-02 Polis ve itfaiye
Personel Giderleri : 184 milyar 522 milyon 700 bin
Cari Giderler: 18 milyar 228 milyon
Yatırımlar: 20 milyar 319 milyon
Transferler: Yok
Alt Program Toplamı: 223 milyar 69 milyon 700 bin
Program Toplamı: 223 milyar 69 milyon 700 bin

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur.

Sayın milletvekilleri; Polis Genel Müdürlüğü Bütçesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri; şimdi de Program 19, Savunma Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KÂTİP-

Program 19: Savunma	
Alt Program 01-03 Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı	
Personel Giderleri:	80 milyar 181 milyon
Cari Giderler:	110 milyar 909 milyon
Yatırımlar:	9 milyar 650 milyon
Transferler:	500 milyon
Alt Program Toplamı	201 milyar 240 milyon

KÄTİP - Alt Program 04; Sivil Savunma. Personel Giderleri 13 milyar 100 milyon. Cari Giderler; 7 milyar 820 milyon. Yatırımlar; 2 milyar 800 milyon. Transferler 40 milyon. Alt Program Toplamı; 23 milyar 760 milyon. Program Toplamı; 225 milyar Türk Lirası.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Savunma Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı?

Sayın Adaoğlu buyurun efendim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Saygıdeğer Başkan, değerli milletvekilleri; Aslında bu konu üzerinde daha önce tartışma yapılmış, görüşler ortaya konmuş, adeta gerek ülkemizde gerekse ülke dışında yaşayan kardeşlerimiz yönünden DP-CTP Hükümetinin Sayın Başbakanı tarafından Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığıyla birlikte yapılan değerlendirmelerin kamuoyundaki olumlu havasının Meclis bütünselliği içerisinde de izlediğim kadarıyla varolan Toplumcu Kurtuluş Partisi muhalefet partisiyle iktidar partisi milletvekillerinin olumlu ve ılımlı havasını birlikte değerlendirdik. Yani yurt dışındaki

kardeşlerimizin Bedelli Askerlik konusu, sosyal ilişkiler yönünden ortaya konulan gerçekçi politikalar vesaire ben onun ayrıntısına girecek değilim. Hal böyleyken son haftalarda Ana Muhalefet Partisinin yayın organını izleyenler bir noktayı herhalde gözlemlemişlerdir. Gözlemlenen nokta şudur arkadaşlar. Sayın Birlik Gazetesinin ilgili Yazarı, sürekli son haftalarda kamuoyuna şu mesajı verir. "Vah erlerimiz, vah erbaşlarımız, bunlar nasıl geçiniyorlar, nasıl yaşıyorlar? Acaba şimdiki iktidar erlerimizin ve erbaşlarımızın içinde bulunduğu, aldıkları maaş ve ücret karşısında tutumları ne olacak?" Yani yıllardır bu ülkeyi yönetenler, yıllardır bu sorunun varlığını duyanlar, bunu bilmezlermiş gibi gözlerini kapamışlar, yüreklerini tıkamışlar, şimdi bu konuda Hükümetimizin ve bir ölçüde Parلمانtonun genelinin paylaştığı bu iyileştirme politikası karşısında derhal bu güzel harekete, bu olumlu havayı oportunist bir şark kurnazlığı ile kamuoyunu yanıltma, sahip çıkma konusundaki taktiksel politik tasarruflarını gerçekten ben ibretle okudum. Çünkü saygıdeğer arkadaşlar; bu konuda uzmanlık saham olmamasına rağmen küçük bir araştırma yaptım. Bakınız arkadaşlar, 1986 veya 87 yılından itibaren bir erin maaşı 5 bin Türk Lirasıydı. Bir onbaşının maaşı ise 7 bin 500 Türk Lirasıydı. Maaşın asli değerinde hiçbir artış yapmasak dahi, 86'lardan 94'lere kadar geçen 8 yıl içerisinde Türk Parasının yitirdiği değeri eklemiş olsaydık bugünkü bu acıklı tablo, bu manzarayı umumiye orta yere çıkmayacaktı. Buna karşın çavuşumuzun bugün aldığı aylık maaş 1 milyon 560 bin Türk Lirasıdır.

Asteğmenin almış olduğu maaş ise 4 milyon 680 bin Türk Lirasıdır. Ordu-millet anlayışı bütünselliği içerisinde, sosyal dayanışma içerisinde, birliktelik içerisinde dahi konuya baktığımızda yalnız bu uçurumun kendisinin yıllardır kanayan bir yara olarak varlığı devam ettirmekteydi. Şimdi bu konuya ılımlı bir yaklaşım, güzel bir işbirliği havasına girildikten sonra dediğim gibi Ulusal Birlik Partisinin yayın organı konuyu ah-vah'larla, acıma duygularıyla ne vakit bu işler düzeltilecek soru işaretleriyle, bir nevi bir yakarış havasına girmiştir.

Sayın Başbakan, gerek bütçe görüşmelerinde, gerekse daha önceki konuşmalarında bu konuda Hükümetimizin konuya büyük bir iyiniyetle, sevecenlikle ve ordudaki bu kanayan yaraya eldeki olanaklar çerçevesinde merhem olma konusundaki iyiniyetli yaklaşımını yürekten destekleriz. Çünkü bu aynı zamanda Yasanın da öngördüğü bir husustur. Çünkü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri İç Hizmet Yasasının 4'e 1 (a) bendi eri şöyle tanımlamaktadır kısaca.

"İhtiyaçları Devlet tarafından üstlenilen ve sağlanan ve askerlik hükümlülüğünü yerine getiren rütbesiz askerdir" ve devam eder.

O halde 5,000 Türk Lirasıyla bugün bu sevgili kardeşlerimizin bu her şeyiyle vatan savunmasına kendisini adanmış erlerimizin bu maaşla, tartışmaya gerek yok, işin edebiyatını yapmaya da gerek yok. Kendiliğinden rakam konuşur bugünkü yaşam pahalılığı içerisinde. Postalını, ayakkabısını boyama olanağına bile sahip değildir. Hafta sonları ailesini görme imkânına sahip değildir. Hatta aynı bölgede bir başka yere görevlendirilmişse, esas bordrosunun bulunduğu birliğe gidip bordroyu imzalama imkânına dahi sahip değildir bu 5,000 Türk

Lirası maaşla. Kaldı ki kendi yapısallığı içerisinde de bu dengesizlik, yani asteğmen, çavuş yapısallığı içerisinde, onbaşı ve er açısından bu dengesizlik aynı zamanda sosyal dayanışmayı, birlikteliği, moral yapıyı ve ordu-millet anlayışındaki bütünselliği de manen olumsuz yönde etkileyen bir gerçekliktir. Onun için bütçesel imkânlarımızı bilmekle beraber, madem ki bu konuda olumlu bir adım atmıştır Hükümetimiz, Koalisyon Hükümetimiz, bu konuda olumlu bir diyalog başlamıştır. O halde burada var olan bütçe imkânlarımızı, bu kardeşlerimizin de en azından temel gereksinmelerini karşılayacak bir düzeye getirmek hususundaki çalışmaların ivedilikle başlatılmasında ve gerekirse bunun arkasından bir ek bütçe ile bu sorunun çözümlenmesi kanımca gündemimizin en önemli sorunlarından bir tanesidir. Zaten rakam üç aşağı beş yukarı 1300'le 1500 arasında değişmektedir. Ve bu yapılırken de önerimiz, yani 5.000 Türk Lirasından şu yüzdeler oranında şuraya getirdik şeklindeki bir matematiksel, istatistikî, rakamsal çoğulculuk değil, gerçekten bu bahsettiğim, en azından asgari koşulları, gereksinimleri karşılayacak ve kendi yapısallığı içerisindeki, yani asteğmen, çavuş, onbaşı ve er şeklindeki hiyerarşi yapıdaki uçurumları kaldıracak bir düzeyde tutulmasında sayısız yararlar görüyoruz ve bir ölçüde de Birlik Gazetesinin ilgili yazarına yıllardır kanayan bu yaranın çözümü konusunda Hükümetimizin, Koalisyon Hükümetimizin, DP-CTP Koalisyon Hükümetinin atmış olduğu bu olumlu adımı sonuna kadar destekleyeceğimizi ve teyid etmekten büyük bir onur duymaktayım. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu. Başka söz isteyen var mı?...

Sayın milletvekilleri; Savunma Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi Program 06, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesine geçiyoruz.

Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATİP - Program 06; Ekonomi ve Maliye Bakanlığı. Alt Program 01; Yönetim Hizmetleri. Personel Giderleri 2 milyar 497 milyon 202 bin. Cari Giderler 787 milyon 500 bin. Yatırımlar 121 milyar 200 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı; 124 milyar 485 milyon 202 bin Türk Lirası.

Alt Program 02; Bütçe Dairesi. Personel Giderleri 4 milyar 207 milyon 134 bin. Cari Giderler 196 milyon 500 bin. Alt Program 4 milyar 403 milyon 634 bin Türk Lirası.

Alt Program 03; Para Kambiyo ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi. Personel Giderleri; 2 milyar 191 milyon 618 bin. Cari Giderler 60 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı 2 milyar 252 milyon 118 bin Türk Lirası.

Alt Program 04; Maliye Teftiş ve İnceleme Kurulu. Personel Giderleri 1 milyar 306 milyon 48 bin. Cari Giderler 155 milyon. Alt Program Toplamı 1 milyar 961 milyon 48 bin Türk Lirası.

Alt Program 05; Hazine ve Muhasebe Dairesi. Personel Giderleri; 12 milyar 948 milyon 289 bin. Cari Giderler 329 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı 13 milyar 277 milyon 789 bin Türk Lirası.

Alt Program 06-07; Gelir ve Vergi Dairesi. Personel Giderleri; 20 milyar 500 milyon 905 bin. Cari Giderler; 1 milyar 773 milyon. Transferler 20 milyon. Alt Program Toplamı 22 milyar 293 milyon 905 bin Türk Lirası.

Alt Program 08; Devlet Emlak ve Malzeme Dairesi. Personel Giderleri; 10 milyar 61 milyon 973 bin. Cari Giderler 558 milyon 760 bin. Transferler 5 milyon. Alt Program Toplamı 10 milyar 625 milyon 733 bin Türk Lirası.

Alt Program 09; Gümrük ve Rüsumat Dairesi. Personel Giderleri; 33 milyar 71 milyon 467 bin. Cari Giderler 651 milyon. Transferler 100 milyon. Alt Program Toplamı 33 milyar 822 milyon 467 bin Türk Lirası.

Alt Program 10; Ticaret Dairesi. Personel Giderleri; 4 milyar 255 milyon 457 bin. Cari Giderler; 172 milyon 200 bin. Alt Program Toplamı; 4 milyar 427 milyon 657 bin Türk Lirası.

Alt Program 11; Sanayi Dairesi. Personel Giderleri 2 milyar 520 milyon 943 bin. Cari Giderler; 700 milyon. Yatırımlar; 8 milyar 725 milyon. Alt Program Toplamı 11 milyar 945 milyon 943 bin Türk Lirası.

Alt Program 12; Resmi Kabz Memurluğu ve Mukayyitliği Dairesi. Personel Giderleri; 1 milyar 764 milyon 65 bin. Cari giderler 82 milyon 500 bin. Alt Program Toplamı 1 milyar 846 milyon 565 bin Türk Lirası.

Alt Program 13; Genel Giderler ve Sübvansiyonlar. Personel Giderleri 399 milyar 312 milyon 755 bin. Cari Giderler; 35 milyar 904 milyon 440 bin. Yatırımlar 122 milyar 300 milyon. Transferler 1 trilyon 155 milyar 244 milyon 432 bin. Alt Program Toplamı 1 trilyon 712 milyar 761 milyon 627 bin. Program Toplamı; 1 trilyon, 944 milyar 103 milyon 689 bin Türk Lirası.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; Ekonomi ve Maliye Bakanlığı bütçesi üzerinde söz isteyen var mı? Sayın Angolemliler. Başka söz isteyen var mı? Yoktur. Buyurun Sayın Angolemliler.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütçenin geneli üzerindeki görüşmelerde ve diğer bakanlıkları görüşürken sık sık Maliye Bakanının sahasına girdik ve görüşlerimizi belirttik. Ben bu akşam gayet kısa olarak birkaç konuya daha değineceğim. Çünkü dediğim gibi, daha ziyade gündem dışı konuşmalar gibi yürümektedir. Çünkü esas bütçenin sahipleri burda yoktur. Kerhen sahip çıkanlar vardır.

Şimdi gerek kamuoyunda, gerek resmi ağızlarda endekslemeyi söz edilmektedir. Gerçekten bugün toplumun büyük bir kesiminde bütün alışverişler döviz bazı üzerinden yapılmaktadır. Saati saatine döviz değıştikçe fiyatlar da değışmektedir. Dolayısıyla halk arasında bizdeki fiyatlar her gün değil, her saat değışir olmuştur denmektedir. Nedeni de toplumun bu kesiminin ticaretle uğraşanların özellikle kullandığı paranın döviz olduğu, esas bazın döviz olduğudur. Yani onlar dövize endekslemeyi uygulamaktadır. Bir tek uygulamayan devlet kalmıştır. Bu nedenle dövize endeksleme çalışmalarının bana göre büyük bir bölümü kendiliğinden yürürlüğe girmiştir. Sadece Devletin de yavaş yavaş kendini buna uydurması kalmıştır. Bu çalışmalar sürdüğüne dair resmi kişilerden beyanatlar almaktayız, duymaktayız. Ama bu beyanatlar yapıldursun, halkımız, çalışan kesimimiz pahalılık canavarı altında ezilmektedir. Büyük bir çıkmaz içerisindedir halkımız. Bu Mecliste biz çok şeyi dile getirdik de veyahut bildirimlerimizde ne zaman ki pahalılıktan dem vururuz, hemen telefonlara sarılır halkımız ve devam edin, eziliyoruz, pahalılık konusunda birşeyler yapın diye sesler yükselmektedir. Şimdi, pahalılığın birçok kaynakları vardır. Bir boyutu da Türkiye'deki paradır.

Türk parasının düşmesidir, bir boyutudur bu. Diğer boyutları da ülkemizden kaynaklanmaktadır. Para düştü, düşüyor herkes saldırmış dövize, Türk parasının kıymeti bir kere daha bizim ülkemizde düşmüş olmaktadır. Mallara saldırır insanlar, mecburdurlar pahalı olmadan diye, bu sefer mallar tekrar yükselmekte. Hükümet pahalılığın kökünü kurutamaz ama bu sürati sınırlayabilir. Bunun için endekslemeye geçene kadar atı alan Üsküdarı geçecek, birçok insanımız batacak değerli arkadaşlar. Memur kesimi ezilirken diğer kesimler de, esnaf zanaatkâr kesimleri de kapılarına kilit vuracaktır.

Şimdi Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; UBP'nin olan ama bugün değişiklik altında karşımıza çıkarılan bütçenin içerisinde ve hükümet kanadının da olumlu oy verdiği, şu sıralarda olumlu oy vermekte olduğu bütçede dolaylı vergiler direk vergileri, dolaysız vergileri geçmektedir. Dolaylı vergi demek zam demektir. Bu nedenle dolaylı vergileri bugünkü hükümet aşırı derecede yükseltmemelidir. Örneğin; mazot bugün 21 bin Türk Lirasıdır ama 8 bin Türk Lirası vergidir. Mazot, her tarafa yansımakta ve pahalılığı körüklemektedir. Bugünkü olağanüstü durumda, pahalılığın olağanüstü yükseldiği bugünlerde özellikle mazot konusunda bu denli vergi konması bence sakıncalıydı. Bu bir dolaylı vergidir. Yaşamın diğer alanlarında dolaylı vergilere sarılmıştır hükümet. Çünkü hazine bomboş diye diye dolaylı vergilere sarılarak bunun da adı halkın cebine elini uzatmıştır. Bu da değerli arkadaşlar; pahalılığı körüklemektedir. Şimdi madem ki olağanüstü pahalılık konusunda olağanüstü şartlar içerisindeyiz, memurlarımızın, kamu görevlilerinin her iki ayda aldığı hayat pahalılığı üzerindeki vergi de kaldırılmalıdır. Zaten adı üzerinde hayat pahalılığı

veriyorsunuz niye vergi de alıyorsunuz onun üzerinden tekrar? Biz Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak bunu programımızda koyduk ama siz buna sıcak bakmasanız bile bugün şartlarında bir önlem olarak, ta ki endekslemeye geçene kadar veyahut daha sağlam birimler kurup endeksleme olayını gerçekleştirenceye kadar hayat pahalılığı üzerindeki vergiyi kaldırmanız gerekmektedir.

Yine değerli arkadaşlar; bu eşel-mobil sistemi ülkemizde uygulanmaya başlandığında pahalılık bu denli her saat başı değildi. Daha yavaş akıp gitmekteydi. Dolayısıyla ilk kurulduğu zamanlar 4 ayda birdi. Sonra pahalılık arttı, sonra 3 aya indirildi, daha sonra 2 aya indirildi, tam zamanıdır şimdi her ay bir aya indirirsin ve her aybaşı hayat pahalılığı ücretlere ve maaşlara uygulanmalıdır.

Bu zor günleri aşmak için bu şekilde önlemler almak gereğine inanmaktayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün, dediğim gibi diğer bakanlıklar görüşülürken görüşlerimizi belirttik. Sık sık da Maliye Bakanının sahalarına da girdik. Ama bu pahalılık konusunda Maliye Bakanının acil olarak harekete geçirilmesi ve önlem alması gerekmektedir. Bunu vurguladıktan sonra ticaret olayları da bugün ve Maliye Bakanlığına bağlı olduğu için, o konuda da birkaç söz söylemek isterim. Piyasa denetlenmelidir, arkadaşlar. Nasıl ki hayat pahalılığından vergi alınmasın, Eşel-Mobil her ay uygulansın, bu pahalılık yükü altından, bu pahalılık yükünün bir kısmını hafifletmek için düşündüğümüz gibi, piyasanın denetlenmesi de kaçınılmazdır. Dünyanın hiçbir yerinde bizim ülkemizdeki gibi fiyat farkları görülmemiştir değerli arkadaşlar. Ancak ve ancak savaş zamanlarında, karaborsanın egemen olduğu dönemlerde bu şekilde fiyat farkları görülmüştür. Bugün bizim ülkemizde değil şehirler arasında, iki adım mesafesi olmayan iki satış yerinde büyük oranda fiyat farkları göze çarpmaktadır. Bunların denetim altına alınması gerekmektedir. Piyasa denetlenmeli ve bu denetimi yapan memurlar değerli arkadaşlar, denetledikleri iş yerlerinin ezdirilmemelidir. Daha önceki hükümetlerde memurlar gider, falan iş yerinde fahiş fiyatları tesbit ederler. Ama sonunda sayın arkadaşlar o iş yerinin içerilerde tanıdıkları olduğu için memurların yaptığı işlemler bozulmakta ve bu olaylar çoğaldıkça, memurlarımız da, denetim yapan kişiler de artık bu denetimden vazgeçmişlerdir. Gittiklerinde, zaten tesbit etsek ne yazar deyip bu denetim gevşemiştir değerli arkadaşlar. Bu olayları bana bizzat zamanında denetim yapan memur arkadaşlarımız gelip anlatmışlardır sayın milletvekilleri.

Yine değerli arkadaşlar, konuşmalarımızın içerisinde vardı. Ama ilgili bakanlığı ilgilendirdiği için gümrük konularında yerli üretimi korumak durumundayız. Gümrük oranları tespit edilirken, yerli üretim mutlaka korunmalıdır. Ekonomimiz, sanayimiz bu nedenle çökmüştür. Her konuşma açıldığında örnekler vermekteyiz ve bugün gerçekten, o fabrikalarımızın dumanları sönmüştür. Çünkü, bu fabrikaların ürünleri dıştan gelen ürünlerle rekabet edemediğinden kapılarına kilit vurmuşlar ve sonuçta hem iş olanakları ortadan kalkmış, hem de toplum olarak büyük gelir kayıplarına uğratılmış olduk. Bu nedenle yerli üretim korunmalı, ama burada üretilmeyen mallar ülkemize getirilirken onların da değerli arkadaşlar, ülkede pahalılığı engellemek açısından gümrük oranları yeterli, yüksekse ve daha düşük seviyelere indirilmelidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; son olarak bir hususa daha değinmek isterim. Bugün ülkemizde emekliler arasında büyük anomalilikler vardır. Bakıyorsunuz ve özellikle mücahit emeklileri arasında bakıyorsunuz bir mücahit 12 yıllık hizmet vermiş, ama birkaç yıl daha önce emekliye ayrıldığı için, kendisinden daha sonra emekliye ayrılan ve o da 12 yıl hizmet verdiği halde sonunda emekliye ayrılan, ilk emekliye ayrıldandan büyük fark yapmakta, çok fazla para almaktadır. Emeklilik maaşı çekmektedir. Bu şekilde bini aşkın emekli mücahidimiz vardır. Bunların durumu gerçekten yasa ile düzenlenmelidir. Yasadan kaynaklanmaktadır. Yeni Erenköy'e gittiğinizde orada bu şekilde mağdur olan mücahitlerimiz yoğunluk arz ediyor ve her Yeni Erenköy'e gittiğinizde bu mücahitler karşınıza çıkıyor ve diyorlar ki adalet bu mudur? Ben de 12 sene çalıştım, mücahitlik yaptım, benim tanıdığım falan kişi de o kadar 12 yaptı ama o benden iki misli fazla emeklilik almaktadır. Bu ve buna benzer çelişkilerin düzeltilmesi gerekir. Herkes ne kadar emek verdi ise, ona göre emeklilik maaşı almalıdır. Bu da sayın arkadaşlar; benim yaptığım incelemeye göre bir yasal düzenlemeyi gerektirmektedir. Bu konuda ben de çalışma yapmaktayım. Ama esas parmak sayısı, çoğunluk sayısı hükümette olduğuna göre ve sahasına girdiği için bu çalışmaları Sayın Maliye Bakanınının yapması gerekir. Ben Sayın Maliye Bakanını Yüce Meclisin huzurunda bu tip emekliler arasındaki haksızlığın giderilmesi için harekete geçmesini istiyorum ve çağırıyorum.

Evet değerli milletvekilleri; benim kısa ve öz olarak söyleyeceğim bunlardır. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Angolemliler. Başka söz isteyen var mı? Buyurun Sayın Bakan.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gerçi başlangıçta bütçenin sunuş konuşmasında gerekli izahatı vermiştim ama sayın milletvekili arkadaşımıza son bahsettikleri ile ilgili kısa da olsa bir cevap vermeyi tabii gerekli buluyorum.

Şimdi daha önce de tekrarlamıştım. Bu Bütçe, 1994 Bütçesi, bugün görüőtüđümüz bütçe bir programlar arası değişiklik, bir yeni bütçe değildir. Bu bütçe daha önce onaylanmış, Meclisten geçirilmiş bir bütçedir. Bizim hükümete geldikten sonra Koalisyon Hükümetinin yeni oluşumu çerçevesinde yaptığımız bir programlar arası değişiklik.

Yeni bakanlıkların ve bakanlık fonksiyonlarının altındaki daireler ve birimler itibarıyla bir tanzimi şeklindedir. Ancak, bu ödeneklerle daha süratli bir hizmet götürebilmeyi sağlamak amacına matuf olarak bunu yaptık. Yeni bir bütçe tanzim edilebilirdi. Fakat, bu bize en azından mevcut prosedüre göre üç, dört ay zamanımızı alacaktı. Biz toplumumuza icraatın devamlılığını da gözönünde bulundurarak hizmetleri aksatmamak bakımından bu yöntemi seçtik. Tabii bu yöntem seçilirken de biz ümit ettik ki bir haftada geçecekti, normal bir yasa tadilatı şeklinde veya on beş günde ivedili de almak suretiyle ama, tabii uzadı, bir buçuk ay gibi bir zamana bağlanmış oldu. O bakımdan tabii şimdi konuşurken, yalnız şunu da vurgulamakta yarar var. Rakamlar denmişti muhtelif defalar. Yani, bütçe de birtakım rakamlar yer almaktadır. Tabii ki bu rakamlar da öngörülen hizmete göre değiştirilebilir. Yani, öngörülen rakam illâ da daha önce düşünen bir programın veyahut da düşünülen herhangi bir hizmetin yerine getirilmesini gerektirmeyebilir. Yani, her hükümet veyahut da her bakanlık kendi uygulamak istediği programı bu öngörülen ödenekler çerçevesinde de değiştirebilir. Yani, öngörülen ödenekleri tekrar tanzim edebilir. Bu bakımdan elâstikiyeti de vardır bütçenin. Bunun dışında, yatırım programlarıyla ilgili olarak hele, Bütçe Yasasında da epeyce elâstiki maddeler vardır ve o çerçevede de mevcut ödenekler çerçevesinde de yine tadilatlar yapılabilir. Bu öngörülen yatırım proeleri birleştirilebilir veya bölünebilir veyahut da Hükümet Programında öngörülen hizmetlerin yeniden tanzimi için de bu ödenekler bir hamur haline getirilip de yeniden projelendirilebilir. Yani, bu elâstikiyet de vardır. Bunun dışında ...

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Yatırımlar konusunda, ana politikalar konusunda ne dersiniz?

ONUR BORMAN (Devamla)- Ana politikarı zaten tespit edilir. Evet. Diğer ödenekler esasen büyük bir kısmı maaş ve ücretlerdir. Biraz evvel sayın arkadaşımız Sayın Angolemlî'nin de bahsettiği gibi işte, birtakım mücahit maaşlarından bahsettiler. Tabii mücahit maaşları, personel giderleri bütçemizin büyük bir kısmını maaşlılar teşkil eder .

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Emekliler, sosyal transferler.

ONUR BORMAN (Devamla)- Ona da değinmek istiyorum. Bugün, meselâ Maliye Bakanlığında ayda 33 bin 400 kûsur çek çıkar. Personel giderleri, işçi ücretleri, yoksul maaşları ve diğer emekli maaşları, mücahit maaşları, 33 bin 400 kûsur maaş, ücret, yardım, yoksul yardımları dahil olmak üzere.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Burslar da mı içinde?

ONUR BORMAN (Devamla)- Hayır. Hayır burslar değil. Maaş, ücret ve sosyal menfaatler. Yani sosyal yardımlar. 33 bin 400.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Ortalama aylık yükü?

ONUR BORMAN (Devamla)- Aylık yükü de ortalama olarak 450 milyara yakın. 440 milyar civarında. 200, 220 milyar civarındadır iki aylık 440, 450 milyar civarında oluyor biz geleli ödediğimiz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- 220, her ay.

ONUR BORMAN (Devamla)- Evet, 220, evet şu anda.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Tabii Eşel-Mobil sistemine göre bunlar ayarlanmaktadır.

ONUR BORMAN (Devamla)- Ayarlanmaktadır. Tabii bir de şunu vurgulamak istiyorum. Bu bütçeyi teslim aldığımız zaman biz, yalnız 1993 Bütçesi 600 milyar liraya yakın bir açıkla kapanmıştır. Biz hazineyi 600 milyar liralık, yani 590 milyar liralık sadece 1993 açığıyla aldık. 593 milyar lira sadece bütçe açığıdır bu. Diğer kamu iktisadi kuruluşlarının ve aynı zamanda devletin normal yapısının dışındaki kamu iktisadi teşebbüslerinin ve kurum ve kuruluşlarının borçları hariç olmak üzere sadece bir yıllık açık 590 milyar lira olarak alınmıştır ve bu açıkla, bu bütçeyi teslim almak da hakikaten çok büyük bir cesaret işidir. Çünkü, bu kadar ekonominin de gerilediği bir dönemde ve aynı zamanda hazinenin de 590 milyar liralık açık artı 600 milyar liralık kamu iktisadi borçlarıyla beraber, yani 1 trilyonu aşmış bir borçla beraber bu bütçeyi biz 3 Ocak'ta teslim aldık.

12 Ocak'ta güvenoyu aldıktan sonra ki bunun yanında ekonomik yönden gerilemeler vardı, bu ekonomi, son iki üç yıldaki gerilemelerini zaten görüyoruz. Biz 1990'a kadar az da olsa tedrici bir gelişme içindeydi KKTC ekonomisi ve 1986'dan, 1990 yılına kadar aldığımızda 4 yılda ortalama olarak reel bazda %16 her sektörde bir gelişme vardı. Ortalama olarak %16, %18, %12 gibi ortalama reel gelişmeler vardı. Halbuki 1990'dan sonra 1991-1992 ve 1993 yıllarında bu duraklama ve gerilemeye dönmüş ve gerek ticaret sektöründe, gerekse turizm sektöründe, gerekse ulaşım sektöründe ve tarım sektöründe çok büyük gerilemeler olmuştur. Ürünlerimiz pazarlanamamıştır. Bu sektörde üreticiler en düşük seviyelerde gelir temin etmişlerdir. Zaten ekonomideki bu gerilemeler ve her sektördeki gerilemeler bizim ekonomik durumumuzu bu duruma getirmiştir. Yoksa sadece parasal hareketlerle bir ekonomi gerilemez veyahut da çökmez. Çünkü eğer bizim ekonomimiz belli bir üretim seviyesine çıkmış olsaydı ve eğer bizim ekonomimiz belli bir üretim seviyesine çıktıktan sonra yeterli derecede ihracat yapılmış olsaydı ve bu yeterli derecedeki ihracat sonucunda yeterli derecede döviz ve gelir sağlanmış olsaydı bugün elinde, üreticinin elinde maliyetinin üzerinde çünkü üretici dediğim de sadece tarım üreticisi değil, sanayi üreticisi, esnaf ve her türlü üretim yapan, hizmet üreten kişiler de dahil olmak üzere vatandaşlarımız eğer kârlı, maliyetin üzerinde bir üretim olmuş olsaydı bugün, bugünkü dövizlerden etkilenmesi sözkonusu olmazdı. Ama eğer her sektörde her üreten maliyeti ile başabaş bir gelir sağlarsa veyahut da maliyetinin altında bir gelir sağlarsa elbette ki her gün aldığı parayı dövize çevirmek suretiyle hesap yapmaktadır. İşte kangren, işte ekonomideki teşhis edilmesi gereken nokta burasıdır. Eğer her sektörde biraz önce de bahsettiğim gibi kazanılanın ve maliyetin üzerinde bir gelir sağlamış olsaydı bizim üreticilerimiz ve sektörlerimiz bugün bu hesapların içine girilmemiş olacaktı ve kazanılan paranın karşılığını da hemen istediği paraya, zaten ülkemizde çevirme imkânına sahip olduğu için, parasını

ve gelirini de korumak imkânına sahip olacaktı ve aynı şekilde tekrar girdilerini temin etmede ve tekrar üretimini geliştirmede de imkân bulacaktı. Ama nasıl oluyor? Şimdi tabii biraz evvel de yine tekrarlayacağım, üretiminin altında bir gelir sağlıyorsa, üretiminin altında ve hatta sağladığı gelire bugün borç altında olan üreticilerimizin gerek sanayi üreticisi olsun, gerekse tarım üreticisi olsun, gerekse turizm sektöründeki hizmet üreticisi olsun sağladığı maliyetlerinin altındaki gelire tekrar bir yatırım yapmaya kalkarsa elbette ki bütün bu hesapları her gün yapmaktadır. Esas sakatlık burdadır zaten ve bizim zaten ödemeler dengesine baktığımız zaman da bu hastalığımız gayet rahatlıkla yine görülmektedir. Dış ticaret açığı çok yüksektir. Bunun karşısında cari işlemler açığımız çok yüksektir. Çünkü cari işlemler açığının yükselmesi ve açık olması sürekli olarak para kaybı demektir ve bu sürekli olarak para kaybı zaten emisyon yetkisi olmayan KKTC'deki imkânları daha da daraltmaktadır. Demek ki bizim üretme, ihracat yapma, turizm gelirleri ile ülkemizi refaha kavuşturmak ve daha, fert başına düşen milli geliri artırmak için çalışmamız ve üretmemiz gereklidir. Bunun için de dış kaynağa ihtiyacımız vardır. Bunu da sağlayacağız.

Pahalılık tabii ki dövizler bizi etkilemiştir ama biraz evvel dediğim gibi eğer ekonomimiz tam sağlam temellere dayanmış olsaydı, bugün bu kadar fazla sarsıntı olmayacaktı. Şimdi piyasada hakikaten bir dengeleme yapıyor. Herkes alıyor ve maliyetinin üzerinde de satışını ayarladığı için fiyatlarda belki anormal derecede de artışlar oluyor. Bunu da görüyoruz. Denetim memurlarımız sürekli olarak piyasadadır. Denetim memurlarımız dairelere girmektedir, sürekli olarak dükkânları ve bütün işyerlerini ziyaret etmektedirler ve sabahtan akşam mesaisine kadar sürekli olarak dolaşmaktadırlar. Yalnız şu andaki Denetim Mal ve Hizmetleri Denetleme, Düzenleme Yasası yeterli değildir.

Biz bunu yeterli hale getirecek şekilde bir tadilat yaptık ve Meclise getireceğiz. Çünkü öngörülen ceza çok gülünç seviyelerde kalmıştır, 50 bin İL'si gibi. Onun için bu Meclise getirip bu Yasayı tadil edeceğiz ve etkin bir denetim mekanizmasını getireceğiz. Bugün 50 bin İL'si ile adam her dakika bu fiyatları artırır. Dolayısıyla senelerden beridir üzerine eğilmemiş bulunan Mal ve Hizmetler Düzenleme ve Denetim Yasasının üzerine eğileceğiz biz. Hatta şimdi tadilatı yaptık, Savcılığa da gönderdik Yasa Tasarısı olarak yakında Yüce Meclisin onayına sunacağız ve daha etkin bir denetim getireceğiz. Şu anda bizim memurlarımızın yaptığı sadece, bir de eskiden narh sistemi uygulanmakta idi ve belli alış ve satış fiyatları ile kâr marjları tespit ediliyordu. Dolayısıyla hayat pahalılığını kontrol etmekte bir dereceye kadar da imkan dahilinde idi. Şimdi malumunuz olduğu üzere serbest piyasa sistemi içerisinde fiyatlar tamamen serbest bırakılmıştır ve tamamen emtialar, ekmek dışında ve gaz dışında ve akaryakıt dışında tamamen piyasa fiyatlarına terk edilmiştir. Dolayısıyla devletin bu mallar üzerinde fiyat tespit etme veyahut da narh koyma yetkisi yoktur şu anda. Yetkisi demeyeyim de şimdiki safhada politika açısından bugüne kadar yapılan bu idi. Daha önce belli gıda maddeleri veyahut da belli temel maddeler üzerinde narh vardı. Fakat şu anda narh olmadığı için böyle bir politikanın geliştirilmesi için de tabii çalışma yapılması lazım. İlgili mevzuatlarda tadilat yapılması lazım. Bu da bir hükümet politikasını gerektirir. Hükümetimiz bu konu üzerinde her halükarda görüşecektir. Artısını, eksisini düşünerek mevcut sistemin ne şekilde getirilmesi hususunda bir karar varacaktır.

Dövizde endeksleme konusunda da maaşlarda biz her halükarda eşel mobil sistemini tabii uyguluyoruz şimdi. Mart ayında %50 oranında üç aylık, ki bu esas devalüasyonların etkisinin belki daha az hissedildiği dönemlerde biz 1 Mart tarihi itibarı ile %50 artışlı maaşları ödedik. Mamafih bu ay %22,5'luk bir hayat pahalılığı geldi. Buna ilâveten bu ay gelecek olan hayat pahalılığını ve ayrıca bu yıl getirdiğimiz bir

yenilik var. Dört ayda bir biraz evvel sizin de bahsettiğiniz hayat pahalılığından kurtarmak lazımdır hayat pahalılığı ödeneğini, vergi bakımından ve daha net olarak eline geçmesini sağlamak lazım. Biz, bu yıl bunu düşündük ve ilk defa olarak bir madde öngördük ve orda dört ayda bir meydana gelen hayat pahalılığının toplam tutarının belli bir kısmını tekrar hayat pahalılığı şeklinde hayat pahalılığı ödeneğine ekleyeceğiz %15 olarak ve bu gayet tabii ki hem...

FERDİ S. SOYER (Yerinden)(Devamla) - Bir nevi konsolidasyon.

ONUR BORMAN (Devamla) - Konsolidasyon, hem de hayat pahalılığına ilave edilecek olan hayat pahalılığı ödeneğini eklediğimiz zaman vergi bakımından o en üst dilimdeki kısımları bu yeni vereceğimiz artışlarla gidermiş olacağız. Dolayısıyla bu ay 1 Mart tarihi itibarıyla verdiğimiz %50 artışa asgari olarak 1 Mayıs'ta en az %35'lik daha bir artış gelmiş olacak. En az. Çünkü şu anda %22,5'tan ortalama olarak sadece %22,5'n bu %15 konsolidasyon ve ilavesini bile koysak ve asgari olarak bu ay gelecek olan hayat pahalılığı ödeneğini en asgari düzeyde bile tutsak, %35 daha, yani biz dört ayda %50 artı hayat pahalılığına %35 daha, %85 gibi bir artış ki rekor derecede şimdiye kadar yapılmamış bir artış olacaktır. Belki o zaman hesapladığımızda dövize endekslenmiş maaşların da üzerinde bir maaş tahakkuk ettirmiş olacağız. İnşallah o zaman daha rahat konuşabilirim, verdiğim zaman. Yani ben de temenni ediyorum tabii.

Dolaylı ve dolaysız vergiler konusuna değindiniz. Haklısınız, orda öngörülen ödeneklerde dolaylı vergiler daha fazla görülmektedir. Fakat biz iki aylık icraatımızda hakikate fiiliyatta aldığımız tedbirlerle ve tahsil ettiğimiz vergilerle direkt gelirlerimiz, indirekt gelirlerden daha yüksektir. Örnek olarak da verelim rakam. 78 milyar liralık direkt vergi topladık. 73 milyar liralık da indirekt vergi topladık. Dolayısıyla bütçede o rakam öngörülmüş olmasına rağmen politikamız icabı dolaylı vergiler daha ziyade, dolaysız vergilere eğilmek niyetindeyiz ve bunu bu iki aylık icraatımızda da gerçekleştirdik.

Bir de gümrük oranlarından bahsettiniz. Gümrük oranları konusunda da bir çalışmamız vardır. Özellikle sanayimizi korumak amacı ile çalışmalarımız mevcuttur. Yakın bir zamanda diyebilirim çok yakın bir zamanda bu sanayi ile ilgili özellikle girdilerin kapatılan ve şartlı muafiyetlere girmesi gerekli olan imalâta tabi hammaddelere gerekli şartlı muafiyetleri uygulayacağız. Bunun hazırlığı içerisindeyiz, birkaç güne kadar tamamlamak üzereyiz. Belki önümüzdeki hafta Bakanlar Kurulunun artık toplantı tarihine bağlı olarak kararlarımızı alacağız ve sanayicimizi koruyacağız. Bugün sanayicimiz %30 kapasite ile çalışmaktadır. Bizim amacımız sanayimizin %30 kapasite ile çalışmasının %100'e çıkarılmasını hedefliyoruz. Yani %70 daha mevcut kapasite kullanmamız lâzımdır, bunun için de ihracatı geliştirmek lazım. Pazar arayışı içerisindeyiz. Bakanlar Kurulu olarak hepimiz üzerimize düşeni yapmaktayız. Her bakan arkadaşımız kendi sahasında, kendi ürünlerini pazarlamada gerekli gayreti göstermektedir ve birlik içerisinde gerekli çalışmaları yapacağız. Özellikle ben daha önceki açış konuşmamda da söylediğim gibi Türkiye ile ve Anavatan'dan entegrasyondan bahsettim. Burada kapıları açması ve ürünlerimize uygulanmakta olan yüksek gümrükleri indirmek sureti ile bir pazarın sanayimize sağlanması hususunda temaslarımız vardır, Anavatanımız da bu konuya çok sıcak bakmaktadırlar ve bu entegrasyon konusunda bir milletvekili arkadaşımız daha değinmişlerdir, ben bunu yine tekrar ediyorum. Burada ekonomik entegrasyondan bahsettik Bugün ülkeler arasında ekonomik açıdan entegrasyonlar gittikçe yayılmaktadır. Dünya bir ekonomik entegrasyon içine girme çabası içerisindedir. AET ülkelerine bugün bırakınız bir ekonomik entegrasyon, siyasi entegrasyona gitmek için çabalar sarf etmektedirler. Hatta mevzuat birliğine gitmektedirler. Mevzuat birliğine gitmektedirler ve bu çaba içerisindeyiler. Dolayısıyla bizim de her halukârda kısa ve uzun vadeli politikamız olarak öncelikle Anavatanımızla, tabii ki Türkiye ile bir ekonomik entegrasyonu hedef almış bulunuyoruz. Bu dünya ekonomileri ile entegre olmak konusundaki düşüncelerimizi de burada tekrarlamak sureti ile biraz evvel de bahsettiğim gibi, bunu da...

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Mustafa, Özker Bey tasvip ediyor.

ONUR BORMAN (Devmla) - Evet. Bu konuda hemfikiriz. Çünkü ekonomimizin dünya ekonomilerine entekre olması bakımından çok yönlü yararlarına da inanan bir yapı içerisindeyiz, bunu da belirteyim. Efendim?

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Bakan, ürünlerimizi Türkiye'ye nasıl sokacağız? Gitmiyor, birçok barikat, bunların yollarını açmayı düşünüyor musunuz?

ONUR BORMAN (Devamla) - İşte engelleri aşacağız.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devmla) - Aşılması lâzım.

ONUR BORMAN (Devamla) - İnşallah, inşallah aşacağız. Aşacağız, üreteceğiz, aşacağız ve satacağız.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) Biz aşmaya çalışıyoruz.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden)- Madem anlaş-
tınız entekrasyon tamamdır.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Entekrasyona devam.

ONUR BORMAN (Devamla) - Hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Bakan. Söz mü istiyorsunuz Sayın Akıncı?

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Zaten nisabınız yok, bir iki laf edelim.

BAŞKAN - Nisabımız mevcuttur, buyurun.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Evet, entegrasyonlarınız kutlu ve mutlu olsun.

AHMET DERVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Dünya ile entegre olacağız Sayın Akinci.

MUSTAFA AKINCI (Devmla) - Şimdi, yok hiç tevit etmeyin bir şeyi de böyle açık kalplilikle kabul edin.

AHMET DERVA (Yerinden) (Devamla) - Sen dünya ile entegrasyona karşı mısın?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Çıkıp anladığımız bir şeyi yanlış anladığımız gibi bize göstermeye çalışmayın. Hayır biz Sayın Bakana teşekkür ediyorum...

AHMET DERVA (Yerinden) (Devamla) - En yakınımızdan başlıyoruz dünya ile entegre olmaya.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Siz niye rahatsız oluyorsunuz?

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Rahatsız olmuyoruz. Daha rahat anlayasınız diye öyle söylüyoruz.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Yanlış anlıyorsunuz da ondan.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bizim anlayış yeteneğinden yoksun olduğumuz inancında mısınız?

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Katiyetle, estağfurullah.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; lütfen karşılıklı konuşmayınız.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi Sayın Maliye Bakanı burda ben kendisine teşekkür etmek isterim, çünkü ilk gün yaptığı konuşmada iki defa anavatanla ekonomik entegrasyondan bahsetti. Bu bir terimdir. Ekonomik entegrasyon bir kavramdır ve ben kalktım konuşmamda bu konu ile ilgili birşeyler söyledim, bazı eleştiriler yaptım ve Hükümetin öbür kanadından bazı arkadaşlar birşeyler söylediler. İşte Hükümet Programında bu terim olmadığını siz de bilmez misiniz Sayın Akinci gibi laflar ettiler. Bunun üzerine ben de dedim ki acaba bir sürçü lisan mı? Sayın bakan olduğu yerden derhal fevran etti ve dedi ki, ne münasebet öyle bir sürçü lisan yok. Şimdi de gayet iyi bir şekilde bu sürçü lisan olmadığını bize izah ettiler. Teşekkür ederim.

MEHMET CİVA ((Yerinden)(Devamla) - Şahsi görüştür.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Sayın maliye Bakanının şahsi görüşü mü efendim bu?

MEHMET CİVA (Yerinden)(Devamla) - Tabii, Hükümet Programında böyle birşey yoktur.

- 2181 -

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi bizim Mecliste...

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Sayın Akıncı bizi görmek istediğiniz şekilde olmak gibi bir zorunluluğumuz mu var?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Sizin yoktur.

SALİH USAR (Yerinden)(Devamla) - E, o zaman?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - E, siz Hükümetten ayrı mısınız? Siz kimsiniz?

SALİH USAR (Yerinden)(Devamla) - Hükümetin kanadından biriyiz efendim.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Siz Hükümetin...

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Hükümetin destekçileriyiz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Entegrasyon çağın değişen bir olayıdır.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Çok güzel, tamam.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Çağın değişen...

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ama önce buna kendi aranızda karar verseniz de bizi uğraştırmasanız olmaz mı ya ortaklar?

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN (Yerinden) - Yabancılarla entegrasyon olur da.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Yani siz bu konuları kendi aranızda konuşsanız ve bu konuları daha berrak bir şekilde Meclis kürsülerinden ifade etseniz, biz de buraya bir kavram getirildiğinde ve ona karşı bir eleştiri getirmeye çalıştığımızda veyahut da anlamaya çalıştığımızda en azından Hükümetin gerçek amacını

ağzından çıkan sözle, murat ettiğinin benzer olup olmadığını anlamaya çalıştığımızda buna karşı fevran etmeseniz daha iyi olmaz mı? Önceden bunu, bu konuları anlaşarak ve tartışarak yapsanız, tıpkı Kıbrıs Sorununda olduğu gibi bir benzer konuda daha bu tür çelişkilere düşmeseniz olmaz mıydı?

ÖMER KALYONCU (Girne)(Yerinden) - Normal değil mi? Aynı parti değiliz ki. Siz de bu farklılıklara çok meraklısınız.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ben bir şeye meraklıyım. Bu ülkeyi nereye götüreceğinize meraklıyım. Bu ülkeyi gerek Kıbrıs Sorununda, gerek ekonomik meselelerde meraklıyım. Yoksa sizin aranızdaki farklılıklar, benzerlikler beni ilgilendirmaz.

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Dünya ile birleşmeye efendim.

BAŞKAN - Sayın derya lütfen.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Beni ilgilendiren, partimi ilgilendiren ve toplumumuzu ilgilendiren Türkiye ile olan ilişkileriniz elbette önemli ve ekonomik entegrasyon derken neyi kastettiğiniz önemlidir. Gayet güzel söyledi Sayın Bakan. Çünkü ekonomik entegrasyon tek başına birşey değil. Ekonomik entegrasyon ardında siyasi entegrasyon ardında mevzuat bütünleştirilmesi gibi bir bütünsellik vardır.

ONUR BORMAN (Yerinden)(Devamla) - AET'den başladık.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Tamam. AET'yi örnek olarak verdiniz. AET'yi bir örnek olarak verdiniz ve dünyanın bu gelişme içerisinde olduğunu söylediniz. Ben de Kıbrıs'ın geleceğinde haklarımızı koruyan, çıkarlarımızı gözetten bir çerçevede Kıbrıs'ın kendi içinde bir entegrasyona, bilahare Avrupa Birliği içerisinde bir entegrasyona gitmesini savunan bir siyasi görüşe sahip olduğum için siz eğer bu siyasi hedefin dışında iseniz ve başka bir hedef koyduysanız bunu anlamaya

çalışıyorum. Bu bir, iki; iki parti arasındaki farklılıklarla o ilgili olan merakımdan kaynaklanıyor. Ülkemin, toplumunun geleceği ile ilgili olan merakımdan dolayı kaynaklanıyor.

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Sen bilmez misin aynı yolun yolcusuyuz.

ALİ ÖZKAN ALTINIŞIK (Girne)(Yerinden) - Ama şu kendi içinde entegrasyon ne demektir?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Kendi içinde entegrasyon, neyin içinde entegrasyon? Siz işte önce, bakın siz geliniz önce kendi içinizde, Hükümet içinde entegre olmaya bakınız.

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Öyle bir zorunluluğumuz yok Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Belli prensiplerde entegre olmaya çalışmaya bakınız. Belli ana politikalarda entegre olmaya bakınız da ondan sonra öteki entegrasyonlara geçersiniz.

FERDİ S. SOYER (Yerinden)(Devamla) - Biz farklılıklarla yaşamaya entegre oluyoruz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bir vakit bulur geçersiniz. Bakınız Parlamentolararası Birlikten komite geldi buraya, ben bu konuya değinecek değildim ama, yeri geldi, hatırladım, değineyim. İzleme Komitesi geldi buraya. Bizlerle görüştüler, partilerle görüştüler, sonra bir rapor çıktı ortaya, bir pembe rapor. Bu raporun bir paragrafı var, bir bölümü var.

Sayın Atun'la görüşmüşler, Sayın Dışişleri Bakanı ile görüşmüşler, ondan sonra da Başbakan Yardımcısı ile görüşmüşler. Aynı paragrafta Hükümetin organları ile görüştüler, o aynı paragrafta Kıbrıs Sorunundaki farklılık çok bariz olarak görünüyor. Bilmiyorum okudunuzsa, okumadıysanız bulunuz ve inceleyiniz. Yani bu farklılıklar olmasın mı, eğer aynı hükümette olmayacaksanız olsun farklılıklar ama . Bundan dolayıdır ki ben Hükümet Programının ilk gününden beri bu eleştirileri getirdim, sürekli canı sıkılan arkadaşların attığı lâflara bir anlam veremedim. Yani..

ÖMER KALYONCU (Girne) (Yerinden) - Biz diyoruz ki siz zaten bu farklılıklara meraklısınız.

MUSTAFA AKINCI (Devmla) - Yani Kıbrıs Sorunu...

ÖMER KALYONCU (Yerinden) (Devamla) - Oraya geldiniz yine.

MUSTAFA AKINCI (Devmla) - Yahu tekrar ediyorsunuz bu konuyu ısrarla Sayın Kalyoncu

ÖMER KALYONCU (Yerinden) (Devmla) - Ona parmak basıyorsunuz sürekli. İki ayrı partiyiz, bunun farkına varın siz diyoruz biz.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Doğaldır olması Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Peki izah etmeye devam edelim öyle ise. Müsaade edin biraz su içelim de devam edelim.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden)- Ortada tek parti iktidarı yok ki. Koalisyon...

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan; sabahki itirazımı belirteyim. Sayın Akıncı, çok tahrihkar bir biçimde Meclisin bir bölümüne konuşmaktadır. Bu bir nevi küstahlık derecesine varmaktadır artık bu Mecliste. Lütfen Meclise hitap etsin ve bu tahrihkar tavırlardan vaz geçsin.

BAŞKAN - Sayın Celâl ben konuşmacıyı...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Nisap da çok.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Son derece tahrihkâr bir tavır takınmaktadır. Meclisin içtüzüğünün ilgili maddesi böyle tahrihkâr tavırlara meydan vermemek için. Ama ısrarla söylediğimiz halde kimse anlamıyor, Meclisin bir tarafına konuşuluyor. Meclisin bütününe konuşsun ve siz siz siz diye konuşmasın.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Meclisin bütününe...

BAŞKAN - Sayın Akıncı bir dakika müsaade eder misiniz? Bir dakika müsaade eder misiniz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi yok yok. Sayın Başkan müsaade edin burada konuşuyoruz.

BAŞKAN - Önce Sayın Celâl'i bir kelimesini düzeltmesine davet ediyorum. Bir kelime ağır kullanılmıştır, onu lütfen geri alınız.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Almıyorum efendim. Böyle şey mi olur?

BAŞKAN - Teessüf ederim Sayın Celâl. Önce dil temizliğine dikkat etmek durumundayız burada memleketin milletvekilleri olarak. Çok teessüf ederim. Siz ısrarlı mısınız geri almasında Sayın Akıncı yoksa devam mı edeceksiniz?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi burada tartışmalar bu kürsüde ve bu salonda yapılıyor ve kamuoyunun da önünde

yaşılıyor bir bakıma ve tabii ki Hüseyin Celal arkadaşım benim yaptığım konuşmaya küstahlık tanımını kullanabilecek kadar kendinden...

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Tavrınızdır.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) , Kendini kaybedecek bir noktaya gelebileceğini ben doğrusu düşünemezdim. Yani Hüseyin Celal arkadaşıma bunu yakıştıramadım. Ancak bu tür tavırların ...

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Halbuki sizin tavrınız size çok yakışıyor.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Hüseyin Celal arkadaşımızın çbu tür tavırları bu Mecliste yeni de değildir. Yani Başsavcılıkla ilgili olan eleştirilerinde de ben dikkat ettim, haklı olabilir eleştirilerinde ama eleştiri yapış biçimi gerçekten kendisine yakışmıyor.

BAŞKAN - Sayın Akıncı lütfen konuya dönünüz.

MSUTAF A AKINCI (Devamla) - Ben konunun içindeyim zaten, konunun dışına çıktığımı hiç sanmıyorum ve...

BAŞKAN - Olay kişiselliğe dönüşmüştür efendim, sizi konya dönme ye davet ediyorum.

MSUTAF A AKINCI (Devamla) - Hiç benim Hüseyin Celal arkadaşım la kişisel en ufak bir meselem yoktur. Hayatım boyunca olmadı, bundan sonra da olacak değildir. CTP dostlarla da DP'li dostlarla da kişisel bir meselem yok. Kimsenin ayrılıklarına da en ufak bir merakım yok. Benim arzum beraberlik noktalarınızı öne çıkarmanızı ve o yönden halka hizmet

götürmenizdir. Benim istediğim budur. Ama tesbit ettiğim yanlışlıklar da, tesbit ettiğim hatalar da üzerine basa basa giden bir üslubum olduğunu kabul ediyorum. Üzerine basa basa gidiyorum bazı konuların ama önemli adlettiğim konuların üzerine gidiyorum. Ama bazı politikacılar vardır içinizde, bu Meclisin içinde ve Hükümetin içinde, bu yaptığımız eleştirilerden yararlanmaya çalışır, bunları tahrikkar olarak nitelendirmiyor, hiçbir şekilde buna da küstahlık tanımında da bulunmuyor. Ama bazı konular vardır ki o noktaya parmak bastınız mı, altını çizdiniz mi, üstüne vurgu getirdiniz mi rahatsızlık peydahlanıyor. Bu rahatsızlık da kimi arkadaşlarımızda bir rahatsızlık yaratsa da bu dışa vurum şeklinde bir farklılık arz etmiyor.

Ya kendinde bunu saklayabiliyor, daha sonra eleştiriyor ve anlatmaya çalışıyor bu böyle değil de, böyledir demeye çalışıyoruz, izah etmeye çalışıyoruz. Bazılarında da feverana neden oluyor. Tabii ben bazı kişilerin farklı farklı tepki göstermiş olmaları nedeni ile kendi inançlarımdan ve bunları anlatış şeklimden vazgeçecek değilim. Çünkü benim anlatışımda bir tek şey hakimdir. O da kamu çıkarıdır, halk çıkarıdır.

Şimdi bu izahatı yaptıktan sonra konuya devam etmek istiyorum. Parlamentolararası Birlik İzleme Komitesi geldi bu ülkeye ve bu ülkenin Başbakanından ayrı, Dışişleri Bakanından ayrı, Başbakan Yardımcısından ayrı bir çözüm tanımlaması olarak gitti. Bu bize yakışır mı? Bu doğru birşey mi? Yani aynı Hükümetten bahsediyoruz.

FERDİ S. SOYER (Yerincen)(Devamla) - Ne demişler efendim?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi yanımda olsa onları size okuyabilirdim de madde madde. başbakanla Dışişleri Bakanı federasyondan ne anladığını, daha doğrusu çözümden ne anladığını, egemenlikten ne anladığını, hatta iki ayrı devlete kadar varacak bir üslup içerisinde. Sayın Başbakan burda. Bunu anlattık ama o belki de bu anlatıştan farklı bir tanımlamayı Komitenin kendisi yaptı ve dedi ki biz federasyondan bunu, bunu, bunu anlıyoruz. Sayın Özker Özgür'le de konuştular. Özker Özgür'e sordular. Sayın Özker Özgür de dedi ki ben sizin anladığınız gibi anlıyorum. Yani Sayın Atun gibi anlamıyorum, sizin anladığınız gibi anlıyorum. Yanlışsa söylesinler. Bu belgeye geçmiş birşeydir ve bunu anlatmak için çıkmadım bu kürsüye.

ÖZKER ÖZGÜR (Devamla) - Öyle tahdim edilmedi.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Öyledir.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Bana sordular ve ben anlattım ve o kendi yorumunu yaptı. Sayın Özgür'le bizim tanımlamamız arasında benzerlik vardır dendi.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bizim anladığımız gibi anladığını söyledi bize diyor. Belge öyledir.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Raporda öyle şeydir.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Evet, raporda öyledir. Ben de raporu anlatıyorum.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Benim o hanımla geçmişim de vardır.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Nasıl bir geçmişiniz var efendim.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla) - Santiyago'da, siyasi geçmiştir efendim.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ben siyasi geçmiş olduğun u anladım ama, Meclis gülüyor, başka türlü birşey anladılar galiba.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Türk dilini zenginliği.

BAŞKAN - Sayın Akıncı devam edin lütfen.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla) - Şimdi bu noktadan devam edin.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bu noktadan itibaren...

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla) - Hüseyin'in de gönlünü alın.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Benim kişilerle meselelerim yoktur. Her siyasetçi bu kürsüye gelmiş, bu Meclis çatısı altına gelmiş her siyasetçi, kendi fikirini söylerken, diline istediği biçimi vermekte bir dereceye kadar özgürdür. Ama onun dışına düşen noktalarda da tabii ki keskin sirke kabına

zarar verir misali en fazla o dil sahibini yakar bu iş.
Bu böyledir. Bu değişmez kuralıdır siyasetin.

HÜSEYİN CELAL (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Onun için
İçtüzüğe uymuyorsunuz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) -Bu Meclis çatısı altında
Sayın Celal ben çok dikkat etmeye çalışıyorum içtüzüğe.
Fakat gerçekten sizleri rahatsız eden konunun içtüzük
olmadığının bilincindeyim. Yani bu Meclis çatısı altında
İçtüzüğe uyulmamış o kadar noktalar ve ki , ama esasa
ilişkin değildir bunlar ve kimseyi de rahatsız etmez. Ne
zaman ki ana konulara eleştiri getirmeye, hele hele TKP'li
birisi ve hele hele de ben...

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Niçin TKP'den rahatsız olalım.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Çıktığım zaman. Bilmiyorum bunu anlamakta da güçlük çekiyorum. Bu rahatsızlık bu Meclisin ilkgününden beri belirginleşmiştir bunu inkâr etmeyin.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Yoksa siz mi CTP'den rahatsızlık duyuyorsunuz?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Benim CTP'den bir rahatsızlığım yok.

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Olmasına ilişkin sebep var.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - CTP Hükümettedir ve Hükümete eleştiri getiren parti TKP'dir. Bu eleştirilere karşı oluyor tartışmalar bu Meclis çatısı altında da. Yani bir örneğiniz var mı, bir tek örneğiniz var mı? Hükümet kanadından biri konuşurken bu türden, biraz önce yaşanan türden tartışmaların bu çatı altında yaşandığını söyleyebilir misiniz?

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Başka birisi konuşmuyor siz, siz siz diye konuşmuyor.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Başka birisi konuşmuyor? Konuşuyor Sayın Celal. Bu şekilde konuşmalar oluyor. Hem de UBP sıralarından bakarak siz siz siz diye kaç tane arkadaşımız konuşur buradan, konuşmaz mı?

HÜSEYİN CELAL (Yerinden) (Devamla) - Konuşuluyor.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Konuşuluyor Sayın Celal konuşuluyor. Ne ise bunu geçiyorum. Yani sizin bu tavırlarınız üzerinde daha fazla vakit harcamaya değer bulmuyorum bu tartışmayı.

Ekonomik entegrasyonun kavram olarak ekonomik ilişkiden farklı bir şey olduğunu sanmıyorum hepiniz takdir edeceksiniz sayın milletvekilleri ve Hükümet mensuplar. Bu basit bir olgu değil, sanmıyorum ki amaçlananı aşan bir ifade olarak gelmiştir. Eğer öyle ise daha fazla konuşmama gerek yoktur. Yani benim anladığım anlamda ekonomik entegrasyon peşinde siyasi entegrasyonda getirilen biçimi ile bir ifade ise o yanlıştır ve eleştirilmeye de müstahaktır. Ama eğer amacını aşan bir ifade ise ve ekonomik ilişkileri daha da geliştireceği, sırf gümrükle malların satılacağını, şu, bu anlatmak isteniyorsa onun adı zaten o kavrama girmez, ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi daha da iyiye götürülmesi denir. Biz de bunun ötesinde bir şey söylenebilir ve bu kürsüden ineriz. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı. Başka söz isteyen var mı?

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan; Sayın Maliye Bakanı herhalde bir açıklık getirecektir bu konuya.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Derya.

AHMET DERYA (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 3 günlük bir çalışmanın sonunda, geçen bu ilerlemiş saatinden bütçe çalışmalarını tamamlamak üzereyiz. Son oturuma girerken, son birleşime girerken Sayın Akıncı 'ya gerçekten bu 3 günlük çalışma içerisinde Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubunun Meclis içinde gösterdiği performansı takdir ettiğimi söyledim ve bunu bütün samimiyetle söylüyorum. Meclis içinde her bakanlık bütçesini eleştirdiler, yapıcı eleştiriler getirdiler. Ancak son Maliye Bakanlığı Bütçesinin ardından artık sanırım gecenin bu ilerlemiş saatinde biraz gerilimli bir atmosferde sonuçlanmak üzereydi. Ben Sayın Akıncı'ya yerimden müdahale eden milletvekillerinden biriyim. Müdahale ederken, konuşmasını kesmek amacı ile konuşmasını kesmiş değilim. Ancak yanlış bir anlaşma olduğu inancını belirtmek için müdahale ettim.

Çünkü ne Hükümet protokolunda, ne de Hükümet Programında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin, Türkiye Cumhuriyeti ile ekonomik entegrasyonu, arkasından da siyasi entegrasyonunu amaçladığını belirtecek, yani bu Hükümetin böyle bir amacı olduğunu belirtecek herhangi bir ifade veya ibare yoktur. Bu olmadığı için de Sayın Bakanın sözlerinin bu şekilde yorumlanmasının yanlış olacağını veya yanlış anlaşılma olduğunu belirtmek istedim.

Bu vesile ile birşeyin altını da çizmekte büyük yarar görürüm. Hükümette bir tek siyasi parti dahi olsa, o hükümetin bakanları arasında da birtakım görüş ayrılıkları veya farklı yaklaşımlar olması gayet doğaldır. Hatta hükümette olmasalar bile, muhalefetteki siyasi partilerin milletvekilleri arasında da gerek ekonomik konularda, gerek dış politika konularında birtakım görüş ayrılıklarının olması da gayet doğaldır. Bunu da Sayın Akıncı'nın da takdir etmesi gerekir inancındayım. Dolayısıyla Sayın Maliye Bakanının buradaki ifadesini Sayın Akıncı kendi anladığı biçimde yorumlarken, bizim böyle anlamadığımızı söylemeye, Hükümette anlaşmazlık, uyumsuzluk biçiminde takdim etmesi veya anlaşın da gelin biçimindeki yaklaşımı sanırım birtakım arkadaşlarımızın daha sert tepkilerine neden olmuştur. Bir de Hüseyin Celâl arkadaşımız, İktüzüğe gerçekten özen gösteren bir arkadaşdır. Ben, sürekli yanında olduğum için izliyorum. Yalnızca Sayın Akıncı'yı veya Toplumcu Kurtuluş Partisi milletvekili arkadaşlarımızı değil, örneğin şu anda Meclis sıralarında olmayan Ulusal Birlik Partisi milletvekillerinden Sayın Ertuğrul Hasipoğlu'nun veya Sayın Salih Coşar'ın da Meclis Genel Kurulu yerine Meclisin bir kesimine veya Hükümete hitap edercesine, onlarla diyalog kurarak Meclis Genel Kurulunu bir yana bırakıp siz-ben biçimindeki diyaloguna sürekli tepki gösteren ve oturduğu yerden Meclis Başkanını uyaran bir arkadaşımızdır. Az önceki tepkisini ve uyarısını da ben bu çerçevede alıyorum. Çünkü böyle olduğunu biliyorum. Devamlı yanında oturduğum için tepkisini hep bu şekilde ortaya koyduğunu biliyorum.

Ben, gecenin bu ilerlemiş saatinde daha çok vaktinizi almak istemiyorum. Zannederim az sonra oylama yapılacaktır. Ve 1994 Bütçesi hayırlısı ile tamamlanmış olacaktır.

Bir kez daha bu çalışmadan ötürü gerek iktidar partileri milletvekillerine...

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Kullandığı kelimeyi siz desteklemiyorsunuz değil mi Sayın Derya?

AHMET DERYA (Devamla) - Gerekse muhalefet partisi milletvekillerine, çalışmalarından ötürü de teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Derya. Sayın Bakan; hangi konuda konuşacaksınız efendim?

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERDİ S. SOYER (Yerinden) - Bu tartışma konusunda.

BAŞKAN - Bütçe ile ilgili mi, yoksa bu tartışmalarla ilgili?

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Bu tartışma ile ilgili birşey söyleyeceğim.

BAŞKAN - Şahsınızla ilgili birşey söylenmemiştir Sayın Bakan. Onun için size söz vermiyorum.

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Şahsımla ilgili değil Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sataşma da yoktur size.

FERDİ S. SOYER (Yerinden) (Devamla) - Ben, Cumhuriyetçi Türk Partisinin Genel Sekreteriyim aynı zamanda, partimle ilgili bir konu var.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan; görüşmeler devam eder. Söz vermek zorundasınız. İsteyen herkes söz alır.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - İçtüzük geçerli değil bunlar için.

BAŞKAN - Size çok kısa olarak bir açıklama hakkı veriyorum. Çok kısa olmasını rica ediyorum. Açıklama hakkınızı kullanacaksınız efendim.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - İçtüzüğe gayet uygundur bu sizin anlayışınıza göre.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Sayın Başkan; yanılıyorsunuz. Görüşme devam ediyor.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Sayın Akıncı; soru sordunuz efendim.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Bu, içtüzüğe uygundur, değil mi?

SALİH USAR (Yerinden) (Devamla) - İzin verin yanıt versin. Yanıtını istemezseniz, soru sormayın efendim.

BAŞKAN - Lütfen, sayın milletvekilleri; lütfen karşılıklı konuşmayınız efendim.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Sayın Usar; bu, içtüzüğe uygundur, değil mi?

TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANI FERİD S. SOYER- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, bu ülkede herkes kendi görüşü ile vardır. Farklı farklı siyasal görüşler belli birtakım yakın amaçlar için siyasi ittifaklar kurarlar. Bu siyasi ittifakları kuran siyasal partiler, bu çerçeveden kendi görüşlerini ve kendi düşüncelerini bu anlamda birbirlerine yakın bulunan noktalarda hayata geçirirler.

Ama farklı oldukları noktalarda da kendi görüşleriyle vardır- lar. Siyasal partiler olarak bu bir temel kuraldır ve demok- rasinin zenginliği buradan gelmektedir. Seçim ve Halkoylaması Yasasına karşı ve bu ülkede tek partili bir Meclis olgusuna karşı verilen demokratik mücadele sürecinde Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak biz, çok farklı siyasi görüşler ve düşüncelerle birlikte siyasal eylemler yaptık. Hareketler getirdik, pro- tokollar yaptık, işbirlikleri yaptık ve farklılıklarımızı değişik alanlarda harekete geçirdik. Biz ülkemizin ve toplu- mumuzun çıkarlarını gözeterek 12 Aralık seçimleriyle birlikte oluşan tabloda Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak Demokrat Parti ile bir Protokolda, bir Hükümet Programında anlaştık ve bu anlaştığımız hedefler doğrultusunda yurdumuzu ve top- lumumuzu selamete götürmek konusunda iddialıyız. Elbette bu iddiamızı götürmek durumundayız ve bunu yaparken de Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak da kuşkusuz kendi olguları doğrultusunda Demokrat Partili arkadaşlar da ortak hedefleri hayata geçi- rirlerken, aynı zamanda kendi özelliklerimizi, kendi özgür ve kendi siyasal olgularımızı da kendimize göre yaşatacağız ama bu ortaklık kuşkusuz zarar vermeyecek ilişkiler çerçeve- sinde farklılıklarımızda diyalog içerisinde bulunacağız. Bu bizim için bir zul değildir. Önemli olan farklı noktaları tartışabilmek ve bunu bir noktada tutup, ortak noktaları hayata geçirme çağdaşlığını gösterebilmektir. Biz bunu yapa- bildiğimize inanıyoruz. Ve farklı noktalarımız olmuş olmasına rağmen, önemli olanın üstünde uzlaştığımız noktalarda veyahut bulduğumuz noktalarda toplumumuzu bu yürütme erki doğru- lusunda ve Meclisin çoğunluğuna dayanan iradeyle ileriye doğru götürmektir.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Önce eleştiriye tahammülü öğrenin.

FERDİ S. SOYER (Devamla)- Biz eleştiriye çok tahammüllüüz efendim.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Hiç tahammülünüz yok, hiç.

FERDİ S. SOYER (Devamla) - Çok tahammülünüz. Özellikle bu Hükümet kuruldu kurulalı Sayın Mustafa Akıncı Ortam Gazetesinin yayınlarında başladığı süreçte CTP - Denktaş Koalisyonu diye tanımlama noktasında gösterdiğiniz hassasiyet ve gösterdiğiniz üslup ve buna bağlı olarak getirdiğiniz eleştiri yönteminin doğru olmadığını ve bu yaklaşımın arkasında belli bir partiyi hedef alma, bir başka partiyi kişiliksizleştirme gibi bir yaklaşımın da toplumumuzun siyasal olgunlaşmasında yüklenilmesi gereken demokratik olgunlukla da bağdaşmadığının altını çizmek isterim. Ve burada söylenen ifadelerde, herhangi bir partiyi hedef almama noktasını bir başka partiyi kişiliksizleştirme noktasındaki politik olgunuzla ve bunu ifade edilen yaklaşımlarla değerlendirildiğine ve biraz evvel kürsüde duyduğum, politik genişliği ve olgunluğu göremiyorum. Hata olan burda Sayın Akıncı ve bu noktada belli arkadaşlarının gösterdiği tepkiyi bu noktaların birikimi olarak da görmemiz gerekmektedir. Bunlar illa ifade edilen noktalar değildir. İfade edilmesi gereken noktalarda değildir. ama bunlar yaşanmaktadır. Cumhuriyetçi Türk Partisi, Demokrat Partiyle bir Koalisyon kurmuştur. Tartışmıştır. Bu iki partinin kişilikleriyle var olan bir protokoldür. Bu iki partinin kişiliklerinin yansıdığı bir Programdır ve ben birey olarak, bir partili olarak bu Koalisyon Protokollarında yer alan bir insan olarak bundan da gurur duyuyorum ve kendimden farklı Demokrat Partiye, Demokrat Partiden farklı size bu anlamda büyük saygı duyuyorum. Onun için hiç bir siyasi partiyi Eroğlu'nun partisi, Denktaş'ın partisi, Akıncı'nın partisi gibi olgularla tanımlamak noktasında değiliz. Olmadık. Olmayacağız da.

Çünkü bu toplumun partileşme sürecinde, demokratik olgunluğunda en büyük darbelerden, en büyük yanlışlıklardan biridir bu. Elbette farklılığımız olacaktır. Belli makamlarla da farklılıklarımız olacaktır. Belli makamlarla farklılıklarımızı tartışma, geliştirme noktasında da olacağız ve işte size bu çerçevede gösterilen tepkinin özü, bu bambaşka olarak ifade edilen noktanın özünde belki de bu vardır. Bu bakımdan bu çerçevedeki yaklaşımlarda elbette Hükümeti eleştireceksini, Hükümeti eleştirirken, Hükümeti oluşturan partileri de eleştireceksiniz ve buna bağlı olarak kendi partinizin büyümesini, hükümetlerin icraatında orta yere çıkan yanlışlık, hata veya kusurları kendinize göre yorumlayarak kendi partinizi geliştirme ve büyüme noktasını öne koyacaksınız. Bu doğal haklarınızdır. Bu, herkesin hakkıdır. Ancak, esas olan nokta işte buradadır. Esas olan nokta, bu mücadeleyi verirken, bizim en azından size ve sizin en azından bir başka partiye karşı duyması gereken saygı eşitliğinin ve propagandadaki verilen olgunun tezahürüdür Sayın Başkan.

HÜSEYİN ANGOLEMLİ (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bellidir Sayın Bakan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, şimdi yani ben birşeyi sürdürmek niyetinde değilim, ama gereklidir. Yani bu şekildeki bir takdime kısa, özlü bir açıklama getirmek isterim.

BAŞKAN - Sayın Akıncı...

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Ve size de...

BAŞKAN - Sayın Akıncı, konuşmalar seyrinden çıkmıştır. Çığırından çıkmıştır efendim. Daha fazla size söz vermek durumunda değilim.

MUSTAFA AKINCI (Yerinden) (Devamla) - Size de kürsüden sormam gereken birşey vardır. Bunu da sormak istiyorum.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Hakkıdır efendim.

BAŞKAN - Peki, buyurun.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bırakın efendim.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Konuşsun efendim, konuşsun. Burası, demokrasinin beşiği olması gerekir. Herkes konuşsun, hanya nerede, Konya nerede anlaşılsın.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; önce Sayın Başkana sormak isterim. Bir milletvekili içtüzüğe göre dil temizliğine uymak zorundadır dediniz. Bu milletvekili bunu reddetti. Ondan sonra ne olur? Başkan hiçbir şey yapmaz?

BAŞKAN - Sayın Akıncı; ben teessüflerimi bildirdim, size de sordum...

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Yani nedir, içtüzük nedir?

BAŞKAN - Israrlı mısınız geri alma konusunda? Hayır dediniz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi, elbette.

BAŞKAN - Burada sınıfta da değiliz. Burada ben kimseye de ceza verecek durumda değilim.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Ha, şimdi onu bilelim, ona göre de bundan sonraki gelişmeleri biz ona göre tayin edelim. Onun için bu sorunu...

BAŞKAN - Yani benden ne bekliyordunuz? Sayın Milletvekilini salonun dışına davet etmemi mi bekliyordunuz?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Hayır, içtüzükte...

BAŞKAN - Siz ısrarlı olsaydınız, herhalde başka bir tutuma girerdim efendim.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - İçtüzük ne emrederse, onu yapmanızı beklerdim. İçtüzük eğer onu emrediyorsa size ve ona uygun davrandıysanız...

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Ben silinmesini öneriyorum efendim. Lütfen kabul edilsin.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Evet, silinsin. Tutanaklardan çıksın.

HAKKI ATUN (Yerinden) (Devamla) - Çıkarılmasını öneriyorum. İtirazı olmasın arkadaşların.

BAŞKAN - Sayın Başbakanın bir önerisi var. Zabıtlardan silinmesi "küstah" kelimesinin. Kabul ediyor musunuz?... Geri alıyor musunuz sözünüzü Sayın Celâl?

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Münasiptir efendim.

HÜSEYİN CELÂL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çıkarılabilir efendim.

BAŞKAN - Münasiptir. Teşekkür ederim. Tatmin oldunuz mu Sayın Akıncı?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi kendisi geri almıyorsa, ısrar ediyor, almıyor, biz de kendisi için aynı duyguları besliyoruz deyip geçeceğiz. Başka çaremiz yoktur.

HAKKI ATUN (Yerinden) (Devamla) - Silinmesini, çıkarılmasını kabul ettiğimize göre, tamamdır. Usul budur.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi, bir diğer konuya gelince...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Olur da ısrar ederse diğer ileriki noktalarda...

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi, Cumhuriyetçi Türk Partisi Genel Sekreteri olarak söz alan arkadaşımın, benim söylediklerimle ilgisi olmayan ve buradaki tartışmalar boyutunun çok dışında genel meseleler getirdi. Ancak, bu getirdiği konular içerisinde bana atıfta bulunarak birşey söyledi ve Sayın Cumhurbaşkanının da adını, ismen andı. Ondan dolayı söz aldım. Yani bu Hükümetin teşkilince veyahutta Hükümet kanatlarından biri ile olan yakın ilişkisi dolayısıyla Cumhurbaşkanının adının bazı yerel gazetelerde bu Hükümetle beraber geçirilmesi... Olacak, bu gayet doğaldır, bundan gocunmamak lâzım ve Ortam'da da bu konuda farkındaysanız, bilmiyorum farkında mısınız, ama sistemli birşey de yoktur. Bir defa, iki defa belki o şekilde yazılmıştır. Fakat bundan bu kadar büyük rahatsızlık duymanız, gerçekten üzücüdür.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - E, sen de her sana söylenenden vehme kapılıp rahatsız olursun.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Vehim meselesi değil. Rahatsızlık buradan ifade edildi. Onun için söylüyorum.

MEHMET CİVA (Yerinden) (Devamla) - Doğaldır.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Yani DP-CTP Hükümeti meselesi, Denktaş-CTP Hükümeti meselesi, Denktaş'ın bu konulardaki ağırlığı, büyük ağırlığı biliniyor. Bu, inkâr edilemez. Bu bir vakiadır. Bu ülkenin bir gerçeğidir ve bu gerçeğe yaşıyorsunuz. Yaşanacak bu ülkede, bu gerçeğe yaşanacak.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Hep birlikte yaşıyoruz.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi... Hep birlikte yaşıyoruz. Siz Hükümette çok daha yakinen yaşıyorsunuz. Ne mutlu size.

Şimdi bütün bunları söyledikten sonra önemli olan sayın arkadaşlar, bizim muhalefet olarak bu çatı altında görevimizi yerine getirirken sizlerin bizden daha sabırlı olmayı öğrenmenizde yatmaktadır. İşin püf noktası budur. Benim görebildiğim ve üzüldüğüm nokta, bizim muhalefet olarak göstermekte olduğumuz sabrı, iktidar kanadında görememekteyiz. Çok erken başladı. Çok erken başladı. Sizi uyarıyorum, Sayın Ahmet Derya büyük altından gülse de...

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Sayın Akıncı gerçeği söylüyorum, lütfen tutanaklara geçsin.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Sayın arkadaşım, sayın sık sık celallenen arkadaşım Hüseyin Celâl da yine aynı rahatsızlıkları duymaya başlasa da...

HÜSEYİN CELÂL (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Ben de çıkıp vereyim mi?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Duymaya başlasa da, bu erken başladı ve bundan ne kadar erken vazgeçilirse, bundan o kadar yarar görecektir olan da Hükümet kanadıdır.

BAŞKAN - Sayın Akıncı lütfen bağlar mısınız efendim?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bağladım. Başka da ekleyecek bir şeyim yok. Bunu bir temenni olarak söyleyip, sözlerimi bitiriyorum. Ve UBP'nin hazırladığı, sizlerin de kerhen getirmek zorunda kaldınız. Bütçenin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Ben olumlu oy vereceği anlamında aldım.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Yok öyle bir şey efendim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Bütçesi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi bu Bütçeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; böylelikle program bütçeler üzerindeki görüşmelerle birlikte 2'nci madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmış olmaktadır. Şimdi bu maddeyi bağlı Cetvelleriyle birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi de 3'üncü maddenin ve maddeye bağlı Gelirler Cetvelinin görüşülmesine geçiyoruz. Önce madde, daha sonra da Gelirler Cetvelleri bütün olarak okunup, görüşülerek oylanacaktır. 3'üncü maddeyi okuyunuz lütfen.

KATİP -

Bütçenin
Finansmanı

3. Bütçenin finansmanı için bu Yasaya ekli B (Gelirler) Cetvelinde saptanan kaynaklardan 2,460,000,000,000 ₺ öz gelir, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Güvenlik Kuvvetleri ile Sivil Savunma Teşkilâtı giderleri dahil olmak üzere 850,000,000,000 ₺ T.C.Yardımları ile 1,307,048,000,000 ₺ borçlanmalar olmak üzere toplam 4,617,048,000,000 ₺ gelir öngörülmüştür.

- 2205 -
1994 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASA SINDA
ÖNGÖRÜLEN GELİRLER (MADDE 3)

PROGRAM	ALT PROGRAM	ALT PROGRAM TOPLAMI	PROGRAM TOPLAMI
01: DOLAYSIZ VERGİLER	01: DOLAYSIZ VERGİLER	973 Milyar	Bir Trilyon, 22 Milyar, 754 Milyon
	02: RESİM VE RUHSATLAR	49 Milyar, 754 Milyon	
02: DOLAYLI VERGİLER	01: GÜMRÜK VE RÜSUMAT VERGİLERİ	868 Milyar	Bir Trilyon, 28 Milyar
	02: DİĞER DOLAYLI VERGİLER	160 Milyar	
03: VERGİ DIŞI BÜTÇE GELİRLERİ	01: HARÇLAR	99 Milyar, 903 Milyon	346 Milyar, 353 Milyon
	02: HİZMET KARŐILIĐI ÜCRETLER VESAIR GELİRLER	246 Milyar, 450 Milyon	
04: CEZALAR VE MÜSADERELER	01: CEZALAR	14 Milyar, 100 Milyon	14 Milyar, 200 Milyon
	02: MÜSADERELER	100 Milyon	

PROGRAM	ALT PROGRAM	ALT PROGRAM TOPLAMI	PROGRAM TOPLAMI
05: KAMU KURULUŞLARI GELİRLERİ	01: GÖZELYURT ÇİFTLİK İŞLETMELERİ GELİRLERİ	400 MİLYON	BİR MİLYAR 900 MİLYON
	02: DEVLET ÜRETME ÇİFTLİKLERİ GELİRLERİ	BİR MİLYAR	
	03: ELEKTRİK KURUMU GELİRLERİ	500 MİLYON	
06: HAZINE MALLARI KİRA GELİRLERİ	01-02-03: KONUT KİRALARI; DÜKKAN, TESİS VE İŞYERİ KİRALARI; TARLA, BAĞÇE V.S. KİRALAR	5 MİLYAR 200 MİLYON	7 MİLYAR 400 MİLYON
	04: GÜMRÜKSÖZ EŞYA SATIŞ DÜKKANLARI İLE BÜFE KİRALARI	2 MİLYAR 200 MİLYON	

PROGRAM	ALT PROGRAM	ALT PROGRAM TOPLAMI	PROGRAM TOPLAMI
<u>07: MUHTELIF GELIRLER</u>	01: ÖZEL EMANET (SU) HESABINDAN İADE	Bir Milyar 500 Milyon	
	02: EMEKLİLİK YASASI GEREĞİNCE DEVLET PERSONELİNİN KATKISI	27 Milyar	
	03: MÜTEFERRİK	4 Milyar 793 Milyon	
	04: İHTİYAT SANDIĞI İADELERİ	3 Milyar	
	05: DEVLET BASİMEVİ GELİRLERİ	Bir Milyar 500 Milyon	
	06: İMTİHAN HARÇLARI GELİRLERİ	500 Milyon	
	08: ÖTEM GELİRLERİ	100 Milyon	
	09: TELEFON REHBERİ GELİRLERİ	Bir Milyar	39 Milyar393 Milyon
	MAHALİT GELİRLER TOPLAMI	2 Trilyon 460 Milyar	2 Trilyon 460 Milyar

PROGRAM	ALT PROGRAM	ALT PROGRAM TOPLAMI	PROGRAM TOPLAMI
08: TÜRKİYE CUMHURİYETİ YARDIMLARI			
	01: TÜRKİYE CUMHURİYETİ YARDIMLARI	850 milyar	850 milyar
09: BORÇLANMALAR			
	01: BORÇLANMALAR	1 Trilyon 247 milyar 048 milyon	1 Trilyon 307 milyar 048 milyon
	02: TÜRKİYE CUMHURİYETİ İKRAZLARI	60 milyar	
	GELİRLER TOPLAMI	4 Trilyon 617 milyar 048 milyon	4 Trilyon 617 milyar 048 milyon

BAŞKAN - Teşekkür ederim. Sayın milletvekilleri; Gelirler Bütçesi üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur.

Sayın milletvekilleri; 3'üncü maddeyi ve Gelirler Bütçesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Yasa metninin diğer maddeleri sıra ile okunup görüşülecek ve oylanacaktır.

Okuyun lütfen.

KÂTİP -

Uygulama
ve Denetim

4. Bütçe'de öngörülen gelirin tarh, tahakkuk ve tahsili ile harcamaların yapılması ve denetimi, Anayasa ve ona uygun olarak yürürlükte bulunan mevzuata, bu Yasa ile konan koşul ve kurallara ve bu koşul ve kurallar çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulunun alacağı kararlara göre yürütülür.

BAŞKAN - 4'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı?... Yoktur. 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Düzenleme
ve İndirim
Yetkisi

5. (1) Bütçe harcamalarını gelir tahsilâtı, nakit olanakları ve genel ekonomik koşullara göre üçer aylık devreler itibarıyla düzenlemeye, Maliye işleriyle görevli Bakan yetkilidir. Durum gerektirdiği takdirde, Maliye işleriyle görevli Bakanın önerisi üzerinde, Bakanlar Kurulunca Bütçe Ödeneklerinden %25'e kadar indirim yapılabilir.
- (2) Bütçede öngörülen Cari ve Transfer Ödeneklerinin aylık harcamaları, ilgili ödenğin 1/12 oranını aşamaz. Ancak zorunlu ve gerekli olduğu durumlarda, Maliye işleriyle görevli Bakanlığın onayı ile ilgili ödenğin aylık 1/12 oranı üzerinden harcama yapılabilir.

BAŞKAN - 5'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?...
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

İKİNCİ KISIM

Gelirler ve Cari Harcamalara İlişkin Uygulama
ve Denetim Kuralları

BİRİNCİ BÖLÜM

Gelirler

Bütçe
Gelirleri

6. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kaynaklarından elde edilecek bütün gelirler ile Türkiye Cumhuriyeti veya diğer ülkeler veya uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan nakdi ve aynı yardımlar, Bütçeye gelir olarak kaydedilir. Bunlardan nakdi ve aynı yardımların karşılığını, Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık, ilgili dairelere ödenek olarak kaydeder.

BAŞKAN - 6'ncı madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KATIP -

Yeni
Gelirler

7. Bütçede öngörülmediği halde cari yıl içinde ortaya çıkan gelirler, Maliye İşleriyle Görevli Bakan tarafından Bütçeye yeni gelir kalemi olarak eklenir.

BAŞKAN - 7'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KATIP -

Gelir
Azaltıcı
Öneriler

8. Bütçenin yasalaşmasından sonra 1994 Mali Yılı içinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gelirlerini azaltıcı nitelikte yasa tasarı ve önerileri, telâfi edici (aynı veya daha fazla) önerilerle birlikte yapılır.

BAŞKAN - 8'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÄTİP -

İKİNCİ BÖLÜM

Giderler

Harcamalarda Usul 9. Bütçede gösterilen ödenek miktarları aşamaz. Harcamalar, bu Yasanın koyduğu usul, koşul ve kurallar ile bu Yasaya ekli harcama Cetvellerinde yer alan kurallara göre yapılır.

BAŞKAN - 9'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı. Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÄTİP -

Madde İçi
Döküm
Yetkisi

10. Bütçede gösterilen maddelerle ilgili dökümler, zorunluluk halinde, ilgili madde kapsamına uygun olması ve öngörülen ödeneğin aşılması kaydıyla, İta Amirinin yazılı istemi ve Maliye işleriyle görevli Bakanlığın onayıyla değiştirilebilir. (Harcamalara ilişkin formül "F" Cetvelinde gösterilmiştir.)

"F" CETVELİ
HARCAMALARA İLİŞKİN FORMÜL

1. CARİ HARCAMALAR

01-09 MAAŞ, ÜCRET VE DİĞER ÜZLÜK HAKLARI

- Madde 01 - 02 : Kadrolu Memur Maaşları;
03 : Kadrolu İşçi Ücretleri;
04 : 22/84 sayılı Geçici Personelin Kadrolanması (Özel Kurallar) Yasası Uyarınca Kadrolanan Memur Maaşları;
05 : Danışman Maaşları;
06 : Sözleşmeli Personel Maaşları;
09 : Diğer Personel Giderleri ile Mevzuatlara Göre Ödenecek Üzlük Hakları;
bu kalemden karşılanır.

10 - 19 YOLLUKLAR

Madde 11 : YURT İÇİ YOLLUKLAR:

14 Eylül, 1979 tarihli ve 79 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "1979 Yolluk ve İaşe İbate Tüzüğü" ve halen yürürlükte olan "Devlet İşçileri Toplu İş Sözleşmesi" çerçevesinde Kamu Görevlilerine ve İşçilere Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları dahilinde yapacakları görev seyahatleri dolayısıyla ödenecek yolluk, iaşe-ibate giderleri ile bisiklet, motosiklet ve maktu yolluk tahsisatları bu kalemden karşılanır.

Madde 12 : YURT DIŞI GÖREV YOLLUKLARI:

Bakanlar Kurulu Kararı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dışında yapılacak dış görev ve müzakerelerle aydınlatma ziyaretlerinin gerektirdiği yolluk giderleri yürürlükteki mevzuat uyarınca gidiş-dönüş bilet bedelleri, iaşe-ibate, otel v.b giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 15 : YURT İÇİ VE YURT DIŞI PERSONEL NAKİL GİDERLERİ

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yasalarına uygun olarak Kamu Görevlilerinin görevleri gereği bulunduğu yerden başka bir görev yerine atanmaları halinde taşınmak zorunda olan Kamu Görevlisinin; 14 Eylül, 1979 tarihli ve 79 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "1979 Taşınma Ödeneği Tüzüğü" çerçevesinde ailesini ve şahsi ev eşyalarını taşımak için yaptığı giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 16 : DAVETLİ ZEVATIN YOLLUK VE AĞIRLAMA GİDERLERİ:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu Karar ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin davetlisi olarak Dış Ülkelerden gelecek zevatın ülkemizde davetli olduğu süre zarfında yapacağı her türlü giderler bu kalemden karşılanır.

20 - 29 HİZMET ALIMLARI

Madde 21 : POSTA-TELEFON-TELGRAF

a) Telefon-Telex, telefaxların tesis, kullanım, nakli ve abone giderleri ile Telex Hat Kiralama Giderleri;
b) Posta-Telgraf Giderleri ve bunlara ilişkin diğer giderler;
bu kalemden karşılanır.

Madde 22 : KİRALAR

Hazine malı dışında kalan ve Kamu yararına kullanılan her türlü gayrimenkuller ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dış Temsilciliklerinin kiralandıkları daire ve ikâmetgâhlar için imzalanan Kira Sözleşmeleri ile ilgili kira giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 23 : GEÇİCİ HİZMETLİLER

Hizmetin gerektirdiği hallerde devrevi olarak ve belirli süreler için önceden Maliye ile ilgili Bakanlıktan gerekli yetkinin alınması koşulu ile ve tamamen geçici nitelikte mahallen yapılan hizmet alımları bu kalemden karşılanır.

Madde 29 : DiĞER HİZMET ALIMLARI:

Taşıt Kiraları, her türlü ilân ve reklâm giderleri, kayıt ücretleri, sigorta giderleri ile her türlü alet, makine, taşıt, bina ve sair küçük onarımlar ile ilgili işçilik ve diğer hizmet alımı niteliğindeki tüm giderler bu kalemden karşılanır.

30 - 39 TÜKETİM MALLARI VE MALZEME ALIMLARI

Madde 31 : KIRTASIYE-MATBUA-NEŞRİYAT-ABONMAN:

a) Hizmetin gerektirdiği kırtasiye, basılı kâğıt, defter ve benzeri alım giderleri ile daire ihtiyaçlarına ilişkin her türlü tüketim malzemesi alımları, basılı kâğıt ve defterlerin alım ve yapımı ile bunlara ilişkin diğer giderler;
b) Hizmetin gerektirdiği her türlü baskı-yayın ve cilt giderleri;
c) Mesleki ve Teknik yerli ve yabancı neşriyat ile gazete alımları;
bu kalemden karşılanır.

Madde 32 : AYDINLATMA-ISITMA-SU:

Aydınlatma ve havalandırmaya zorunlu ve yararlı her türlü malzeme alımları, elektrik ücretleri, ısıtma, içme suyu ile diğer amaçlar için kullanılan su bedelleri ve bunlara ilişkin her türlü giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 33 : TEKNİK MALZEME ALIMLARI:

Hizmetin gereği olarak demirbaş niteliği taşımayan ancak kullanılıp tüketilebilen malzeme alımları bu kalemden karşılanır.

Madde 34 : AKARYAKIT-YAĞ

Makine ve taşıtların işletilmesi ile ilgili akaryakıt-yağ alımları ile belli işletmelerde, hastanelerde, OTEM ve sair gibi hizmetin gerektirdiği yerlerde yemek pişirme ile ilgili yakıt alımları bu kalemden karşılanır.

Madde 35 : İLÂÇ VE TIBBİ MALZEME:

Sağlıkla ilgili olarak kullanılacak her türlü ilaç ve tıbbi malzeme alımları ile bunlara ilişkin giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 36 : YİYECEK VE YEM ALIMLARI:

Besin ürünleri ve beslenme ile ilgili her türlü satın alımlar ile bunlara ilişkin her türlü giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 37 : GIYECEK ALIMLARI

14 Eylül, 1979 tarihli ve 79 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan "1979 Özel Giysi Giyecek Kamu Görevlilerine Giyecek Yardımı Tüzüğü" Devlet işçileri Toplu İş Sözleşmesi ve kendi özel yasa ve tüzükler çerçevesinde belirlenen personele tüzüklerde belirlenen giyecek alımları ve bunlara ilişkin diğer giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 38 : HAYVAN ALIMLARI:

- a) Hizmetin gerektirdiği her cins ve çeşit hayvan alımları ve bunlara ilişkin her türlü giderler;
 - b) Sağlık açısından tehlike arzeden hastalıklı hayvanların satın alınıp eridikasyonu ile ilgili ödemeler;
- bu kalemden karşılanır.

Madde 39 : DİĞER TÜKETİM MALLARI VE MALZEME ALIMLARI:

- a) Her türlü temizlik malzemesi ve bunlarla ilgili giderler,
- b) Eşya ve bahçelerin bakımlarında kullanılan her türlü madde ve malzeme satın alımlarıyla ilgili giderler;
- c) Yangınlardan korunmanın gerektirdiği malzeme alımları ve buna ilişkin her türlü giderler;
- d) Bütçelerinde ilaç ve malzeme alımı için ödenek bulunmayan Dairelerin ilaç alımları ile ilgili giderler;
- e) Sabitleşmiş, hareketli veya taşınabilen her çeşit makine, alet, teçhizat, taşıt, bina ve saire ile ilgili küçük bakım ve onarımlarında alınacak her türlü malzeme ile yedek parça alımları ve diğer madde kapsamlarına girmeyen tüketilebilen her türlü malzeme alımları ile ilgili giderler;
bu kalemden karşılanır.

40 - 49 DEMİRBAŞ ALIMLARI

Madde 41 : DÖŞEME-DEMİRBAŞ:

- a) Daire hizmetlerinde kullanılacak daktilo, hesap makinesi gibi demirbaş niteliği taşıyan makine alımları;
- b) Dairelerin donanımı ve döşemelerinde kullanılan eşyalar ile hizmetin, çalışmanın ve işin gerektirdiği büro malzemeleri gibi her türlü menkul mal alımları ile ilgili giderler;
bu kalemden karşılanır.

Madde 42 : TEKNİK TEÇHİZAT:

- a) Makine, teçhizat ve bunların yedek parçalarının satın alınması;
- b) Uzun ömürlü ve demirbaş niteliğinde olan makine, alet, cihaz ve sabit tesis giderleri ile buna benzer giderler;
bu kalemden karşılanır.

Madde 44 : ESKİ ESER ALIMLARI

İlgili Yasaya uygun olarak yapılacak her türlü eski eser alımları ile ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

50 - 59 DİĞER ÖDEMELER

Madde 51 : TEMSİL VE AĞIRLAMA GİDERLERİ:

Makamı icabı temsilin gerektirdiği her türlü giderler ile yetkililerce yapılacak görevle ilgili temsil ve ağırlama giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 52 : STAJ VE EĞİTİM ETKİNLİKLERİ:

Bakanlar Kurulu Kararı veya Burs Seçim Komisyonu Kararı uyarınca Kamu Görevlilerinin Bakanlar Kurulu'nun saptayacağı kıstaslar ile ilgili her türlü staj, kurs ve eğitim giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 53 : KÜÇÜK BAKIM VE ONARIMLAR:

İnşaatlarla ilgili her türlü küçük bakım, onarım ve idame giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 54 : BEKLENMEDİK GİDERLER VE DİĞER ÖDEMELER:

Afet, sel baskını, yangın v.b olağanüstü hallerde Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca yapılacak her türlü ödemeler ve Maliyeden Sorumlu Bakan'ın onayı ile yapılacak diğer ödemeler niteliğindeki giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 55 : PUL BASKISI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kullanılan her türlü pulların baskı giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 56 : ACİL İÇME SULARI:

Çok acil olarak tedbir alınması gerekli olduğu hallerde köy ve şehirlerde doğabilecek içme suyu sorunlarının hali için gerekli her türlü giderler bu kalemden karşılanır.

Madde 57 : EMANET TAHSİLATLARDAN ÖDEMELER:

Bütçe Yasası'na göre belli amaçlar için tahsil edilen gelirin amacında kullanılabilmesini temin amacıyla yapılacak gelir-gider kaydı sonucu kaydedilecek ödenekten amacında kullanılması koşulu ile yapılacak giderler bu kalemden karşılanır.

II. YATIRIM PROJE HARCAMALARI

A-MAKİNE TEÇHİZAT VE TAŞIT ALIMLARI

Proje No 61 : TAŞIT ARACI ALIMLARI PROJELERİ:

Kamu hizmetlerinde kullanılmak üzere satın alınan her türlü taşıtlar ile benzeri projelerle ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

Proje No 62 : MAKİNE TEÇHİZAT ALIMLARI PROJELERİ:

- a) Hizmetlerin yürütülmesi ile ilgili olarak satın alınan iş makineleri ve teçhizatları;
- b) Jeneratör, röntgen makinesi, telefon santrali ve bilgisayar alımları ile hizmetin gerektirdiği benzer makine ve teçhizat alımları ile benzeri projelerle ilgili giderler;
bu kalemden karşılanır.

Proje No 63 : MAKİNE ARAÇ GEREÇ BÜYÜK ONARIM PROJELERİ:

Madde 62'de belirtilen makine, araç ve gereçlerin büyük bakım onarımları ile ilgili her türlü giderler bu kalemden karşılanır.

B- YAPI TESİS ve BÜYÜK ONARIMLARI

Proje No 71 : İNŞAAT YAPI VE BÜYÜK ONARIM PROJELERİ

Kamu hizmetleri amaçlarında kullanılan idari binalar, sağlık merkezleri inşaatları, okul inşaatları ve Devlet'e ait gayrimenkullerin büyük onarımları ile benzeri projelerle ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

Proje No 72 : SU TESİSLERİ YAPI VE ONARIM PROJELERİ:

İçme suları temini ile ilgili giderler, şebeke yenileme ve tadilatları, isale hatları yenilemeleri, jeoloji, jeofizik, hidroloji araştırma sondajları ve göletlerin onarımı ile benzeri projelerle ilgili ödemeler bu kalemden karşılanır.

Proje No 73 : ALT YAPI, ULAŞIM VE HABERLEŞME PROJELERİ:

Alt yapı, ulaşım ve haberleşme ile ilgili yol, liman, havaalanı yapımları ve telekomünikasyon projeleri ile benzeri projelerle ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

Proje No 74 : TARIM VE ORMANCILIK PROJELERİ:

Tarım, hayvancılık ve tabii kaynaklarla ilgili Bitkisel Üretimi Geliştirme, Tarımsal Araştırmalar, hayvancılığın Geliştirilmesi, Hayvansal Hastalık ve Zararlılarla Mücadeleler ve ormancılığın Geliştirilmesi projeleri ile benzeri projelerle ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

Proje No 75 : SOSYAL İÇERİKLİ (EĞİTİM-SAĞLIK) PROJELERİ:

İnsan Sağlığını Tehdit Eden Verem ve Kansere Mücadele Giderleri, İlaç İmalatı Giderleri, Eğitim Amaçlı Projeler ile benzeri projelerle ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

Proje No 76 : SOSYAL İÇERİKLİ (İSKÂN-REHABİLİTASYON) PROJELERİ:

İskân, Topraklandırma ve Eşdeğer Mal Uygulamaları, İskân ve Rehabilitasyon Amaçlı Projeler ile benzeri projelerle ilgili giderler bu kalemden karşılanır.

Proje No 77 : TURİZM YATIRIM PROJELERİ:

Turizm Yatırımları ile ilgili her türlü proje giderleri bu kalemden karşılanır.

Proje No 78 : SANAYİ YATIRIM PROJELERİ:

Ticaret ve Sanayi Yatırımları ile ilgili her türlü proje giderleri bu kalemden karşılanır.

Proje No 79 : ETÜD-PLAN-PROJE:

Projelerin hazırlanması amacıyla yapılacak her türlü etüd giderleri bu kalemden karşılanır.

III. TRANSFER HARCAMALARI:

Madde 81 : MALİ TRANSFERLER:

- a) Özel İdarelere yapılacak her türlü yardımlar ve ödemeler;
 - b) Fonlara Katılma Payı ve Ödemeler;
 - c) Diğer Mali Transferler ile ilgili ödemeler;
 - d) Birlik ve Kurumlara yardımlar ile benzeri transfer giderleri;
- bu kalemden karşılanır.

Madde 82 : SOSYAL TRANSFERLER:

- a) Şehit, kayıp, malûl, yoksul ve göçmen ailelerine aylık nakdi ve her türlü yardımlar;
- b) Sosyal Sigorta özel uygulamalara ödemeler;

- c) Yurt içinde ve yurt dışında okutulan öğrencilerle ilgili burs giderleri ve benzeri sosyal transferler;
 - d) Emekli maaşı ve ikramiyeleri;
 - e) Yabancı Ülkelerde muhtaç duruma düşen Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarına Dış Temsilciliklerimiz eliyle yapılacak yardımlar ve benzeri transfer giderleri;
- bu kalemden karşılanır.

Madde 83 : İKTİSADİ TRANSFERLER:

Ekonominin geliştirilmesi amacıyla Kurum ve Müesseselere yapılacak ödemeler, primler, Toprak Ürünleri Kurumu giderleri ile benzeri transfer giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 84 : KURUMLARA KATILMA PAYLARI VE SERMAYE TEŞKİLİ TRANSFERLER:

- a) Kamu İktisadi Teşebbüslerine katılma paylarına ilişkin ödemeler;
 - b) Diğer Kamu Kuruluşlarına katılma paylarına ilişkin ödemeler;
- bu kalemden karşılanır.

Madde 85 : BORÇLAR-FAİZ VE HARÇLARI:

Mevzuatlar çerçevesindeki gelir vergisi iadeleri, gümrük resmi iadeleri, ilâma bağı borçlar, Üçüncü Uyruklu şahısların mallarına karşılık tazminat, geçmiş yıl borçları, faiz ödemeleri, banka harçları ile benzeri transfer giderleri bu kalemden karşılanır.

Madde 86 : İSTİMLAK GİDERLERİ:

1962 Zorla Mal İktisabı Yasası çerçevesinde istimlak edilen mallar ile ilgili ödemeler bu kalemden karşılanır.

Madde 87 : BELEDİYELERE VE DİĞER YEREL KURULUŞLARA YARDIMLAR:

15/80 sayılı Belediyeler Yasası ve 11/1982 sayılı Belediyeler (Değişiklik) Yasası ve mevzuatlar çerçevesinde Belediyeler ve Belediyeler dışındaki diğer Yerel Kuruluşlara Devlet tarafından yapılacak yardımlar bu kalemden karşılanır.

Madde 88 : GEÇMİŞ YILLARDAN DEVREDİLEN DIŞ YARDIMLAR:

Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl yardımların geçmiş yıldan kullanılmayan kısmı bu kaleme devredilerek amacına uygun şekilde yapılacak olan harcamalar bu kalemden karşılanır.

Madde 89 : DIŞ YARDIMLAR:

Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkeler tarafından yıl içerisinde yapılacak insancıl yardımlar bu kaleme ödenek kaydedilerek amacına uygun şekilde yapılacak olan harcamalar anılan kalemden karşılanır.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLÂN KOMİTESİ BAŞKANI SÜHA
TÜRKÖZ (Yerinden) - F Cetvelini okunmuş sayalım.

BAŞKAN - 10'uncu maddeyi F Cetvelinin okunmuş sayılması ile birlikte oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Bütçeye
Yansıyan
EK
Konular

11. Harcamacı Dairelerin kendi görev alanları içine giren ve Karara veya Yasaya bağlanmasını istedikleri konularda Bütçeye yansması olanlar hakkında, Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığın yazılı onayı alınır.

BAŞKAN - Söz isteyen var mı? 11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Avanslar

KÂTİP -

12.(1) Bütçede ödeneği olan amaçlar için tahakkuk ve kesin ödeme emri işlemlerinin tamamlanması beklenelemeyecek ve peşin ödeme gerektiren ivedi durumlarda, İta Amirlerinin gösterecekleri gerekçeler üzerine ilgili İta Amirine veya önereceği kişi, kurum veya kuruluşlara, Maliye İşleriyle görevli Bakanlığın onayı ile avans verilebilir.

(2) Hizmetlerin aksatılmadan yürütülebilmesi amacıyla ilgili İta Amirinin önerisi ve Bakanlar Kurulunun onayı ile Bütçede ödeneği bulunmayan veya ödeneği olmasına rağmen ödenek yetersizliği durumlarında, Maliye İşleriyle görevli Bakanlığın uygun göreceği koşullara bağlı kalmak üzere avans verilebilir.

(3) (A) Yukarıdaki (1)'inci fıkraya göre verilecek avansların, avansın verilmiş amacının gerçekleşmesini takip eden yedi gün içinde ilgili Bütçe ödeneğine mahsup edilerek kapatılması şarttır.

(B) Yukarıdaki (2)'nci fıkraya göre verilecek avansların, mahsup ve kapatılma işlemleri, Maliye İşleriyle görevli Bakanlığın önereceği koşullara bağlıdır.

BAŞKAN - 12'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

KÂTİP -

İmprestler

13. (1) Bazı ödemelerin mahallinde yapılmasına olanak sağlanması amacıyla İta Amirine veya önereceği sürekli statüdeki kamu görevlisine, Maliye İşleri ile görevli Bakanlığın onaylayacağı miktarda imprest verilir.

(2) İmprestler, şahsen sorumlu kılınacak sürekli statüdeki kamu görevlisinin ismine; Dış Temsilcilikler ile Kaymakamlıklar ve Kaza İdare Amirliklerinde ise Makam adına verilir.

(3) Bütün imprestlerin Mali Yıl sonundan önce kapatılması koşuldur.

BAŞKAN - 13'üncü madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(Milletvekilleri ayakta birbirleriyle konuşurlar.)

Sayın milletvekilleri; yerinize oturur musunuz lütfen? Kendi aranızda konuşmayın sayın milletvekilleri. Devam edin lütfen.

KATİP -

Aktarma
Yöntem ve
Kuralları

14. (1) Aktarma önerileri, ilgili Bakanlıklarca, Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığa gönderilir ve Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık, bu Yasa uyarınca öneriyi gerekli işleme koyar.
- (2) (A) Program içinde yapılacak aktarma, yeni madde ihdası dahil, İta Amirinin önerisi üzerine Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığın onayına bağlıdır.
- (B) Programlar arası aktarmalar, Cumhuriyet Meclisinin onayına bağlıdır.
- (C) Herhangi bir madde altında öngörülen bir hizmetin yerine getirilmemesi nedeniyle kullanılmayan ödenek, Bakanlar Kurulunun uygun görüşü alınmadıkça başka bir maddeye aktarılamaz.
- (Ç) Aktarma suretiyle ödeneği azaltılan bir maddeye sonradan aktarma yapılamaz.
- (D) Aktarma suretiyle ödeneği artırılan bir maddeden başka bir maddeye aktarma yapılamaz.
- (E) Bütçede öngörülen bir ödeneğin %50'sinden fazla miktarı, Bakanlar Kurulunun onayı alınmadan aktarılamaz.

BAŞKAN - 14'üncü madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Aktarma Yapılamayacak Ödenekler ile Aktarma Suretiyle Artırılmayacak Ödenekler

15. Bütçede aktarmaya bağlı olmadığı belirtilen ödenekler ile aşağıda öngörülen ödeneklerden, başka bir amaç için kullanılmak üzere aktarma yapılamaz.

- (1) Maaş, ücret ve Diğer Özlük hakları;
- (2) Nakdi ve Ayni yardımlar;
- (3) Acil yardımlar ve Sosyal yardımlar;
- (4) Emekli Maaş ve İkramiyeleri;
- (5) Mali, İktisadi ve Sosyal Transferler;

BAŞKAN - 15'inci madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığın Aktarma Yetkisi

16. Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık, aşağıdaki aktarmaları yapmaya yetkilidir.

- (1) Emekliye ayrılan veya sevk edilen personelin maaşlarından sağlanan tasarruflardan, yine bu personelin emekli maaş, ikramiye ve yürürlükteki mevzuatla saptanan özlük haklarının karşılanması için aktarma yapmak; ve
- (2) Yasa veya yürürlükteki mevzuatla saptanmış Maaş, ücret ve özlük haklarının ödemesini sağlamak amacıyla Maaş kalemleri arasında aktarma yapmak.

BAŞKAN - 16'ncı madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ek Ödenek

Ek Ödenekte Temel İlke 17. Bütçe tanzimi ve onayı sırasında mevcut olmayan ve tahmin edilmeyen bir hizmetin Bütçe yasalaştıktan sonra ortaya çıkması nedeniyle, Bütçeye ek ödenek gerektirmesi halinde Bütçeye yeni tertip veya ek ödenek ilavesi, Cumhuriyet Meclisinin onayı ile yapılır.

BAŞKAN - 17'nci madde üzerinde konuşmak isteyen varmı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?..Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığın Ek Ödenek Yetkisi 18. Aşağıdaki ek ödeneklerin Bütçeye eklenmesi Maliye İşleriyle Görevli Bakanlıkça yapılır:
(1) Bağışlar ve Krediler: Belirli bir hizmetin yerine getirilmesi için şartlı olarak yapılan bağışlar ve kredilerin Bütçenin gelir kısmına "GELİR" kaydedilerek, "GİDERLER" kısmında açılacak özel maddeye ödenek kaydı. Bu bağış ve kredilerin yıl içinde harcanmayan kısmı müteakip mali yıla devredilir.
(2) Bu Yasanın 7'nci maddesinde belirtilen gelirin mali yıl içinde meydana gelmesinden dolayı, Bütçede gelir kaydına karşılık ilgili gelirlerle birlikte gider gereken hallerde, hizmeti yerine getirecek Daire Bütçesi altında gider kalemi açmak.

- (3) Gelir iadeleri, vergi iadeleri, gümrük resmi iadeleri, banka faiz ve harçları.
- (4) Emekli ikramiyelerinin ödenebilmesi için ödeneklerin yeterli gelmemesi halinde ödenek kaydı.
- (5) Program 06, Alt Program 40, Madde 85 ile Program 06, Alt Program 41, Madde 85'de öngörülen ödeneklere, borç tahakkuk ettikçe gerektiği halde ödenek kaydı.
- (6) Bütçe tertibi içinde, gelir ve giderleri karşılıklı olarak yer alan Özel Fonlara ait harcamalarla ilgili gelir ve gider kalemlerine, ihtiyaca göre ek ödenek kaydı.

7/1979
3/1982
12/1982
44/1982
42/1983
5/1984
29/1984
50/1984
2/1985
10/1986
13/1986
30/1986
31/1987
11/1988
33/1988
13/1989
34/1989
73/1989
8/1990
19/1990
42/1990
49/1990
11/1991
85/1991
11/1992
35/1992
3/1993
62/1993

- (7) Kamu Görevlileri Yasasına uygun olarak Bakanlar Kurulunca verilen hayat pahalılığı ödeneği kadar Bütçenin ilgili kalemlerine gelir ve ödenek kaydı.

43/1992

- (8) Fon Kaynaklarının Kullanımına Yetki Veren Yasanın 3'üncü maddeleri uyarınca Bütçenin ilgili kalemlerine gelir ve ödenek kaydı.

BAŞKAN - 18 'inci maddeyi üzerinde konuşmak isteyen var mı?
Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...
Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Bütçenin
Borçlandırılması 19. Ek ödenek ve aktarma önerileri usulüne uygun şekilde
kesinleşmedikçe, sözkonusu öneriler harcamalara esas
alınamaz ve Bütçe borçlandırılmaz.

BAŞKAN - 19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Koşullu
Harcamalar 20. Bütçede belirli koşulların gerçekleşmesine bağlanan
ancak bu koşullar gerçekleştiği takdirde yapılabilir.

BAŞKAN - 20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

BEŞİNCİ BÖLÜM
Personel Rejimi

Tayin Terfi
Barem Değişik-
likleri ve Ek
Kadro İhdası 21. (1) Bütçede kadrosu ve ödeneği olmadan herhangi bir
tayin, terfi ve barem ayarlaması yapılamaz.
Ancak, 1 Ocak 1994 tarihinden başlayarak Cumhuriyet
Meclisi tarafından onaylanıp yürürlüğe girecek olan
Yasalarla ihdas edilecek kadro ve baremler ile
mevcut Yasalarda yapılacak kadro ve/veya barem
düzenlemeleri, Bütçede herhangi uygun bir ödenekten
ödeme olanağının bulunması durumunda münhal kadrolar
doldurulup, kullanılabilir ve/veya barem ayarlamaları
yapılabilir.

- (2) Bütçede öngörülen veya yıl içinde herhangi bir sebeple münhal düşen mevkiler, karşılarında "Münhal" sözcüğü yazılı olup olmadığına bakılmaksızın; mali olanaklar elverdiği ölçüde ve Maliye İşleriyle Görevli Bakanlığın içten veya dıştan olmak üzere vereceği onaya bağlı olarak doldurulabilir.
- (3) Bütçede öngörülen münhallerin yukarıdaki (2)'nci fıkradaki kurallara bağlı olarak doldurulmasını müteakip ortaya çıkacak münhal mevkilere kademeli olarak atama yapılamaz. Ancak çok ivedi durumlarda hizmetin akmasına neden olabileceği durumlarda mali olanakların uygun olması koşuluna bağlı olarak, Maliye İşleriyle görevli Bakanlıkça münhal yerlere atama yapılması için yetki verilebilir.

BAŞKAN - 21'inci madde hakkında söz isteyen var mı? Yoktur.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Yatırım Projelerinde İstihdam Koşulları	22. Yatırım Projelerinin gerçekleştirilmesi amacıyla Kamu Görevlileri Yasasının 6'ncı maddesinin (2)'nci fıkrası
7/1979	kuralları uyarınca, tamamen geçici olarak ve proje süresince
3/1982	proje amacına göre istihdam yapılabilir. Geçici nitelikli
12/1982	bu atamalar ile esas kadrolar arasında hiçbir koşul altında
44/1982	ve hiçbir şekilde bağlantı kurulamaz.
42/1983	
5/1984	
29/1984	
50/1984	
2/1985	
10/1986	
13/1986	
30/1986	
31/1987	
11/1988	
33/1988	
13/1989	
34/1989	
73/1989	
8/1990	
19/1990	
42/1990	
49/1990	
11/1991	
85/1991	
11/1992	
35/1992	
3/1993	
62/1993	

BAŞKAN - 22'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Arizi veya Geçici Personeli Aktarma Yetkisi 23. Arizi veya geçici olarak istihdam edilen personeli; maaş ve ücret ödenekleri, hangi program altında olursa olsun, başka Bakanlık veya daireye aktarmaya, ilgili Bakanlığın istemi üzerine Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık yetkilidir.

BAŞKAN - 23'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Atamalarda Öncelik 22/1984 36/1984 37/1984 8/1985 24. Hizmet şemalarında ilk atama yeri olarak belirlenen kadrolardaki münhallere, halen Bütçeden maaş alan ve Geçici personelin kadrolanması(Özel Kurallar) Yasası uyarınca istihdam edilen personelden gerekli niteliği taşıyanlar, öncelikle atanırlar.

BAŞKAN - 24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Geriye Dönük Atamalar 25. Sebep ve gerekçesi ne olursa olsun, geriye dönük atama yapılamaz ve herhangi bir adla ödemedede bulunulamaz.

BAŞKAN - 25'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Personel İzinleri 26. Personelin ödenekli veya ödeneksiz izinleri, Bütçeye mali külfet yüklemeyecek şekilde programlanır ve uygulanır.

BAŞKAN - 26'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Yurt Dışı Atamalar 53/1977 12/1980 7/1981 51/1982 24/1983 43/1983 2/1984 20/1986 4/1987 49/1987 50/1987 33/1989 61/1989 2/1990 41/1990 30/1991 31/1992

27. (1) Yurt dışına yapılacak nakil ve atamalar, Bakanlar Kurulunun onayı ile gerçekleştirilir.

(2) Üst Kademe Yöneticilerinin nakil ve atamaları, Üst Kademe Yöneticileri Yasası kuralları çerçevesinde gerçekleştirilir.

BAŞKAN - 27'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

- Ek Ücretler 28. (1) Bütçeden maaş veya ücret alan kişiler, birden fazla görevlerde çalıştırıldıkları takdirde, sadece atanmış buldukları kadronun maaş veya ücretini alabilirler. Resmi çalışma saatleri dışında kurs veya seminerlerin yönetici ve öğretmenlerine veya öğretim görevlileri ile kamu yararına olmak koşuluyla Bakanlar Kurulunca öngörülen diğer geçici hizmetleri görenlere, Bütçede kabul edilmiş ödenekten verilecek ücretler, bu kayıt dışındadır.
- (2) Bir Kamu Görevlisi, esas görevi dışında yalnız bir Kamu İktisadi Teşebbüsü İdare Meclisinde görev alabilir.

BAŞKAN - 28'inci madde hakkında söz isteyen var mı? Onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

- Emeklilik Hakkı 29. Yasaların öngörüldüğü esaslar dışında hiç kimseye emeklilik hakkı tanınmaz.

BAŞKAN - 29'uncu maddeyi onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

ALTINCI BÖLÜM Finansman

- Bütçe Dışı Fonlar 30. Bir Yasa uyarınca belli amaçlarla kurulmuş olan Bütçe Dışı Fonların cari ihtiyaçlar üstündeki nakit mevcutları vezne birliği esasına göre Maliye İşleriyle Görevli Bakanlıkça saptanacak yöntemler çerçevesinde değerlendirilir ve yönetilir.

BAŞKAN - 30'uncu madde üzerinde söz isteyen var mı?
Onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?..
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

YEDİNCİ BÖLÜM

Denetim

Denetim
Yöntemleri

31. Denetim aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır.

(1) Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık: harcamaların Bütçeye uygunluğu, ödemelerden önce veya ödemeler sırasında, Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık ile Bakanlığa bağlı Daireler ve yetkili elemanları tarafından denetlenir. Bu denetimler sırasında, Bütçeye, bütçe esas prensiplerine, yürürlükteki mevzuata uygun olmayan veya belgeleri eksik olan ödeme istemleri yerine getirilemez. Doğrudan veya mutemetleliyle yapılan ödemeler sırasında hak sahiplerinin kimliklerinin denetimini, ödemeyi yapan Dairenin Kamu Görevlileri yapar.

53/1982
2/1990

(2) Maliye Teftiş ve İnceleme Kurulu: Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık bünyesi içerisinde Maliye Teftiş ve İnceleme Kurulu "Maliye Teftiş ve İnceleme Kurulu (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası" kurallarına bağlı olarak inceleme ve denetim yapar.

(3) Sayıştay: Sayıştay, Denetim Yasalarının koyduğu yöntem ve kurallarla, bu Yasa ve eklerinde öngörülen kuralları gözönünde bulundurmak suretiyle, harcamalar ile gelirlerin Bütçeye ve Bütçe Prensiplerine, karar ve belgelere uygun olup olmadığını denetler ve üç ayda bir Cumhuriyet Meclisine rapor verir.

(4) Meclis: Bütçe Kesin Hesapları Cumhuriyet Meclisinin denetimine sunulur.

BAŞKAN - 31'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Bütçenin Uygulama ve Denetimine
İlişkin Sonuçlar

- Kesin Hesap 32. (1) Uygulama ve Denetim Sonuçları, Maliye Yasa Tasarıları ve Raporlar İşleriyle Görevli Bakanlığın üç ayda bir düzenleyeceği raporlarda gösterilir. Bu raporlar, en geç müteakip ayın sonuna kadar, Bütçe Kesin Hesap Cetvel ve Raporları ise mali yılın sona ermesinden başlayarak üç ay içinde Bakanlar Kuruluna sunulur.
- (2) Kesin Hesap Yasa Tasarıları ve ekli Hesap Cetvelleri, ilgili oldukları mali yılın sonundan başlayarak en geç bir yıl içinde Bakanlar Kurulunca Cumhuriyet Meclisine sunulur. Sayıştay, genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu Kesin Hesap Yasa Tasarısının verilmesinden başlayarak iki ay içinde Cumhuriyet Meclisine gönderilir.

BAŞKAN - 32'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Usulsüzlüklerde
Yapılacak
işlem

33. Kontrol, iç ve dış denetim sırasında, usulsüz ödeme, ödenek aşması, avansların zamanında kapatılmaması, ihtiyaç dışında fuzuli harcamalar gibi mali mevzuata ve bu Yasaya aykırı bir duruma rastlandığı takdirde, hatalı işlemler düzeltilir ve gerekirse soruşturma açılır. Soruşturma sonucu saptanacak suçlar için yasal işlem yapılır ve usulsüz, fuzuli ödemeler ile ödenek aşmaları müsebbiblerden tahsil edilir.

BAŞKAN - 33'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

ÜÇÜNCÜ KISIM

Yatırım Harcamalarına İlişkin Uygulama ve Denetim Kuralları

Projenin
Uygulanması

34. (1) Yatırım Proje Harcamaları, Proje Termin Plânları bu Yasada öngörülen kurallar çerçevesinde yapılır.
- (2) Türkiye Cumhuriyeti Yardımları ile finanse edilecek Yatırım Projeleri (*) için, ilgili Bakanlıklarca hazırlanacak Proje Termin Plânları, Maliye İşleriyle Görevli Bakanlıkca değerlendirilerek, Türkiye Cumhuriyeti Yardım Heyetine intikal ettirilir.
- (3) Mahalli Kaynaklarla Finanse edilmesi öngörülen Yatırım Projeleri Maliye İşleri ile Görevli Bakanlığın onayı ile uygulanır.

BAŞKAN -34'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Aktarma ve
Yeni Projeler

35. (1) Türkiye Cumhuriyeti Yardımları ile finanse edilmesi öngörülen Yatırım Projelerinin uygulama seyrine göre, projeler arasında aktarma yapılmasına ve finansmanı ayrıca sağlanan yeni projelerin mevcut projelere eklenmesine veya başlanmasına ve bir kısım projenin kaldırılmasına Türkiye Cumhuriyeti Yardım Heyetinin olumlu görüşünün alınması kaydıyla Bakanlar Kurulu yetkilidir.
- (2) Mahalli Kaynaklarla finanse edilmesi öngörülen Yatırım Projeleri ile ilgili aktarma işlemlerinde bu Yasanın 14'üncü maddesindeki kurallar uygulanır.

BAŞKAN - 35'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Kredi Ve
Yardımlar

36. (1) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince verilecek kredi ve yardımların kullanım biçim ve koşullarıyla, denetim esaslarını ve geri ödeme biçimini Türkiye Cumhuriyeti yetkilileri ile saptamaya Maliye İşleriyle Görevli Bakan yetkilidir.
- (2) Maliye İşleriyle görevli Bakanlık, bu yolla sağlanacak krediler için ayrı bir fon açar. Fonda toplanan paralar, tahsis edildiği amaçlar dışında kullanılamaz.

BAŞKAN - 36'ncı madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Taahhüde
Girişme 37. Maliye işleriyle görevli Bakanlıktan onay alınmadan Yatırım Projelerine ilişkin harcamaya yol açabilecek taahhüde girişilemez.

BAŞKAN - 37'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler....
Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Sermaye
Katkısı ve
Krediler 38. Bütçede, kurumlara katılma ve sermaye teşkili için öngörülen ödenekler ile Devlet ekonomisinin kalkınmasını desteklemek amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince sağlanacak yardım ve krediler bu Yasanın 36'ncı ,madde kurallarına bağlıdır.

BAŞKAN - 38'inci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Devlet
Hesap-
larında
Kuruşlu
işlemler 39. (1) Devletin mahkemelerde hükme bağlanan para cezaları da dahil olarak üzere her türlü gelir ve giderlerinin tarh, tahakkuk, tahsil ve tediyesi ile emanetlerin alınıp geri verilmesinde ve Devlet kayıtlarında, yasalarında ve diğer mevzuatında belirtilmiş tutar ve oranlar değişmemek şartıyla "Lira" kesirleri dikkate alınmaz.
(2) Maliye işleriyle görevli Bakan; yukarıda belirtilen hususlarla ilgili olarak doğacak aksaklıkları gidermeye, Gelir ve Vergi Dairesi ile Tahsil Amirliklerinin müfredat ve mutabakat hesapları arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi amacıyla denetim raporlarına dayanılarak tespit edilecek kesin farkları terkine yetkilidir.

BAŞKAN - 39'uncu madde üzerinde konuşmak isteyen var mı? Yoktur. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Kiralamaya ilişkin Kısıtlamalar 40. Bütçede öngörülen kira ödeneklerinin artışına neden olabilecek kira taahhüdüne girilemez. Bu kayıt Bütçeden katkı alan Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile diğer Kamu Kuruluşlarını da kapsar. Bu kurallara uygulanması ve öngörülen ödeneklerin aşılması yönünde Maliye İşleriyle Görevli Bakanlık gerekli önlemleri alır.

BAŞKAN - 40'ıncı madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Dış Yardım- ların Kullanılma- sında İlke 41. Bütçede dış yardım olarak öngörülen ödenekler, Bakanlar Kurulunca onaylanan Tüzük çerçevesinde ve belirtilen amaçlara uygun olarak kullanılır.

BAŞKAN - 41 'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler.... Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Resmi Hizmet Araçlarının Kullanımında İlke 42. Bakanlık, Bağlı veya Bağımsız Daire, Kurum ve Kuruluş- lara ait Resmi Hizmet Araçları, yalnız hizmetin gerektirdiği alanlarda ve mesai saatleri içerisinde kullanılabilir. Mesai saatleri dışında kullanımın zorunlu olduğu hallerde ise ilgili Daire Müdürü, Kurum ve Kuruluşun Müdür beya Başkan- larının izni gerekir. Resmi hizmet araçları hiçbir şekilde özel amaçlar için kullanılamaz. Resmi hizmet araçlarının denetiminden Maliye İşleriyle görevli Bakanlık yetkilidir.

BAŞKAN - 42'nci madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Elzem Servisler Haricindeki Resmi Hizmet Araçları 43. Elzem servis veren Bakanlık ve Daireler dışındaki tüm Bakanlık ve Dairelerdeki yıpranmış resmi hizmet araçları açık artırma usulüyle satılacak ve tahsil edilecek paralarla yeni araçların alımında kullanılmak üzere, Maliye işleriyle görevli Bakanlıkça ayrı bir Fon oluşturulacaktır.

BAŞKAN - 43'üncü madde üzerinde söz isteyen var mı? Yoktur. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul Etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

BEŞİNCİ KISIM
Son Kurallar

Her Mevkiye
Uygulanacak
Maaş Barem-
lerinin
Saptanmasın-
da ilke

44. Bütçede öngörülen mevkilerin baremleri, bu Yasaya ekli "A" Cetvelinde "Türk Lirası" olarak gösterilmiştir. Ancak 1 Ocak 1994 tarihinden sonra yeni Barem Cetvelinin Cumhuriyet Meclisince onaylanıp yürürlüğe girmesi halinde bu Yasada öngörülen Barem Cetveli de aynı tarihten geçerli olmak üzere değiştirilmiş sayılır ve uygulama değişikliğe göre yapılır.

M

Barem Numarası

- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 9B.....
- 9A.....
- 10.....
- 10B.....
- 10A.....
- 11.....
- 12.....
- 12B.....
- 12A.....
- 13.....
- 14.....
- 14B.....
- 14A.....
- 15.....
- 15B.....
- 15A.....
- 16.....
- 16B.....
- 16A.....
- 17B.....
- 17A.....
- 18B.....
- 18A.....
- 19.....

2241 -
"A" CETVELİ"
İAŞ BAREMLERİ

Baremler (Türk Lirası)

.....	21.655.596 x	512.508 -	25.243.152
.....	22.680.612 x	512.508 -	26.268.168
.....	23.705.628 x	512.508 -	27.293.184
.....	24.730.644 x	632.892 -	29.160.888
.....	25.996.428 x	632.892 -	30.426.672
.....	27.262.212 x	803.700 -	32.888.112
.....	32.888.112 x	803.700 -	33.691.812
.....	32.888.112 x	803.700 -	34.495.512
.....	28.869.612 x	803.700 -	34.495.512
.....	34.495.512 x	803.700 -	35.299.212
.....	34.495.512 x	803.700 -	36.102.912
.....	30.477.012 x	939.600 -	37.054.212
.....	32.356.212 x	1.072.824 -	39.865.980
.....	39.865.980 x	1.072.824 -	40.938.804
.....	39.865.980 x	1.072.824 -	42.011.628
.....	34.501.860 x	1.264.968 -	43.356.636
.....	37.031.796 x	1.403.040 -	46.853.076
.....	46.853.076 x	1.403.040 -	48.256.116
.....	46.853.076 x	1.403.040 -	49.659.156
.....	39.837.876 x	1.554.480 -	50.719.236
.....	50.719.236 x	1.554.480 -	52.273.716
.....	50.719.236 x	1.554.480 -	53.828.196
.....	42.946.836 x	1.740.036 -	55.127.088
.....	55.127.088 x	1.740.036 -	56.867.124
.....	55.127.088 x	1.740.036 -	58.607.160
.....	46.426.908 x	1.829.484 -	62.892.264
.....	48.256.392 x	1.829.484 -	64.721.748
.....	61.062.780 x	1.829.712 -	77.530.188
.....	75.700.476 x	2.091.540 -	94.524.336
.....	94.524.336 x	2.236.152 -	114.649.704

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI SÜHA TÜRKÖZ (Yerinden) - Cetvelin okunmuş var sayılmasını öneriyorum.

BAŞKAN - Cetvelin okunmuş kabul edilmesi teklif edilmiştir. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

44'üncü maddeyi Yasaya ekli "A" Cetveli ile beraber onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

("A" Cetveli 44'üncü maddeye eklenmiştir.)

KÂTİP -

İta ve Tahsil Amirleri 45. Cari Harcamalarda İta Amirleri, bu Yasaya ekli "G" Cetvelinde, Tahsil Amirleri de "H" Cetvelinde gösterilmiştir.

"G" CETVELİ
İTA AMİRLERİ

PROGRAM

- 01 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı
- 02 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Başkanı
- 03 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanı
- 04 Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
- 05 Dışişleri ve Savunma Bakanı
- 06 Ekonomi ve Maliye Bakanı
- 07 İçişleri Bakanı
- 08 Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı
- 09 Milli Eğitim ve Kültür Bakanı
- 10 Tarım , Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanı
- 11 Sağlık Bakanı
- 12 Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
- 13 Gençlik Spor ve Çevre Bakanı
- 14 Yüksek Mankeme: Madde 51 Yüksek Mankeme Başkanı,
Diğer Maddeler Genel Sekreter
- 15 Başsavcı
- 16 Sayıştay Başkanı
- 17 Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanı
- 18 Emniyet Genel Müdürü
- 19 Savunma
(Alt Program 01-03 Güvenlik Kuvvetleri Komutanı)
(Alt Program 04 Sivil Savunma Teşkilât Başkanı)

"H" CETVELİ
TAHSİL AMİRLERİ

<u>Program</u>	<u>Alt Program</u>	<u>Madde</u>	<u>Tahsil Amiri</u>
1	1	1-6	Ekonomi ve Maliye Bakanı
	2	1;4;5	Ekonomi ve Maliye Bakanı
		6	Ekonomi ve Maliye Bakanı; İçişleri Bakanı
		2;3	İçişleri Bakanı
		7	Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı
			Genel Sekreter (Mahkemeler)
2	1	1-6	Ekonomi ve Maliye Bakanı
	2	1-2	Ekonomi ve Maliye Bakanı
3	1	1	Genel Sekreter(Mahkemeler)
		2	İçişleri Bakanı
		3-4	İçişleri Bakanı
		5;7	Ekonomi ve Maliye Bakanı
		6	Ekonomi ve Maliye Bakanı
		8	Ekonomi ve Maliye Bakanı; İçişleri Bakanı; Tarım,Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanı
		9	İçişleri Bakanı
	2	1-2;11-15	Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı
		3;16	Milli Eğitim ve Kültür Bakanı
		4	Tarım ,Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanı
		5	Sağlık Bakanı
		6	Sayıştay Başkanı
		7	Gençlik, Spor ve Çevre Bakanı
		8-10	Ekonomi ve Maliye Bakanı
		9	Ekonomi ve Maliye Bakanı; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı

<u>Program</u>	<u>Alt Program</u>	<u>Madde</u>
3	2	17
4	1	1
		2
		3
		4
	2	1
5	1-3	
6	1-2	
7	1	
	2;4	
	3	
	5	
	6	
	8	
	9	

Tahsil Amirleri

Tarım ,Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanı; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı
Genel Sekreter (Mahkemeler)
Ekonomi ve Maliye Bakanı
Ekonomi ve Maliye Bakanı; Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı
Ekonomi ve Maliye Bakanı; İşleri Bakanı
Ekonomi ve Maliye Bakanı
Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanı
Ekonomi ve Maliye Bakanı
Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanı
Ekonomi ve Maliye Bakanı
Ekonomi ve Maliye Bakanı; Genel Sekreter(Mahkemeler)
Devlet Basımevi Müdürü
Milli Eğitim ve Kültür Bakanı
K.K.T.C.Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI SÜHA
TÜRKÖZ (Yerinden) - İki cetvelin de okunmuş var sayılmasını
öneriyorum.

BAŞKAN - "G" ve "H" Cetvellerinin okunmuş kabul edilmesi
teklif edilmiştir. Onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul
etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Şimdi 45'inci maddeyi "G" ve "H" Cetveli ile beraber onayınıza
sunuyorum. Kabul edenler?.. Kabul etmeyenler?.. Çekimser?..
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

("G" ve "H" Cetveli 45'inci maddeye eklenmiştir.)

KATİP -

Yasanın Uygulanması 46. Bu Yasayı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar
Kurulu adına Maliye İşleriyle Görevli Bakan uygular.

BAŞKAN - 46'ncı maddeyi onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Yürürlükten Kaldırma 47. Bu Yasanın yürürlüğe girmesiyle 67/1993 sayılı
RG: EK I 1994 Mali Yılı Bütçe Yasası yürürlükten kaldırılır.
3.12.1993
AE.123
Sayı:67/1993

BAŞKAN - 47'nci maddeyi onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?..
Etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATIP -

Yürürlüğe 48. Bu Yasa, 1 Ocak 1994 tarihinden başlayarak
Giris yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 48'inci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler?..
Kabul etmeyenler?.. Çekimser?.. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; Tasarının madde madde görüşülmesi
tamamlanmış, ikinci görüşmesi sona ermiştir. Tasarının üçüncü
görüşmesi kısa isim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapıla-
caktır. Oylama da İktüzüğün 155'inci maddesi gereğince açık
olarak yapılacaktır. Kısa ismi okuyunuz lütfen.

KATIP -

Kısa isim 1. Bu Yasa 1994 Mali Yılı Bütçe Yasası olarak
isimlendirilir.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 1994 Mali Yılı Bütçe
Yasa Tasarısının bütünü oylarınıza sunuyorum. Adı okunan
milletvekili kabul, ret veya çekimser demek suretiyle oyunu
kullanacaktır.

Oylama Cetvelini okuyunuz lütfen.

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİNİN
1994 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ
OYLAMA CETVELİ.

Kabul edenler:

Ergin Abdullah
Ayhan H. Acarkan
Mustafa Adaoğlu
Sonay Adem
Kenan Akın
Ali Özkan Altınışik
Mustafa Arabacıoğlu
Hakan Ataker
Hakkı Atun
İsmail Başarır
Aytaç Beşeşler
Onur Borman
Vasfi Candan
Hüseyin Celal
Mehmet Civa
Serdar Denктаş
Ahmet Derya
Taner Etkin
Mustafa Gökmen
Ömer Kalyoncu
Ahmet Kâşif
Özkan Murat
Feridun Önsav
Özker Özgür
Ferdî Sabit Soyer
Ali Ertan Şükrü
Süha Türköz
Salih Usar

Reddedenler:

Mustafa Akıncı
Hüseyin Angolemlî
Mehmet Emin Karagil

Oylamaya Katılmayanlar:

Kenan Atakol
Mehmet Bayram
Gülşen Bozkurt
Günay Caymaz
Salih Coşar
Derviş Çobanoğlu
Tansel Doratlı
Derviş Eroğlu
Ertuğrul Hasipoğlu
İlkay Kâmil
İbrahim Koreli
İrsen Küçük
Salih Miroğlu
Erdal Onurhan
Olgun Paşalar
Eşber Serakıncı
Vehbiz Zeki Serter
Ruhsan Tuğyan
Unal Üstel

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; oylama sonucunu tatanağa göre açıklıyorum. Kabul:27. Red:3. Katılmayan:20. Hayırlı olsun. Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri; özel gündem üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Altıncı kısma geçmeden önce, bir ek sunuş onayınıza sunulacaktır.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Sayın Başkan, o ek sunuşu yaptıktan sonra, birkaç söz söyleyebilir miyim bütçe ile ilgili?

BAŞKAN - Tabii Sayın Başbakanım.

Başbakanlığın, Seçim ve Halkoylaması (Değişiklik) Yasa Tasarısının ivedilikle görüşülmesine ilişkin Tezkeresi. Okur musunuz lütfen?

- 2250 -

KATIP -

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞBAKANLIĞI

Sayı : BB/11/94-24

Konu : İvedilik

Lefkoşa, 30 Mart 1994

K.K.T.C. Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İlgi: 30 Mart 1994 tarih ve BB/11/94-24 sayılı yazımız.

İlgi yazımız ekinde sunulan Seçim ve Halkoylaması
(Değişiklik) Yasa Tasarısı ile yerel seçimlerden önce demokratik
hükümler getirileceğinden tasarının süratle yasalaşması gerekli
görölmüştür.

Bu nedenle Cumhuriyet Meclisi İçtüzüğü'nün 86(1) maddesi
uyarınca sözkonusu yasa tasarısı için ivedilik kararı verilmesi
hususunda gereğini saygılarımla istirham ederim.

Hakkı ATUN
Başbakan

BAŞKAN - Tezkere üzerinde söz isteyen var mı?
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...
Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Kurula bütçenin geçirilmesinde gösterdiği çaba ve katkıdan dolayı teşekkür etmek için söz aldım. Her ne kadar da Koalisyon Hükümetinin Bakanlıklarının dağılımı itibarı ile daha önce geçirilmiş olan bütçenin, bir nevi intibakı biçiminde konuyu ele almışsak da, ve daha pratik ve süratli bir biçimde geçirilmesini öngörmüşsek de,

Meclis bu konuya büyük bir duyarlılık göstermiş ve Hükümet de bunu anlayışla karşılayarak bu bütçeyi hem Komitede, hem Genel Kurulda normal bir bütçeye benzer bir biçimde tartışarak bu an geçirmiş bulunmaktayız. Bütün arkadaşlara, özellikle muhalefet partisinden katılarak hem nisabı sağlamada, hem eleştirmede büyük katkıları olan Sayın Akıncı'ya ve arkadaşlarına teşekkür etmeyi büyük bir borç biliyorum. Her türlü tartışmanın Genel Kurulda olması kendilerini de ifade ettiği gibi gayet doğaldır ve bu bizim demokratik olgunlaşmamıza, hoşgörümüze mutlaka katkıları sağlayacaktır. Müsterih olmalarını isteyim ki Hükümetimiz her türlü toleransa, hoşgörüyeye açık olacaktır ve bunun böyle olması gerektiğine inanmaktadır.

Bu sözlerle tekrar gecenin bu geç saatine kadar çalışarak bütçeyi onaylayan Yüce Meclisin Genel Kuruluna teşekkürlerimi sunar, saygılarımı arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Başbakan.

IV. GÖRÜŞÜLECEK TASARILAR VE KOMİTELERDEN GELEN İŞLER

Sayın milletvekilleri; şimdi 6'ncı kısma, Görüşülecek Tasarı ve Öneriler ile Komitelerden Gelen Diğer İşler kısmına geçiyoruz. Bu kısımda önce 1'inci sırada yer alan Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması (Denetim) (Değişiklik) Yasa Tasarısı ile Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporunun görüşülmesine geçiyoruz.

Sayın Komite Başkanı, Raporunuzu sunar mısınız lütfen?

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELÂL-
Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURİYET MECLİSİ HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİNİN
MOTORLU ARAÇLARLA YOLCU VE EŞYA TAŞIMASI (DENETİM)
(DEĞİŞİKLİK) YASA TASARISINA (Y.T.No:11/1/94)
İLİŞKİN RAPORUDUR.

Komiteimiz, 9 Mart 1994 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşımaları (Denetim) (Değişiklik) Yasa Tasarısını ek'teki sunuş gerekçesi ile İçişleri Bakanlığı yetkililerinin vermiş olduğu bilgiler ışığında görüşmüş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Tasarının 1'inci maddesi yapılan teknik düzenleme ile oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Esas Yasanın İzin Makamı yan başlığını taşıyan 4'üncü maddesini değiştiren Tasarının 2'nci maddesi teknik düzenlemeye bağlı tutularak oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının Yürürlüğe Girişini düzenleyen 3'üncü maddesi oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Tasarının tümü oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Komite üyelerinden Toplumcu Kurtuluş Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Mustafa Akıncı Tasarının Genel Görüşmesine katılmış ve ikinci ve üçüncü görüşmelere katılmayarak oy doğrultusunu Tasarının Genel Kurul aşamasında açıklama hakkını saklı tutmuştur.

Komite üyelerinden Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Erdal Onurhan, Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Kenan Atakol ve Ulusal Birlik Partisi Girne Milletvekili Sayın İlkay Kâmil Tasarının ayrı ayrı tüm maddelerine ve tasarının tümüne ret oyu vermişler ve aşağıdaki ret gerekçesini sunmuşlardır:

"İzin Makamı toplumdaki bireyleri direk olarak muhatap alarak onlara iş ve/veya menfaat sağlayan bir kuruluştur. Dolayısıyla, mezkûr makamın bağımsız görev yapması ve herhangi bir baskı altında kalmasının önlenmesi esastır. Aksi takdirde, izin makamı, siyasi hükümetin elinde oyuncak olur ve kişiler arasında ayırım gözetilerek, toplumsal bir yara açılarak, toplumsal huzur bundan etkilenir. İzin Makamının, görevlerini yaparken etki altında kalmaları ve vicdan kanaatlerini kullanarak karar verebilmeleri için yasal olarak korunmaları ve siyasilerin, görevlerine müdahale etmemeleri esastır. Nitekim, mevcut yasa bu hassas durumu koruyabilmek için;

"(4) İzin Makamı Başkanı ve Üyelerinin görevlerine sadece bir Yüksek Mahkeme hakimine uygulanan aynı sebebler ve tarzda son verilir."

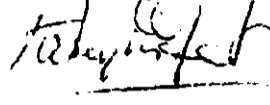
ifadesini kullanarak, İzin Makamını, Anayasal kurumlar gibi telakki etmiştir.

- a) Mevcut Yasanın (2) fıkrasını kaldırarak yerine konmak istenen (2) fıkra ile, Hükümet bu kuruluşu Hükümetin siyasi bir organı haline getirmeği amaçlamaktadır. Bu durumu biz bir partizanlık olarak değerlendiriyoruz ve hükümet etme ciddiyeti ile bağdaştıramıyoruz.
- b) Getirilmek istenen (3) fıkra ile mevcut yasa ile bağımsızlığına büyük hassasiyet gösterilen İzin Makamının, bağımsızlığının tamamen yitirilmesi ön görülüyor ve bu şekilde mevcut hükümetin siyasi propagandasına veya talimat ve direktiflerine aykırı hareketi saptanan herhangi bir Başkan veya üye "herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin" görevinden alınabilmektedir. Bilindiği gibi Demokratik Ülkelerde İdare Hukukunun en temel ilkelerinden biri, İdarenin kararlarının gerekçeli olması ilkesidir; Halbuki, bu değişiklik yasası, herhangi bir gerekçe göstermeyi ortadan kaldırmayı ön görmekle, demokratik ilkeleri tamamen çiğnemektedir.
- c) 3'üncü fıkra ile ortadan kaldırılmak istenen diğer bir husus ise, mevcut İzin Makamını oluşturan Başkan ve Üyelerin mevcut yasa ile kazanmış oldukları Muktesep Haklarını" ortadan kaldırmaktadır. Halbuki muktesep haklar Anayasanın güvencesinde olup, bu hakları ortadan kaldırmaya yönelik olarak yapılan yasalar, Anayasaya ve özellikle Anayasanın hukuk Devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı sayılmışlar ve sayılacaklardır.
- Getirilmek istenen tadilatlar tamamen siyasi amaçlı ve hiçbir toplumsal amaç gütmeyen tadilatlardır. Bu tadilatların yapılması halinde toplumsal herhangi bir yarar sağlanamayacağı gibi, vatandaşlar arasında ikilik yaratılacak ve vatandaşlar hükümet yanlıları ile diğerleri olarak ayrılacaktır.
- Hükümet, istediği kişilere ve tabii ki kendi partililerine "izin" verilmesi için İzin Makamına direkt olarak etki ederek talimat ve direktif verebilecektir. Talimat ve direktiflere uymayan Başkan veya Üyeler hiç bir gerekçe göstermeden görevden alınarak, koalisyon hükümetini oluşturan siyasi partilere bağımlı kişiler, İzin Makamında göreve getirilebilecektir."

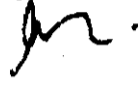
Komitemiz, Tasarının sunulan Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oyçokluğu ile Genel Kurula salık verir.

- 2255 -

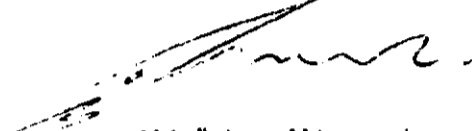
Hüseyin Celal
(Başkan)

Mustafa Adaoğlu
(Başkan Vekili)

(Son Oylamaya Katılmadı)
Mustafa Akıncı
(Üye)

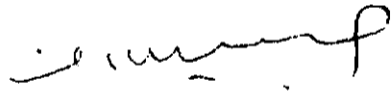

Ali Özkan Altınışik
(Üye)

Mustafa Arabacıoğlu
(Üye)

Kenan Atakol
(Üye)

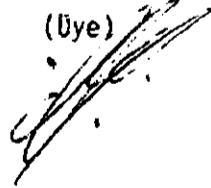

İlkay Kâmil
(Üye)

Erdal Onurhan
(Üye)

Feridun Önsav
(Üye)

9 MART 1994

MOTORLU ARAÇLARDA YOLCU VE EŞYA TAŞINMASI (DENETİM)
(DEĞİŞİKLİK) YASA TASARISI'NIN GEREKÇESİ

Değiştirilmiş şekli ile 27/1975 sayılı "1975 Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması (Denetim) Yasası'nın "İzin Makamı" ile ilgili 4'üncü maddesinin (2), (3) ve (4)'üncü fıkraları; uygulamadaki bazı zorlukları gidermek, İzin Makamı başkan ve üyelerinin atanması ve bu başkan ve üyelerin görev süreleri içerisinde gerek hasıl olduğu an, görevden alınmaları ile ilgili yöntemin tesbiti amacı ile değiştirilerek, yeniden düzenlenmesi öngörülmüş ve aşağıda madde gerekçeleri verilen tasarı Bakanlığımızca düzenlenmiştir.

1- Değişiklik maddesi 1 ile işbu yasanın kısa isim tanımlanması yapılmıştır.

2- Değişiklik maddesi 2 ile "Esas Yasa'nın" 4'üncü maddesinin (2), (3) ve (4)'üncü fıkralarında "Genel Gerekçe"de verilen nedenlerle değişiklik yapılması amaçlanmıştır.

3- Değişiklik maddesi 3 ile işbu yasanın yürürlüğe girişi işlenmektedir.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde söz isteyen?... Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (LefkoŐa) - Sayın BaŐkan, değerli milletvekilleri; önümüzde duran Yasa İzin Makamını görevden almaya yönelik bir Yasadır. İŐin özeti budur. Bunun da nedeni, biraz önce Komite Raporu okunurken anlaŐılacađı üzere Yasanın Őu anda deđiŐtirilmek istenen Őeklinde üç yıllık bir görev süresiyle sečilmekte olan kiŐilerin kendiliklerinden istifa etmemiŐ olmaları dolayısıyla yeni Hükümetçe görevden alınamamalarıdır. Haliyle bu Yasal deđiŐiklik yapılıncaya onların kendiliğinden istifasına gerek kalmadan görevden alınacaklar ve bir Hükümet ataması Őeklinde yenileri iŐbaŐına getirilecektir.

Şimdi bizim bakımımızdan önemli olan nokta şudur: Önce şu tespiti yapmakla söze başlamak isterim. İzin Makamının bugüne kadarki çalışmalarının doğru dürüst olduğuna, yaptıkları işlemlerin, eylemlerin, partizanlıktan uzak, ihtiyaca göre işlemler olduğuna inanmak kolay değildir. Mümkün de değildir. Bunu neden söylüyorum? Elimizde Komite aşamasında en azından katıldığım komitenin ilk çalışmaları aşamasında birtakım veriler Komite üyelerine dağıtılmıştı. Bu verilere göre örneğin "T" izinlerinin 12 aylık bir süre içerisinde hemen hemen 11 ayın hiçbirinde bir tek izin verilmemiş iken, Aralık ayı içerisinde epey yüklü, yanılmıyorsam 60'ın üzerinde "T" izni verilmiş olduğunu gördük Komite safhasında. Bu ne demektir? Seçim yaklaşınca bu organ "T" izinlerini dağıtmaya başlamış demektir. Neden Aralık'tan önce Kasım, Ekim, Eylül, o tarihlerde verilmedi? Herhalde erken seçim olacağı daha tam manasıyla bilinmediği için, tarih tespiti yapılmadığı için, o tarihlere herhangi bir şey verilmedi, hepsi Aralık ayının içerisinde yığıldı ve o şekilde izinler verildi. Şimdi bu uygulamaya elbette somut bir veri olarak elimizin altında duran bu uygulamayı onaylamak mümkün değil. Ancak işin temeline, işin özüne inildiğinde görülen nedir? İşin özünde görülen, ülkemizde bir demokrasi kültürünün yerleşmemiş olması. Ülkemizde fikirler, programlar tartışılarak oy talep edilen bir ortamın mevcut olmayışı. Ülkemizde partileri fikirlerine, programlarına, geleceğe yönelik tutumlarına, icraatlarına göre değerlendiren bir yaklaşımın daha kök salmamış olmasıdır. Yurttaşlarımıza yıllar içerisinde şu öğretilmiştir. Her seçim dönemi birileri size birşeyler verecek, siz de o birilerine birşeyinizi vereceksiniz. Neyinizi vereceksiniz? Oyunuzu vereceksiniz. O birşeyler, kâh "T" izni olacak, kâh arsa olacak, kâh iş olacak, istihdam olanağı olacak. Bu ülkede maalesef yaşanan acı gerçek budur. Şimdi "T" izinleri ve sair İzin Makamının sahasına göre konulara baktığımızda bu getirilmekte olan Yasayla bunlar ortadan kalkacak mı? Prensip olarak kalkacağını

söylemek mümkün değil. Bunu ancak uygulama gösterecek. Ne olacağını bize uygulama gösterecek. Ben tabii ki iyimser değilim. Şundan dolayı değilim: Böyle bir gelenek oluştu bu ülkede ve yarın seçimler geldiğinde yeni kurula da Hükümet tarafından tayin edilen yeni kurula, İzin Kuruluna Hükümetten herhangi bir etkinin gitmeyeceğini düşünmek zannederim büyük saflık olur. Zaten böyle bir etkinin yapılmamasına yönelik bir organizasyon yoktur bu Yasada. Yani böyle bir niyet taşınmamaktadır en azından. İskân işleriyle ilgili kurulan encümen de buna yönelik daha farklı bir yaklaşım geliştirilmek istendiği Hükümet tarafından ve encümenin oluşumuyla ilgili birtakım kıstaslar Yasaya maddeler halinde konuldu ve Sayın Bakan da bu kürsüden bizzat söz olarak ifade ettiler ve dediler ki ben bir bakan olarak bunlara emir verecek değilim, kendi icraatlarından kendileri sorumludur.

Sizi temin ederim ki bu uygulamaları göreceksiniz bunlara karışacak falan değiliz. Bu kurulla ilgili olarak aynı şeyi söyleyecekler ama biraz sonra herhalde söz alacaklar onu bilemem, onu biraz sonra dinleyeceğiz. Ancak şimdi olay şudur. Yani önümüzde olan Yasaya göre bakarak oymuzu vereceğimize göre eskiden 1975'lerde benim de Kurucu Mecliste bulunduğum dönemde geçen bir Yasaydı bu İzin Makamı ondan hatırlıyorum, yani böyle bir makam oluşturulmuştu ama her Allahın günü de bunların başında demoklesin kılıcı gibi durmayalım, bu insanlar kendilerini özgür hissederek karar versinler diye bir yaklaşım vardı o günün Meclisinde ve üç yıllık bir süre ve bir de hakimlerin görevden alınmasına, yargıçların görevden alınmasına neden olacak suçlamalarla ancak görevden alınabilmeleri gibi bir de kıstas getirilmişti. Şimdi geldi ne var bu yeni Yasada o eskisine göre daha özerk bir durum oluşturmuyoruz eskisine göre daha demokratik bir yapılanma getirmiyoruz bu Yasayla. Yani şuna dikkatinizi çekmek istiyorum. İzin Makamının uygulamalarını savunur bir pozisyonda değilim, öyle bir iddiam yok. Ulusal Birlik Partisi yetkilileri belki o savunmanın içerisinde olabilirler, kendi tayin ettikleri kişilerdi çünkü o ayrı konu. Ancak bu şimdiki makam hakkında birtakım iddiaların olduğu ve birtakım verilerden bahsettim bunlar da görülebiliyor ama neticede daha bunlar iddia aşamasındadır. Daha öteye gitmiş bir durum da sözkonusu değildir. Birtakım veriler var ancak onlar da orada duruyor ve kısa yoldan işte bir yasayla görevden alınmaları gündeme getiriliyor, belki bir takım suçlamalar şunlar bunlar yönünden gidilebilir normal mecrasında suçluların gereken yargı denetiminden geçirilmesi düşünülebilirdi. Bunların sanıyorum dokunulmazlıkları da yoktur bu organda görev alanların. Ama onun yerine kısa yoldan görevden alınma geliyor ve getirilen yeni maddeye göre görevlendirme yapılacak, istenildiği anda da görevden alınabilecek. Yani

eski organa ki üç yıllık ve bir hakim güvencesi sözkonusuydu şimdi istendiği zaman alınacak, istendiği zaman görevden atılacak. Böyle bir yapılanma getiriliyor. Yani bu noktada iktidara daha da bağımlı bir organ getiriliyor. Bu tespit sanıyorum bu Yasada yapılması gereken tespittir.

Şimdi Hükümetin atadığı organı elbette göreceğiz, uygulamalarını nasıl yapacak, hakkaniyet ölçüleri içerisinde mi yapacak, yoksa bir sürü haksızlıklara bu yeni organ da bulaştırılacak mı? Bunları şimdiden varsayımlar halinde dile getirmek istemem. Bu da yanlış olur. Uygulamayı bekleyip göreceğiz ama oluşum şekline eskisinden de daha kötü bir biçim olduğu için karşı çıkmak durumundayız. Bu nedenledir ki bu getirilmekte olan Yasa Tasarısına red oyu vereceğimizi beyan eder, hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akıncı.

Buyurun Sayın Hüseyin Celal.

HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜSEYİN CELAL- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Motorlu Araçlar İzin Makamının 1993 senesi içinde verdiği işletme izinlerini sayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Motorlu Araçlar İzin Makamı kamyon, otobüs, taksi ve Zet kiralık araba izinleri vermektedir. Kamyon izinleri Ocak'tan başlayarak Aralık'a kadar verdiği şöyledir. Ocak'ta, 93 Ocak'ı 6. Şubat'ta yok. Mart'ta 3. Nisan'da yok. Mayıs'ta 13. Haziran'da yok. Temmuz'da bir. Ağustos'ta, Eylül'de yok.

Ekim'de 4, Kasım'da 46, Aralık'ta 9, 11 Aralığa kadar.
Otobüs izinleri: Ocak'ta 6, Şubat'ta yok, Mart'ta 2, Nisan'da yok, Mayıs'ta 1, Haziran'da yok, Temmuz-Ağustos'ta 1'er, Eylül'de yok, Ekim'de 3, Kasım'da 5, Aralık 11'e kadar, Aralık'ta 18.
Taksi izinleri: Ocak'tan Kasım'a kadar hiç yok, Aralık'ta 65, 11 Aralığa kadar.
ZET kiralık araba: Ocak'ta 25, Şubat-Mart-Nisan yok, Mayıs'ta 115, Haziran'da yok, Temmuz'da 35, Ağustos'ta 40, Eylül'de yok, Ekim'de 30, Kasım'da yok, Aralık'ta 231.

Evet bu bağımsız ve tarafsız organ ve üyeleri ancak Yüksek Mahkeme Hakimlerinin görevden alınma koşullarıyla görevden alınabilecek organ, bu şekilde bir iş yapmıştır ve bugün bu icraatın siyasi bir sorumlusu da yoktur. UBP'lilerin komisyon üyesi UBP'lilerin Yasaya ret gerekçelerini okuduk biraz önce bu kürsüden. Tutanaklarda var, elinizde var, dağıtılmıştır. Bir siyasi sorumlusu yoktur. Biz sorumlu değiliz bu organ bağımsız ve tarafsız bir organdır. Bu bakımdan tarafsız organ da gereğini yerine getirmiştir ve Kasım-Aralık aylarında bir aylık bir dönemde 11'ine kadardır çünkü Aralık'ta yüzlerce işletme izni vermiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu durum kendilerine izah edildiğinde ve soru sorulduğunda da ilgili Bakan arkadaşımız tarafından ve istifaları istendiğinde de kendilerinin daha üç yıl bu görevde kalma ve ona yakın hakları

olduğunu ve istifa etmeyeceklerini söylemişlerdir. İstifaya davet edilmeleri aslında gayet doğaldı. Nitekim haklarında cezai soruşturma da açılmıştır ve bu yönde çalışmalar da öyle sanıyorum ki devam etmektedir. Yöntem, görevden alınma yöntemi bu mu olmalıydı? Aslında İdare Hukukunda genel bir ilke vardır. Tayin eden makam görevden de alabilmelidir ve yani bunun için de gerekli gerekçeler de vardı aslında. Ancak bir yasa değişikliğiyle bu makama daha değişik bir görünüm vermek istenmişti. Yapılan değişiklikle bundan sonra bu makamın yapacağı icraattan Hükümet sorumlu olacaktır. Siyasi sorumluluğu Hükümetin bu noktada olduğu ortadadır. Gelip buraya herhangi bir Hükümet bugün hükümette, iktidarda DP-CTP Koalisyonu olarak bizler varız, yarın başka parti veya partiler olabilir. Bugün biz bu sorumluluğu kabul ediyoruz demektir bu Yasa Tasarısı. Çünkü Yasada, İzin Makamının Yasası okunduğunda bu işletme izinlerinin nasıl verileceği belirtilmiştir. Burda birtakım koşullar konmuştur. Trafik, yolcu sayısı efendim başvuranın, başvuran kişinin iş durumu

Geçindirmekle mükellef olduğu aile sayısı, insan sayısı gibi kriterler hepsi de sıralıdır ve bu makam çalışırken aslında gerek trafik makamlarından, polis makamlarından ve gerekse Sosyal Hizmetler Dairesinden raporlar alması, bu raporların tartışılması gerekmektedir. Elbette ki hizmetler, Devlette hizmetler bir şekilde yürütülür bu daireler vasıtasıyla veya böyle bir nevi kurumlar tarafından yürütülebilir. Bu Dairenin de başka dairelerden farklı bir yapıya sahip olması Tasarıyı getiren Hükümetçe istenmemiştir. Bu bir politik tercih meselesidir. Tarım Dairesi de, Sosyal Yardım Dairesi de ve sayın bütün devletin dairelerini bir şekilde bir hizmet verirler. Bu hizmetin bağımsız veya tarafsız bir kurum tarafından verilmesi mutlaka şart değildir. Zamanında yasa koyucu bu makam için böyle bir tercih ortaya koymuş, bu kez şimdiki Hükümet Tasarısında böyle bir tercihten yana bir tavır takınılmamıştır. Bu tamamıyla bir siyasi tercih işidir. Ve gördüğümüzde biçimsel bir bağımsızlık ve tarafsızlık işe yaramamıştır. O vakit biz bu biçimsel tarafsızlık ve bağımsızlıktan vaz geçiyoruz denmiştir ve onun yerine yine elbette kamu görevlilerine yasaya aykırı emirler verilemez, yasaya uygun bir biçimde bu "T" izinleri verilecektir ve bunun denetimi de vardır, mekanizmanın için. "T" izni için başvuran ve alamayan elbette ki Anayasanın 152'nci maddesine göre Yüksek İdare Mahkemesine başvurabilir ve idareyi bu yönden denetleyebilir, verdiği kararı düşürebilir. Önemli olan niyettir, biz niyetimizi ortaya koyuyoruz demektir. Hükümet bu Tasarısıyla ve bu niyetimize göre de icraat yapacağız. Elbette ki bu icraat yasaya uygun bir biçimde yapılmadığı takdirde muhalefetin bu icraatı eleştirme hakkı olacaktır. Her türlü iddiayı o zaman yapma hakkına sahip olacaktır. Bu açık ve seçiktir.

Kamu yönetimi tarafsız olurken Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Yasanın öngördüğü biçimde kurumlar kurmakla da tarafsız olamıyor. Bu Yasanın uygulamasında bunu gördük. Demek ki tarafsızlığı yalnız burada değil, bu yasayla kurulmuş kurumda değil, bütün kurumlarımızda ve bütün dairelerimizde ilke haline getirmeliyiz. Hükümet bunu Hükümet Programında da belirtmiş ve bunu yaparken de geçmiş uygulamaların bir örneği olan bu İzin Makamı olayına bu şekilde bir tavırla yaklaşmıştır. Bu siyasi tercihini bu yönde koymak suretiyle bu Yasa Tasarısını getirmiştir. Böylelikle yüzlerce suç işlemiş olan ve yüzlerce defa bu Yasanın hükümlerine aykırı hareket etmiş olan ve aslında bir kısmı da Üçlü Kararnameyle tayin edilmiş olan esas mevkilerine kişileri uzaklaştırmanın bir yolunu da ancak bu şekilde bulabilmiştir. O bakımdan Yasa Tasarısına biz Cumhuriyetçi Türk Partisi Grubu olarak olumlu oy vereceğiz. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Hüseyin Celal.

Sayın milletvekilleri; Başkan olarak ben de bu konuda konuşmak istiyorum, onun için içtüzük gereği benden, Kurulda benden daha yaşlı olan, görece yaşlı olan bu genç parlamentoda Sayın Aytaç Beşeşler'i, evet. Buyurun Sayın Aytaç Beşeşler.

(En Yaşlı Üye Sıfatıyla Meclis Başkanı Sayın Mustafa Adaoğlu Başkanlık Kürsüsüne kendinden sonra gelen En Yaşlı Üye Sayın Aytaç Beşeşler'e devreder.)

BAŞKAN- Buyurun Sayın Başkan.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar. Belki birçok arkadaşlarımız için yani gerçekten yorucu bir gün. Bu saatte konuşmamak için, kendimi zorladım zamanınızı almamak için çaba sarfettim. Ama, konu bu noktaya geldikten sonra bazı doğruları, kendimce doğruların altını çizmekte yarar görürüm. Biraz önce CTP Grubu adına konuşan Sayın Hüseyin Celâl Bey kardeşimin, konunun idari hukuk ve hükümet etme konusundaki görüşlerini ve siyasi sorumluluğu konusundaki vurguladığı hususlara katıldığım için, onları geçiyorum. Ben konuya iki açıdan bakacağım. Herşeyden önce birinci husus nedir arkadaşlar ve bu, belki hukuki bakımdan geçerli olmayabilir. Ama demokratikleşme süreci içerisinde bazı gelenekler bu ülkeye yerleşecekse, herşeyi salt hukukun soyut kuralları ve labirentleri içerisinde de değerlendirmek, bu konuya saygılı olmakla birlikte, bazı çıkmaz ve açmazları da gündeme getirmektedir. Düşününüz, burada bir kuruluş var. Bu kuruluş geniş bir yetkiyle donatılmıştır. Bu yetki bir kamu hizmeti için sırasında milyarlarca liralık gümrük vergi muafiyetindeki azaltma oranında da yetkilidir ve bu kuruluş hakkında, özellikle Sayın Hüseyin Celâl'in bir yıl içerisindeki gerek kanyon, gerek "Z", gerekse taksit izinleri konusunda vermiş olduğu istatistikî bilgilerin, zaman trendi içerisindeki akışını ibretle izledik ve seçim dönemine gelindiğinde bu ivmenin, bu eğrinin ne kadar yüksek bir düzey olduğunu da birlikte gözlemledik ve bu konuda Demokrat Parti değil, Cumhuriyetçi Türk Partisi değil, seçim sonrası devletin avukatı olan Başsavcılık bir soruşturma açmıştır. İşte bu

soruşturma açıldığı anda yargı sonuçlanmadan biz kimseyi suçlamayız, yahut burada Yargı adına beyanda bulunmuyoruz. Ama, en azından böyle bir konuda soruşturmanın selâmeti açısından, güvenilirliği açısından, kendilerinin saygınlığı açısından, yani, hem bir taraftan yargıçların güvencesine sığınacaksın, hem diğer taraftan da Yargı kapısını açma konusundaki başlatılan bir işlemde, bu mevkide ben buraya şu yıl için atandım şeklindeki zırhı ve güvenceyi kendine koruyuculuk olarak alacaksın ve bu şaibelerin altında o mevkide, o makamda oturmayı içine sindireceksin. Bu bir teamüldür arkadaşlar. Bugün demokratik ülkelerde değil izin makamındaki kişiler, başbakanlar, bakanlar, milletvekilleri bir şaibe altında kaldığı an, o mevkiyi bırakırlar. Kamu yönetiminde dahi herhangi bir personel hakkında bir soruşturma açıldığı zaman bunun iki yöntemi vardır. internit dediğimiz geçici uzaklaştırma, soruşturma bitinceye kadar veyahut cezai bir soruşturmaysa Savcılık eliyle yapılan bir değerlendirme. işte, haklarında soruşturma açılan bu makamı işgal eden sayın arkadaşlarımız en azından soruşturmanın selâmeti, tarafsızlık yönünden duyarlılık ortaya koymaları gerektirir.

Ve siyasi irade, siyasi makam bırakınız günlük hayatın akışı bakımından birçok sorunların gecikmesine sebep olmuşlardır, birçok işlerin ve işlemlerin tıkanmasına sebep olmuşlardır. O da yeterli bir sebeptir ama bundan da önemli az önce vurguladığım noktadır. Kendiliklerinden bu soruşturmanın selâmeti bakımından görevden uzaklaşacaklarına, birtakım kendi partililerinden aldıkları, üst makamdan aldıkları talimatla hayır biz burada bu zirhı giydik, bu gömleği giydik, 3 yıl burada oturma hakkımız vardır, ona sığınarak ısrar etmektedir. Bu çok yanlış bir zihniyettir. Bu zihniyeti kırmak mecburiyetindeyiz bu ülkede ve bunun örnekleri çok vardır. Koskocaman bir Willy Brand, sosyal demokratların reisi, piri küçük bir meseleden istifa etmiştir. Bir Maxmillan bir bakanın tasarrufundan istifa etmiştir. Bir bakan olacak, Amerika'daki bir kişi hizmetçisine sosyal sigortayı ödemediği için o makamdan kamuoyunun baskısı ile uzak tutulmasını bilinmiştir. Yani çok sayabileceğim hususlar vardır. İtalya'da son yaşanan olaylar. Fransa'daki bir sosyalist liderin kendi intihar etmeye kadar giden hareketi şaibe altında. Bütün bu olaylar, hukukun gerektirdiği olaylar mıydı? Ne siyasi bir karardı ama teamüllerin gerektirdiği bir olaydı. Bunun için özen gösterilmesi lâzımdır.

İkinci nokta; yine altı çizilmiştir, onu da bir çizgi ile geçelim, kalın bir çizgi ile vurgulayım.

Arkadaşlar; bu ülkedeki Anayasa bir baktığımızda kuvvetler ayırımına dayalı bir Anayasa ki çağımızda tartışılan bir husustur, Yasama, Yürütme ve Yargı arasında yetkilerin tartışıldığı bir çağdır ve genellikle Yürütmeye yönelik bir daha geniş bir hareket alanı verme konusunda dünyada demokratik ülkelerde bir açılım da vardır. Bizim Anayasamıza baktığımızda Yürütme büyük ölçüde yetki donatımından yoksundur. Bir tek kelime ile söyleyeyim. Bizim Anayasamız Yürütmeye kanun hükmünde kararname yetkisini de çok kısıtlamıştır. Bugün gördük. Büyük ölçüde bütçe

gelirleri Bütçe Yasası çerçevesinde değerlendirilmiştir. Öyle başka ülkelerde olduğu gibi fonlar, şunlar, bunlar yok. Yani Yürütme bizim Anayasamızda büyük ölçüde yetkileri hareket alanları kısıtlanmıştır bu yönü ile. Şimdi yine özerk kuruluşlar, bağımsız kuruluşlar, vesaire. Güzel. Özerklik, bağımsızlık güzel birşey, olay ve bir başka kötü örnek bu noktaya gelindiğinde sanki bu ülkede politikacıların tutum ve tasarrufları yeni politikacı bir eylemde bir işlemde bir karar verdiğinde, bir uygulama verdiğinde yahut kendisi seçip atadığında devleti verirsiniz Yürütmeyi, halkın iradesini verirsiniz ama politikacı geldiğinde böyle bir seçim ve tercihte derhal soru işareti ortaya gelir. Yani politik kadroların dışındaki kişiler erdem devlet ciddiyetini devleti yürütmedeki tarafsızlık bakımından politik kadrolardan daha üstmüş gibi bir intibayı da silmek, uygulamalarımızla silmek mecburiyetindeyiz. Aksi takdirde Yürütmenin hareket alanı daralmış olacaktır.

Dördüncü nokta arkadaşlar; eğer bu yönetimde, yönetim biçimimizde biz objektif kriterler koyamazsak ve bu objektif kriterleri açık seçik donelerle, verilerle belirleyemezsek o kurumun ve kuruluşun özerk veya bağımsız oluşu uygulamada ona atfettirdiğimiz bu sıfatın sonuçlarını elde edemeyiz. Ne demek istiyorum? Alalım bu konuyu. Yani teknik devlet zorunluluğundayız. El yordamı ile keyfi devletten teknik devlete geçmemiz gerekiyor. Alalım bu konunun boyutlarında. Üç satırla geçiyorum. Bir ülkeyiz. Kamu taşımacılığıdır. Bu ülkede kamu taşımacılığının iç hacmi ister taksi şeklinde olsun, ister otobüs şeklinde, ister kamyon şeklinde olsun, bellidir.

Yani Gazi Mağusa kentinde "T"li taksilerin iş hacmi üç aşağı beş yukarı bellidir. Kaç taksiyle kendi içindeki monopolü yaratmadan, kaldı ki bunların ücretleri de yine bu İzin Makamı tarafından belirlenir. Bellidir iç taşımacılık nedir veyahut da şehirler arası taşımacılık nedir? Bu kriterleri koyduktan sonra, belediye ile, diğer kuruluşlarla veyahut da iç taşıma yükünün akışını belirledikten sonra Gazi Mağusa kentinde kaç taksiye izin verileceği bellidir. Üç aşağı beş yukarı bunu objektif kriterlere bağlamak mümkündür. Ama eğer politikacı veya o idari tasarrufta bulunan politikacıya bir ölçüde uyum göstermeye çalışan yahut bağımsızlık kisvesi altında kendi bireyse , subjektif değerlendirmeye yapmak isteyen grup keyfiliği ön plâna alırsa, ölçsüzlüğü ön plâna alacak olursak, subjektiviteyi ön plâna alacaksa, o kuruluşa biz bağımsız desek de yine kişilerin kendi kişisel vicdani değerlerini veyahut da kişilerin kendi doğrularını bulmuştur. İşte bu ülkede kaldırmak yetkisine mahsus sistemi ortaya koymamız lâzımdır. Yani, kişilerin teker teker namuslu oluşlarıyla, bir memleketin sistemi kurulmamışsa, o ülke namuslu olacak anlamına gelmez bireylerle. Sistemin kendisi kişilerin yanlış hareket etmesini, suistimal yapmasını engelleyecek objektif kriterlerle donatılırsa değerlendirmiş olabilir. Bu konuda da benim Sayın Bakana en önemli temennim şudur. Bu İzin Makamının ilk yapacağı iş, eğer bu sistem böyle gidecekse ki bu sistem konusu da tartışılabilir bu sistem böyle mi kalsın? Başta sistem bu olduğuna göre, bu konuda tartıştıma göre ve şu anda onu açmak istemiyorum bu geç vakitte. Ama sistem bu şekilde gidecekse bahsettiğim gibi, bu ülkenin, o kentin "T" konusundaki gereksinmesi nedir? Durak imkânları nedir? Yolcu yükü nedir? Bunlar objektif kriterlere, ölçülere konur

ve ne seçim öncesi, ne seçim sonrası hiçbir kişi, ne bir politikacının, ne ordaki grubun kendi bireysel sempati, antipatisine veyahut da politik tercihine göre değerlendirme yapma hakkı ortadan kalkar bu sınırları koyarsak, bu araştırmayı koyarsak. Bu ise, biz konulara teknik devlet adı altında bakmaktan başlar arkadaşlar. Teknik sahada her sahada bunu başarabiliriz. Yalnız bu konuda değildir. Her konuda biz teknik devlet anlayışını, yönetim anlayışımızın vazgeçilmez bir ögesi haline getirirsek birçok problemler kişilerin, bireysel tasarruflarından, keyfi davranışlarından çıkar, kurumlaşma olur ve o kurumlaşma bütünselliği içerisinde herşey şeffaf olur. Şeffaflık o zaman kendiliğinden gelir. Çünkü sorgulama yapabilirsin. Adam sorsun bugün niye Aralık ayında verdin bu izinleri? Talepler efendim oraya çok olmuştur diye kaçamak cevaplar verecektir. 200, niye Mağusa'ya 50 tane "T" vermişsiniz. İhtiyaç var mı Mağusa'da bugün 50 "T"ye? Var mı? Ne ölçüsüdür bunun. Ölçüler ne, kriterler ne, gereksinmeler ne, taşıma yükü ne, yolcu sayısı ne, durak imkânı ne? Yok bu kriterler sözde kalır. Ben burada konumu noktılıyor ve saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın milletvekilleri:
Buyurun Sayın Başkan yerinize.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Buyurun, devam edin.

BAŞKAN- Başka söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI TANER ETKİN - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben fazla konuşacak değilim. Benden önce konuşan arkadaşlar Hüseyin Celâl Bey kardeşim de, Mustafa Adaoğlu Bey kardeşim konuyu detayı ile irdelenmişlerdir. Sayın Akıncı'ya da teşekkür ederim, onlar da konuyu başından itibaren irdelenmişlerdir ve kendi değerlendirmeleri çerçevesinde kararlarını duyurmuşlardır. Ben konuya biraz daha pratik açıdan bir açıklık getirmek istiyorum.

Uygulamamız niye böyle olmuştur? Görünüm niye böyledir? Yasa sanki birilerini görevden alınmak için yapılmıştır görünümü odur ve doğrudur. Ama bu yola gitmeden evvel ne yaptık? Ben ilgili Bakan olarak ne yaptım? İzin Makamında meydana gelen, seçim döneminde meydana gelen birtakım olaylar olduğu bilgime gelmiştir. Bunları soruşturdum. Bana oradaki sekreterin verdiği bilgi Hüseyin Celâl Beyin açıkladığı istatistiki bilgi dışında 300 dosyanın Savcılık tarafından alıkonduğu ve soruşturmaya tabi tutulduğu yönündeydi. Biraz bekledim, bekledikten sonra yeni bir bilgi geldi. İzin Makamının Başkanı ve üyeleri hakkında soruşturma açıldı, ifadeleri alındı diye. Bu durumda bu makamı oluşturan kişilerin görevlerini sürdürmeleri mümkün değildi. Başsavcı ile temas ettim, bunları interdeed yaptırabilir miyiz? Buna imkân var mı? Yasayı birlikte inceledik. Bu imkânın olmadığı ortaya çıktı. Interdeed yapamayız. Dokunulmazlıkları yok, soruşturma devam eder, dosyaları hazırlanır ve gerekirse yargı önüne çıkarılırlar şeklinde bir cevap valdım ama görevlerine de devam ederler. Ben seçim döneminde yapılan icraatlar dolayısıyla soruşturmaya tabi tutulan kişileri görevde tutamazdım. Ama İzin Makamı da bir ihtiyaçtan doğuyordu, halka hizmet veren bir makamdı. Bu hizmetin devamlılığı sözkonusuydu, devam etmesi gerekiyordu. Ne yapacaktık? Süratle bize o imkânı verecek yeni bir oluşumu ortaya verecek, imkânı verecek bir değişiklik yapmak elimizdeki bir olanaktı, bir yoldu. Onu da denemedik ve İzin Makamını oluşturan kişileri makamıma çağırarak

kendilerine istifa etmelerini istedim. Arkadaşlar izah ettiler, kendi gerekçelerine göre biz atandık, 3 yıl için atandık, önümüzde daha iki buçuk yıl, belki 2 yıl kadar bir süre var, biz görevimize devam edeceğiz dediler. Siz bizi alamazsınız ve istifa etmeyiz dediler. Böyle bir cevapla karşılaşınca mecburen Yüce Meclise sunulmak suretiyle Yasada bir değişiklik yapma gereğini hissettim, duydum ve hükümete götürdüm. Hükümete gerekçelerimi, Bakanlar Kuruluna izah ettim ve neticede bu yasal değişikliği yaparak şimdi huzurlarınızdayım.

Gayem; özerk bir kuruluşu Bakanlığa bağlı bir kuruluş haline getirmek değildi. Eğer öyle olsaydı, eğer ben ilgili Bakan olarak bu amacım olsaydı daha başlangıçtan, başlangıçtan yapardım. İstifa önermezdim kendilerine. Eğer istifa etselerdi ne olacaktı? Yasa aynı olduğu şekli ile yeni atamalarla devam edecekti. Aynen devam edecekti. Ama ilgili Bakan olarak alınmış bir kararım daha var ve verilmiş bir talimatım da var, o zaman da olmuştu. İzin Makamının yapısı da değiştirilecektir bana göre. En azından ben bu öneriyi götüreceğim ve bu şekli ile kalmayacak. Yeni bir yapı getirilecek, yeni bir sistem getirilecektir. Bu talimat verilmiştir ve gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Bakanlar Kuruluna henüz bilgi arz etmiş değilim ama hazırlıklarımı tamamladıktan sonra tasarımı, hazırlayacağımız tasarımı Bakanlar Kuruluna sunacağız.

Bakanlar Kurulu da uygun görürse yine karşınızda olacağız yakın bir gelecekte gibi görüyorum ben durumu. Bu İzin Makamına yeni bir yapılandırma getirmek, yeni bir sistem getirmek, bu kamu araçlarının kullanılışıyla ilgili yahut izin verilişleriyle ilgili. Kaçınılmazdır gibi geliyor bana. Güncelleştirmek, çağdaşlaştırmak lâzım. Kendi, bugünkü güncel koşullarımıza uydurmak lâzım diye düşünüyorum ve bunu en erken bir zamanda yapacağız. Tekrar ediyorum. Herhangi bir şekilde görünümü olabilir. Efendim, özerk bir yapıdaydı, özerk yapıyı biz değiştirmiş gibi oluyoruz. Görünüm o olabilir. Niyet o değildi. Niyet olsaydı başlangıçtan yapılandırdı, istifaya bile davet edilmezlerdi. Elimizde kanıt var, elimizde gerçekleşen olaylar var. Yargıya havale edilecek birtakım soruşturmalar sonucunda ortaya çıkan dosyalar var. Bu ilgili makamların ilgili kişilerin ifadeleri alınmıştır. Bir gereklilikten doğmuştur bu. Süratle, bir işlemin acele yapılması da halka hizmet veren bir birimin hizmetinin durmaması gerekliliğinden doğmuştur. Ama, tekrar söylüyorum. Yakın bir gelecekte yeni bir yapıyla, yeni bir sistemle eğer Bakanlar Kurulu da uygun görürse, bu konuda yeniden karşınızda olacağız. Ben, bir teminat vermek istiyorum kayıtlara geçmesi açısından da. Halkımız da, ilgililer de, bütün siyasi partilerimiz rahat, rahat, yani genel söyleyeyim, Genel Kurulumuz, Meclisimiz de emin olsunlar. En adil, en hakça, en uygun, yasaya en uygun şekilde işlem ve icraat yapacaktır yeni atamalarla oluşturulacak İzin Makamı. Bunun teminatını ben şahsen vermek istiyorum ve bunu titizlikle denetimimizde sağlamaya çalışacağım. Zaten değişiklik Yasasına baktığımızda, işleyişine bir değişiklik getirmediğimiz daha. Sadece bu biraz evvel anlattığım gerekçelerle oradaki görevlilerin değiştirilmesiyle olanak sağlayacak bir değişiklik yaptık. Bunları bilginize arz ederek sözlerimi tamamlamak istiyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkürler Sayın Bakan. Başka söz isteyen Bakandan sonra?... Yok. tasarının madde madde görüşülmesine geçilmesini oylarınıza sunmadan önce, çoğunluğun olmadığını görüyorum. Lütfen yoklama yapar mısınız?

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Teşekkürler. Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Tasarının madde madde görüşülmesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Yok. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Madde madde okuyunuz lütfen.

KÂTİP -

MOTORLU ARAÇLARLA YOLCU VE EŞYA TAŞIMASI (DENETİM)
(DEĞİŞİKLİK) YASA TASARISI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi
aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim
27/1975
4/1978
20/1982
12/1986
34/1987
67/1989
5/1992

1. Bu Yasa, Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşımaları (Denetim) (Değişiklik) Yasası olarak isimlendirilir ve aşağı "Esas Yasa" olarak anılan 1975 Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşımaları (Denetim) (Değişiklik) Yasası ile birlikte okunur.

BAŞKAN - 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Yok. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. 2'inci maddeyi okuyun lütfen.

KÂTİP -

Esas Yasanın
4'üncü Mad-
desinin
Değiştiril-
mesi

2. Esas Yasa, 4'üncü maddesinin (2)'nci, (3)'üncü ve(4)'üncü fıkraları kaldırılmak ve yerlerine sırasıyla aşağıdaki yeni (2)'nci, (3)'üncü ve (4)'üncü fıkralar konmak suretiyle değiştirilir:

" (2) İçişlerinden sorumlu Bakanın önerisi ile İzin Makamı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Bakanlar Kurulunun atayacağı üç veya beş üyeden oluşur. Bu üyelere biri Bakanlar Kurulu tarafından İzin Makamı Başkanı olarak atanır.

(3) İzin Makamı Başkan ve üyeleri, İçişlerinden sorumlu Bakanın önerisi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile herhangi bir sebep gösterilmeksizin görevlerinden alınabilirler.

(4) İzin Makamı Başkan ve üyeleri, üç yıl süreyle görev yaparlar.

Ancak, Başkan ve üyeler bu süre hitam bulmadan Bakanlar Kuruluna yapacakları yazılı başvuru ile de görevlerinden istifa edebilirler."

BAŞKAN - 2'nci madde hakkında söz isteyen var mı?...
Yok. 2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...
Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. 3'üncü maddeyi okuyun.

KÂTİP -

Yürürlüğe
Giriş

3. Bu Yasa, Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Yok. Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; Tasarının madde madde görüşülmesi tamamlanmış, ikinci görüşme sona ermiştir. Tasarının üçüncü görüşmesi, Kısa İsim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapılacaktır. Lütfen Kısa İsmi okur musunuz?

KATİP -

Kısa İsim	1. Bu Yasa, Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşımaları
27/1975	(Denetim) (Değişiklik) Yasası olarak isimlendirilir ve
4/1978	aşağı "Esas Yasa" olarak anılan 1975 Motorlu Araç-
20/1982	larla Yolcu ve Eşya Taşımaları (Denetim) (Değişiklik)
12/1986	Yasası ile birlikte okunur.
34/1987	
67/1989	
5/1992	

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Tasarının bütünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; şimdi 2'inci sırada yer alan Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısı ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporunun görüşülmesine geçiyoruz. Sayın Komite Başkanı Raporunuzu sunar mısınız lütfen?

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLÂN KOMİTESİ BAŞKANI
SÜHA TÜRKÖZ - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

CUMHURİYET MECLİSİ
EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİNİN TİCARET MARKALARI
(DEĞİŞİKLİK) YASA TASARISINA (Y.T.NO: 27/1/94) İLİŞKİN
RAPORUDUR

Komitemiz, 28 Mart 1994 tarihinde yapmış olduğu toplantıda Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısını ek'te sunulan gerekçe ile Ekonomi ve Maliye Bakanının vermiş olduğu bilgiler ışığında değerlendirmiş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Komitemiz, Tasarının 1'inci ve 2'nci maddelerini yapmış olduğu biçimsel düzenlemeyle birlikte oybirliğiyle kabul etmiştir.

Yabancılara ait ticaret markalarının bağlı olacağı koşulların tüzükle düzenlenmesini öngören ve Esas Yasaya yeni 9A maddesi olarak eklenmesi öngörülen tasarının 3'üncü maddesi, eklenmesi öngörülen maddenin (2)'nci fıkrasının 1'inci ve 2'nci satırlarında yer alan "bu değişiklik yasının yürürlüğe girdiği tarihten önce" söz dizisini teknik olarak herhangi bir karışıklığa neden olmaması için fıkradan çıkarmış ve onun yerine "30 Mart 1994 tarihinden önce" söz dizisini eklemiştir.

Komitemiz, sözkonusu maddenin (3)'üncü fıkrasını yaptırım açısından meydana gelebilecek boşluğun doldurulması amacıyla maddeden çıkarmış ve yerine aşağıdaki yeni (3)'üncü fıkrayı eklemiş ve maddenin yan başlığını da yeniden düzenlemiştir.

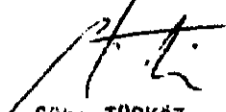
(3) Bu Yasa veya bu madde uyarınca çıkarılan tüzük kurallarına uymayan gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde bu Yasanın diğer herhangi bir maddesinde özel cezanın bulunmaması koşuluyla bir yıla kadar hapis veya on milyon Türk Lirasına kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler."

Komitemiz, yukarıda yaptığı değişikliklerle birlikte 3'üncü maddeyi oybirliğiyle kabul etmiştir.

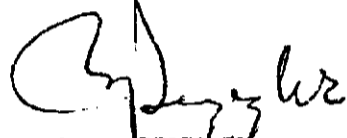
Komitemiz, Tasarının 4'üncü maddesini ve tümünü yapmış olduğu değişikliklerle birlikte oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının sunulan Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oybirliğiyle Genel Kurula salık verir.

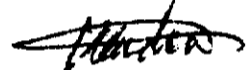
- 2279 -

Süha TÜRKÖZ
(Başkan)

Mehmet CİVA
(Başkan Vekili)

Aytaç BEŞEŞLER
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Hüseyin ANGOLEMLİ
(Üye)

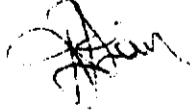

Vasfi CANDAN
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Salih COŞAR
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Günay CAYMAZ
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Vehbi Zeki SERTER
(Üye)

Ali Ertan ŞUKKÜ
(Üye)

29.3.1994

GEREKÇE

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisinin, gelişip kökleşmesi ve kamu yararına yönelik olarak yerli üretimin ve sanayinin korunması ve geniş kitlelere istidam sağlanması amacıyla, yabancı kişilere ait Ticaret Markalarının K. K. T. C.'de tescilli yanında yerli üreticilere de üretim yapabilmeye olanak vermeyi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

- 1- Tasarının 1. maddesi kısa isim olarak tasarının ismini düzenleme tedir.
- 2- Tasarının 2. maddesi; Esas Yasanın 2. maddesinin (1) fıkrasının 12. paragrafındaki "Tüzel" tefsirine kaldırarak ve yerine yeni "Tüzel" tefsiri koymak suretiyle değiştirilmektedir. Bu düzenleme ile, Tasarının yeni 9A maddesi uyarınca Bakanlar Kuruluna yapılacak tüzüğe olanak vermek amaçlanmaktadır.
- 3- Tasarının 3. maddesi ile, Esas Yasa, 9. maddeden sonra yeni 9A maddesi eklenmek suretiyle değişiklik yapılmaktadır. Bu madde ile yabancı kişilere ait Ticaret Markalarının KKTC'de Ticaret Markası olarak tescilli cinsinde tabii olacağı esrs ve şartlar ve yerli üretimi teşvik ve koruyucu hükümler koymak hususunda Bakanlar Kuruluna tüzük yapma yetkisi verilmektedir. Böylece yerli üretimi arttırmak suretiyle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisinin gelişip kökleşmesi amaçlanmaktadır.
- 4- Tasarının 4. maddesi Değişiklik Tara Hissusuna yitirilüğe gireceği tarini düzenlemektedir.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Komite başkanı.

Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde söz almak isteyen? Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın başkan, değerli milletvekilleri; önümüzde duran yasa bir süre önce kamuoyuna da yansıyan, günlerce basınımızı da meşgul eden ve en somut biçimde kimilerinin Le'vis, kimilerinin Levis diye telafuz ettikleri kot meselesidir. Bu yasa doğrudan onunla ilgili olan bir yasadır. Tabii sadece onunla ilgili değildir. Onun gibi olaylarla ilgilidir. Yani birtakım uluslararası markaların burda hukuka pek de uymayacak biçimde...

MEHMET CİVA (Lefkoşa)(Yerinden) - Hangi hukuka? Yerli hukuka, yoksa uluslararası hukuka?

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Hem yerli hemde uluslararası hukuka. Yani bir hukuk devleti anlayışına pek uygun olmayacak bir biçimde bu markaların kullanılmasından ve buna karşı Türkiye'de tescilli bir firmanın burda açtığı bir dava sonrasında meydana gelen gelişmelerden kaynaklanmaktadır bu önümüzdeki yasa tasarısı ve bu sorunu aşmak için konunun özünün Meclis çatısı altında tartışılması yerine getirilen yöntemle de konu Bakanlar Kuruluna bir tüzük yapma yetkisi vermek suretiyle halledilmek istenmektedir. Yani bu şimdiki uygulamanın devamına olanak verecek bir tüzük yapma yetkisi Bakanlar Kuruluna bu yasa ile verilmek istenmektedir. Olayın özeti budur. Şimdi hukuk devleti neyi teşvik etmeli? Bize göre kendine hukuk devleti diyen ve hele hele ekonomik açılımlar yapmak isteyen, ekonomik ilişkilerini geliştirmek isteyen bir ülke kendi ülkesinde kaliteli üretimi yarışabilecek ürünlerin üretilmesini teşvik etmek zorundadır. Devletin asli görevi bu olmalıdır. Şimdi denecek ki bu alanda yüzlerce insan var, binlerce insan var, şu var, bu var. Bütün bunlar ne olacak, ne edecek? Bunlar tabii rakamı bilemiyorum binlerce ifade edilebilir de,

Ancak başka firmaların adını yasal olmayan yollardan kullanarak elde edilecek gelir hukuk devleti ile ne kadar bağdaşır bunu sorgulamak zorundayız. Burada da popülist bir yaklaşım sergilemeye gerek yoktur. Gerçekçi bir tavır ve hukuk kurallarına uygun, dünya ile entegrasyon peşinde olan bir devlet ise eğer, daha da altını çizerek vurgulamamız gereken bir konudur bu konu ve ne yazık ki biz konunun özünü, böylesi önemli bir konunun gecenin bu saatinde Meclis çatısı altında tartışacağımız bir yasa ile de karşı karşıyayız değiliz aslında. Bir şekilsel, işte tüzüğe bırakalım bu işi, Bakanlar Kurulu da herhalde bilmiyorum bu günün tarihi ile mi karar aldı? Onu da bilemiyorum. Çünkü mehkeme 30 Mart diye bir de tarih koymuştu. Danışma Kurulunda bu konular tartışılırken, bu kadar önemli bir konuyu aceleye getirmeyiniz, bu Meclis çatısı altında enine boyuna tartışalım diye bir uyarıda bulundum. Ne yazık ki bu dikkate alınmadı ve ivedilik kararı karşısında ve bu gecenin ilerleyen bu saatinde bu konu tartışılacak, biraz sonra da karara bağlanacak.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üreticiyi korumak, her alanda korumak gereklidir elbette. Fakat bu türden korumaların sağlıklı olup olmadığını çok iyi sorgulamak lâzımdır. Yani kimisi Levi's, kimisi Adidas. Çikolatalara kadar sirayet etti bu iş. Bir marka bakarsınız, yabancı bir marka, halbuki alakası yok. Yerli üretilmiştir ama o markanın adı gayet pervasız bir şekilde kullanılabilir. Şimdi bu bizi nereye götürür? Bu yaklaşımlar bize neye mal olur? Uluslararası arenaya açılmak isteyen bir topluma, bir devlete bunun faturası ne olur? Bunları sanıyorum çok iyi hesap etmek lâzım, çok iyi değerlendirmek lazım. E, bunlara hiç bakılmıyor ve önümüze getirilen bu Yasayla da bir çırpıda bir tüzük yetkisi verilecek Hükümete, Hükümette oturacak işte bu konuda ilgilenen kişileri tatmin eden bir karar alacak. Nedir akılda yatan onu da bilmiyorum çünkü tüzüğün muhtevası yoktur önümüzde,

tüzüğün içeriğini bilmiyoruz. Ancak bu konuda hukuk askıya alınacaktır. Başsavcılığın görüşü var mı bu konuda onu da bilemiyorum. Komite aşamasında soruldu mu, tartışıldı mı, herhangi bir hukuki müteala talep edildi ve alındı mı onu da bilmiyorum. Bu konuda da bilgi verilirse bundan da memnun kalacağım.

Dolayısıyla Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; konunun özü itibarı ile yanlış bir iş yapılmakta olduğu kanattı TKP Gurubunda hakimdir ve bu konuda ciddi pürüzlerle gelecekte, bugün değilse bile gelecekte karşılaşılabileceğimiz inancını duyuyorum. Bunun en sağlıklı yolu üreticinin teşvik edilmesi, üreticinin kendi başka markayı çalması, başka markanın adını kendine ait olmadığını kullanmaya gerek duymayacak kalitede ürünlerin bu ülkede üretilebilmesi için her türlü teşviği verelim sanayimize, firmalarımıza, kuruluşlarımıza. Buna hiç, en ufak bir itirazımız olamaz. Getiriniz bu teşvikleri hep beraber geçirelim, destekleyelim. Ama başkalarının adını alıp kotların arkasına dikerek veyahutta başka o ürünlerin üzerine bunları yapıştırarak bir nevi sahtekâliğe, yasal kılıf uydurulması yaklaşımına bizim onay vermemiz sözkonusu olamaz, bu düşüncelerle amacı bu olan bu Yasa Tasarısına ret oyu vereceğimizi bildirir, hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Akıncı. Başka söz almak isteyen var mı? Buyurun Sayın Bakan.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN - Sayın başkan, sayın milletvekilleri; şimdi buYasa Tasarısının getirilme amacı, halen ülkemizde , ki mevcut sanayimizi korumak içindir aslında yabancı markaların ülkeye girişini engellemek veyahut da herhangi bir haksızlık yapmak veyahut uluslararasıda herhangi bir tezata düşmek gibi bir görüşümüz de yoktur. Biraz evvel bahsettiğiniz gibi hakikaten dünyaya açılma eğitiminde olduğumuz bir dönemde veyahut düşüncesi ile hareket ettiğimiz bir zamanda böyle birşey yok. Burdaki husus şudur. Bizim herhangi bir şekilde bir yabancı marka tescil etmek isteyen yabancı kişiler gelip burda kendi markalarını tescil edebilirler. Şimdiye kadar yapılan mevcut yasa altında sadece gelip tescilini yapıyorlardı. İlk tescilde 7 yıl, korumacılık amacı ile, ikinci tescilde 14 yıl olarak yasa altında tescil yapılır ve herhangi bir şart da konmazdı. Şimdi burdaki amaç bu tesciller yapılırken ülkenin şartlarını ve mevcut sanayisini de nazarı itibare almak suretiyle tescili yapacak olan şirkete bazı şartlar veyahut da esaslar getirebilmek amacını taşır. Bunlar da üretimi teşvik amacını güder. Bu şekilde, ki birçok ülkeler de bunu uygular. Herhangi bir tanınmış marka diğer bir ülkeye tescile gittiği zaman kendisine şöyle bir şart da konabilir. Yani tamam, biz sizi tescil edelim, buyurunuz bütün bu haklardan da yararlanınız. Ancak burda bir fabrika açabilirsiniz, bir imalathane açabilirsiniz. Aynı şekilde siz ürünlerinizi de burda imal edebilirsiniz, ki bizim ülkemizde de bu ürünlerin imalatına da fırsat verilmiş olabilir ve yine bu ürünlerin imalatı yanında dış ülkelere ihracatını da yapabilirsiniz şeklinde birtakım şartlar getirmek veyahut da eğer bunlar yeni bir fabrika kurmak istemiyorlarsa, bizim mevcut kurulmuş fabrikalarımızda, gerekirse kumaşlarını da getirmek suretiyle ve kalitelerini ve teknisyenlerini de getirmek suretiyle burdaki fabrikalarımızda, atıl duran fabrikalarımızda

gerekli imalatı yapabilmek ve üretimi artırabilmek amacını güder. Yani ille de yasaklama değil. Kabul ettikleri takdirde bizim fabrikalarımızda imalat da yapabilirler. Bu hem imalatın kalitesini yükseltecektir, hem de ülkemize yeni teknolojinin gelişimine imkan sağlayacaktır. Esasında hem yerli üretimimizi korumak hem de gelecek olan yabancı marka tescili yapılırken bu ülkenin şartlarına da uymak suretiyle yalnızca ithalat yapmak suretiyle diye de 300-500 tane pantalonu ithal edip de veyahut da herhangi bir konfeksiyon malzemesini buraya diye de 300-500 tane ithal etmek suretiyle buradaki üretimi durdurmamak amacını güder. Çünkü binlerce imalat vardır ve burda yüzlerce, binlerce çalışan da sanayide emekter insanlarımız vardır. Her halükarda isterlerse gelsinler tescillerini yaptırınsınlar. Ya mevcut fabrikalarımızda belli bir oranda imalat da yapsınlar gerekirse ihracat da yapsınlar. Hem bizim yerli sanayimize katkıda bulunurlar, hem de dediğim gibi kalite bakımından da kalite yükselmesine de neden olabilirler. Birçok ülkeler de uyguluyor bugün. Yani ithalatına izin verip tescilini de yaptırabilir veyahut da belli şartlar da koyabilir kendisine. Nitekim bugün Türkiye'de de yapılan yine aynı şekildedir. Bahsettiğiniz bu Levis'in Türkiye'de ithalatına izin verilmiştir ve binlerce işçi çalışmaktadır, imalatını orda yapmaktadır. Bu şartla almıştır, iznini de orda tescil iznini de

ve büyük bir fabrika kurulmuştur orada üretim yapmaktadır. Binlerce işçi çalışmaktadır ve aynı şekilde kim şuna yönelik imalat yapmaktadır, hem de Avrupa ülkelerine de öğrendiğimiz kadarı ile 500 bin adet veya Avrupa ülkelerine ihracat yapmak kaydı ile kurulmuştur ki bu gayet güzel bir şeydir, biz de bunu getirmek istiyoruz. O bakımdan koyduk. Aynı zamanda yerli üreticimize bir fırsat tanımak ve bu arada kendilerinin başka bir marka bulmak suretiyle de veyahutta kendi markalarını üretmek suretiyle de bir geçiş dönemini sağlamak amacını güder bu tüzük. Tabii niye tüzük yapılmıştır, tüzüğün yapılmasının amacı ekonomik koşullar sürekli olarak değişmektedir. Dolayısıyla şartlar değişebilir, şartlar değişebildiği için genellikle ekonomik konularda bu tip sanayi imalat konularında süreklilik arz etmesi bakımından ve imalatın sürdürülmesi ve önleme bakımından üretici alınacak olan üreticimizin sanayisini koruyucu bir tedbiri erken amacını güder. Yoksa yabancı markalara karşı herhangi bir tavır alacağım diye değil. Bu bizim doğrudan doğruya üretimimizi korumak ve aynı zamanda üretim kalitesini çoğaltmak, hem de buraya gelecek olan yabancı teşçil markalarının da üretimlerini aynı zamanda KKTC'de yapmalarını teşvik amacı güder, hem de yabancı sermaye de ülkemize gelmiş olur. Esas amaç budur. Hatta ben şunu da söyleyeyim. Ben bir şey okuyayım. Halen mevcut yasa dahil şöyle bir yumuşaklık verir bugün bu uygulamaya. Mesela 14'üncü teşçille ilgili olarak. İlgili Yasanın 14'üncü maddenin (1)'inci ve (2)'inci fıkrasını okuyacağım ki bu yumuşaklığı göstermek bakımından. Burada "aşağıdaki" diyor. " (2)'inci fıkra kurallarına bağlı kalmak koşulu ile, aynı bir mal veya belli bir malın türleri ile ilgili olarak kurulan halen sicilde kayıtlı bulunan ve farklı bir kişiye ait olan bir ticaret markasının özdeşi veya aldatıcı veya yanıltıcı olma ihtimali olan sürece de böyle bir ticaret markasına çok benzeyen bir ticaret markası, aynı mal veya gelir bir malın türleri ile ilgili olarak teşçil edilmez."der.

Ancak altında o (2)'inci fıkra kurallarına bağlı kalmak koşulu ile dediği madde de şudur (2)'inci fıkra. "Markanın farklı kişilerce iyiniyetle aynı zamanda kullanılması halinde veya mahkeme veya mukayyidin kanısınca tesçili uygun yapılan özel koşullar bulunması halinde duruma göre mahkeme veya mukayyit varsa koyması haklı göreceği şart ve sınırlamalara bağlı olarak özdeş veya birbirine çok benzeyen ticari markalarının aynı mallar veya bu malların türleriyle ilgili olarak tesçile müsaade edebilir" der. Dolayısıyla şimdiki bu kısmı getirdiğimiz tüzükte alacağımız ilave tedbirler yok ama, şu anda bu özdeşi veya birbirine benzeyen diyor ticari markalarının aynı mallar veya bu malın türleri ile ilgili olarak tesçile müsaade edebilir diye de bir yumuşaklık vardır kanunda. Dolayısıyla yine tam bir şey bu maddeden hareket edilirse bile bir açık kapı bırakılıyordu zamanında yapılırken bu Yasa. Bizim tabii şimdi buraya getirdiğimiz ne mevcut mahkemelerdeki davalara müdahale veyahutta direkt olarak yabancıları hedef alan bir durum yoktur. Tam tersine bu ilişkilerin geliştirilmesi ve ülkemizde daha kurulacak bir üretim yapmaları ve aynı zamanda sanayicimizi korumayı amaçlamaktadır. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Tasarının madde madde görüşülmesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Madde madde okuyunuz lütfen.

KATİP -

TİCARİ MARKALARI (DEĞİŞİKLİK) YASA TASARISI

Kuzye Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclis aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa isim 1. Bu Yasa, Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasası
Fasıl 268 olarak isimlendirilir ve aşağıda "Esas Yasa" olarak
63/1962 anılan Ticaret Markaları Yasası ile birlikte okunur.

BAŞKAN - Madde hakkında söz almak isteyenler var mıdır?
Yok. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasa'nın 2'nci Maddesinin Değiştirilmesi: 2. Esas Yasa, 2'nci maddesinin (1)'inci fıkrasının 12'nci paragrafındaki "Tüzük" tefsiri kaldırılmak ve yerine aşağıdaki yeni "Tüzük" tefsiri konmak suretiyle değiştirilir.
"Tüzük", bu Yasa'nın 9A, 17'nci ve 56'ncı maddeleri uyarınca Bakanlar Kurulunca çıkarılacak tüzükleri anlatır.

BAŞKAN - 2'nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yoktur. Dylarınızda sunuyordun. Kabul edenler? Elmeyenler?...Çok teşekkürler. Kabul edilmiştir.

KATİP -

Esas Yasa'nın Yeni 9A Maddesinin Eklenmesi: 3. Esas Yasa, 9'uncu maddeden itibaren sonra aşağıdaki yeni 9A maddesi eklenmek suretiyle değiştirilir:

" Yabancılarla
Ail Ticaret
Markalarının
Bağlı Olacağı
Koşulların
Tüzükle Düzen-
lenmesi ve
Yasa ve Tüzük
Kurallarına
Aykırlık

9A. (1) Yerli üretimi teşvik ve korumak amacıyla, yabancı kişilere ait bir ticaret markasının, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bir ticaret markası olarak tescilli hâlinde, bağlı olduğu esas ve koşullar, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir tüzükle düzenlenir.

(2) 30 Mart 1994 tarihinden önce yabancı kişilerce Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde tescil edilmiş ticaret markaları da, Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir Tüzükle, kamu yararı açısından ülke üretiminin arttırılmasına yönelik olarak, yukarıdaki (1)'inci fıkraya benzeri uyarınca çıkarılacak Tüzük kurallarına bağlı tutulabilir;

(3) Bu Yasa veya bu madde uyarınca çıkarılan tüzük kurallarına uymayan gerçek veya tüzel kişiler bir suç işlemiş olurlar ve mahkûmiyetleri halinde, bu Yasanın diğer herhangi bir maddesinde özel ceza bulunmaması koşuluyla, bir yıla kadar hapis cezasına veya bir milyon Türk Lirası'na kadar para cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilirler."

BAYKAR - 3'üncü madde üzerinde şerh isteyen var mı?...
Yoktur. Öyle mi?.. Öyle mi?.. Kabul edenler?... Etmeyenler?...
Çekimsiz?... Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

KÂTİP -

Yürürlüğe
Giriş

4. Bu Yasa, Resmi Gazete'de yayımlanmıdığı tarihten başlayarak yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 4'üncü madde üzerinde söz isteyen?...Yok.
Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; tasarının madde madde görüşülmesi tamamlanmış, ikinci görüşmesi sona ermiştir. Tasarının üçüncü görüşmesi kısa isim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapılacaktır. Lütfen kısa ismi okur musunuz?

KÂTİP -

Kısa İsim
Fasıl 268
63/1962

1.Bu Yasa, Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasası olarak isimlendirilir ve aşağıda Esas Yasa olarak anılan Ticaret Markaları Yasası ile birlikte okunur.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Yasanın tümünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Etmeyenler?...Çekimser?...
Oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Ticaret Markaları Geçici Kurallar Yasa Önerisinin Reddedilmesine ilişkin Raporu görüşülecektir. Sayın Komite Başkanı Raporunuzu sunar mısınız?

- 2291 -

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PALAN KOMİTESİ BAŞKANI
SÜHA TÜRKÖZ- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;
CUMHURİYET MECLİSİ EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN
KOMİTESİNİN TİCARET MARKALARI (GEÇİCİ KURALLAR)
YASA ÖNERİSİNİN (Y.Ö.NO:3/1/94) REDDEDİLMESİNE
İLİŞKİN RAPORUDUR

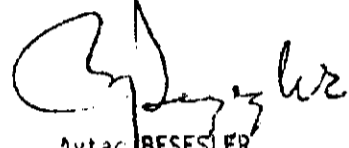
Komitemiz, 28 Mart 1994 tarihinde yapmış olduğu toplantıda ekte sunulan Ticaret Markaları (Geçici Kurallar) Yasa Önerisini Hükümet tarafından sunulan Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısı ile aynı maksadı taşıması nedeniyle oybirliğiyle reddetmiştir.

Komitemiz, söz konusu önerinin rapor ışığında değerlendirilerek red edilmesini oybirliğiyle Genel Kurula salık verir.

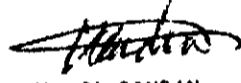
- 2292 -

Süha TÜRKÖZ
(Başkan)

Mehmet CİVA
(Başkan Vekili)

Aytaç BEŞEŞLER
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Hüseyin ANGOLEMLİ
(Üye)

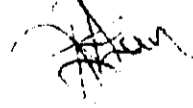

Vasfi CANDAN
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Salih COŞAR
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Günay CAYMAZ
(Üye)

(Toplantıya Katılmadı)
Venbi Zeki SERTER
(Üye)

Ali Ertan ŞUKRÜ
(Üye)

29.3.1994

TİCARET MARKALARI (GEÇİCİ KURALLAR)
YASA ÖNERİSİNİN GENEL GEREKÇESİ

Yerli üretimi, özellikle dışarıya dayalı konfeksiyon üretimini, korumak, ekonomiye sağladığı çok yönlü ve etkin katkı gözetildiğinde ülke yararı açısından kaçınılmaz bir hal almaktadır.

Bu böyle olmakla beraber, son günlerde bazı ürünlerin markalarının ülkemizde yıllardan beri serbestçe kullanılıyor olmasına rağmen yasaklanması, yerli konfeksiyon üretiminin büyük ölçüde bıçakla keser gibi durdurulmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda da bu sektöre yatırım yapan işverenler kadar bu sektörde çalışan işçiler de gelecek kaygısına düşmüştür. Bu nedenle, Ticaret Markaları Yasasının uygulanmasıyla ortaya çıkan bu sorunu aşmak için, sözkonusu Yasanın uygulanmasını belirli bir süre askıya almak gerekmektedir.

Yasa önerisi bu gerekçeyle hazırlanmıştır.

İrsen KUÇUK
UBP Lefkoşa Milletvekili

Dr. Vehbi Zeki SERTER
UBP Lefkoşa Milletvekili

Dr. Ertuğrul HASİPOĞLU
UBP Gazi Mağusa Milletvekili

Günay CAYMAZ
UBP Lefkoşa Milletvekili

Ruhsan TUĞYAN
UBP Gazi Mağusa Milletvekili

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. İhtüzük gereği madde ile Yasasının Kısa İsmi düzenlenmiş ve getirilen Geçici Kuralların Esas Yasa ile birlikte okunacağı kurala bağlanmıştır.

Madde 2. Maddede , Genel Gerekçede belirtilen gerekçelere koşut olarak, Esas Yasanın yani Ticaret Markaları Yasasının uygulanmasının bir yıl süre ile askıya alınmasını öngören kurallara yer verilmiştir.

Madde 3. Maddede, Yasanın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten başlayarak yürürlüğe girmesine ve bir yıllık sürenin sonunda kendiliğinden yürürlükten kalkmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederiz. Sayın milletvekilleri; Rapor üzerinde görüşme açmadan önce bir açıklama yapma gereği duyuyorum. İktüzüğümüzün 93'üncü maddesi gereğince Rapor da bir yasa önerisinin reddi istenir ve rapor Genel Kurulca benimsenirse o öneri reddedilmiş olur. Rapor Genel Kurulca benimsenmezse Komiteye geri verilir ve bu durumda Komite o öneriyi yeniden sunulmuş gibi öncelikler sonuçlandırılmak zorundadır. Bu İktüzüğün ilgili maddesi uyarınca şimdi Raporun görüşülmesine geçiyorum. Rapor üzerinde söz isteyenler? Yok. Sayın milletvekilleri; Rapor üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Yasa önerisinin Reddedilmesine ilişkin Raporu kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Rapor önerisi reddedilmiştir. Rapor ,oybirliği ile benimsenmiş ve Yasa önerisi reddedilmiştir.

Evet Sayın milletvekilleri; bu akşamki oturumumuzu şimdi de son olarak Genel Kurul kararı ile gündeme alınan Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve ihtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına ilişkin Karar Tasarısı ile Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu görüşülecektir.

Sayın Komite Başkanı Raporunuzu sunar mısınız lütfen ?

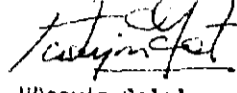
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİ BAŞKANI HÜZEYİN
CELAL - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

CUMHURİYET MECLİSİ
HUKUK VE SİYASİ İŞLER KOMİTESİNİN BELEDİYE BAŞKANLIĞI,
BELEDİYE MECLİSİ, MUHTARLIK VE İHTİYAR HEYETİ SEÇİMLERİNDE
OY VERME GÜNÜNÜN SAPTANMASINA İLİŞKİN KARAR TASARISINA
(G.K.T.NO:1/1/94) İLİŞKİN RAPORUDUR

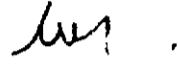
Komitemiz 30 Mart 1994 tarihli toplantısında ivedi olarak gündeminde bulunan Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar Heyeti Seçimlerinde Oy Verme Gününün Saptanmasına ilişkin Karar Tasarısını ek'teki sunuş gerekçesi ile Başbakanlık temsilcisinin vermiş olduğu bilgiler ışığında görüşmüş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Komitemiz Karar Tasarısını yapmış olduğu teknik düzenleme ile birlikte oybirliğiyle kabul etmiştir.

Komitemiz, Karar Tasarısının sunulan Rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oybirliğiyle Genel Kurula salık verir.

Hüseyin Celal
(Başkan)

Mustafa Adaoğlu
(Başkan Vekili)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Mustafa Akinci
(Üye)

Ali Özkan Altınışik
(Üye)

~~Mustafa Arabacıoğlu~~
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Kenan Atakol
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
İlkay Kâmil
(Üye)

(TOPLANTIYA KATILMADI)
Erdal Onurhan
(Üye)

Feridun Önsav
(Üye)

30 Mart 1924

GEREKÇE

Değiştirilmiş şekliyle 5/1976 sayılı Seçim ve Halkoy-
lanması Yasası'nın 10.ncu maddesinin (2)nci fıkrası uyarınca
Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve İhtiyar
Heyeti seçim dönemleri dört yıldır. Haziran ayı içinde
Cumhuriyet Meclisinde septanan günde oy verilir.

Ekte bulunan karar tasarısı, oy verme gününün
belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Başkan. Sayın millet-
vekilleri; Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde söz isteyen?
Yok. Sayın milletvekilleri; Rapor ve tasarının bütünü üzerindeki
görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi Tasarının metninin görüşül-
mesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul
etmeyenler?...Çekimser?...Oybirliği ile kabul edilmiştir. Karar
metnini okur musunuz lütfen?

KÂTİP -

BELEDİYE BAŞKANLIĞI, BELEDİYE MECLİSİ, MUHTARLIK VE
İHTİYAR HEYETİ SEÇİMLERİNDE OY VERME GÜNÜNÜN SAPTANMASINA
İLİŞKİN KARAR TASARISI

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi,
Seçim ve Halkoylaması Yasasının 19'uncu maddesinin
(2)'nci fıkrası uyarınca, 19 Haziran 1994 Pazar gününü,
Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi, Muhtarlık ve
İhtiyar Heyeti seçimlerinde oy verme günü olarak saptar.

5/1976
29/1977
1/1980
4/1980
12/1981
17/1985
19/1985
15/1986
16/1986
60/1988
17/1990
33/1990
52/1991
78/1991
46/1993
59/1993
2/1994

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Karar metni üzerinde söz isteyen?... Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yerel seçimlerin her dört yılda bir olması olgusu, bildiğiniz gibi, anayasal bir kuraldır. 1990'da gerçi adına seçim denemeyecek bir seçim geçirdi toplumumuz, yerel seçimler oldu denemez, ama 1990 Haziran ayı içerisinde yer alan o işlem, adına seçim denen işlem, üzerinden tam dört yıl geçtiği için Haziran 1994'te yapılmak durumundadır. Haziran ayı içerisinde seçilmesi gereken bir Pazar sözkonusudur. Bir tek esneklik oradadır. Haziran bellidir, yıl bellidir. Hangi Pazar olacağı meselesidir. Edindiğimiz bilgiye göre, Hükümet önceleri 26 Haziran'ı düşünmüş olmakla beraber, aynı güne rastlayan üniversite seçme sınavları dolayısıyla bir Pazar öne alınma durumu hasıl olmuştur. Biz, buna olumlu bakıyoruz ve bu Tasarıya, bu Karar metnine oy vereceğiz.

Bu arada belirtmek istediğim bir husus daha var. Biraz önce bizlere takdimi yapıldı. Seçim ve Halkoylaması Yasa Tasarısının da gündeme gelmiş olması olumludur. Bunun ülkemiz koşullarına en uygun bir şekilde Komitede ve Genel Kurulda geçirilmesi ve yerel seçimlerin bu yeni yasa uyarınca yapılması iyi bir gelişme olacaktır. Çünkü belediye meclisleri ve ihtiyar heyeti üyelikleri de o Yasaya göre hesaplanmaktadır. Sadece muhtar ve belediye başkanı seçimi değildir sözkonusu olan. Meclisler, karar organları da sözkonusu olduğu için, eğer bir yasa değişikliği yapmaz isek, o çok eleştirdiğimiz, ÜBP'nin ısrarla gündemde tuttuğu yasa ile bunu yapma zorunluluğu doğacaktı. Şimdi sunulan bu yasayı en uygun bir şekilde, en geniş konsensüsü sağlamaya çalışarak ve artık her seçim öncesinde yeni seçim sistemleri ve yeni seçim yasaları tartışmalarına bu toplumu sokmadan, bu sorunu da aşabileceğimizi umarım.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - ÜBP'yi merak ederim ne yapacak.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Benim söylemek istediğim bir husus vardır. Yarından itibaren artık tarih de resmileşeceğine göre, ülkemiz yerel seçim atmosferine girmeye başlayacak. Aday tespitleri, şu, bu, bu çalışmalar hızlanmaya başlayacaktır. Hükümet, temenni ederim, yarından itibaren her davranışında daha temkinli ve daha ölçülü olsun. Ulusal Birlik Partisinin seçim önceleri yaptığı birtakım seçmen oyuna yönelik fikir ve program yerine, birtakım vaatler; birtakım menfaatler dağıtarak oy avcılığına çıkmamış olsun. Bunu neden söylüyorum? Bir belediye evleri konusu var. Her seçim dönemi gündeme gelir, ha bu seçim, ha öbür seçim, belediye evleri satıldı, satılıyor, satılacak. Sayın Başbakanın geçenlerde böyle bir beyanı olmuştu. Ben bunu talihsiz bir beyan olarak nitelendirmek isterim bu akşam bu kürsüden ve tekrarlanmamasını dilemek isterim. Neden dersiniz, mahkemede olan bir konudur o çünkü. Lefkoşa Belediyesi o konuda mahkemededir.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Bugün sonuçlandı.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Sonuçlandı. Ne sonuç alındı?

GENÇLİK- SPOR VE ÇEVRE BAKANI SERDAR DENKTAŞ (Yerinden)-
Belediyenin lehine.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Belediyenin lehine sonuçlandı.
Bundan memnun oldum. Nedeni de, izah edeyim neden memnun olduğumu,
çok kısa olarak.

Benim de Belediye Başkanı olduğum dönemde, Belediyenin olduğunu iddia ettiğimiz, yani yıllarca Belediyenindir, belediyenindir denen o dönemde İskân Bakanlığı çeke çeke bunları yerel yönetimin elinden almak istedi ve nedeni de şuydu, getirdiği gerekçe, Rum mülküdür. Rumdan kalan her şey devlete aittir. Bunun üzerine dönüp bir yazı yazmıştım İskân Bakanına ve demiştim ki, karma dönem belediyesini de Rum mu saymaktasınız? Çünkü bu 60'lardan önce inşa edilmiş, 48'li - 49'lu yıllarda inşa edilmiş, o zaman Türk Rum karma belediyelerinin var olduğu bir dönemdi ve kayıtlarda "Municipal Compiration of Nicosia" Lefkoşa Belediyesi olarak geçerdi. Yani o dönemin İskânı Belediyenin elinden bu mülkleri alma pahasına karma dönem belediyesini bile Rum addedecek kadar bir yanlış tutum içerisine girmiştir. Onun için Belediye bu konuda çok haklıydı. Bugün sonuçlanmış olmasından da ben ayrıca memnun olduğumu ifade edeyim. Belediyenin mülküdür, belediye kendi karar organlarıyla, kendi politikalarıyla, halktan alacağı yönlendirme doğrultusunda kendi bildiğini yapsın, ona biz karışmayız. Bugün için bir şey söylemek istemem ben o konuda. Nasıl tasarrufunda bulunsun, o konuda bir tartışma açmak istemem. Ancak belediye kendi mülküne sahip çıkabildiğine göre bugün en azından yargı organı kararıyla, bu olumlu bir gelişme olmuştur. Bu bir örnektir. Bunun gibi daha başka şeyler gündeme gelebilir. Geliniz yerel yönetim seçimlerinin üstüne en ufak bir gölge düşürmeyelim. Demokratiklik, şeffaflık iddiasıyla ortaya çıkan bir Hükümet olarak, bundan önce hep birlikte eleştirdiğimiz bir

takım uygulamalara yol açacak davranışlar sergilemeyelim. İşte önümüzde üç aylık bir dönem. Bu dönemde fikirlerle, programlarla ve hukuk çerçevesinde icraatla vatandaşın karşısına çıksın Hükümet. Ve ona göre oy talepleri de bulunsun. Yoksa bir takım çıkarlar dağıtarak veya o menfaatleri vaadederek yola koyulmasın.

Seçim tarihinin tespiti ile bir Karar Tasarısında bu bir kaç hususu da belirtmeden edemedim. Daha şimdiden yerel seçimlerin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Sonuçlar ne olursa olsun, daha hayırlı olacağına da inanıyorum. O inancımı da belirteyim. Çünkü tek partili bir yapı, muhtar azalıklarında, belediye meclislerinde bir tek partinin hakimiyetinin olduğu bir yapıdan çıkılacaktır. Ve daha bu Meclisin kavuştuğu gibi daha karma, daha çoğulcu, daha çok sesli bir yapıya demokrasinin beşiği dediğimiz yerel yönetimlerde 19 Haziran'dan itibaren kavuşmuş olacaklardır. Bu da toplumumuza hayırlı olsun diyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı. Buyurun Sayın Başkan.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden) - Kısa bir açıklama getireyim Belediye Evleri ile ilgili.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başbakan.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; UBP'de olduğum dönemde de Belediye Evleri ile ilgili verilen söze ortaktım. Dolayısıyla o söze bağlıydım. Ben hiç bir zaman bu Evlerin Belediyeye ait olmadığını da söylemedim ve zorlukları da, yasal zorlukların da, takıntıların da bilincindeyim. Çünkü Sayın Cumhurbaşkanı istifa edip seçimlere hazırlandığı dönemde ben Cumhurbaşkanı vekâlet ederken bu Yasayı da Meclise iade etmiştim. Elbette bu konuda bir karar alınacaksa, Bakanlar Kurulu Kararıyla verilmesi zaten Bakanlar Kurulu Belediye Evlerini içinde oturanlara satmayı öngörecek bir karar almaya yetkili değil.

Verilebilirse, Anayasa ile verilebilir ve yasal düzenleme ile verilebilir. O da, Sayın Akıncı'nın da söylediği pürüzleri atlatılmak kaydı ile verilebilir. Ben bunlara açıklık getirmek istedim. Ve yaptığım açıklama, bu konuda bir çalışma, daha önce Demokrat Parti Genel Başkanı iken de verdiğim söze dayanarak bu konuda bir çalışma başlattığımı söyledim. Yasal durumu incelemek ve verilip verilemeyeceğini araştırmak. Bu konuda istekli olduğumuz artık içinde oturanlara evlerin mal edilmesinin daha sağlıklı bir yöntem olduğunu söyledim, ama bu, mutlaka bir yasaya dayandırılmalıdır. Kaldı ki Sayın Burhan Yetkili ile de zaman zaman bu konuları geçmişte konuştuğumda, mahkemeye intikal etmeden evvel, Bakanlar Kurulu kararına karşın, konuyu mahkemeye götürülmeden önce görüştüğümde, bazı rezervasyonların dışında olabileceğine dair de görüş birliğimiz olmuştu. Dolayısıyla olay böyle bir çerçeve içerisindedir ve mutlaka seçim dönemine gelmeden çok önce bu konu da olabilecekse ele alınmalıdır. Bunlardan bir tanesi de göçmen evleridir.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Çok önce kaldı mı? Üç ay var. Üç aydan az zaman kaldı.

HAKKI ATUN (Devamla) - Hayır, bu dönem için kastetmedim zaten ben. Hükümetin böyle bir niyeti olduğunu da söylemedim ve şimdi de teyit ediyorum. Ona zaman yok. Çünkü hakikaten araştırılmayı gerektiren bir konudur. Hak sahiplerinin saptanması aylar alır ve elbette belediye ile temas edilerek ve işbirliği yapılarak mümkün olabilir. Bu konuya açıklık getirmek istedim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Başbakan.

Sayın arkadaşlar; Karar metnini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; Tasarının ikinci görüşmesi sona ermiştir. Tasarının üçüncü görüşmesi, kısa isim okunmak ve bütünü oylanmak suretiyle yapılacaktır.

Tasarının bütünü okur musunuz lütfen?

KATİP -

BELEDİYE BAŞKANLIĞI, BELEDİYE MECLİSİ, MUHTARLIK
İHTİYAR HEYETİ SEÇİMLERİNDE OY VERME GÜNÜNÜN
SAPTANMASINA İLİŞKİN KARAR

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Tasarının bütünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri; gerçekten üç günü aşkın bir zaman diliminden itibaren Meclisimiz Bütçe çalışmalarını büyük bir duyarlılıkla, titizlik içerisinde görüşmüş ve bu akşam saat 12.45'te tamamlamıştır. Meclisin çalışma konusunda göstermiş olduğu duyarlılığa, muhalefeti ile, iktidarı ile teşekkürlerimi sunarım.

Gelecek birleşim, 5 Nisan 1994, Salı günü saat 10.00'da yapılacaktır. Gündem sizlere...

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Ne zaman Sayın Başkan?

BAŞKAN- 5 Nisan 1994 Salı günü, saat 10.00'da yapılacaktır. Gündem sizlere daha sonra dağıtılacaktır. Birleşimi burada kapatıyorum ve teşekkürlerimi sunuyorum.

(Kapanış Saati: 00.45)

DÖNEM: III

YIL: 1

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ
21'inci Birleşim
30 Mart 1994, Çarşamba
Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

- (1) Program 10; Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (2) Program 11; Sağlık Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (3) Program 12; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (4) Program 13; Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (5) Program 14; Mahkemeler Bütçesinin Görüşülmesi.
- (6) Program 15; Hukuk Dairesi Bütçesinin Görüşülmesi.
- (7) Program 16; Sayıştay Başkanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (8) Program 17; Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (9) Program 18; Polis Genel Müdürlüğü Bütçesinin Görüşülmesi.

- (10) Program 19; Savunma Bütçesinin Görüşülmesi.
- (11) Program 06; Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Bütçesinin Görüşülmesi.
- (12) Gelirler Bütçesinin Görüşülmesi.
- (13) Tasarının madde madde görüşülmesinin tamamlanması ve Bütününün Oylanması.

III. SEÇİMLER VE OYLAMASI YAPILACAK İŞLER.

IV. SORULAR.

V. GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASI.

IV. GÖRÜŞÜLECEK TASARI VE ÖNERİLER İLE KOMİTELERDEN GELEN DİĞER İŞLER:

- (1) Motorlu Araçlarla Yolcu ve Eşya Taşınması (Denetim) (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No:11/1/94) ve Hukuk ve Siyasi İşler Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu.
- (2) Ticaret Markaları (Değişiklik) Yasa Tasarısı (Y.T.No:27/1/94) ve Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin Tasarıya ilişkin Raporu.
- (3) Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komitesinin, Ticaret Markaları (Geçici Kurallar) Yasa Önerisinin (Y.Ö.No:3/1/94) Reddedilmesine ilişkin Raporudur.